est ut mors dilectō. Et discurrit vn
diqz suauitē qz amāti michil est dif
ficile: nec tarda nouit molimīa spi
rituſſā grā. Qui hoz habuerit expi
enciā. intelliget talē eē grāz hāc: ut
oīs delcātio huiꝰ seculi ad spūalem
cōsolacōem istā relata. tediosa ma
gis sit ꝙ solatiosa dicēda. Nō demi
qz desunt q̄ dicāt ꝙ mīme expediat
seruū dei duꝝ in hijs suauibz cōsola
cōibz stare: maxime illis q̄ sunt na
turaliē ad supbiā et vanā gl'am pro
clui. Et ꝙ plurimi hic soleāt rursū
ad p̄stina vicia conuerē: sic olim adā
et eua. salomō et saul. cū alijs mul
tis. Qū em̄ nīs familiariter aīa deo
adheret. tūc pene tiorē abicit: putat
qz sibi licere q̄cq̄d mēs suggerit: nec
p̄uidet ꝙ tāto grauior ē culpa subse
quēs. quāto fuerit maior familiari
tas p̄cedēs. Et dū credit se tā carū
dīm non posse offendere: incipit libe
riꝰ ad illicita ꝓmīgere. Clemēter er
go dīs elēctos suos ab hac pialosa
familiaritate paulā subtrahit: ut
eos ad maiora a seuriora dona vti
lius transmittat.

¶ Pars tra lī libri. Hēḡt de scdo statu caritatis. C. p̄. m scdi sacerdotis.

Caritas p̄fectes siue acti
ua à scdo eiꝰ statu sic
dici pōt: qz p eam spūa
lis vita p̄ficit nōbiliē.
et idonea redditur ad actus fortes:
maxime quo ad terribilia agenda
vel pacienda. Vnde potest eciam di
ci. virilis. bellicosa. aut agonistica.
Et recte iste secundus status ī spi
rituali vita medium locum tenet: si
cut virilis etas in vita naturali. vi
ris enim huiusmodi actus compe
tunt: et ad eos exercendos apti sūt.
Et sicut dictum est supra: tota cri
stiana vita quedam continua mi
licia siue iugis temptacio est super
terram. Ideo q̄mq̄ predicti gradꝰ
non sint absq̄ temptacione: tamen
isti ita excellenter temptantur. vt
ille temptaciones respectu harum
verum quasi pueriles iudicā de sint.
Ad hec plausibiliter introducēda
et quasi solatiose. est aduertendum:
ꝙ expedit in materia afflictiua a te
diosa licet vtili necessariaq̄. loquē
di modum assumere iocundum. Vt
igitur temptacionem temigmus su
scipiamus. scire conuenit: ꝙ sic phi
losopho teste. tria sunt principia re
rum naturalium. scilicet. materia.
forma. et priuacio: ita sacro eloq̄o
disserente. Eciam tria sunt princi
pia rerum spiritualium: videlicet
operacio bona. intencio recta. et tēp
tacio cotidiana. Videamus in hijs
an verum vero consonat. Forte nō
dubium est. quin ad spiritualem vi
tam. Prima duo requirantur. scilz
operacio bona et intencio recta: sed
de tercio vtiq̄ mirum videtur. quo
modo videlicet ad spiritualem pro
fectum temptacio cōferat: cum ip
sa poci9. quātum p̄ma fronte appa
reat. sit oīs boni extinctiua aut ad
min9 impedicia. et p ꝓns quasi toci
us spūalitatis p̄uatio. Sz ut aper
te videm9 in milicia ciuili: ñ adest
occasio bellozꝝ: nemo milicie ārgulo
decoratur. Maior em̄ gl'a bellatori
bz̄ p̄uenit ex incursu hostili: ꝙ alijs
ciuibz q̄ bonis opibus vacant am
mo legali absq̄ bellico congressu.

Sic in spirituali vita nemo coronabitur. nisi legittime quis certauerit: scilicet tẽptacõibus resistẽdo. Sũt nõnulli qui satis esse putant si bõa opa faciant: nõ aũtẽdo ad quẽ finẽ ea referant. Isti ẽ si materiales sunt. Alij de exterioribz opibus nichil curantes: mẽtis speculacõibus iugiẽ insistunt. Hij ẽ si fõles sũt. Vtriqz aũt errant: et q̃ diu sic manẽt nichil pficiunt. sicut ex euangelio patet de illis qui tuba canunt quãdo alig̃d bni faciunt: et de illis qui longã oracionẽ simulãt. Sed oportet ista simul cõiungere. scilicet opus bonũ cum intencõne recta: ꝑm illud qđ dominꝰ ait. Illa oportuit facere: et ista non omittere. Jam forte aliquis dicere poterit. q̃ nichil amplius sit querendũ: sed terminisci debemus q̃ idẽ dñs consequenter ait. In mundo pressuram habebitis. Et de pabola seminãtis. qualiter quidam audiẽtes vbum cum gaudio suscipiunt illud. ꝯ in tempore temptacõnis recedũt: et multa similia. Vnde oportet dicere. q̃ vltra duo p̃dicta eciam tercium sit necessariũ seruo dei. scilicet tolerancia tẽptacionũ: si in gracia eius velit pmanẽ et pficere. Et q̃uis tẽptati videntur quasi gracia priuati: tamen mirabiliter ex colluctacione hꝰmoi accendunt et crescũt: sicut exemplificatur de igne qui fater superfundit aquam nõ ut eum extiguat sed ut forcig̃ et diucig̃ ardeat. Quid em̃ defuit illi phariseo qui in templo orabat. nisi q̃ temptacionibus non erat exercitat⁹? Opera bona multa fecit. deo gracias egit. sed quia tẽptatus nõ fuit. ideo se eleuando a pximũ despiciendo despuit. De hoc sic dicit augustinꝰ sup p̃s. lx. Vita nostra in hac pegrinacõne nõ potest eẽ sine tẽptacõe. quia quectus noster p temptacõnẽ nostrã fit. Nec sibi q̃s q̃ innotescit nisi temptatus. nec p̃ronari ꝯ meruit. nec p̃t vincẽ nisi certauerit. nec p̃t certare nisi inimicũ et tẽptaciones habuerit. Propter has vtilitates. beatus iacobus quasi gratulabundus suam epistolam inchoat dicẽs. Omne gaudiũ existimate fratres. cum in varias temptaciones inciderit is. Et subdit racõnẽ. Scientes q̃ pbacõ fidei vestre paciẽciã operatur. Paciẽcia aũt opus pfectum habet. ut sitis pfecti et integri. in nullo deficientes. Gregorius. Justi animã vocat tẽptacio interrogat. Ex quo sequit. q̃ ꝑm istam consideracõnẽ magni meriti ẽ. si quis legittime hoc titulo honorẽt. ut dicatur spiritualiter tẽptatus. sicut aplũs de sanctis illis p̃cipuis loquit. temptati sũt. afflicti sũt. quibus dignus non erat mundus. In milicia quoqz seculari nemo bellicas meretur laudes. nisi forcia opetur aut sustineat. Restat ergo ut qui hunc gloriosum sancte caritatis statũ assumere velit: q̃ hec duo cordialissiẽ attendat. ut videlicet vltra p̃dictos pueriles gradus neophite caritatis. esse studeat et virilis actiuus. et virilis passiuꝰ. Non pauidus ad forcia agẽda. nõ pusillanimis ad dura sufferenda. Quilibet bellum. nũ q̃ constituit strẽnuũ militem. Vel sicut in secular̃ policia cernimus. in mẽse difficultatis ẽ. aũ q̃ is legittie

statum suum mutare possit: vt videlicet de plebeo militaris fiat: aut de militari princeps. Sic in spirituali profectu similiter. Non enim miramur ciuem fieri magistrum alicuius artis mechanice: aut tocius officij sui honoracionem rectorem quoq; communitatis sibi et statui suo competentis. Hec facilia sunt respectiue et fiunt quotidie. Sed antequam aliquis talis ad militarem statum suscipiatur: insolita tocius probitatis. prudentie ac magnanimitatis quedam exercitia prerequiruntur. Ita qui vult de statu caritatis incipientis transire ad statum caritatis proficientis. oportet quod sit perfectus in illa. diues in virtutibus. in oracione sedulus. in meditacione deuotus. in deuocione deuotus. in actione celer. in conatu strennuus. Ante ista. non est locus spirituali milicie. Qui enim parum aut nichil habet: quod ab eo potest auferri. Qui eciam nescit dramiter gratia et natura. quis dolebit deminu absentem. Et quis languidus et pauidus est. et in spiritualibus adhuc rudis. quis dignabitur contra talem congredi. Qui ad omnem flatum cedit. quando in campo constanter stabit. Ergo virile certamen. fortem prudentem et audacem habere vult pugilem. Sed neq; sic estimandum est quasi tunc vacandum sit. postquam quis ad hunc laudabilem statum honorifice susceptus fuerit. ymmo tunc amplius laborabit quam vnquam antea. fatigabitur. trabulabitur. angustiabitur. contristabitur. affligetur. deficiet. debitur. depauperabitur. humiliabitur. et contempnet. Undiq; procella consurgent: undiq; persecuciones affluent. Intus timores. foris pugne. Hij sunt spiritualis milicie non parum lesiui congressus. Qui autem in omnibus hijs superauerit propter dei amorem inclitus erit in sempiternum. et glorioissimas merebitur coronas. Fortasse dicat hic aliquis delicatus adhuc tiro cristi nouellus. Si tot sunt pericula in hac caritate et difficultates. malo in infima dei dilectione pocius senescere. quam huic me bellico et incerto tradere labori. Dicendum esset isti illud poetici. si alid michil haberemus. pudeat animum nunquam mutari. cum corpus mutetur assidue. Sed dominus in euangelio efficacius nos admonet. dicens. Hec est voluntas patris mei. vt fructum plurimum afferatis. Nolite timere pusillus grex. confidite. quia ego vici mundum. Qui manet in me et ego in illo. Hic fert fructum multum. quoniam sine me michil potestis facere. Et apostolus ait. Fidelis deus qui non sinet vos temptari supra quam potestis. sed faciet eciam cum temptacione prouentum. vt possitis sustinere. &c. Absit igit desidia hec ab acie militis ad celi palacia tendentis. Nunquam pacior fuit. tanto illic glosior apparebit. Neq; sic otiosus quietus et securus est. si iterum ocio ad ymma se reponeret. quam tunc velut profugus et infidelis miles nullibi securum refugium inueniret. Si at ad certamen se paueit. deum cum omnibus agelis et elas in adiutorium habebit. Misterium igit spiritualis milicie a pugna temptacionum agitur duplicit. Aliquando enim temptacio quam cristianam mentem tangit. mitiur.

eam ad bonum trahere. licet hoc ipi
q̃qz non innotescat: Aliquando ad
malũ · Primo modo. deus et ãgelus
bonus et spiritualis pater sue qui
libet homo bonus. potest tẽptacionẽ
inferre · Alio modo nõ nisi ãgeli ma
li. et mẽbra iporũ idest pueri homi
nes. solẽt xpi ministros tẽptare. Ex
quo sequit. q̃ sicut supdcm est: oĩs
temptacõ aut est humana aut ãge
lica aut diuina · Hoc apostolus ecĩ
am innuit dicens. Spectaculũ facti
sumus et angelis ⁊ hominibus. Et
scdm has sumitur hui⁹ medij gra
dus hec trifaria distinctio: ut prima
sit fortis · scda fortior · tcia fortissiã ·
Prima meat suo triũpho annũari
ptãtibz: scda pncipatibz: tcia domĩa
cõibz · Et in hijs plene ꝓphendit me
die ierarchie pfũo in celestibz · Sed
quomodo q̃qz inferat. nõ multũ cu
rare habemus: sed qualiter ipis ad
nostrũ pfectũ tene vtamur. id max
ime ꝓ nunc aduertendũ est · Vbi ẽ
sciendum. q̃ sicut tres supdicti gra
dus incipiẽtis caritatis. habent ocu
lum ad ꝓxios. ad angelos. et ad de
um: sic et isti. Nã ꝑm⁹ gradus respicit
ꝓxios ꝓ miseracõnẽ: scds ãgelos ꝓ
imitacionẽ: vuiẽdo scz sine ple. sine
ꝓrio et sub obĩa cõtinua velut mi
nistratoꝝ spũs. q̃ vtiqz vita ãgeli
ca poti⁹ dicẽda ẽ q̃ humana: tercio de
um ꝓ inhesionẽ. orõne videlz ⁊ devo
cione puã · Pariformit ⁊ isti tres g̃
d⁹ hui⁹ caritatis pficiẽtis. ordie cõsi
mili pcedũt · Nã ꝑm⁹ studet paciẽ
sufferre tẽptacõnes illatas a ꝓxis:
scds ab ãgelis: tci⁹ a deo · Et itez. sic
vnusq̃sqz recõmendat aut discõmẽ
dat quod sibi actualit magis placz
aut displicet: sic isti sex gradus. qu
libet quod suũ est efferre conat. Nã
primus dicit · michil melius ẽ q̃ mie
opibz insistẽ: scds dt. nl̃ meli⁹ ẽ q̃ om
nia ꝓpt deũ relinquere. ⁊ religionẽ in
trare. mo ãsticis qz exercitijs se mãci
pare: tci⁹ dicit · nl̃ melius ẽ. q̃m exte
rioibz dimissis uigit ad interioꝛa re
currẽ. ⁊ mẽtem⁹ deo vacaẽ · Cõfor
mit ꝑm⁹ gd⁹ pficiẽtis caritatis ar
bitrat nullas tẽptacões eẽ q̃uoes
q̃ illas quas a proximis sustinet:
secundus q̃ ab angelis: tercius q̃
a deo · De quibus infra dicetur · In
hunc modũ humanus affectus sem
per nota ignotis prefert donec expe
riencia docente. de singulis plenius
iudicaẽ discat · Verum sicut iam se
pius dictum est. ad vnumquemqz melius
est. ꝙ quod amplius in caritate id ẽ
vera dilcõne dei et ꝓximi crescit. q̃m
uis ceteris paribus simplicit loquẽ
do. id ẽ pfectus q̃ ẽ difficili⁹ ¶ Hic
est vna solẽpnis questio doctoꝝ
sanctoꝝ de augmento caritatis:
an videlicet caritas vie possit auge
ri in infinitum: ⁊ si sic an capacitas
humane nature ad eam capiẽdam
sit sufficiens: vel an sit termina ta si
ue finita: ita q̃ vltra nõ augeatur
illo suo tmio adepto: Ad istã q̃stio
nem duo magni doctoꝛes. scilicz san
ctus thomas ⁊ bonaventura. satis di
uersimode rñdẽt: ꝑ quãtũ hic sufficit
ꝓ cõsolacõe infirmitatis nrẽ. breuit
alit ponã · Premittẽdũ ẽ qd eẽ supdcm ẽ: q̃ solus deus caritatem in a
nima creare ꝑt et augere: et in hoc
oĩes concordãt: sed qualit et q̃ntũ

et quibus opibus et quando in hoc
sūt multum diúsi. Dimissis autē dif
ficultatibz p° dicēdū ē ꝑm scm̄ thō-
mā i scripto secūdi. et i. 22ᵉ. q. carita
tis augmēto nullꝰ terminꝰ prefigi
ꝑt in hac vita. Et racō sua est: qꝛ ca
ritate excrescente semp excrescit abi
litas ad vlteriꝰ augmētū. Vñ sicut
intellectus qñto magis intelligit dif
ficilia. tñto plus ꝑt: ita etiā natura
spiritualis qñto plus recipit de ca-
ritate. tāto plꝰ recipe ꝑt. Nec ꝓpt̄ hoc se
qꝫ. q. caritas vie possit adequari ſ sup-
augeī caritati prīe: qꝛ ñ ē eadē racio
qñtitatis caritatis vie q̄ seqꝫ lumen
fidei. et prīe. q̄ seqꝫ lumē glē et clarā
dei visiōez et aptam. Et ergo si aug
mētū caritatis ē ad aliquē finē: ille
finis non est in hac vita ꝫ i futura.
Bōuēture vero hz aliū modū loqn
di in secūdo scripto. Vñ dic. q. dñs
deꝰ ordīauit i q̄libz creatura quam
decreuit dotare gratia. statū gr̄e et
augmēti eiꝰ circa qd tūc stat qui nō
dispōit āpliꝰ. Vñ cū deuentū est ad
mensurā quā mensus ē deꝰ hōi ꝑm
dispōem sue sapīe. dr stare caritas
in viris pfūs ꝑm actū cū āpliꝰ non
prędūt. āplius surgētes ad maiora.
Et in būs ꝑm aptitudinē: qꝛ ñ pñt
āpliꝰ se disponē ad maiorē caritatē.
Huic positiom videt suffragaī mul-
ti passus scripturaꝝ. Nā iob. x°. dici-
tur. Posuisti terminos eiꝰ q̄ ꝓteri
ri non poterūt. Vbi dic btūs gregꝰ.
Nēo est q̄ tātū vtutis ap̄phendat
q̄ntū desideratꝫ oīpotēs deꝰ ēmios
pstituit hōi q̄ preteriri nō poterūt. Et
ezechi. Nō vmi dātur oīa: ne in su-
pbiā elatus cadat. Sed huic datur
qđ tibi non datur: et tibi datur qđ il
li denegatur. Et apl's dicit. Nos nō
in ūmēsū gloriā: ꝫ ꝑm mensuram q̄
mensus est nobis deus. Hoc idem ñ
parum astruit ex creacōe angelorꝫ:
quibꝰ dñs deus nullo merito ꝓuio.
disparia naturalia et gr̄tuita pfixit:
vltra q̄ non fuit nec erit ipis trāsitꝰ
in eternū. Ita et de hominibus socia
dis angelorum cetibus videtur te
nendum. Potuisset vtiqz de absolu
ta potentia dominus deus vniúsos
angelos in seraphica precellentia
condidisse: si hoc tenedicte voluntati
sue ac sapiencie placuisset: tamen hꝰ
non fecit. Sic potuisset eciā aīctis
electis dedisse gratiā pueniendi ad
mensuram sancti iohānis baptiste:
q̄uis hoc non fecerit. Vnde a ꝓpter
hoc sentencia bōuenture quibusdā
magis placet: licz forte ꝓbabiliter
sit. eo q. scūs thōs. loqꝫtur de caīta
te q̄ ipfecte cōmunicatur i hac vita
cōmunibus viatoribus: que cum sit
imperfecta et citē terminum. potest
pfici. Hz positiō bōuenture videtur
planior. Verum q̄q̄qz teneatur. mul
te instancie in ꝓtrarium occurrunt:
de quibus michil ad pñs. Hoc autē
est maxime ꝓsolatoriū. q. siue sic si
ue aliter se res habeat. fidelis deus
nō negligit elōs suos: ꝫ ineffabilit ip
sos hōrat. Nā si iuxt pōz thōe. ꝓtinue
pficiūt i augmēto caritatis vsqz ad
vltimū flatū: vtiqz magn̄ grā est. Si
aūt debitum terminū hñt. tunc iterꝫ
nō hñt timere de hoc q̄n ad mīnꝰ tā
diu erunt in statu meritōr: donec mē
sura ipsorum cōpleatur quam ipis
deus pfixit. Prouidētia ei dīna i sui

dispoſicione non fallit: neqz mua
da eſt manus domini ut ſaluaē nō
poſſit. Forte contra hanc poſicionem
bonauenturē aliquis obiciat. Si ita
infallibiliter diuina gracia electos
pficit: quid ergo neceſſe eſt apponē
humanū ſtudium: Item. quid valēt
ſcōz patrū tot informacōnes. incre
pacōnes. ſollicitacōnes. ⁊ pcipue qñ
dicunt. qz tempus illud eſt pditū ir
recupabiliter quod negligenē exp̄ē
ditur. ⁊c. Dicendū. qz iuxta modum
loquendi ſancti thome iſta bñ pce
dunt: ſed ſuſtinendo dcm̄ bonaētu
re p̄ reſponderi iuxta ſm̄am bū au
guſtini. qz duo extrema in moālibz
ſūt vitāda. ⁊ mediū tenēdū. Alit em̄
contra duas hereſes que directe la
borabant cōtra ſe. ⁊ veritatē fideī. q̄z
vna michil tribuebat grē ſed totum
nature. alia pciſe econtra. ait ergo
breuiſſimū ⁊ notabiliſſimū verbum.
Ante grāz noli p̄ſumere de opibus:
poſt grāz noli eſſe ocioſus. Et būs
gregorius dicit oīa cadere ſub p̄deſtina
cione. et exēplificat de yſaac ⁊ rebec
ca ſterili. Non em̄ ceſſauit cūctus pa
triarcha orare p ꝓſequēda ple. q̄a
promiſſū dīnū tenebat: ſz cōſiderabat
qz ſic plē. ſic ecia orōnē deꝰ ꝓordina
uit. Ita et de ſalute electoz infallibi
ter futura. ē ſentiēdū: q⁹ ſic iporū p
fectionē. ſic ⁊ humanū ſtudiū ad eā
nāriū. deus p̄deſtinauit. Ad illud
qd̄ de pdicōne tpis obicit: dicēdū qz
dupliciter aliqd̄ amittit. Uno mō ſim
pliciter p oī loco et tpe. et ſic aliqs cui
eruit oculi dr̄ viſū amittē. q⁹ p nul
lā potenciā nāle p̄t viſū recuparē. ⁊
hoc mō ela nō p̄t tēpꝰ amittē ſiue
aliqd̄ aliud qd̄ ad ꝫminū caritatis eius
pfectū ſpectat. Alio mō aliqd̄ amit
tit p aliq̄ tpe et loco ſz nō p oī. et ſic
mercator dr̄ lucz aittē. qui ad cōſue
tas nūdinas tardius ā oīo nō venit.
Potest tñ vēre talis caſus: qz eēle
aut maius lucz alio loco vel tpe ex
eis dē mercimonijs reportet. Ita et e
lectis ſepe ꝓuenit. qz ꝑp negligēciam
ſuā aliqd̄ tēpꝰ mꝰ diligenē exp̄ēdāt
aut oīo pdāt: ſz dñs deꝰ hoc eis ſup
plere ſolet. aut vitā. plōgādo. aut gr̄
cia largius donādo. aut iuſtā penā i
fligēdo: donec puenīāt ad p̄fimium
terminū caritatis p̄deſtināte. De illo
aūt mirabili feruore q̄rūdā. qui con
ſūmati ſunt in tpe breui explentes
tpa multa. michil ē regularit̄ iudicā
dū: quia priuilegia paucorū non ca
dunt ſub cōmuni lege. Neqz ſic eſti
mandū eſt. quia ꝑterea fiat aliqd̄
bonū ſimplicit̄ melius quia ſit feſti
nantius: ſed ideo ſit melius quia ſit
deiformius: hoc ē ſm̄ maiorem com
placenciam diuine voluntatis. Vo
luit dominus deus iohānē baptiſtā.
iacobum maiorem. ſtephanū pthō
martirē. franciſcū ⁊ alios quoſdam
electos ſuos breui tpe conſummari:
Voluit ecia abraham. yſaac. iacob.
moyſen. dauid. ſamuelem. helizeum.
petrum et paulum. iohannē euāge
liſtā. iacobū minorē. anthoniū. iero
nimū. auguſtinū. alioſqz innumera
biles ac ſāctiſſimos vios. pductiori tpe
p ſeraphica caritate laborare. Quoſ
dā vo mediocri tpe. q̄rū nullꝰ vnq̄
vlt̄ mēſurā iohis baptiſte pueīt: li
cet plures credāt ſibi eſſe eēles. Et
vtiqz illi q̄ moroſiꝰ ꝓfecerūt et ꝗſi

regulariter in gracia paulatī creuerūt. ampliorē fructū in ecc̄ia dei fecerūt: sicut bt̄us greg⁹. exēplificat de sc̄o paulo & beato stephano. Ex q̄ iā oritur alia rōsio ad p̄dc̄am obiectōez: q̄ ē aliq̄d meritū i q̄ electi dei nullū tps amittūt. viz caritatis sū grē. p̄cipalis. Et aliq̄d aliud meritū. scilz gl̄ie accidentalis. vel acceleracōis visionis b̄ātice. siue rlaxacōis debite pene hic aut in futuro soluende. a quo ad hoc possunt tempus acceptabile amittere. Unde de hoc dicit cancellarius. gerson. phēn. q̄ hic ē iuxta triūphus antiqu hostis cont̄ electos. vt ipis tēpus p̄cios⁹ subripiat. Et heu heu. defectus iste magn⁹ est. et non modice culpabilis: et frequēs apud imp̄fectos. Non ē em̄ oīum dicere. Non ignoramus astutias eius. Et illud. Nō reph̄endit me cor meū in tota vita mea. Et illud. oculi mei semp ad dominū. ꝛc. plura p̄dās viris sūme p̄fectis accōmoda. Et si dicat̄. q̄ secundū posic̄oem istā bonaue̅ture possibile sit. q̄ ꝺ longe ante mortem quidam ipleuerūt mēsuram caritatis p̄fimitē. quid tūc dicēps meruerunt vsq; ad mortem? Dicendum quod per bonū exemplū quo alios traxerūt ad deum. vel q̄ modolibet ipsos iuuerunt cōsilio vel auxilio. aut exspectando martiriū. aut seruando v̄gimitatem et similia. per omnia hec cotidie meruerunt. et qui adhuc tal̄ viuūt ecia ipsi meruntur. et accrescit eis merces eterna in celis. saltem accidentalis. Et hoc est signū p̄fecte caritatis. si iā homo nichil habeat purgabile. nichilq; impedimēti de mor̄ p̄cipiēda immarcessibili gloria. tamen p̄pter salutē ecc̄ie sustineat eq̄nimit̄ huius erūpnose vite tātos labores vt luc̄ faciat mīt̄os. Hoc ē q̄d ap̄ls exp⁹ loq̄bat̄. Cupio dissolui. et cū xp̄o. multo em̄ magis optimū. manē aūt in carne nec̄m p̄pt̄ vos. Ad hūc sensū p̄t referri illud bī gḡ. 26. mō. ca. 10. Nulla mōnta tp̄is tñ seunt sine statu rebuōis. Quia si aliq̄ iā consūmati sūt. q̄ in p̄ncipali caritate ñ pūt p̄fic̄ p̄pt̄ rationē dc̄ā; tñ in merito accūli semp crescūt. Ita et in sacris religiōibus et q̄uētibus p̄n̄t aliq̄ ee. q̄ mensurā augmēti caritatis p̄destinate iā attigerūt. q̄s tñ dīna miseicordia adhuc in cārne manē sinit. p̄pt̄ alios iuuādos. Forte sūt iuuenes. aut in via dñi mīt̄ exercitati. siue cōn hostiles īsidias min⁹ apti. Hij si soli absq; seniorū directione remanerēt. nō pax pauli oriēt̄. Idē p̄t senti de fortib⁹ in nālib⁹ p q̄s exercitia mōstica vigēt. ne illis sublatis. dīni cultus strēnuitas minuat̄. Sicut em̄ bō. osuetudo in mōstēijs sel̄ introducta multorū ē cā salutis vsq; in lōginquū. sic e contra. si semel delapse fuerūt sacre obseruacōes. vix ad p̄stinū statū reduci poterūt. Dixit q̄dam nōbile vbū. Si semel mōsterium aliq̄d habere meruerit valentem rectorem p̄petuo gaudebit super hoc. quia semper aliquid ēmanebit de regīē ipsi⁹ q̄d vtile sit. Si aut̄ e cōtra peruersus fuerit rēor. eciam de hoc dolebit. q̄ p̄uū zizaīa uix potit eradicaī. fūdit⁹ q̄n aliq̄d sp ēmaeat. Hec eciam ad officia. et ad singula

omnē statū xp̄ianorū poterunt facilit̄ applicari: si materia se offerat. Queret hic forte aliquis. que sit ratio q̄ potest quis in augmento caritatis adhuc viator consummari. et tamen in merito accidētali cotidie p̄ficere: ita videlicet q̄ ꝑm supra dc̄ā ibi sit status vltra quem augmētari non poterit? in hijs aut̄ null⁹ sit termin⁹ crementi dabilis? Ꝛro solucione huius questionis. exemplo xp̄i q̄ ꝙstionibz phariseoꝝ querēdo satisfecit. posset sic ab hoc introgāte queri. Que est racō q̄ in augmento naturali corpis homo habet vnā p̄determinatam quantitatē. siue in p̄ceritate stature. siue in mēbroꝝ dispositione. vltra quā nūq̄ poterit augmētari? sic dns in euāgelio dr. q̄s p̄t ex vobis palmā adicere sup staturam suā? et tamē in pinguedine vel matie vel alijs que dep̄dēt ex arbitrio hoīs. p̄t cotidie augmētari? Et q̄dē satis valet ista cōpacio. Nā in augmento caritatis dns deꝰ ē p̄ncipalis effector: ita q̄ ipo cessante nichil fieri possit oīo: et ideo dū placz ei auget eā. dū nō placet desinit augē. Ista aūt accidētalia relinq̄t in arbitrio hoīs. p̄ suppositā tamē cōmunī grām gtificā/te omnia opa ipius. Q̄ aūt istō racōnāle sit. patet p̄ grāz ipius saluatoris. qui nūq̄ creuit in augmēto caritatis vel visione bēatifica. q̄ in hijs tm̄ in mēno vtero hūit. quātū in cruce et nūc in celo: et ideo quo ad hoc nichil vnq̄ meruit. Meruit tamen sine intermissione quo ad accidētalia. et sibi ipi et nobis. Nam sibi meruit glorificacōnē benedicti noīs sui: scōm illud. Data est michi omnis potestas in celo q̄ in terra. Et illud. Factus est obediēs vsq; ad mortē. ꝓpt̄ quod deus exaltauit illum. et dedit illi nomē quod est sup omne nomē: ut in nomine ihesu omne genu flectatur. celestium. terrestrium q̄ infernoꝝ. Meruit eciam nobis. idest corpori suo mistico aptionē ianue celestis. et caūsmata graciarum. ut iam multo facilius in hac xp̄iana milicia triūphare et supare tēptaciones valeam⁹: tāto duce. tāto ꝓtectorē. tāto pugile suffulti. Quaē ecia ad hec inaūctanē nos p̄paraē deum⁹. ne sit vacua in nobis grā eius.

¶ Cā. 2ⁿ. De caritate potestatiua.

Potestatiua caritas sic dici potest: q̄ p̄ eam mereatur homo qui ipam habuerit assumi in chorū potestatum: qui iuxta assignationē p̄dictam scōm beatum gregorium q̄ eius sequaces. est quartus in ascēdendo. et primus scd̄m ierarchie. Vel planius potest dici: q̄ in hoc notatur quartus gradus principalis caritatis: qui meret̄ associari quarto choro spirituum beatorum in celestibus. Et ipe ē primus gradus caritatis proficientis. Hucusq; placidis ventis nauigauim⁹: nunc flatibus aduersa vela pandimus. Locaturi enim de magnis temptationibus. pelagus turbulētum intram⁹: quo enaturi penitus nescientes. Tanta enim est earum perplexitas: vt nemo vnq̄m eas ad plenum diluci/dare prevaluerit. Est deniq; apud p̄batissimos patres hic sermo quasi in prouerbium deductus: ut quo plures explicauerint. eo plures suc/

creuerint. Et qui p̄dem se ī hijs ma-
gistros putabant nunc ōnium infi-
mos se arbitrātur. Bestia quedam
venenosa describitur apud fabulas
poeticas: cui si vnum caput ampu-
tetur: plurima in locum ipsi⁹ succres-
cere dicātur. Apud nostrum quoq;
danielem certior de hac figura rela-
cio habetur: et ad ꝓpositum istud ac
cōmoda. Vidit enim in spū bestiā ha-
bentem cornu magnum: quod ai cre-
uisset fractum est: et orta sunt qua-
tuor cornua subter illud: per quatu-
or ventos celi. Ita et scd̄m sentēciaz
bī ieronimi de misterio tēptationis
est sentiendum. Ait enim. Scito te
nullum in hac vita sine temptacōne
viuere: cui si vna tollitur: aliam se-
curus expectet. Hoc verbū tractās
bī⁹ bernard⁹ adiecit: nō dico secu-
rus: ꝫ pauid⁹ q̄r incertus est exit⁹.
Vtrorūq; tñ sentēcia in idē cōcurrit.
Antēq̄ vero ingrediamur materiaz
hāc: pauca p̄mittenda sunt de modo
vincendi omnes tēptacōnes ī gene-
rali. Vbi sciendū q̄ sicut dicit beat⁹
greg⁹ sup ezechielē: fortitudo spūalis
que victoriam p̄stat contra hostes
inuisibiles: habet se directe cōtrario
modo ad fortitudinē carnalē. Nam
sicut fortitudo secularis siue carnal
nascit̄ ⁊ augetur ex audacia: sic spi-
ritualis ex timore. In illa presumpcō
sui p̄dest: in ista nocet. Illic timor de-
bilitatē parit: hic infirmitatez. Illis
hoc ē secularib⁹ bellatoribz dr̄. noli-
te timere ut vincatis: Istis dr̄. misi ti-
mueritis vincē non poteritis. Pūo
igit̄ agonista xp̄i semp dz timere in
omni tēptacōe quālibet minima su-
erit: et nūq̄ de suis viribus p̄sumere.
Vt enim inclit⁹ ille bellator ieronim⁹.
et in ōni tēptacione ꝓbatissim⁹ dicit:
omniū malorū p̄cipiū ē sui p̄sumpcio. Et q̄ sanctior et sapiencior ē: pl⁹
semp timeat. Nam qui alci⁹ ē cadēs:
maiores casus recipit. Beatus de-
bet bellator spūalis suasibilis eē: et
more prudētis pugilis libenter au-
scultare et īrrogare: neq; sui sens⁹
eē. Vñ de hoc idem ait ieronim⁹. Tutis-
simū ualde ē fidelem et iustū hr̄e ai-
cum: ai quicqd archano cordis sinu
latet: ꝓtinus reserare. Non em̄ in iu-
is sepe pōt homo negocijs rectū hr̄e
iudiciū. Et omniū scōrū patrū eadē
sentēcia fuit: q̄ nichil sic allidit vi-
res demonūi ꝓbatis prūbus quis
cogitaciones suas reuelauerit. Ad-
damus secure: nichil tā greatum do-
mino deo et scis āgelis eius: q̄ si hu-
milit̄ nouellus miles spūalium pa-
trū consilia req̄rat. Ista duo exigū
tur ab vnoquoq; volenti spūalē mi-
liciam assumere: ut vicz de se non p̄
sumat: et scōrum virorū suffragia
non spernat. Alī hec duo. dimum au-
xilium frustra queritur. Tertiō debz
vnusquisq; q̄ spīrituales tēptatioēs
expiri desiderat: hoc est: qui in hoc q̄r
to gradu ꝓficere cupit: in dominum
deum sperare: ⁊ firmit̄ credere: q̄ ipe
numq̄ deseruit: nec deserit: nec dese-
ret sperantes in se. Fidelis enim de-
us est: qui iussit milites suos con-
gredi contra hostes suos: nec latuit
eum q̄m esset dispar comparatio
vnius ad alterū: dauid ad goliad.
paupaularū ouium ad seuissimos
lupos: debilium parvulorum ad

horrendissimos gigantes. Quarto debet sepedictus vir bellator ab adolescencia sua iugiter ad papuū illud exemplar xpi ihu suos congressus et triumphos adducere: sciens q nō nisi in nomine ipius superare poterit. Cum ergo temptatur statim ad ipsum am oracione recurrat: considerando etiam qualiter ipe in tali tēptacione se habuerat: et quid p ea superanda donerat. Cum aūt eam viderit continuo grās referat debitas: seqz ad alia mox futura disponat. Quinto debet etiā patiens exemplo ipius et aliox scōz tēptacōnes suscipere: et non aspnanter indignari q̄ deus non debet permittere q hmoī superuenirēt sibi. Hoc quoqz sciat q q̄nto magis ē voluntarius ad sufferēdū eas: tanto facilius liberabit. Hic exēplificat de illis qui sūt dāpnati ad ignē: hij quāto magis ignē repellunt: tāto acerbius et diutius affligūtur. Qui aūt voluntarie in flammas se mergunt subito consūmant. Ita et nos qui a domino sīmaz huius maledōmis suscepimus ob pēa nostra et pnū nostrox q tribulari: affligi et tēptari debemus: libenter submittere nos studeamus: q̄tenus ab eodem benigmissimo dño clemēt aliqū liberari mereamur. Sexto debz scīpta scōz doctorū libenter legere maxīe exptorū: sciens q non gratis spūs sanctus ea ipis reuelauerit et conscribenda iusserit: totqz exempla spiritualiū triumphox ac doctrinarum reliq̄rit: neqz ipax valetatē ac multiformitatē aspnāt dz fastidire. Est em tēpus q̄n nēcaria erūt vtiliterqz p derūt. Sunt em valde multi morbi aiax: et incertū ē quid primū occurrere possit. Ait em beatus gregorius. Quādo homo in paradiso fuit: vnū pceptum ei sufficiebat: sed postq̄ inde iectus fuit: multis indigebat. Hijs plibatis ad ppositū redeamus. Considerac̄onē qz nostrā de hoc quarto gradu caritatis in aliquo solido dō fundare studeamus. Dicit ergo bās gregorius. Sūt nōnulli q̄ virtute orōis et vi acepte ptātis de obsessis corpibz malignos spūs eiciūt. Quo itaqz isti meritū suū: nisi īt ptātū celestium numerum consortiuntur? Et beata mechtildis sibi reuelatum diuinitus dixit: q qui vicijs et conuersacōnibz reluctātes dyabolū cū oībz q̄ suggerit pēpnūt: in q̄rto gradu caritatis ptātibz triūphū glē optinebūt. Hec sūt breuia vba: ß multū farcis hūt. Et pmo cōcordādo ista possumus dicere. q non ē mirū si de obsessis corpibus demones eiciant: qui iam de animabus suis ipos fortiter eiecerūt. Deū ut ec̄ supra dcm ē. istd nō ē de essencia huius gdus ß de pgruēcia. neqz omnes q̄ hoc faciūt hūc gdū attingerūt. ymmo et reprobis q̄nqz dat hmoī potestas sup spūs neq̄. Sz de hoc magis ē adūtēdū: quō suggestiones ipsox eicere et superare possit. Dcm ē supra q̄ huic gdui ppetit dimicare pcra omnē huānā tēptacōnē: eāqz viriliter vincere. Ad quem sensum potest referri dictū cassiani in collacōibz primo tractātis illd apli. Tēptacō vos nō appēdet n̄ huāna: vbi dr. q aplūs indirecte obiurganit illos quasi adhuc parum profecissent: eo q altiorem

temptacionē sufferre nōdum valeant nisi humanā · Dicit ergo tēptacio ista humana · q respectu aliaꝝ qua est · q̄uis reuera in se ꝑfecta magna sit · et vltra vires hoīs pōderosa mimis nisi assit gracia dei · Dictum est eciā supra · q isti gradꝰ habent quēdam respectū adinuicē · videlicz q ꝑmus gradꝰ caritatis inciꝑētis habeat respectū ad ꝑmū gradum caritatis ꝑficiētis · q ambo circa humana versantur licet mō dissimili · Illis qui sunt in ꝑmo gradu incipiencium dicit · Humanū dico ꝓpt infirmitatem carnis vre · sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immundicie et iniquitati ad iniq̄tatem · sic nunc exhibete membra vestra seruire iusticie in sanctificacōem · Istis q̄ sunt in ꝑmo gradu ꝑficientiū dr · Tēptacio vos nō apprehēdat nisi hūana · Itē · vnusquisq; caueat se a primo suo · et in ōmi frē suo nō habeat fiduciam · q ōmis frater supplātās supplātabit · Hūana gr̄ista tēptacō vult examinare hūano modo · an vere et sincere ꝑ ter q̄s diligat primū suū ꝓpt deū · an non · Itē · an seipsū eciā diligat in ordīe ad deū · an nō · Itē · an cunctis hūanis reb9 deū ꝑponat · nō solum voluntate · ꝛ eciā operis exhibicōne · an non · Si ista examinacō būe ꝑcedit non erit modicum lesua · nec parū meritoria · Nam hic ꝑficit milite xpi in vno ꝑncipali gradu caritatis · et in futuro leuat ipsū ad sublimē gloriā ptātum · Sunt ergo quidq; que hō valde diligit humano mō · scz pacem cordis · sanitatē corpis · honores tēpales · bona exteriora · cognatosq; et amicos carnales · Quādo ergo dīs deus ista largitur alicui bono hominī merito est diligendus ab eo · et tāto ampliꝰ · quāto habundanciꝰ dat ista · Sed in ista dilectione non est certitudo an diligat donū vel donatorē · nisi accedat tēptacō que illud re q̄rat · Ita olim scūs iob ꝑmū in hijs quinq; floruit · et dicēte sathan nunquid iob frustra timet deum · ignotum fuit an ꝓpt hec tēporalia deum coluit an nō · Sz post q̄ temptatus triumphauit · tunc innotuit q̄ fideliter deū dilexerit · et eum cunctis hūanis gracijs ꝑtuleit · Similē de scō thobia · eustachio · elisabeth · birgitta · et alijs sine numero · qui oēs in breui ꝑ temptacōes plus ꝑfecerūt · q̄ antea toto tempe vite sue ꝑ successus ꝓsperos licet virtuosos · Hec autem exempla ideo posuit ut videamus q̄ ordinate temptacōes ꝑcedant moderante eas domino · ne si turbine impetus sui supnos vemissent totiꝰ pfectus nostri statū subruerent · eētq; nobis ignotū · q̄ ordine qua fiducia contra eas dimicare debuissemꝰ · Est igitur primum bellum vnius cuiusq; in semet ipsum · Ecce iam incipimꝰ intrare materiam spiritualis milicie · A te ipso incipe · si esse vis probatus miles cristi · Humana enim temptatio nichil inhumanum adducit · Ad patitur mundanus homo pro mūdi gloria et lucro · hoc tu stude pati pro celesti gloria ac premio · Expedit ergo ut primum ꝓuus dei experiatur · q̄ sibijpsi sit inimicꝰ · et q̄t vulnera sibijpsi infligat · quotq; seam

am externos hostes cõtra se addu
cat: q̃ eciam sit grauis ad seipsum
iuuandum: q̃ grauior ad seip̃m ar
mandũ: q̃ grauissimus ad seipsum
supãdũ. Applicando igit̃ quinq; p̃
dcã ad statum religiosum occurrit
primo diuina miseracordia: a dat ho
mini gratis sine omni meito suo cor
dis tr̃quillitatẽ q̃i iã sit pfaũs ami
cus dei: ℔ p⁹ ut magis pficiat eãdẽ
trãquillitatẽ maiori mĩa paulatim
aufert quatin⁹ sic locus fiat spũali
milicie. Nisi eñ auxiliũ grẽ equalit̃
subtrahẽtur a natura in sua ꝓpria
infirmitate relinqueret: nõ esset pos
sibile ut seruus dei temptacionibus
ꝓbaretur. Si eñ ad nutum semp
gracia adesset: eciam in medijs flam
mis quilibet incipiens rideret. Vt
ergo temptacõni locus detur: incipit
pficiẽs noster gratam illam cordis
pacem cotidie pdere: nec p̃ualet soli
tis exercitijs ip̃am recuperare: erigit̃
q; ip̃e contra seip̃m: aliam vidẽs le
gem in membris suis repugnantem
legi mentis sue: captiuũ ducẽtẽ se
in legem peccati: ado ut peccata que
prius amare fleuit iam dulcescere
incipiant: vix q; se post tanta virtu
tum exercicia: post tanta spũalium
grãrũ carismata: ab eis continere p̃
ualeat. Opera eciam miseracordie si
ue corporalia siue spũalia que lar
giter impedit: quasi nullius momẽ
ti sint pensanda: deplorãt vix cessat:
malẽs sua retinuisse: michiq; ꝓ̃is
tribuisse: et ut in honoratiores aut
vtiliores vsus ea reseruasset: exop
tare ptemptat. Demũ innocenciam
seruasse: opera bona ꝓpetrasse: ieiu
nasse: festiuasse: a societate munda
norum se absentasse. et breuiter q̃d
quid ꝓpter dei timorem aut fecit aut
pteruit: hoc totum molesta tempta
cio ista necare contendit. Hic labor
hic gemitus: hic timor immensus o
ritur et afflictio spiritus. Succedit
de hinc varia totius corporis taber
do: dolor in capite: torsio in vẽtre: pa
lisis: fluxus: constipatio: febris: calor:
vertigo: aliaq; incõmoda cotidiana
vix sufferibilia. Post hec vel piter cũ
istis: cõtemptus: pauptas: despect⁹:
honor nullus: nulla reputacõ: nul
la consolacõ: nullũ refrigeriũ: auxi
lium vile: sustentaculũ exiguũ: ser
uitium debile: obiurgacio frequens:
labor magnus: cursus impaciens:
pfectus modicus: vita miserabilis:
spes trepidabilis: mors formidabi
lis. Et quis enumerare sufficiat om
nia: que conarrare solent ad humi
liandum miserum hominem: semp
aliquid magni de se presumentem:
Quot feruentes libidĩs estus: quot
amaros ire: inuidencie: displicencie
q; aculeos: quot carnis pressuras:
quot spiritus angustias: quot pro
uocaciones: quot pseuciones susti
nebit: antẽq; se pfecte ꝓgnoscere: pr
imum non despicere: deumq; super
omnia venerari discat. Hec sunt q̃si
quedam suauia preludia spiritua
lis milicie: in quibus nouus agoni
sta vires suas experiri habet donec
ad sublimia proficiat: seq; vix osten
dat: non refugam: non paudũ: non
muliebrem: sed strenuũ: sed mag
nanimum: sed cõstantem: sicq; lega
liter in arctis se habeat: ut merito

militari clamide aurea aq3 torque p
omnia dignus predicet. Qui em̄ in
hijs exordijs rude se prebet: spūalē
miliciā nondū legittime incho aut.
Ut puto aliq̄liter apparere incipit:
q̄ multa includant verba illa bre-
uia scē mechtildis supius dicta: vi-
delicz Qui vicijs et cōcupiscēcijs re-
luctātes. dyabolū cū ommibus que
suggerit cōtemnūt. in quarto gra-
du cum ptātibz triūphum glorie op
tinebūt. Reuera est facile ista dice-
re: facile cōscribere: ꝫ expiri non fa-
cile. nec modice afflictiuū. Q̄mdiu
enim seruus dei cum tēptacōibus io
catur. q̄diu eas velut muscas repel-
lit. q̄diu ad libitū eas ꝓtermittit: ad-
huc verbū istud minime intelligit.
Colligam9 de hijs exempla autēti-
ca. Et ꝑmo de tēptacōe formicacōis.

nō de tēptacōe formicacōis

Scriptū est em̄ mi iob. ca. v. In sex
tribulacōnibus liberabit te: et ī sep-
tima non tanget te malū. Sex er-
go modis spūs formicacōnis tēptāt̄
forte aliquos disponit: vnūquēq3
ꝑ qualitate viriū suarū. Primum
suggerēdo aggreditur simpliciter: a
abscedit statim. Iste sic temptatus
satis habz agere ne ꝓsentiat: q̄ ad-
huc nouicī9 est in via dñi: qui eciaz
de ꝓprijs naturalibus adhuc fati-
gatur quotidie. Secūm durius tēp
tat. ꝫ non nimis diu. Terciū duri9
et diuturni9: tamen p resistēciam a
occupacōem bonam. ut est lectio. vel
opacō aliq̄ delcābilis. vel oracō sup
ficialis. duo isti ecia cicius liberant̄.
Et hij tres modi cotidie occurrunt:
nec miramur nec affligimur nimis.
Quartū ita feruēter tēptat. ut vix
labore magno et abstinēcijs ac vi
gilijs stimulum huiuscemodi supa
re possit. Quintū adhuc feruencius
tēptat. ut neq3 predictis modis aiā
ri possit. nisi adhuc forciora remedia
apponant̄. vicz insectacō iniuriarū.
aut lesio corpalis ꝙsueta p flagella
cōnes. aut alias castigacōes mona
sticas. Sextū feruētissime incēdit.
ut neq3 predictis hijs modis aureā:
ꝫ vix ꝑcēdium corpale aut incisio-
nē grauem. aut morsū lingue oīmo-
dū euadere possit. De hijs trib9 vlti-
mis dignum est loqui: a plura ex-
empla repiuntur. Similimō de cor
pali egrotacōe dicē possum9: sicut de
delcācōe et de q̄libz alia tēptacione
suo mō. ut semp illud qd̄ vni est mi
nimū alteri est minimū: sub q̄ vnus
cadit alter impterrit9 stat. Et vn9
q̄sq3 iux̄ strēnuitatis sue meita ma-
gis aut min9 tēptāt̄. et p ꝓs ꝫm eā
dē mensurā ecia plus vel min9 mēt̄.
vniuersi tū ad extremitatez simū
suor̄ puenire solent. ut vicz ia vix
aliq̄d vltra ferre possent. Q̄n hūc ar
ticulū temptacō plena nō erit. Ecia
ē sciendū ꝫm dom̄ in ateati greḡ. in dy-
alogo. q̄ nōnunq̄ euenīe solet. ut p-
fecti viri in ꝓs temptacōnibz q̄nq3
sucrūbant ꝓpter ipsorū humiliacō-
nē. ut dū videt̄ q̄ minima supare n̄
ꝓnt. maiora sibi nō asscribāt. Sepe
eciam contingit. q̄ propter minimam
vexacionem naturaliū aliq̄n in ver-
ba impacientie tēptati prorumpant:
ꝫ tamen ꝓs dñs hoc ipis in bonū
conuertere solet ut forcius surgant.
et deinceps caucius se custodiant.
Qui enim quotidie certāt: nō mirū

est si aliquādo ꝑsternant. Tēdit ergo tota ista milicia huiꝰ gradꝰ ad illū finē ut nosipos vincere discamꝰ. quia nisi hoc ꝓfecerit. de nullo alio ꝑfectā victoriā hrē poterimꝰ. Tūc āt ꝑfecte nos vincimus. qñ ad omnem wlūtatem dei nosipos ꝓmpte offerimus. tā quo ad corpus q̄ quo ad animā. sicut exēplificat btūs greg. de scō paulo aplō. q̄ dixit. Ego nō solū ligari ꝫ et mori paratus sū ꝓ xpō. ne q̄z facio aiaz meā idest vitā corpalē ꝑciosiorē q̄ me. q̄i dicēt. q̄d mihi hac eo. ab illo hēo. et ergo illi reddē de eo a quo hēo. Et in hoc notat ꝑfta caritas quo ad deū. qñ scz ita ꝑfte se vicit ꝓpē dei gloriā āplificandā. p dicādo. discurrēdo. laborādo. ⁊ tandē moriēdo. ut sibi de se pēitus michil resuaret. Nō ecia dixit cūctis. ego libenē impēdā et supimpēdar ipe ꝓ aiabz vrīs. in hoc notat ꝑfta dilāo ad ꝓximū. Sed hec tā ꝑfta fuit ꝑꝰ victoria nō ē huiꝰ gdus. ꝫ altioris. Sufficit āt huic gdui. si quo ad humanas delcās cōes abiciēdas aut humanas adūsitates sufferēdas se vincere possit. cū btō iob illud secū pariter dicendo. Dñs dedit dñs abstulit. sicut dño placuit ita frīm ē. sit nomē dñi bñdictū. Hinc btūs greg. dt. Si adhuc ꝓ xpō mori nō possuꝰ. saltem aīm vincaꝰ. Ex q̄ videt sequi. q̄ ad istū gradū requirunt oīa illa que in fra martiriū ⁊ alias pēlimates eqz gues cōtinēt. videlz maxillā pbē alterā pacienti vnā. dimittere tuīcam auferēti palliū. sustinē vba cōtumeliosa. opprobriosa. iniuriosa et alia similia. ecia ab hijs q̄ grās ꝓ ꝓceptis bñficijs reddē debuerant. Neqz ꝓpē hmoi solitā familiaritatē aut bñficēcia mi ipis subtrahē. misi forte quantū hoc vtutis ordo aliqñ requirat ꝓpē eoꝝ efficaciorē emēdacōnē. Item odientem dilige. inimicis placatū ee. offēsam dimitte. a nō q̄ venia petāt. ipisqz bonū optare et hūano mō ꝓparare. sine tñ magno sui ꝑiculo atqz dāpno. Item suā gloriā contēpne. honores non appetere. hūilia cōne āplecti. defectus ꝓrios nō excusare. culpas recognoscere. aīm ad benivolēcia ꝓtra iuges et amaras tēptacōnes cogē. Qui hec ꝑseuerāt facē ꝑualeit. sui ipiꝰ potēs ē. et ideo merito inē celestes ptātes ꝓ hijs coronā mēbitur. Et ut bī ieronimi vbis vtar. quasi hūano moē ꝓsulēdo huic huāne tēptacōni breue aliqd vbū ānotaui. Ait em̄ in sīa. q̄ qui in ꝑlio dimicaturi sūt. ante in pace sibi ato bello cōgredi unt. ut singula discūt. q̄ in vero certamine mox futuro nēcaria ꝑspexerint. Cadūt. surrūt. flectūt. trahūt. vlnerant. sustinēt. resurgūt. firmē q̄z stare assuescūt. ne qd in simulata pugna didicerūt in apto bello ꝓ timescant. Ita nōnulli in hac humana tēptacōne spūaliē fecerūt. Ut ei pacientes fierent. exercicia iniuriaꝝ sibi inferri ꝓparauerūt more antiq̄ rū phoꝝ. vt sobrij. omnē appatum escaꝝ sibi pīcidi iusserūt. michil inde gustātes. ut hūiles. oīa cōuicia publice ꝓclamari. sibiqz in facie spui mādarūt. vt benivoli. oībz obseq̄osi contra ecia ꝓpria sua naturalia q̄i violenter extiterūt. Similiē de aliis vtutū exercitijs hītū quēdam sibi vel

ymaginē vincendē future tēptacio
nis īpresserūt · Et istud exercitium
valde magni sancti videnť a ꝓpba
re. Jux illud · ḡg · Jacula q̄ puidenť
minus feriunt. Et btūs · ambrosius
de officijs dicit · q̄ fortis viri est nō
dissilare cū aliq̄dmmineat: ſ̄ ꝓuēdē
et tamq̄ de specla quadam mentis
obuiaē cogitatione puida rebus fu
turis: ne forte dicat postea. ideo ista
incidi q̄ non arbitrabar posse euei
re · Prudentis em̄ nō est dicere. hoc
non putabam futuꝝ: ſ̄ exspectabā.
Dex quāuis ista sit bona cautela
et merito frequētanda: tamē adhuc
mens sibijpsi manet suspecta: an fir
mit̄ in fortitudine sit radicata. Pro
bata em̄ vtus agit in modū nature:
neq̄ aliē vtuosi habitus manifestā
tur: nisi p motus repentinos et īpro
uisos. Potest em̄ aliquis etiam qui
habitu fortitudinis caret. ex diutur
na p̄meditacōe animū suū cōtra pi
cula ꝓparaē: qua etiam ꝓparatione
etiam fortis vtitur cū tempus adest:
vt dicit sanctus · thōs · 22e · q · 123 · Et
sic patet q̄ sacre doctrine a bona ex
empla cū pijs exercitijs vtutes nutri
unt: tēptatio exercet · infirmitas p
ficit: ſ̄ motus repētini eas ꝓbāt: ſp
tamē ḡcia dei coopante et natura ñ
recalcitrāte · De hoc igitur ḡdu. et si
multa sacra scripta legant: tamē e
pistola ad · hebreos · satis directe de
ipsa loquit. Ibi em̄ legitur. Vinctis cō
passi estis. sās ministrastis. tribulati
onē sustinuistis. rapinā bonoꝝ vestro
rū cū gaudio suscepistis. actā dem
sequit. ne fatigemini aīs vestris: nō
dū em̄ vsq̄ ad sanguinē contra pec
catum repugnastis · Et auisantur
eciam de radice amaritudis: q̄ huic
ꝓfectui valde impedimento esse so
let: ne videliz surſū germinando ml
tos inquinet · Hortāť eciā ad pacē
et obediēciā bñficēciā hospitalitatē:
et vt ꝓpositum certamen currāt ex
emplo xp̄i: quatenus aliquādo dig
ni habeanť crucem et impium ip̄i
portare extra portam. hoc est aptum
martirijū pacienť sustinēre: qđ ad seqn
tē ḡdū ptinet · Reprehenduť eciā de q̄
busdā īpfectionibz et tepiditatibus:
viz cū deterēt mgū esse ꝓpē tps: tur
sū fā sūt velut puuli q̄bꝰ lacte opꝰ
est nō solido cibo. Hoc em̄ rē huic ḡ
dui asscribiť: q̄ sicut supꝰ dem̄ ē tra i
festa est hec hūana tēptatio nouis
militibꝰ. ut ec̄ ab īcipiētibz sepe dis
piciāť ꝓpē crebros casus: donec disc
āt artē cū hostibz pugnādi · Peruei
unt em̄ aliq̄ hoīes bone wlūtatis
ꝓter lesiuam exercitationē istā ad
tantam cordis exulcerationem: vt
ne saltem leui quidē verbo temere
correptionis attrectari possint: a nō
nūq̄ in hocipso vsq̄ ad mortem per
mittente dei occulto iudicio pseuerēt.
Hic est spiritualis ille morbus aīe.
q̄ frequēť a deuotarijs q̄busdā vōť
nolimetāgē: ꝓpē cōformitatē corpā
lis morbi. q̄ ex frequenti tactu in pe
jus pficit. Putāt q̄z nōnulli inexpti.
hos xp̄i milites hac longa certati
oē talefactos ꝓpē hūiusmodi venia
les defās a sancto ꝓposito corruisse.
et quasi michil sanctitatis habere: q̄
si vel vna die deberent cum eis talia
temptamenta sustinere · ommino
deficerent. De hoc notabile habetur

exemplū in quarto libro vitaspm. de quodā imperito sene qui iuuenē quēdā stolide corripuit p eo q̄ nouē annis temptacionem formicacionis sustinuisset: quasi non esset dignus monachi nomine. Sed cum abbas appollo pie dnm exorasset. ut temptacio illa sup eundem senem veniet: statim hinc inde accurrit: hereumq̄ deserere cupiens abire cepit. Tunc appollō ei obiurgacōne ei dixit. Aut ignoratus es a dyabolo vsq̄ modo aut contemptus: pter quod nō meruisti ꝑm virtutum vires habere cōtra dyabolū luctamenta. Quid āt dico luctamēta: q̄ nec vno die aggressionem ipius portare potuisti. quem iuuenis ille tanto tempore sustinuit: Ergo qui hec expti nō sunt: alios facile diiudicare non debent. Hinc est. q̄ apostolus in ꝑdicta epistola fatigatis discipulis rursum consolatorie scribit. dicens. Confidimus aūt de vobis dilectissimi meliora et viciniora salutis: tam et si ita loquimur. Non enī iniustus est deus: ut obliuiscatur opis vestri. ꝛc. Hoc autem est firmissime tenendum: q̄ sicut eciam sup dictū est. caritas minui nō potest. sed ꝑt corrupi: et hoc nō nisi p actū pēi mortalis. Si ergo predā bellatores mortaliē non peccant: q̄ uis aliunde venialiē delinquāt. siue p negligēciā vel ipaciēciā aut tepiditatem. aut quouis alio mō: michil deꝑit eis de pūcipali iā adepto caritatis gdu. Sūt ergo nōnūq̄ vehemēdi. ꝑm vene rādi: q̄ valde difficilis ē pflict9 isteī q̄ laborāt. Et huiq̄ figuā pcessit olim in filijs israhel: q̄bus palee nō dabātur. et tn idē nūs latex requirebat ab eis. Ita et istis contigit. Nam p singulos dies accrescit eis labor. et grā subtrahit: pmmo ad maiora exercicia q̄ antea paulatim vocātur. Exponi eciā de istis ꝑt illud sapiētis Melior ē vir peccans. q̄ mulier bn̄ faciens: hoc ē. sp illud quod ē maius in principali caritate. incōpabiliter est melius illo qđ ē mi9: q̄uis sordidatum sit aliquibus venialibus delictis. Sicut forte castrū melius est domo aliqua pulcherrima: licet castrū cotidie oppugnetur et maculet p aduersarios. Legitur de quodam abbate magni meriti: qui cum quodam iuuene monacho et innocente post mortem ad iudiciū dei venit. Innocēs monachus statim gloriā adeptus fuit. Abbas vero post amarissimū purgatoriū tandē ad celi palacium pueniens: multo honorificē cius ē receptus. et altius collocat9. Hoc eciam est tenendum. q̄ licet a mime beate grauissime in purgatorio puniant: tamē anteq̄m minimū gdiolū caritatis amitterēt: mallent in eodē purgatorio vsq̄ ad finē seculi pmanē. Nā si defalcaret eis aliq̄d de caritate: tūc ē minuet eis mces illa ekna: qđ essz incōpabile dāpnū. Peā em et si grauis ē. tn ē tpalis: et minimū gaudiū regni celestis plus letificat aīam racionalē: q̄ libet peā licet grauissima ipam potet afflige re. Patet: q̄ si lucifer mīmo gaudio celesti frueretur: penam non sentiet. Sic g9 puer in scol' vehēdū et vapulāt: n̄ q̄ aliq̄d omisert. à obliti sē eoz q̄ didicerāt: sz q̄ debito tempore

michil supaddiderunt pro vt ex mo
re debuerant. Sic electi tempus ne
gligēter expendētes. nō sūt sine cul
pa neqz erunt sine pena. quāuis iā
habitas sancte caritatis diuicias ñ
amittant. quas vtiqz per virtuosa
exercitia augmentare cotidie. iussi
fuerant. Ex quo patet. qꝺ ꝑnicio
si sunt quidam ꝓficere nō curan
tes. hinc inde post vanas consolatiū
alas peruagantes. qui nōnullos
feruide proficere cupientes retar
dant. et a multis bonis opibus im
pediunt. Timent enim colaphos sibi
in faciem dari. si quem melius se cō
uersari conspexerint. Hoꝝ figuram
prophetes ille senex habitans in be
thel olim gessit. qui virum dei ve
nientem de iuda in sermone domini. et
fortia agentem qualia ipse nō pote
rat. suo mendacio reuocauit et de ce
pit. Ait enim. Et ego propheta do
mini sum. similis tui. Fefellit eum. ꝛ ad
casum vsqz perduxit. Applica cete
ra vt vis. et videbis in malis suasi
onibus bonam conuenientiam. Inue
nies eciā in fine illos derisores cum
plāctu fallaci. quos ante habuisti
feruide gracie tue subuersoes. Dicēt
qz. Heu heu mi frater. vbi est modo
feruor sanctitatis tue. Euge euge. qꝺ
perfectus esse voluisti. Quis tibi si
milis erat. Och deus eterne. quid a
maritudinis habet infelix experientia
verbi huius. Cito quasi in momento
pditur tante familiaritatis tue diu
possessa dulcedo. qꝺ vix nunqꝺ in reli
quū duplex aut triplex labor pote
rit reaptare languentis. Raro ad
te redit feruenter. qui semel a te dis
cessit tepēter. Cum ~~m~~ pauci sūt qui
ꝓceptum tuū seruare conant. ne cibū
aut potum vetitum insumant. et ne
per viam qua venerunt rursum re
dire presumant. Cum ~~m~~ plures heu
cotidie sumus. qui nociua. curiosa.
infructuosa suadente tepore. experi
ri velut mulieres impregnate fer
uemus. virtutum viam. ꝓpositumqz
sacri pfectus certamen currere vi
qz ad spiritualem perfectionem te
pemus. ad solita vetuste sensualita
tis primordia velut canis reuersus
ad vomitum. reuadere nequaqꝺ eru
bescimus. Quare hoc. nisi quia sicut o
lim senior quidam interrogāti fra
tri respondisse fertur. qꝺ ideo fratres
modo non ꝓficiāt sicut antiquitus.
quia tunc vnusquisqz primū suum
sursum trahere nitebatur. nūc vero qui
libet aliū deorsum trahit. Et sūt vti
qz multi in hoc ꝓcordantes. qꝺ respec
tiē pauci hodie gradū istū trāscendūt.
Quidam dicūt. qꝺ habeat simlitudi
nem fluuij in qꝺ plures natāt. ꝑ pau
ci ad desideratū litus enatāt. Alij di
cūt. qꝺ sit velut mare magnū et ꝓcello
sū in qꝺ mlti nauigāt. ꝑ pauci ad optatū
portū puenīūt. Alij dicūt. qꝺ sit velut
mōs petrosꝰ. ꝓruptis scopulis plenꝰ.
quē plures ascēdere ꝓponūt. ꝑ vix du
o de toto israhel scz ionathas et ar
miger eius. hoc est pauci electi ad
cacumen eius peruenīunt. qui ma
nibus et pedibus reptant. id est qui
magnis desideriis studium operati
onis iungunt. Neqz ideo hunc montē
conscendunt vt ibi vacent spiritua
libus delicijs sicut olim moyses. et
helias. qꝺ ad huc illō tps necdū erat.

sed ut ibi fortius ⁊ quasi desperatū bellum misi deus assit inchoēt: et miraculose innumerabiles hostiū cateruas disperdant. Et q̄m q̄ huius cemodi similitudinis. eadem facilitate ad cunctos sacre caritatis gradus poterunt applicari: tamē hanc humanā ut sic loquar victoriā. q̄m rarissima sit. in promptu est videre. Quis est sic inter huiꝰ tēporis p̄ficientes suiꝑius ita potens. ut post q̄ oīa iuxta exigēciā p̄dictorū graduum bene fecerit. malit p̄m p̄fectionem huiꝰ quarti gradus potius cōtempni q̄ p̄ferri: potius increpari q̄ recōmendari. potius egere q̄ abundare. potius iniurioso maxillam p̄bere q̄ liber abire. potius tedioso et ingrato seruire q̄ in quiete sedere: potius deliciis ac alijs desiderijs carere ad que ista humana temptacō impellit. q̄ ea adipisci. Et tamen omnia hec condicōnē nostre humanitatis non excedunt. neq; victuala. neq; carceres. neq; vulnera nobis ingerūt: quinymo multi carnales hec sibi mutuo vano amore impēdunt. Qui ergo in hac humana ⁊ leuissima milicia sectabimur? ad vere spūalia quō valebimus? O si nobis daretur vel ad modicū videre qualē gloriā in celestibz xp̄i milites p hijs consequūt: mor vniuersa velut aranearum tela facilima redderentur. Igitur teste beato augustino: modicitas fidei est huiꝰ miserabilis tepiditatis causa. Sed non ꝓpter hoc strenuus miles debet retrocedere quia paucos habet concurrentes: ymmo debet eo fortius insistere. Gloriosiora enim bella: ab euo semp minori numero bellantium sunt confecta. Nec multitudo virtutis indocta: sed ars ⁊ exercitium solent p̄stare victoriam. Cum ergo tepidi: inertem quietem p suadere viro bellatoꝛi volunt. nō sūt audiēdi: sed potius faciant sicut abbas pastor docuit. Qui habet tunicā vendat illam ⁊ emat gladium. ideest qui habet requiem dimittat illam: et assumat bellū contra diabolū. Iē. abbas iohānes cū aliquādo rogasset deū. abstulit ab eo oēs passiones: et effectus est securus. Et dixit cuidam seni. Video me quietum: et nullam habentem pugnam. Et ait ei senex. Vade roga deum ut iubeat inte moueri pugnam: quoniam quidē pugnando p̄ficit anima. Et fecit sic. Sancta quoq; sincletica nūq̄m rogauit dominū ut temptaciones ab ea auferret: sed ut pacienciā et victoriam donaret. Confidenter quoq; scire debemus. q̄ nullibi secura ē anima xp̄iana: nisi in tribulacione. Multo em̄ plures ceciderunt p̄speris elati: q̄ aduersis fracti. Et similiter plures perierūt in ocio: q̄ in exercicio. Et btūs ābrosiꝰ dt. Non debes timere temptaciones. Est em̄ causa victorie: materia triūphoꝝ. Btūs em̄ vir qui suffert tēptacōnē: q̄m cum p bataꝰ fuerit accipiet coronā vite: quā repromisit deus diligētibz se. Et apostolꝰ in sup̄dcā ep̄la ait. In disciplina p̄seuerate: tāq̄ filijs vob̄ se offert deꝰ. Quis em̄ filiꝰ quē nō corripit p̄r? Oīs aūt disciplina in p̄nti q̄dē videt nō esse gaudij: sed mēoris. Postea āt fructum pacatissimum exercitatis

per eam reddet iusticie ꝓpter qđ re
missas manus et soluta genua eri
gite: et gressus rectos facite pedib9
vestris. Pacem sectamini cũ oĩbus
et sãmoniam: sine qua nemo vide
bit deum ac. Hec oĩa sunt aurea v̄
ba: et ĩestimabili pcio ponderanda.
Valde ei fatigatũ animũ cõfortãt:
et vires graui tedio destitutas re
formant. Colloqa autẽ et tepidorũ
ꝓfilia. q̄ tũc solent se maxie ostenta
re si vel modice tellator delinquat
oĩo sunt fugienda: q̄ sp animũ deo
sum trahũt et ĩfirmiozẽ reddũt. Di
cunt eñ pax. pax: et nõ est pax. Ve
rum de hijs ãplius iudicare non est
meum: vt scz ĩdrũc talia abicẽda di
rectũ. Jã eñ de v̄tuosis hominib9 ac
deum timentib9 loquimur. In q̄bus
si aliqui minus feruide q̄ntũ defois
datur ĩtelligi ꝓsentur: q̄s scit q̄les
imtũsicus sũt: Quis affirmare au
deat eos in grã pusillos: q̄s ab eterno
pelegit deus: pt ecĩã aliq̄n feruor m
mi9 eẽ: ac ad v̄tutis bonũ pceps. Ne
q; obliuisci debem9 illi9 spectabilis
semois magnificũ v̄bũ: qđ turbato fã
mulo dixit: qñ pene ĩ desperacõem corrue
rat ꝓpe mẽtis ariditatẽ. Ait ei. Mise
ricors deus elemoz̄ meam abscondit: vt se
pax ꝓfecisse suspicẽtur: et ad vlteri
ora festinẽt. Et sicut eq̄s molã tra
hẽtib9 velãtur oculi ne frumẽtũ qđ
molere debuerãt fatigati ꝓsumant
opari q; cessent: sic elãs nõ pax ex
pedit. si ꝓfectus sui mensurã nesciãt:
vt hoc tiore iugiẽ de se hũiliter senti
ant. et amplius ꝓficere studeãt. In
hoc igitur ꝓsolemur: fideles q; cristi
seruos q̄tidie pondus diei et estus
portãtes. q̄ dum ĩ aptã crimina non
cadunt iudicare timeam9. q̄n poss
ꝑm doctrinã bẽ pauli apli. exhibea
m9 nosmetipos sicut dei mĩstros m
multa paãa: in tribulacõib9. ĩ necessi
tatibus. in angustijs. ĩ plagis. ĩ car
ceribus. ĩ seditionib9. ĩ laboribus. ĩ ieiu
nijs. in vigilijs. ĩ castitate. ĩ sãa. ĩ lõ
ganimitate. in suauitate in spũsõ.
In caritate non ficta: in verbo veri
tatis: in virtute dei. ꝑ arma iusticie
a dextris et a simistris. ꝑ gloriam et
ignobilitatem. ꝑ infamiam et bonã
famã. Vt seductores: et veraces. Si
cut qui ignoti: et ꝓgniti. Quasi mori
entes: et ecce viuim9. Vt castigati: et
non mortificati. Et h̄ ẽ eiim9 sũ per
fectõ huius q̄rti gdus.

V Capitulũ. z. De vita et pfectione patrum

Principalia caritas sic dici põt
qꝑ eã metatur hõ q̄ ipam hũ
erit assũm in choz̄ pncipatũ: q̄ ẽ q̄n
tus in ascẽdendo. et 2us 2e hierarchie:
cui correspondet secũdus gdus cari
tatis ꝓficientis. iuxta assignacõem
supi positã. Ipe ẽ q̄ntus. hoc ẽ medi9
toci9 sepedẽ nouenale distinctionis.
Grãs agim9 tẽ remissiõ redẽptori
nostro. sup ienarrabilibz domis suis:
qui tot merendi vias hũano generi
disposuit ꝑ se ipm in se ipo. Ipe eñ
est qui ait. Sine me nichil potestis
facere. Et q̄ñ veit post me: nescit quo
vadit. Idcirco si q̄d digne ac ut mate
rie queit de hijs ꝓtulim9. ĩ ipm ꝓfun
dim9 a q̄ oĩa. Nũc ãt qm̃ ea q̄ ẽstãt
lõge vltra vires nras sũt: multo ã
plius nob̄ ipis suspã manẽ9. Si eĩ
neqz dẽisima caritate secũd sum9 log
de supma cui psum9: Nõ gnõ mira
mur. si q̄s ĩ pncia; nos dispicit: q̄ꝑ

ad hec colligenda ob auusdã dilecti fratris instãciã licet inuiti satis deueebam⁹. Et sepe accidit ut suscepũ ꝓpositũ fallat nõ ꝓmeditata difficultas. Demiqz si michi ipi penitus ignotus non sum qđ toto corde sencio dico: in me accidie viciũ amplius habũdare puto: ꝯm vane glorie. In inspiẽcia magna iterũ dico. Faciliare michi valde ẽ: cito respuere quicqđ difficultatẽ afferre videt. Quo igit̃ in hãc lõginquã et ignotã regionẽ ineptus deuen̄: qui nec nãlia nec ḡnita hẽo ꝓ tãtis floribus colligẽdis? Euenit ꝓ certo michi: qđ de vetulis comic⁹ fat̃. Tacere nesciũt: sed neqz loqui sciũt. Jeronim⁹ ad demetriadẽ virginẽ. Multi iuxta vetus elogiũ ãi loqui nesciant. tacere non pñt: do cẽtqz scripturas quas nõ intelligũt: et cũ alijs psuaserint. eruditorũ sibi assumũt supcilium: pus ipitoꝝ mgrũ. cp doctoꝝ discipli⁹ deꝝ ad hec supflua q̃ cepi qualitãqz cõplẽda. exnea q̃dã accedit nõ nãraria nãcitas: mei scalicet cordis tanta vanitas. fugacitas. instabilitas. Hec michi gemitũ ac dolorẽ incessanter parit̃: tamẽ quia melius habeo qñ sacris lũs intendo: idcirco ad ꝓpositũ. in xpi noie ꝓtinuandũ. calamũ licet tremulus reflecto. Primũ aũt tãte difficultatis ratio põstendẽda ẽ. Supdã nãqz gradus et si de spualibus tractãt: tñ vltra huãnã cõdicõnẽ metas suas nõ extẽdit. Hic vero a sequẽtes. oĩo sup huãna. tãꝯm spualia spualibz cõpantes: sublimiter trãsuolare noscũtur. Scimus scm̃ viꝝ iob ꝑmũ bellũ facile superasse. dimqz bñdixisse: ꝟ p⁹ cp scdm̃ incepit qđ ad istum gradũ spectare videt. item pacienter sustinuit: siluitqz septẽ diebus. Post hec vero aperuit os suũ et maledixit diei suo: dicẽs. Pereat dies in qua natus sum: aẽ. Quis hic nõ contremiscat? Quis hic tantũ viꝝ oẽs supdcos ḡ dꝰ pdidisse piter nõ diceret. qñ istũ cum tot maledictionibz inchoauit: si ipm diuinũ testimoniũ apte non iusticassz? Similiter dicit ieremias. cap. xx. qui in vtero scificatus fuit. Nonne de multis ꝓbatis hoibz cotidie timere solemus. qñ p⁹ lõgã a bonã vitam in verba maledicta ac impaciencie plena ipos corruere vide⁹? Et ut de vicino loq̃mur. ante paucos ãnos plat̃us q̃dam valde catholic⁹ cũ se et oĩa sua ꝓ zelo aiaꝝ exposuisset. neqz vincula neqz carceres ꝓ defensione iusticie timuisszt. nõne p⁹ cp in tribulacõne sua sensus amiserat. neqz p miracula. neqz p reuelacõnẽ iustificatus fuerat. nõne piter omns timui⁹. cp eius ꝓcessus deo nõ placuisset? Quãto magis de scõ iob idem suspicati fuissem⁹: si ut dcm̃ ẽ. a dño excusatus nõ esset? Jã si placet. dicat facilia ee. que huic gradui congruũt. Puto cp nõ ꝑsumat: si vel paꝝ intelligencie habuerit. Intrãdo igit̃ materiã hanc. dicamus cũ timore dñi. cp ꝟm assignacõnem supi⁹ dictam. iste quintus gradus scẽ caritatis tũc in amicis dei incipit excrescere: qñ vltra hec q̃ de quarto ḡdu dcã sũt. ita notabiliter roborantur. cp pellem ꝓ pelle et oĩa q̃ habent ꝓ dei amore aspuũt impẽdere. Hoc est. cp disponãt se ad corpale martirium

pacienter et fortiter sufferendū. vel aliquod aliud eqz lesiuum: non obstantibus grauibus temptacionibus que huic negocio magnifico se solent imiscere. Hinc btūs greg⁹. dicit: q̄ sunt nonnulli qui acceptis vtutibus eciam electorum hominum merita transcendunt. Cūqz et tōis meliores sunt: electis q̄z fratribus principātur. Quo ergo isti sortē suā: nisi inter principatuum numerū accepunt: Isti enī merito mgri dicēdi sūt. qui sic in omni q̄uersacōe sua se gerūt: vt qd̄ reprehendi possit nō leuiter inueniatur: ſ qd̄ mutabile sit a sanctis venētur. Bñ in vita bēati āthonij. legitur: q̄ nūq̄ hilaritate nimia tristum solutus est. nūq̄ recordacione pēn tristia ora cōtraxit. non nigmis stupencium se elatus ē laudibus: nichil in illo indecens soli tudo. nichil aspex q̄tidiana cū hostibus bella gtulerāt: tēpata mens eq̄li ad aucta ferebatur exāime. Et bēata mechthildis dīmiq⁹ sibi reuelatū dixit: q̄ ī ecclia ceteris plati. officiū sibi gmissū bñ mīstrāt. aiaz lucris die noctuqz iuuiglātes. et tradita sibi talenta duplicātes oī q̄ pūt diligēcia: Hij cū prīcipatibz ī quīto gdu p labōrē suo regni glaz possidebūt. Hec āt optīe gaudāt. Nā q̄ ceteris meliores sūt: ad platuras vocādi sūt. Et nēo digne ī placōe mīstrat: q̄ p oubz sanguinē fundē à alia exercitia eqz guia sú agēdo sū pacendo p eisdē ipēdē causat. Hec magna reuera sūt: ac oī laude pdicāda. Nec qz hj de vicijs à negligencijs fit mencio: qz si plati hmōi ñ sūt siē oī pe

S. mechtt

cato. tñ illa sūt adeo pua vt à ñ appareāt à falce q̄tidiāi martirij h⁹ ē labōis sū paāe plē purgēt: à xpī reuerētiā officij ñ iputēt. Hinc ē. q̄ aplūs dic. Spūalis oīa diiudicat a ipe a nullo diiudicat: idq̄ vē spūalē ñ sicte. q̄ p supdcōs gd⁹ reglarit spūsō duce ad hāc grāz pficiēdo pueīt. Et siat supra primo ca°. dictū ē. q̄ vēsimilit pauci ad illū gdū pplēdum pertingāt: tamen adhuc pauciores ad istū. Hoc enim semp tenēdū ē in dubitāt: q̄ q̄nto sūt alīq̄ sanctiores tāto sūt pauciores. Et q̄cq̄d pt̄est inferior gradus h° eciam pt supior et melī: et adhuc aliq̄d vltra. Jux ſmam tertiū dicētis: qd̄ pt inferior. pt a superior. Bñ et ob h° q̄uis isti q̄ h° quīto gdu sūt pstituti. hēant dignī ad prelaturas: tamē teste beato gregorio. caucius agunt si ad eas declīaueūt: donec ad statū caritatis pfecte puemant. Qui eī adhuc ī suo proprio pfectu sollicitare habet ne cesse: et si bonus ē p se ſm gen⁹ suū. tamen adhuc in oī congressu temptacionū decoctus mūme est: et ideo alios non potest securē docere hoc qd̄ ipe exptus non est. Hinc exiuit communis ſma omnium scōz patrū: q̄ arts artium et sā sāarum est. regimē animarum. De quo ifra dicet. Dictū ē eciā supra q̄ isti gd⁹ mutuo se respiciunt a examinant: et ergo iste secundus gd⁹ caritatis pficientis examinat secūdū gdū ī cipientis. Sp enī illd̄ qd̄ ē supi⁹ exaīat a dirigit illd̄ qd̄ est infei⁹. In illo enim secundo gradu incipientis caritatis dictū fuit de plena abrenunciatōe

seculi et mortificacõne viciorũ p tria vota religiois. aut alia exercitia eq̃ualẽcia pfectarũ virtutũ ꝑm modũ illum: ꝓpter qd̃ monachꝰ dicit quasi mundo mortuꝰ aut martir cotidiaꝰ? Quia tñ tanta grã nõ ꝓt cõsumari sine magnis temptacõibz. neqz scit an bene radicata fuerit: ideo iste ḡdus illũ examinat: et vult inquirere nõ solũ voluntate sed eciã ope. an vere mortificatus sit an non. Insurgunt ergo noue temptacõnes in aĩmo contra oms sacre religionis regulas et consuetudines: et incipit displicere quicqd̃ antea placebat. Tedet orare. legere. cãtare. laborare. obedire. hũiliari ꝙtinẽter viuẽre: et breuiter oñe qd̃ sacra institucio ꝓ aiarũ securitate sanxiuit. tãq̃ sit fatuũ et inutile sic amarescit: q̃ cõuictus fratrũ et monasterij clausuã que fuit ante velut paradisus. iã bellatorẽ istũ ita affligit ꝓmittente des: ut potius in carcerẽ et mortẽ se tradere rationabiliter optẽret: q̃ illa vsqz ad plenã victoriã sustinere. Addit nõ quam tribulacionẽ tribulacioni. q̃ oia hec in tanta oportet paciẽcia sustinere. ut nichil de superioribz exercitijs minuat: ymmo ꝛ plurima insolita superaddat. ne ꝓfectui suo obicẽ põat. aut paulos scãdalizet: qui ipm tãq̃ spiritualẽ ex aio veñant et imitari conãtur. Neqz sufficit hic iniurias pacienter ferre sicut in supdõ gradu: sed vltra hoc oportet. q̃ sicut adũsarius industriose machinat diũsa multa mala eciã vsqz ad corpale martiriũ ita vir iste spualis et ĩclitus bellator ꝓ viribus ꝛ vltra vires eontra reddat omne bonũ toto corde et sincerissimo affectu: sciens qm̃ caritas non solũ pacies est. ut aduersa eq̃nimit̃ sufferat: ꝫ eciã benigna. vt ipis adũsarijs bona ẽtribuat. Qui in hoc lesuo cõgressu seipm spualit̃ et viriliter supgredit̃. merito pceps dici meretur. ꝛ ideo iuste cũ celestibz pncipatibus corona glorie decorabitur. Excrescit hec molesta tẽptacio non solũ quo ad humanũ cõuictum. sed eciã quo ad oia alia virtutũ exercicia: et quocũqz se vertit ita homiñe exercet ut nõ cesset ipm purgãdo exaĩaẽ: donec martirio corpali coequetur. Si igit̃ cõtra ꝓpm insurrexit: sic affligit pacientis animũ. ut vix cõtinere se ab aptis iniurijs ꝓualeat. Q̃ si tũc ipm vel semel vẽigne aspicere poterit. rẽ magnã fortit̃ feciẽsi dulcit̃ sibi loqui poterit: iã tale opus nũq̃ oĩbus diebus vite sue patrauit. Si demqz ꝓ eo orauerit aut aliquod bñficiũ impẽderit: iã in eo crucifixi imago resplendescit. Ecce quomodo cũ pfectu virtutũ. crescit et tẽptacõnũ immanitas. Quis hec nisi exptus crederet? Quod in iuuenili pfectu facilimũ erat: in virili supra modũ extranescit. Audiet hec dissolutus quilibet et inexptus. et deridebit: q̃i sibi hoc futurꝫ foret impossibile. Audiet feruidus et tñ adhuc ĩexptus et mirabit̃: q̃i vix esset credibile. Audiet pbatus et exptus et pauebit: q̃ scit q̃d̃ misterij. q̃d̃ pcauli in tus latet Et ut breuit̃ hec claresc̃at est sciẽdũ. q̃ qñ exercicia virtutum magnarũ fiũt cũ facilitate aut iocũditate: tũc ptinẽt ꝛ ad statũ ĩcipiẽtiũ

aut pfectoꝝ. Pueri eiñ et ſenes habent quãdã ꝓformitatẽ adinuicẽ: q nullus grauis labor ab eis reqũt: neq ad bellum ꝓeunt. Sed qñ eadem exercicia fiũt cũ notabili difficultate: tunc ptinent ad ſtatũ ꝓficientiũ. Et ꝑm q illa difficultas eſt maior aut minor: ſm hoc eciam eſt correſpondencia ad gradũ altiorẽ à baſſiorez. De hoc ſic dicit greg. In ĩcohoacõe tone vite ꝓueniũt blandimenta dulcedinis: in medio ſuccedit certamẽ temptacõis: ad extremã vẽo pfectionẽ ſeqũtur quies cõtemplacionis. De hoc habet notabile exẽplũ in actibus apl̃oꝝ vbi legit q ibant apli gaudentes a cõſpectu conſilij: q mã digni habiti ſũt pro nomine xpi cõtumeliam pati. Et mirabilis feruor erat in illis octo milibus ſubito cõuerſis: intñ ut cum gaudio rapinam bonoꝝ ſuorũ ſuſciperent. Qz quãtas difficultates. infirmitates. temptacões ac leſiua ſcãdala ſuſtinuerunt. antq̃ ad vltimatã pfectionẽ ſuccreuerunt: neſcit nemo qui ſacras litteras legit. Et eſt cõiſſima ſententia oĩm ſcõrum patrũ: q ſine dolore et labore nemo efficit̃ virtuoſus. Et arſeniꝰ ait. q impoſſibile eſt hominẽ ſine fletu eẽ: aut hic aut in futuro flebit. Sed qꝛ eſt ergo hic vtiliter laborare. affligi et flere: q̃ illic inutiliter. Similiter cõis ſentẽcia ſanctoꝝ eſt. q nemo regulariter loq̃ꝺ. de quo repente fit magnꝰ neq hoc eſt opꝰ vnius diei. ſz pluriũ. Et ergo qñ huiuſmodi grẽ pingues dãtur alicui in pñcipio cõuerſionis ſue. non ob hoc ſtatim eſt aliqs magnꝰ iudicãdꝰ ſz ẽ velut delicata ſpõſa exiſtimãdꝰ cui ꝑmũ dant arre. et deinodia ꝑciosa. et pia blãdimẽta: ne a futura filioꝝ tã dolorosa pturicione ac educacõe expauescat. An nõ retro ſimilitudo hec ad martiriũ reſpicit. qñ ꝓmunit licz ĩ die ſollẽpnitatis ſue ſoleãt ſpõſe ſeipſas deflere. aliis oĩbz ridẽtibz et gaudẽtibz. An ñ ĩ ipſo eodẽ ãno cõiter vltr̃ illas wheñtes nature ꝑſſuras eciam in pcipulo corporũ ſuorũ erunt. Sic et de quolibet ſpirituali ꝓficere cupiẽti añq̃ ad verã ꝓfectaꝝ plium. i. virtuoſaꝝ operacõnum parturicõnẽ ſuccreuerit. nõ ſemel neq bis. ſz innumeris vicibus amariſſime torq̃bitur: nedũ cũ pcipulo corporalis martirij. ſz eciã mentalis pcipue cõmis oĩm graciaꝝ. miſi deꝰ ſingularit̃ aũtat. Ach quot flebilia de hoc exẽpla hẽmus. Gaudeãt ergo et rideant ſi volunt quos non tãgit negociũ iſtud. nos vero q̃ huic delicate ſponſe cõpati ſumus. qui ꝑciosas margaritas. i. ſpũales gracias pcepim̃. qui ſacre religionis a nullo ſubarrati ſumꝰ. qui firmã fidẽ dedimꝰ ut iugit̃ ꝓficere et adverã ꝓfectionẽ tendẽ velimꝰ. nos inquã de nrõ martirio indubitat̃ futuro ñ ſñ lacrimis trepidi cogitemꝰ. q̃tenꝰ alioq̃ dño iuuãte ꝓpẽ ſempiterne felicitatis gigne mẽamur. An iſtud exercicium nullũ reputemꝰ ſecurũ gaudiũ nos hr̃e poſſe. alio qñ in extr̃eo luctꝰ nos occupabit. Oẽs ei ꝓſolacioſas q̃s ſtudioſe ꝓfingiꝰ ꝓ q̃libz q̃z rleuamine infirmitatis nr̃e. et ſi meritorie nõ nũq̃ fiãt. tñ plene aĩm ñ ꝓſolãt. ñ poſt luctũ iſtũ. hoc nõt apls cũ dicit. gi triſtes

semp aũt gaudẽtes/quasi dicẽt: tũc vere gaudem⁹ qñ tristicia nr̃a versa est ī gaudiũ: quia aũ hoc semp gaudere non possumus. Sunt preterea diuersa virtutũ exercicia. que corporali martirio cõpar̃: et oĩa illa ad istũ gradũ ptinẽt. Primũ est grãs agere in magnis et pseuerantibus infirmitatibꝫ: a pacienter sustinere cum inẽno conflictu temptacõnũ: vt est lepra. palisis magna. morbꝫ sancti anthonij. scī cornelij: a alij similes. qui ipo primo auditu nãz horribilit terrẽt. Talia diu sustinẽ ẽ magne ꝯ cecet martirio cõpar̃. ꝟm illud. Melior ẽ mors seaura: qm lãguor pseuerãs. De hijs multa exẽpla hñt: videlicz de lazaro. seruulo. ac alijs pluribꝫ: q̃ oẽs moẽ martir̃ stati p⁹ mor tẽ euolarũt ad padisi celestis gaudia. Scõm ẽ paãa in magnis iniurijs et pseaciõbꝫ: qñ scz adest facultas vidẽ cũ impulsu ꝯuis tẽptacõnis: tũc se continere nichil aliud est q̃ pr̃iũ sanḡnẽ fundere. Talis fuit in dauid contra saul. Quartũ est castitas in delitijs hĩta oĩ opr̃tunitate formicãdi cũ ardẽti tẽptacõne libidinis. qualis fuit ī ioseph: de quo dr. ferrũ ptransijt aĩam eius. nõ solũ q̃ ad tribulacõnẽ iniuriar̃. ꝟ ecĩã quo ad incredibilem ardorem libidinis: pter maleficia quibus egipcia ĩcitabat eũ. Quintũ ẽ pfiõma in pr̃io domate cũ despãi magno illor̃ q̃ iure deberent venerari: talis fuit in alexio. Sextũ ẽ obĩa in arduis aum obluctacõe nãliũ: talis fuit in abraha ã et mauro et alijs mltis. Septimũ ẽ obꝫuãcia regule moastice iuxt scõr̃ prim̃ intẽcõnẽ inoffeso pede: de q̃ aliq̃d laci⁹ placet loq̃. Triplicit em̃ aliq̃ pr̃usant̃ in religione. Primi sũt qui regulã ad lrãm ꝟuãt. extẽdẽtes desideria sua ad oĩa q̃cũqz pñt: nichil negãtes neqz oculis neqz vẽtri suo: dũmodo directe regula nõ obsistat eis. De hijs dicit bñs bernard⁹: q̃ sunt genus tepidissimor̃ monachor̃: quia nõ sũt cõtẽti habere sufficiẽciam. insup ecĩã supflua requirunt: a si plus possent pl⁹ facerẽt. Hij nõ cõpar̃ martiribꝫ: qr̃ et si in religioẽ vuãt. nõ tamẽ viuũt religiose. ymmo plurimũ de ipor̃ salute formidatur. Vir em̃ aliq̃d grẽ hrẽ videnꝫ quasi seruili timore cogant. sic incedunt murmurantes. clamantes. disputantes: si a solitis supfluitatibus arceantur. Secundi sunt qui regulam humano modo obseruant: cum graciarum actione pcipientes que sufficiunt ad cotidianũ victum et vestitũ. nichilq̃ supfluitatis ambientes: et si que talia assunt. velut non habentes sunt vel vtẽtes. semp parati ad resignandum: pacifici. q̃eti. iuste ac pie viuentes: nichil tam̃ interim strẽnuitatis eximie pagentes. Hij diebꝫ istis tulerunt laudũ pconia in religiosis dombus: quũ dr̃ fecit sanctus: et pristina caritas refriguit. Qui em̃ ita hodie viuit. velut sũmus aliquis sanctus reputatur: qr̃ rarus valde est. q̃ de illa carnalitate et aũositate pdecã nichil intrmisceat. Et q̃mq̃ teste bt̃o bnardo isti tũi sint. tñ adhuc istũ quitũ gdũ nõdũ attigerũt: neqz martiribꝫ compar̃: nisi forte p aliq̃ occulta exĉicia

aut diuturnitate tpis id suppleat· qđ mn⁹ de cotidiano pfectū hñt· Terci sunt regulā spūaliter ꝓuātes· ita incedentes quasi de nouo pfecte dicrauerint· qui non solū superflua abiciunt· ſ; eciā licita sibi interdicūt· cotidie crescentes in augmēto tomi operis· nichil carnale nichil terrenū admittūt· misi quātū nēcitas ipsa extrema nature vēqrit· Et sicut quidā ad lautiora feraula ꝛ pciosiora cleno dia sollicite anhelant tñ ordinate· sic isti superogāter semp seipsos deponunt et hūmliāt· viliora queqz ꝛ simpliciora sumētes· Neqz cessant reluctāte animū castigādo submittere quātūcūqz eciā dure insurgat· donec ipsū plene subiciant dīne motioni et regulate racōni· vt tā q̄ benignolus seruus ꝓmpte obediat· Si quid gracie cogūtur accipere· ōnimo alijs pcius fauerent· Et iuxta sentenciā bū greg· sicut secularcs pituras colligūt diuicias et obseruant· sic isti studiose cuncta contēpnē moliunt· ut altissima ipsoꝝ pauptas ī spūales diuitias excrescat· Hij ꝑm beatū bnardū sunt veri confessores et imitatores xp̄i· et nō imerito mē tiribz compantur· Esſetqz eis suaue semel carnē ipsam ꝓ xp̄o dare· quā tantis cotidianisqz exercicijs ꝓ ipō crucifigūt cū conupiscēcijs suis· Hīc de martino scō monacho et epō· sulpiciꝰ testatur· q̄ tāta districtōe carnem suā macerauit· q̄ si occasio mē tirij se obtulisset· in medijs flāmis risisset· Pariformē de ōmbz alijs exercicijs pfectarum virtutū dicē possumus· q̄ tunc ad istū gradum pertineāt· qui ſm dictamen diuine sapiencie que cuncta vsqz ad vnguem moderatur in numero ponderc ꝛ mēsura cum tāta difficultate veniunt· vt corporali martirio coequari merito credātur· Ab hoc ergo gradu gloriosos et iuste vite milites excludere non audemus· qui diu timorate vixerunt· et cotidie bellicos labores siue ꝓ fide siue ꝓ iusticia subire nō formidant· q̄ quis eciam sanguinez suum non fundant· sicut olim machabei· Similiē nec excludere debemꝰ deuotissimas quasdā mulieres· in thoro ꝯiugali ꝓ nēcitate vocacionis sue ꝓstitutas· que in hocipso cristo seruiūt· q̄ ples non sine minori lesione ad dei gloriā pacientissime ꝓturiunt· q̄ est corporale martirium· Status em̄ sanctē· ꝛ sexꝰ ꝛ officiū· Neqz deꝰ acceptor ꝓsonaꝝ est· Quāta em̄ verecūdia et castitate et deuocōne tales efflorcant· qui scire vult· legat scāꝝ mulierū vitas· sare· rebecce· debbore· iudith· hester· olde· helene· elizabeth· āne· birgitte· aliarū qz similiū· ꝛ inueniet eas nedum ad istum gradum ꝓfecisse· ſ; eciam ad sublimiora conuolasse· Nonne olim magnꝰ ille macharius audiuit sibi dici· q̄ nōdū puenerit ad mensurā illarum duarū feminarū q̄ in alexā dria morabātur· et erāt coniugate dormientes singulis noctibz cū viris suis· nēcitate tñ pcius q̄ voluptate· Demēs ptercā idez vir sanctus ad eas· cū didicisset vitā earū· exclamauit letabūdus dicens· In veritate non est personarum acceptor deꝰ· ſ; in ōni statu qui querit ipsū inuenit·

Q̄z aūt hec nō sūt incredibilia: satis ptz vsq; hodie ī q̄busdā d̄euotis mu/lieribz· Similit̄ nō sūt excludēdi ab hoc gradu q̄dā vtuosi p̄ēssfamilias. siue alij q̄cūq; layci. et p̄cipue rustici scē vite: q̄ ī sudore vultus sui vescūt/ paē suo. laborātes nocte ac die ult̄ vires: vt ī creatiōe sua dño d̄eo dig/nos fruct9 exsoluāt· Quot aūt gra/ues exactōes sustinē hūt. & q̄ sit cōe dieb9 istis vt ōmb9 iusticiā faciāt et a nullo iusticiā expectēt: q̄ qz du/rū sit martiriū q̄d q̄tidie portāt alle/meli9 narraē potēit q̄ id expiēt. Hec pauca de multis dcā sufficiāt: q̄ ad hāc cōuenīēciā corpal̄ martirij. ad alia exercitia eq̄pollēcia· Cōstat eī q̄ corpale martiriū nō ē de necūtate hui9 grad9 alioq̄n̄ nemo ipsū hāre/ posz nisi realit̄ occidere t̄: sz sufficit p̄/pacio aī aim p̄fectu fortitudīs nēcie ad hoc ipsū Hoc ē dicere: q̄ ita fortit̄ d̄eū diligat q̄ sufficiēs sit se dare in/ morte p̄mpte p̄ ipsū q̄n̄ hoc re/gulariē esset faciendū: sic scī martires fecerūt· Q̄d si hoc non cōtingit: tunc sufficit patus animus cū alijs exer/ciijs: q̄ dñs d̄eus eque diligit sic ipz martiriū· Si aūt querat̄ penes q̄d d̄ebet homo hoc scire. an vicz ad id/ idoneus sit. et q̄n̄ temp9 d̄ebitū et lo/cus hoc req̄rat: Dicēdum q̄ non est nēce de hoc īquirere. Spūs enī san/ctus qui in talibus habitat ipse so/let misteriuz istud revelare electis suis: et ad hoc eos efficaciter move/re non sine grandi admiracōe ipsoz: sicut etiā de introitu religionis ali/cuius ardue solz exēplificari· Qui em̄ heri nudi9 tercius oīo auersi fu/erunt: hodie mirabilit̄ feruēt. Q̄d si ita est ī modicis: quātomagis ī mag/no erit. eodē spū vocante: Similit̄ neq; p̄latura est de eēncia hui9 gra/dus: q̄ alias nemo ipsū hāret nisi es/set p̄latus q̄d ē absurdū: ꝛ ē de con/gruencia p̄pter fortitudinem caritā/tis: que in p̄lato tāta eē d̄ebet vt pa/tus sit aīmā suā dare p ouib9 aut etiā p̄ē exercitia alia eque difficilia: que quotidie p̄latis imābūt. Et scdz istū sensū est intelligēdū dcm̄ beate mechthildis supius allegatū: scz q̄ hmōi p̄latis d̄ebet associatio aī prin/cipatib9 ī celo Michilomin9 btūs gre/gō· seruat officiū p̄lacōmis statui ca/ritatis p̄fecte: p̄ē magisteriū illud magnū ipz p̄latis necessariū q̄ ad regimē aīaz: vt sup̄ dcm̄ ē & infra plen9 adhuc dicet̄ d̄eo volēte· Sz p̄tra istud fortissime instat: vicz q̄ mīrtiriū ad istū q̄ntū gdū ñ ptineat. Dcm̄ ē enī sup̄· q̄ aureole ad ōnes/ choros indifferēter ptineāt: ergo vi/det etiā q̄ martiriū simlit̄· optz enī q̄ meritū corrūdeat p̄mio· Q̄d aūt au/reole ad sīglos choros indrūt̄ ptine/ant. ex hoc satis pz: q̄ aureola ē me/ritū accūtale· Si ergo accūs ē. dz ī/drūt̄ oīb9 eē cōis. nisi forte sac̄ scrip/tura aliquē chor̄ excipiat: q̄d nō cō/stat mi fallat: ergo eē martiriū dz eē oīb9 gradib9 eq̄ cōe· p̄bat idē p illud saluatōis: luc· 12· Qui me erubuerit & meos ꝑmoēs cora hoīb9 hūc filiꝰ hoīs erubescz cū veneit ī maiestate sua cora p̄re & āgel̄is· Ergo vidr q̄ ad oēs ī gra exītes p̄ueat martiri/um si occasio se p̄beat: nullū eī excī/pit neq; p̄fectum neq; imperfectū·

Eadē quoq; gñalitate dcīm ē. q̄ pdi
derit aīaz suā ꝓpē me. ī vitā eternaz
custodit eā: cū aljs multis simlib9.
Uūo igit hic dicit. q̄ martiriū ad hūc
quintū gradū spēalit ptineat: Di
cēdū. q̄ aliq̄ putabāt q̄ corpale mt̄
tiriū esset simplicit dicēdo sine oī di
stinctōe act9 sūme pfectionis: ꝓpt̄ il
lud ioh. 15. Maiorē caritatē nemo
hz ut aīaz suā ponat q̄s p amicis su
is Et g° ꝓnt̄ dixerūt. oēs mt̄tires eē
sūme pfōmis: ⁊ ī choro seraphī eq̄lit
locādos Sz istd ñ ꝑt stare: q̄ diligē ē
act9 pūcipal caritatis: q̄ ē supma v̄
tus. Et iste act9 q̄ ē diligē ē ita excel
lēs. q̄ nūq̄ in hac vita plene pfici pt:
ſz ī futura. Martiriū āt ē act9 forti
tudis: q̄ ē hȳ pfectibil ⁊ ī futuro ñ erit:
nec eī aliq̄d hz meiti ñ mq̄tū ex dile
ctione ꝓcedit: ꝑm illd apli. p. chorī.
13. Et si ꝛ̄ didēo corp9 meū ita ut ardeā
am: caritatē āt ñ hūero: nl mi ꝓdest.
Quare seq̄t q̄ diligē ē pfecti9 q̄ pa
ti ⁊ magꝝ diligē ē pfecti9 q̄ magꝝ pa
ti ⁊ sūme diligē q̄ sūme pati. hīc sa
naī ē meli9 q̄ medēi. iuxt illā regulā
cōissimā ꝓpt̄ qd vnūq̄dq; ⁊ ipsū ma
gis. Dilāo eī ñ ē ꝓpt̄ mt̄tiriū ſz ecōñ
martiriū ē ꝓpt̄ dilcōnē. Sic terill9 ē
ꝓpt̄ oculū. Finis eī ē pcior q̄ ea q̄
sūt ad finē. hīc sanitas pcior est q̄
medīa. Alij dixerūt. q̄ martiriū ñ
posset eē alian9 gd9 inferioris cāitā
tis. ſz cuiusdā eminētis. citra tñ sup
mūita viz q̄ ñ req̄reret sūma cari
tas ꝓ tolerācia martirij. ſz tñ q̄daz
nōbilit magī q̄ oēs martres ꝙuem
rent. hic q̄ null9 eēt inferior illa quin
ad min9 eā hrēt: iuxt illd apō. 6. Vi
di aīas inffectorū subt altare: quasi
in vno loco et eiusdē meriti. Sz istd
similit non pōt stare: q̄ actus exteri
ores nō pl9 hñt de merito misi inq̄tū
ꝓcedunt ex habitibus meritorijs: ⁊
ꝑm q̄ illi interni habitus sunt ma
gis vel minus ꝑfecti: ꝑm hoc eciaz
actus qui ex ipsis ꝓcedunt iuxta il
lud grēgo. Non quātū ſz ex quāto.
Et ergo dicēdū. q̄ martiriū inq̄tum
est nudus actus fortitudinis vel v̄
tutis. ptinet indifferēter ad omnem
caritatē ⁊ minima caritas ē suffici
ens ad tolerandum huiusmodi ma
tirium sicut ad quēlibet alium actū
v̄tutis. Si et inq̄tū est de nēcitate sa
lutis. Alioquin misi ita esset: oporteret
dicere. q̄ impfecti necessario ꝓcra
rēt: ꝓ eo q̄ gracia ipsis collata non
sufficeret eos p̄seruare a ruina. si p
seautor ipsos vrgēret contra veritā
tē fidei ā cōstācia iusticie. Sz mar
tiriū acceptū aī aliquibus circūstā
cijs aggrauātib9 ipsū sicut ecia ꝓtin
git in ceteris actib9 v̄tutū indifferēt:
tūc non q̄libet caritas siue grā suffi
cit ad tolerancia ipsi9. ſz optet q̄ iuxt
mensurā adiecte difficultatis eciam
sit gr̄cia corrūdens et alleuians on9
qd naturales vires excedit. Et ꝑm
istam acceptōnem martirij non pti
net ad omnes grad9 caritatis tole
rācia martirij. sicut nec actus alia
rū v̄tutū maxime difficiliū q̄ similit
hñt hmōi difficultates āne as sūma
ioēs sū minoēs: de q̄b9 mlta dcā sūt
p singlos gd9 ⁊ ifra dicēt. Si vēo mt̄
tiriū acciat ꝛ̄gula ꝛ̄ ꝓ vt sez ordie
q̄dā moāli ptiet ad ꝓticā. illi q̄ spi
rituālit conat ꝓficē. tūc ptiet ad ꝑm
gdū caritatis ꝓficētis. iuxt illd gg̃.

Primū discamus nrā impendere: de
inde nos. Et sic patet quō martirium
diuersimode acceptū. ad diuſos gra
dus ptineat. Qd ut adhuc clarius in
telligat: pt dici q duplicit aliqd dr ptinē ad aliquē. Uno mō regulariter et
hoc modo nō ptinet ad laycū tangē
corpus xpi. Alio mō casualiter et hō mō
ptinet ad eū tangere illud si ipm ve
nerabile corpus videt in luto iacē ab
sente pbro. Tūc em peccaret: si ipsum
nō leuaret. Ita regulariter loquendo.
martiriū nō ptinet misi ad illos qui
ad hoc hñt sufficiētē grām. Sed in
casu aliquo. videtur quādo quis de
phēdit a pseutore teneť ad martiri
um sufferēdū: nec tūc excusať ꝓpter
suā impfcōnē si fidē negauerit vel a
iustitia recesseit. quia in tali casu di
uina grā illud supplet. quod ex pte
sui dest si fecerit qd in se ē. Alioqñ q
ante tēpus debite fortitudis ad suf
ferēciā tam sublimē se ingerēt. pūp
tuose ageť. neq; excusareť a pcō: ñ
forte specialiť a spū sancto ad hoc i
stigareť ꝓpť fidei nēcitatē aut aliq
aliā causam que nos latet. Nā tūc
grā ecīā defrīm supplēt pacientis. sicut
creditur in multis frīm. q statim p su
sceptā fidē ecīā ante baptismū mar
tirio se obtulerunt. Creditur em hoc
dñs eis specialiť infudisse ad conto
rtorandos fideles. et cōfutandos pse
utores. Sed hmoi exēpla paucoꝝ
ꝑuilegiatoꝝ nō sūt trahenda in re
gulam. quia pluēs ita facientes defe
cerūt. a reprehendūt q̄i deū tēptare vo
lentes. Legitur in reuelacōnibus be
ate birgitte. qualiť quidam indiscre
tus stolida quadā deuocōne fuerat
sus ut martir fieret. accurrit ad sar
racenos. a confitendo xpm strati occi
sus fuit. Et ait dñs. Non est ob hoc
martir fcūs. quia ad martiriū verū
magna requiriť prudēcia. Neq; is q̄
ꝑm suā voluntatē occidit martir est.
sed q ꝑm voluntatē diuinā trucidať
hoc magno honore dignus ē. Placet
em dño deo. ut ipfā ad illa exer
cicia se applicent q ipis sūt ꝓpētia.
humiliť pficiendo donec apti fiant ad
maiora. Ut em btūs ieō dr. Nō fōr
titudine. sz hūlitate ad sūmā virtu
tum scandit. Et scūs thōs in 22e. q.
cxxx. dr. q vicioſū et pūptuoſū ē. q
aliqs in statu ipfcē vtutis exūs. at
tēptaret statū assequi ea q sūt pfcē
virtutis. Sed si quis ad hoc tēdat
ut pficiat in vtutē pfcām hoc ē lau
dabile. ꝑm illud apli phil. iij. que re
tro sūt obliuiscēs ad anteriora me
extendo scz p continuū ꝓfectū. Dicit
ecīā ibidē. q pūptuoſū ē. si aliqs abs
q; fiducia diuini auxilij ad aliquod
opus virtuoſū faciēdū intendat. Et
sic patet. q ista duo requirūtur ad
quēlibet actū vtuoſū. scilicet diuinū
auxiliū. et huānū studiū conforme
ad mocōnē diuinā. Hic posset oppoī
de scō āthonio. francisco. et quibusdā
alijs. q̄ se obtulerūt martirio. a tū nō
fuerūt cū alijs martirizati. ergo videť
q nō erāt moti a spū scō. Dicēdū q
tales laudādi sūt. qr idonei fuerunt.
licz nō sint ꝓsecuti qd ꝓpierūt. Nā
dimitt9 ad maiora ꝓuabāť. Potest
ei ee. q ꝓpť feruorē illū h9 meruerit:
ut diutius adhuc viueret ꝑ maioī
gla cōsequēda. Sicut em peccatum
peccato vindicatur: sic virtus vtute

potēcia

pmiatur. Et vnum opus bonū de/
bite factum pparat ad aliquod meli/
us faciendum. Ex quibus patet. q̄
corpale martiriū non sit simpliciter
loquēdo actꝰ sūme pfectionis. q̄si sū
illo nemo possit pfectꝰ eē: q̄uis actꝰ
martirij ꝑm suū genus inter cete/
tos actꝰ hūanos est pfectior. quasi
maxime caritatis signū. Et ꝑm hoc
debet intelligi illud ioh̄. 15. supꝰ indu/
ctum. Maiorē caritatē nemo habz ut
aīam suaz ponat quis p amicis su/
is. i. nō potest oīdere maius signuz
dilectionis ad extra cōrā hoībus. q̄
ut quis pro altero moriat. Quādo
ergo animꝰ est paratus et martirij ar/
pidus. tūc michil de principali meito
minus hz homo. siue occidatur sū ñ.
Et si tunc supuiuat. potest quotidie
vltra iam habita merita adhuc plu/
ra alia colligere. et post in pace moi.
et longe sublimꝰ in regno celoz co/
ronari. q̄ si iuxta desiderium suū an/
te tempus illud martirisatus fuisz.
Ita contigisse creditur cuidam san/
cto viro nobili. qui trans mare con/
stitutus p defensione terre scē diu
militauit. Tandem captus a sarra/
cenis nimis optauit martiriū. ꝛ vti/
qz sibi non dabatur. q̄uis alios cō/
fortando plures ꝓmiserat ad celū
cum martirij gloria. Videns ergo q̄
sibi hoc mirabiliē negaretur quod
alijs atrocissime inferebat. qui neq̄
q̄ ita prompti fuerint sicut ipse. ca/
ctus ad ꝓpria remeauit. Et valefaci/
ens seculo vt spūali deinceps mili/
cie vacaret. carthusiam adiuit.
Quāta aūt distrectōne ibi p annos
plures carnem suam affixerit. quā/
ta virtutū ꝓgatua rutilauerit. qñ/
taqz senectute btā morte potiꝰ fu/
erit. vix aliquo stilo cōmendare va/
lebimꝰ. Quis igitur hos viros glo/
riosos plꝰ q̄ martires eē negabit:
Tāto siq̄dem ardore caritatis flag/
bāt. vt hoc eis q̄si martiriū reputa/
bit. q̄ martiriū ipſ nō dabat. Quis
demqz audebit affirmare. tales ac
tātos dei amicos michil in tū longo
tēpe pfecisse. aut nō incōpabiliē pfe/
ctiores extitisse q̄uis in pace vitaz
finierunt. q̄ si in flore iuuenili cū ce/
teris celeri martirio ad celoz pala/
cia transissent: Ecce ut de alijs inte/
rim taceam. ipsum glorioſissimum
anthoniū parump attendam. Et
ce antēq̄ tricesimū etatis sue annū
attigisset. feruescēte iam decima pse/
cucōne in xpianos circa annum do/
mini trecētesimū. magno feruore san/
ctos martires sequebatur. ut pari/
cum ipsis coronaretur. et valde do/
luit q̄ sibi martirium negabatur.
Rediens ergo ad heremū. annis sep/
tuaginta quinqz post tantam graa
am ibi expleuit. imitabile exem
plum posteris relinquens. tum quo
ad demonum expugnacōem qui eū
pluries lacerauerunt horrendissiē.
tū quo ad vite pfectionē. tū quo ad
diuoz contēplacionē. tū quo ad āge/
loz ꝙsolacionē. tū quo ad inmūabi/
lū aīaz saluacionē. ac heremitice
vite īstitucōnē. tū q̄ ad tocā ecīe edi/
ficacionē. tū dē pꝰ tot martiria in fini/
ta glosa morte in pace q̄euit. Jā q̄ri/
tur. an si celei martirio cū ceteris co/
ronatꝰ fuisz. an eē tā tā glazi ēris aī
celo ꝓmeruisz. ñ vtiz. Ex q̄ lucidissiē

patet. q̄ plurimi adhuc sūt ꝓfectus spirituales intermedij inter gr̄aciā corpalis martirij et supmā ꝓfectionem: quando tantus vir ꝑ illa ꝓfectione adipiscenda tam longo tēpe quasi a martirio incipiēs agonisando sudauerit. Simile de alijs multis legit. scz marthino. athanasio. benedicto. dominico ⁊c. qui omnes corpale martiriū quasi suaue balneū acceperunt. Verissima em̄ sīa est. q̄ plus apud deū valet īmēnus ꝓfectus virtutis. q̄ quelibet exterior opacio vel passio corpis. nec quicq̄m glorie saltem substācialis dabit exercita cōmi corpali. misi ꝑm mēsurā interne caritatis. Si g° is q̄ martiriū corpale patit̄ ē in supmo gr̄du ꝓfectus: tūc ecia martiriū illd ē actꝰ sūme ꝓfectus. Si infra: tūc ec̄ uit̄ modū interioris grē iudicād9 ē actꝰ exterior. Ita cōsequent̄ de oīb; alijs actibus virtuosis tenēdū ē certissime. a mīmo vsq; ad maximū. Istā em̄ veissimā sīam vir vulgo ꝓsuasibilem aptedns absoluit. qñ dixit. q̄ vidua illa paupcula q̄ duo nūmisma ta misit cī gazophilatiū. plꝰ oīb; misit. Et subdit racōnē. q̄ illi de bijs q̄bz habūdabāt qd̄ voluerūt mittebāt. Hec aūt totū victū suū misit. Dā formā dicere possuꝰ ad ꝓpositū. q̄ p̄t ꝓtingē. ut aliquis puā eleōsinā ēbuat. aut aliq̄d aliud opus virtutis faciat. et plus mēat ꝓp magnitudinē īmēne caritatis. q̄ alꝰ martiriū paciendo. qui talē et tāta caritatē nō bz. Ecce ponam9 añ oculos gladiatorē aliquem assuetū ad bella. michilq; mortis piacula metuentem. Ponam9 q̄z iuxta eū aliquem sanctū virū ꝓ ipo orantem. et eum ad fidem sua oracōne et exhortacōne cōuertentē. Forte supuenit tirannus. et gladiatorem illum sacrificare nolentē sicut hei et nudius tercius vnico ictu trāsuerbe rat. et martirē faciendo ad celū mittit. Jam queritur. cuius opus ē magis meritoriū. an istius martiris nouicij. vel illius ꝑfī confessoris. Certe non dubiū ē. q̄n oīō illa tā efficax q̄ martiriū ꝓpit. ecia illo martirio ꝑferatur. Dicat̄ adhuc. q̄ gladiator ille crebro cū piculo corpis sui er iactācia dimicauit. ymmo nōnūq̄ doluit q̄ nullū hūt q̄ secū ꝓgredēt. sic plu ribus ꝑale esse ferēt. q̄ cū integ cute dormitū vadunt. ⁊ tamen vno ictu martir effectus ē. licet tepide cōfusus fuit nō sine oī fermēto timoīs seruilis. Forte dicit. Deus ē hic trāsitoriam pnā subire. q̄ eternalit̄ dampnari. Istum talē martirē nō suspicor īfimū chorū trāsisse. q̄ymo bñ actū ē secū. ut ꝑ tātillo doloꝛe ad talē glaz tā celeriē sine oī purgatoꝛio ec̄ ꝑ tā multa pēa trāsiuit. Sīr suo modo de oī gñe martirij ē sentiēdū. q̄ semꝑ magis ē attē dēd9 mēnus hītus. q̄ exterior actꝰ vel passio. licz regulariē loquēdo q̄ durius patit̄. ceteris paribz ecia plꝰ mēat̄. Et similit̄. q̄ p̄t diuersa sustinē. ecia ceteris paribz comicit̄ maiorē caritatē hr̄ē. Dicit̄ notāter ceteris paribus ecia q̄ad exteriora. quia quod vni est parū. alteri ē multum. Forte sse quod vni exercitato rutero et animoso est facile. putta collum gladio pare. hoc tenere vgimi est difficile. Et ergo huiusmodi

comparationes semp sūt examīan/
de. Hic dicat aliquis. Cur ergo mar/
tirij nomē venerabile. supfūs. imper/
fectiſqz cōmune est? Dicēdum. q mr̄/
tiriū ꝑm ōmodā sue ꝑfectionis ra/
cōem sūptū. est valde magnū et vl/
tra oēs actus hūanos ꝑferendꝰ. ad
quod nō sufficit mors q̄literaūqz suſ/
cepta ꝓ fide vel iusticia: ſ vltra hoc
req̄ritur patus et sufficiēs animus
ad oīa sufferēda q̄ inferri vel aufer/
ri pūt citra deū. Hoc em̄ req̄rit pfe/
cta rō testimonij. Martiriū nāqz te/
stimoniū dr. Cōstat aūt. q tria a do
mino deo nob donata possidem9: scz
exteriora bō. corp9 et animā. Qui h̄
ꝓ deo pfr̄ō cōtempnere pōt. pfr̄m te
stimoniū dat deo. et ideo pfr̄us mar/
tir est. Quāta vero in hijs paucis v̄/
bis ꝓpendant̄: quis dicē sufficiat?
Quicq̄d pōt mūdus excogitare q̄ ad
oē gen9 penaz. quicq̄d antiqu9 ho/
stis machinaī quo ad ōne genus in/
terne tribulacōis. hoc totū est subꝫ/
undū tā intensiue q̄ extēsiue. añ q̄
ab amore vn9 veri dei recedatur: q̄
solus latria colēdus est. ut btūs au
gustin9 dicit. Hinc aplūs dicit. Quis
nos sepabit a caritate dei que est in
xp̄o ihu. Tribulatio an āgustia. an
pſecutio. an fames. an nuditas. an
piculum. an gladius. Certus sū em̄.
q neqz mors neqz vita. neqz ange/
li. neqz principatus. neqz virtutes.
neqz instācia. neqz futura. neqz for/
titudo. neqz altitudo. neqz profimd̄.
neqz creatura alia. poterit nos se/
parare a caritate dei. que est in cristo
ihu dño nostro. Ecce quanta requi
rūtur ad ꝑfectionem huius gracie.

Ad hūc sensum trahēda sunt verba
supius allegata. Maiorē caritatē
nemo hz. ut aiam̄ suā ponat q̄s ꝓ
amicis suis: q̄sh dicēt. Qui sic aiam
suā ponit pro amicis suis ut ego: hic
iam michil habet quid vltra facē pos/
sit. Ego em̄ michil michi reseruaui:
ſ totaliē me ꝓ salute hominū impē/
di. Et hic est verus intellectus litte/
ralis ut ex circumstancia littere pz.
et quidam expositōes dicūt. q̄ hijs
verbis dñs voluit discipulos suos
ad ꝑfectam caritatē ꝓuocare: et er/
go ꝑmisit. Hoc est preceptū meum
ut diligatis inuicē sicut dilexi vos. idē
ut vos mutuo ꝑfecte diligatis. Quod
tūc facietis. si nō q̄literaūqz moriam̄
ꝓ alterutrū: ſ sicut ego ex ꝑfecta
et sincera dilectione ꝓ vobis morior:
in nullo michi pcens. ut vos salui fi/
tis. Nullū em̄ potuit sibi dñs in exē/
plum ꝓponere. q̄ ipse ōmibus ꝑfecti/
or fuit: ſ ōnes alios ad sui exēpluz
inuitauit dicēs. Maiorem caritatē
nemo hz: ut vicz exēplo meo aiam̄
suaz ponat quis ꝓ amicis suis. In
hūc modū btūs aug9. exponit mul/
ta dicta sancti iohānis: sicut est illd.
Amē dico tibi. qui multū dimittit. mlt̄/
tū diligit: et qui min9 dimittit. min9
diligit. Hoc em̄ nō est trahēdum dif/
ferēter ad oēs i caritate exūtes. ali/
oquin pl9 diligēt latro xp̄m q̄ alīqs
apl̄oz. q̄ pl9 ei dimissuz fuit: et alia
inōuemēcia pluā seq̄rēt. ſ ē intelli/
gēdū q̄ ad illū casū de q̄ euāgeliū lo/
q̄tur. scz in̄ simonē et mariā mag/
dalenā. ⁊ alios casꝰ cōsimiles. q̄ fer/
uid9 pēcor pt9 cōuersionē pl9 diligit
cristum occasione remissionis. q̄

alter tepidus qui minus precauit. Ita in xpo sito pdcā verba. maiorē caritatem &c. non sunt sic extendenda quasi ob hoc aūcti martires sint equales: sed q illi sint pfūiores qui in hoc xpo sunt cōformiores. et ecōū sō: sicut iā dcm est. Hoc exēplū xpi pfecte imitatus fuit paulus aplūs: qui milies tradidit seipz ad oīa sustinenda. Insup et alij apli et martires glosi. Oīs em martires q̄z solēpnia eccia pcipue celebrat. fuerūt pfā in xpiana vita añq̄ coronarēt: ita q̄ si nō fuissent martirisati michilomin9 digni fuissent oī honore sicut ceteri scī cōfessōes. Et ergo eoz martiria ita glosa sūt: q̄ ex pfta virtute pcesserūt. Legit ec de btō dmco: q̄ cū interrogaret q̄d potissimū desideauit qui se ad martiriū obtulit: respōdit. ut acerrime puniret. et tandē semiuiuus relictus. diucius cruciaretur. Cupiebat em oībus modis xpo domino conformari. Hoc quoq scūs iob desiderasse videt: quādo ayebat. Qui cepit ipe me cōterat: soluat manum suam et sucidat me. Et hec sit michi cōsolacō: ut affligens me dolore non pcat. Qui sic martiriū desiderat: pfē adeptus ē martirij graciā. Qui aūt tedio tēptationū et laborū afflict9 aipit p martiriū celeri9 cōsūmari. q̄i pocius vellet semel decapitari q̄ tot passionū amaritudies pati: pt quidem ita esse q̄ letus ictum gladij susciperet: sed tamen adhuc pfecte martirij grām nō habet. q̄ius magnā rem faceret. Aliud em ē martirij grām hre: aliud martiriū q̄libēāq̄z sustinere. Nām diu aliq̄d adhuc supest q̄d inuite sustinetur. aut desideraī ut nō applicetur. tam diu gracia martirij impfcā ēque michil paciēdum excludit. sed oīa fortiter pati contēdit. Ex quo sequitur regulariter q̄ non omnis martir ad omne martiriū sufferendū sufficiēs ē. Sic non oīs virgo ad oīs tēptaciones fornicacōnis superandas sufficit: sed vnusquisq̄z hz donū suū et mēsurā a deo vltra quā nō extendit: do hoc mirabilic disponēte. Et si extendit: tūc stracū adest dīna grā ne cōpīsando illud aliūde: ut sustimbile sit. ne mo pcea ē cogaī. Ecia sequ q̄ aliq̄ martiriū ex ipfcōne desideraī: q̄d desideriū btūs bnard9 repbaē videt dicēs. Quo potuis sustinē ictū gladij: qui nō vales sufferre pūcturā iūcie: q̄i dicēt. Quidā leuic prīpūt in hāc vocem aut cōsimilem. Vtinā quis ā putaret caput meū: ut liber trāsirē ad celū. Qui tm adhuc ita ipfī sunt: ut nec vnū verbū ptumeliosū portare equanimic ptt. Vex btūs aug9 alic videt sentire. Dicit em tractās illud psal. Sagitta volāte i die. &c. Quis non acciperet vnū ictū: ut regnaret cū xpo in cēnū: q̄si dicēt. Vir aliq̄s ita ipfūs xpi: qui nō eligeret celeric decapitari ut in ppetuū viueret. Loquit em ibi de psecucōnis xpi anorū incremēto. Nā pmū iusserūt tirānī: ut q̄cūq̄z xpīm cfiteret statim occideretur. Et tunc tanta multitudo concurrit ad martirium: ut xpiana religio de hoc edicto magis videretur gaudere. q̄ dolere. Ideo subiungit augustinus. Quis non acciperet vnum ictū ut cum xpo regnaret

meternū: ꝙsi hoc eēt facile. Et eciaz
btūs wernardꝰ dicit. ꝙ tempꝰ pseau
cōmis fuit tempꝰ miseracōnis: qñ eci
am secularibꝰ a impſās dabaī via
ꝛpendij ad celum. Et istud martiri
um wocaī sagitta wlās in die: ꝙ ꝛpē
te venit. et inficit subito: ita ut dolor
ipse michil a morte differat. Hz tirā
mi videtes ꝙ ꝛpiani mortez letanter
acciperēt. mutauerūt edictū: iubentes
ꝙ ꝛpiani nō strati occiderētur. ſz
tādiu punirētur donec ꝛpm abnega
rent: et tūc plurimi defecerūt in pe
nis. Et istud martiriū wocaī negocium pambulās ī tenebris: ꝙ paga
noz pūcipūs tot immanissimaz et ī
auditarū penarū gña reperunt. ut
merito negotiū agere viderent. ꝙsi
negās ociū: qñ nec animo nec corpe
ꝗescebant die ac nocte fidē pſequētes. Hz erat magna cōsolacō martirū. ꝙ apte videbant eos in tēbris
pambulare. se aūt in luce veritatis
eē: tū p interiam inſpiracōez: tū p ex
ternā miraculoz opacōem. Terciū
aūt martiriū qđ ommbz est grauiſ
simū. ſigmficatur p marsū et demoniū meridianū: qđ maxīe feruet tūc
qñ internā consolacōem dñs subtrahit: et pſecutor ꝛpm predicare videtur. ꝙsi in clara die ambulet. a martires in tenebris sint. Hoc ex parte
fuit tēpe constūcij arriani: qñ fides
magno turbine subuersa fuit: quā
do eciā quidā simplices deuotarijm
zelo suo licet nō ſm sām hereticos
uiuerunt. Tūc viuere martiriū sup
martiriū fuit: cui adhuc penali
oz ps ei⁹ restat. scz tēpe antixpi. De
ꝙ dicit btūs greg. O quid tunc ageī
ī corde ꝛpiano quādo pſecutor mā
ibis coruscabit: et martirum corpa
nemo sepelire audebit. Et teaꝰ au
gustinus de illis martiribus loqñs
dicit. Quid nos sumus respectu il
lorum qui tunc victuri sunt et con
gressui cum hoste soluto. cui quo nos
adhuc ligato tanto periculo dimicamus: quāuis non dubitauerim ali
quos nunc viuere qui parati essent
pro cristo martiriū subire: Ecce qñ
ta est differencia martiriorum. Il
le ergo graciam martirij habet. qui
ad omnia hec sustinenda sufficiens
est: sed ad aliquod leue martirium
sufferendum eciam multi neophiti
idonei fuerunt. Tamen quia nesciī
qualem penam persecutor vult īferre. an leuem aut grauem. an breuem aut longam: ideo regulariter
loquendo imperfecti aut incipiētes
ad martirium se offerre non debent
vt dictum est: quia pluēs taliter fa
cientes et de se et suis viribus presumentes quasi sufficientes essent.
cum ad negocium ventum fuisz. miserabiliter defecerunt. Hinc augustinus iterum dicit. Cristus qui pa
lam docendo et arguendo et tamen
inimicorum rabiem valere in se ali
qđ non sinendo. dei demōstrabat po
testatē: idē tū fugiendo et latēdo ho
minis instruebat infirmitatē: nedeū
tēptare audeat. qñ hēt qđ faciat ut
qđ cauere optet euadat. Et paul⁹
non fugit quasi non credendo in deum: sed ne deum tēptaret si fugere
noluisset: quādo sic fugere potuisset.
Hinc dominus discipulis ait. Si
vos persecuti fuerint ī vna ciuitate

fugite in aliam: vbi dicitur cōmuniter q̄ impfās in dultū sit p hec verba q̄ possint declinare martiriū. Glosa psalmi lxxv. Xp̄us fugit: ut cōp̄meret audaciā stulte & incōsulte temeritatis. Alio loco dās dicit de mercenario. q̄ fugit quando lupus venit nec animā suam ponere vult p ouibus: & tamē quidā sancti plati fugerunt & in siluis & cauernis latuerunt: sicut siluest̄ et alij. Et est grandis diuersitas apd̄ scōs de hac materia martiriorū: ut videlicet non solū videat̄ esse difficile martirium sustinere: sed eciam recte de ipo loqui. Qui potest capere capiat. Hoc tandem supaddēdum est: q̄ lōge ip̄ar ē martir subito conuersus. a martire qui diu in sancta vita ante cōsenuit. stante eadem p̄mptitudine & acerbitate pene. Nā et si beatus ieronimus dicat. q̄ subitus calor longū vincat tepēm: tamen nusq̄m legi eum vel aliquem scōrū dixisse. q̄ subitus calor longū vincat calorem: ymmo racō hoc dictat. q̄ quanto diucius aliquid calescit tanto calidius efficit. Exēplū habemus in sancto paulo aplō. Hic nouiter cōuersus statim incanduit: ita ut fiducialiter agēt in noīne xp̄i. patus martiriū subire. Dixit p̄ hec in apostolatu ānis q̄i xxxvij. in mirabili feruore: curr̄ens et discurrens. euangeliū gētis ponēs: tā de capitis obtrūcacōe martiū explen. Quis ḡ dubitabit̄ poterit. quin multū differat paulus in sporta damascenorū: ab eodem paulo sub gladio romanorū: Euasit volūtarie p̄positū arethe regis: sed noluit euadere manus nero mis impatoris. Similiter de beato petro apostolo dicendū esset: quē angelus eduxit de carcere herodis: ut eum seruaret crucī neronis. Sed interim q̄ magna p̄meruit: qui semp patus ad martiriū fuit. Quo modo dici p̄t de oībus alijs: applicādo vnicuiq; mensurā p̄fectus sui. Nō aūt sacri doctores vident̄ sibi mutuo contradicere. vel eciā in p̄prijs dās variae sentire. iam alleuiādo martiriū: iam aggrauādo. quasi aliqū sit leue sustinē martiriū. aliqū ḡue. aliq̄ndo occurrēdū. aliqū declimādū. aliqū pseuerādū. aliqū fugiēdū. cū alijs circūstancijs solitis q̄ in oībus virtuosis actibus difficultatem pariunt: tunc sunt concordandi iuxta supius dcā: q̄muis tū non sit nc̄ariū multa de hijs loqui. Vnctio em̄ istos tū egregios milites docet de omnibus: quid. quomō. qualit̄. quādo sit p̄cedendum. Hoc em̄ nc̄arium ē oīō: quia exercicium istud vires naturales trāscēdit: et est supḥūanū. Simile ē aliq̄ mō q̄ int̄ nos crebro dicē solem de ingressu ordis: videl: q̄ tot mūdi nō facēt vnū carthusiēsem. quātūcūq; cuncti doctores p̄dicarēt. psuaderēt ac disputarēt: nisi specialis gracia intus operetur. Quando autem illa incipit efficaciter mouere animum: tunc similiter totus mundus nō potest auertere. Ista tā q̄ expti loquimur. Facile g̊ ad mām m̄tirij quā iā vltra q̄ martirisati sumus ītendebamus. hec similitudo trahi p̄t: qa spūs sanctus hijs p̄sto est. Q̄ eciā hic exemplificatum est de mltis sanctis & viris p̄fectissimis qui longe

vltra istū quintū gradū p̄fecerunt. nondebz absurdum reputari: eo q̄ aliq̄n in isto gr̄du extiterūt: sicut de sembus dicim⁹ q̄ aliq̄n iuuenes fuerūt. Hoc tū moderādum est: q̄ sufficit ad istum gradū sufferre corpale martiriū aut aliq̄d aliud equiualens. siue agēdo siue paciēdo illud p̄uemiat: pacienē et fortit: licet cū difficultate et notabili acerbitate: que ī pfectissimis viris p̄p̄ magnitudinē amois locū q̄nq̄z nō habēt. Fortitudo em̄ q̄ hūc gradū respicit: nichil delcābile in suo actu videt hr̄e. Et quāuis intēcio virtutis vincit corpalem dolorē. tū q̄ dolor corpalis est sensibilior: inde est q̄ a magnitudine ei⁹ q̄si euanescit delcātio spūalis: sicut patz ī verbis eleasari. 2. machab. 6. dicētis ad dūm. Diros corpis sustineo doloes: hm aīam vero p̄p̄ timorē tuum libenē hec patior. Q̄ autē q̄dam in p̄mis senserūt magnū refrigeriū saltē ad temp⁹ hoc poci⁹ fuit miraculosū q̄ regula re: neq; p̄p̄ hoc dicēdum est q̄ ita cū ōmibus actum sit. alioq̄n martiriū nō eēt martiriū. ſ q̄dāz negocium fictum. Quabz em̄ de causis hmōi exuberās gracia collata videtur q̄busdam martiribus: p̄mo p̄p̄ eoz impfectōem. q̄ alias ī p̄mis defecissent: 2do p̄p̄ cōfutādos psecutores et cōfortādos fideles. Illi aūt qui ita pfecti sūt ut quasi carnem nō sentiāt: nō ad istum gradū ptinent ſ ad seq̄ntes. Verū quicq̄d dicatur regulariē loq̄ndo ceteris paribus. martiriū quāto est acerbi⁹ tāto est pfecti⁹ et quāto in p̄ti mmorē recipit cōsolacōnem tanto in futuro maiorē merebit remuneracōnem. q̄si martirio xp̄i cōformi⁹. q̄d ē regula pfectissima oīm martiriorū. Et sicut de reprobo dr. Quāto in delicijs fuit et glorificauit se. tātum date ei tormētum et luctū. ita e regione electo martiri dicetur. Quātum in tormentis fuit et humiliauit se. tātum date ei refrigeriū et gloriā. Ceterū de multiplici ꝓgressu huius arduissime pugne siue tēptacōis suphūane que hūc quintū gradū respicit. q̄ scire desideāt: legat ꝓflictū bī Job. quē eum amicis suis strēnuissime habuit. et sanctos doctores desup scribentes. et inueniet q̄ nemo de ipsa digne iudicabit. nisi qui gradatī ad tāta gracia puenit. ut eā in se spūaliter experiri. et de ipsa victoriose triumphare meruerit. Hoc est q̄ tociens btūs ḡḡ. replicat de amicis sā iob. q̄ iō vba ei⁹ nō intellexerūt et eum iuste reprehenderūt. q̄ longe īferiores ipō in pfectū spūali fuerūt. Si aūt illa vba dixissent ī tpe suo. et illi cui merito dicēda fuissent. vtiq; negociū magne prudencie peregissent. Sūt ei religiosissimi: et oī veritate plena. Sz q̄ ī tāti viri sustinēcia q̄lem ipi nūq̄ expti fuerāt. scīa dalisabāt: neq; cōsiderabāt q̄ non sit hō super terrā q̄ ad libitū p̄ducat fructū vtilē sine palea alicui⁹ defectuositatis. ideo increpatoie a dño audierūt. Nō estis locuti rectū coram me: sicut seruus me⁹ iob. Quasi dicēt. Ipse diu mihi fideliter seruiuit. q̄n vos vix tepide egistis. et nūc videtes plagā ei⁹ fletis q̄si ego deseruerī eū. quēsp pl⁹ q̄ vos diligo. q̄ vnq̄ tri: et nō ampli⁹ mē flagella diligo. q̄ vnq̄

ãtea dilexi qñ ꝓspera tribuebã. Id
ćrco irat⁹ ẽ furor me⁹ ꝙtr̃ vos: quo
mã aũ ꝓpati dcte retis sibi. eẽ insipiẽ
ter eũ calũpniati estis sñ cã. Ca. 9. De ca
ritate
dñatia.

DOminatia caĩtas sic dici põt.
Oq̃ ꝑ eã mereaĩ hõ q̃ ipsam ha
buerit assumĩ chor dñacõnũ: q̃ est
sext⁹ in ascẽdẽdo. et tertius secunde
ierarchie. Cui cõrñdet tercĩ⁹ grad⁹
caritatis ꝓficiẽtis. iuxta assignacõ
nẽ supꝫ posĩtã. Ipe ẽ totĩ⁹ nouenarie
distinctois. ꝑm q̃ plamissiẽ dici põt.
q̃ sext⁹ grad⁹ leuat ad sextũ chor
ut supꝫ dcm ẽ. Demõstrãdo autẽ qñ
iste grad⁹ similit̃ in hoie excreue
rit. ẽ plane dici põt. q̃ qñ vltra ꝑdi
tos ꝓfect⁹ ita fortificaĩ spũs. q̃ ne
dũ exteriora bõ et corp⁹ ꝓpriũ. ꝫ eti
am seipsũ cõtẽpnere ꝓp̃ dei gloriã
põt. Qđ quo fiat ẽ aduertẽdũ ꝓpter
do breuit̃ aliq̃ q̃ supꝫ dcã sũt. Cõstat
siq̃dem q̃ ita nos deus ꝙdidit. vt ad
ipsũ tẽdere deb̃eam⁹. Largius ẽ etiã
nobis tria uuamina ad hoc. scz ex
teriora bõ. corp⁹ ꝙ aĩam racõnalẽ. ꝫ
õnia hec vsa sũt nobis in offendicu
lũ. et impediũt nos plurimũ etiam
post gratiã susceptã. Quare seq̃tur.
q̃ grãdis labor restat añq̃ hec tria
subicere possim⁹ ne nos impediãt in
amore dei. Ordo eẽ hz. q̃ leuiora pri
mũ aggredi debemt. vt illis superatis
ad altiora veniam⁹. Dz aũt. q̃ leui
us exteriora bõ ꝓtẽpnim⁹ q̃ corpus.
et corp⁹ q̃ aĩam. Dñ seq̃t. q̃ pt⁹ duo
illa virilia certamĩa q̃bus exterioã
et corp⁹ vincãtur. nũc tercõ dicaĩ de
bello aĩe. q̃ vicz ipa seipsam vincat.
q̃tenꝰ totalit̃ in deũ ꝑ amorẽ pfem
trãseat q̃si a nullo impedita. Nix
fortasse videbit̃ alicui quõ aĩa sic ꝓ
bata vt cũcta exteriora et etiã cor
p⁹ suũ victoriose ꝓtempnat. adhuc
ita imperfecta sit. vt seipsam in amã
do deũ ipediat. ꝫ hꝰ facilit̃ conicim⁹. si
ordinẽ amoris attẽdam⁹. Apte enĩ
scim⁹ q̃ aĩa valde diligit exteriora
bõ q̃ vocaĩ cõit̃ bõ fortune. ꝫ multo
ãplius corp⁹ suũ cui ꝑiũcta est. sup
oĩa aũt semetipsam. Quare seq̃tur.
q̃ vbi ẽ maior amor. ibi etiã ẽ maior
pugna. Vincẽdo ergo amorẽ ꝓmũ q̃
tẽdit ad exteriora. req̃rit̃ q̃ ad hoc
hẽat hõ gratiã magnã aũ labore cor
respondẽte ꝓportionabilit̃. Vincẽdo scdm
q̃ tẽdit ad corp⁹ req̃rit̃ maior. vicẽdo
caĩũ q̃ tẽdit ad seipaz req̃rit̃ maxĩa.
Qñ diu enĩ aĩa aliq̃d cũ deo diligit.
tã diu ecĩã amor ei⁹ ipsius ẽ. misi hoc
in ipo et ꝓpter ipm diligat. An g⁹ se
ita diligat an ñ. iste gd⁹ sext⁹ vult
inquirẽ. quaĩ ecĩã ut supꝫ dcm ẽ. ei g̃
uissima tẽptacõ ꝓuaĩ sũ pug̃. q̃ dr di
uina. Jã enĩ michil aliud restat. misi
ut de⁹ cũ ista aĩa pugnã ineat. q̃ sibi
videt̃ oĩbus creatuis fortior effecta ẽ.
siaut gl'aĩ aplus dicens. Certus sũ.
q̃ neq; mors. neq; vita. neq; ãgeli.
neq; pncipatus. neq; creatuã alia
poterit nos separe a caĩtate dei. Qui
ãt istã tẽptacõnẽ viceit q̃i ꝓsors dei
effectus. verũ dñi nomẽ mẽbrũ. et iu
ste cũ celestibz dñacõibz corona gl'e
decorabit̃. Hic ẽ q̃ btus ggr. dt. Sũt
nõnulli q̃ sic in semetipis cũctis vici
is oĩbzq; desiderijs dñant̃. ut ipo iu
ste mũdicie dij imẽ hoies vocẽt. Vñ et
ad moysen dr. Ecce cõstitui te deum
pharaois. Quo g⁹ ist. q̃z ꝓpacõne
ceteri hoies ut ita dixerim ꝓui sunt.

nisi mē nūos dñacōnū arruīt: Deus
autē pticipacīe nemo wcaī q adhuc
carnem plene nō subdidit: qr dē spi
ritus est · Neqz dñs dici meret: q ad
huc seruire cogit inferiori se · Recte
igit tēptacio hec que dīnos homīes
exercet. dīna nunq pat: sicut supī p
prima angelica dr que hoīes angeli
cos exercere solet: et hūana que hu
manos à simplicit virtuosos hoīes
exercet · Dem ē etiā supī. qr isti gdus
qsi p triangulū mutuo se respiciūt
et examināt: et ergo iste tercius gdus
caritatis pficientis respicit siue di
rigit a cute examinādo terciū grad
caritatis incipiētis · Ille em tāto iu
bilo sentit de deo in tomitate: ut in cō
fessione dicat: bonus dñs et omnia
opa eius bona valde · Iste hoc idē libē
ter diceret: s ita molesta est sibi tēp
tacio ista dīna · qr in oppositaz ptem
labi timet. Illi celū et terra & ōnia q
in eis sunt prestāt materiā laudis ·
Isti efficit celū eneū et terra ferrea:
& ōnia q in eis sunt materiā afferūt
ariditatis et obduracōnis · Ille am
bulat sup flores · iste sup spinas · Il
le cātat · iste gemit · Ille suauit psal
lit. dñs exaudiunt me cū clamauero
ad eū · Iste amarissime rugit. clama
to p diem et noctē et nō exādies · de
us deus meus ut quid me dereliqstiz
Quare tristis incedo dū affligit me
inimicus · Illi dñs dicit. adhuc te lo
quēte ecce assum · Isti rndet. biberis
bites calicem meū latū et pfundū ·
Sufficit tibi gracia mea: nam vt9
in infirmitate pficit · Et breuit. q̄q̄d
illic fuit cā spūalis leticie: ē hic cau
sa interne tristicie · Et hoc vnde: nisi
qr dñs cū diltā aīa pugnare videt.
ut ipsaz in scola pfecte humilitatis
exerceat · Putauit em aīa deuota
qr iā pfcā esset: s qr debilis et impfe
cta adhuc fuerat. scire nisi p tēptaci
ones non poterat · Succrescūt igit
in arcano cordis pūsa murmuā cō
tra dīnū regimē in vniūso: quasi me
lius foret si ōnia suauiter trāsirēt
sine turbacōne pcōi et penarit quasi
de9 nō deberet pmittē cū posset pāa
fieri. hoīemqz in tanta afflictione ut
testijs cōparetur derelinqre. carnē
spūi cōtradicē · immicicias tantas i
vniūso agitari. racōnalē aīaz a pa
disi gaudijs pegnari: aliaqz innūa
naturalit afflictiua. q̄ sic ꝑm dei volū
tatē pseuerāt cōtinuari · Et quāuis
mēs scā totis viribꝰ hmōi blasfemijs
resistat: sic tū fatigat: ut ōnia q sup
dcā sūt vere ardua et grādia. respe
ctu hꝰ lesuissime tēptacōis leuia vi
deant ac micia · Nec dubiū quin mag
na meret vltra iā dcā pmia: qui in
hac sublimissima pugna victor ex
titerit · Hinc btā mechthildis sibi a
dño revelatū dixit: qr q dīne maie
stati reuerēt aī oī subiectiōe se incli
nāt. et p ei9 gloria omnez hoīem re
uerēt & diligūt: seipōs isup qr fā sūt
ad ymagiez dei. deo q ad pūt pfōnt.
subiciētes carnē spūi · dñant amio
suo ipsū ad celestia trāsferēdi sex
to gdu aī dñacōib9 exultabūt · Ecce
qr notabilit gd9 iste coīi tēptacōnez
hāc terciā vadit q oibz ē gruor: exer
cetqz aīaz donec pēt9 a se deficiat ut
sic pfecti9 ī deū pficiat · Sz añq p
seq̄mur hāc materiā dubiū vnū p9
solūēdū ē · Posst ei aliqs fortasse dicē.

q̄ ista iam dcā stare nō pñt: videlz q̄ sit aliqua tribulacō aī interna q̄ grauior sit q̄ corpale martiriū: p eo q̄ vulgatissime dicit. omniū terribilium terribilissima est mors. Verū si istud cōcedim⁹. non video quō de fensare poterim⁹ dcm̄ bā ieronimi & alioꝝ scōꝝ: q̄ cordit loquūt de gloriosa v̄gine maia: q̄ pl⁹ q̄m martir fuerit: licet mālis gladi⁹ eā nō ptrā fierit. Ait em̄ ieron⁹. q̄ q̄ in illa pte passa ē que ī passibilis ē. hoc ē ī aīa: ideo pl⁹ q̄ martir fuit. Vñ et nōbiliter ꝓphecia simeoīs dt: et tuā ipi⁹ aīam gladius ptransibit. Et de scō patriartha ioseph. qui pre cunctis fratribus suis pfectior credit. simile legitur: ferrū ptransijt aīam eius. Vnde anselmus. Vere tuam aīam o virgo gloriosa ptrāsiuit gladius doloris: qui tibi extitit amarior oīb⁹ doloribus cui⁹ cuis corporee passioīs. Quicq̄d em̄ inflictum est coꝛporibus martiꝝ leue fuit aut poci⁹ michil cō pacione ipi⁹ tue passionis: que mimiꝝ sua immēsitate transfixit tua penetrabilia tui benigmissimi cordis. Relinquit ergo q̄ sit ecia aliq̄d mē tiriū mētale: q̄d graui⁹ sit ceteis patibz q̄m qualecūq̄z martiriū corpale. Ad illud aūt vulgatū et phiaū dcm̄ pt responderi: q̄ intelligat de hijs q̄ huāno oculo pspicari pñt: ꝛ non de hijs que subiciūt oculo fidei. Cōstat em̄ infernū tribiliorē esse oī morte v sualiq̄ scz illi q̄ in eo infeliciter viuūt. morte cupiūt nec dabit eis. sicut scriptū ē: cupiūt mori et mors fugit ab eis. Dicit eciam scriptuā eccli. 30. Melior ē mors q̄ vita amara ac intelligēdū ē de hoibz bone spei q̄ vitā istā hñt in paāa et morte in desiderio: q̄z mors pciosa ē. Impij aūt q̄rum mors pessiā ē q̄ porta inferni nō mirū ē. si maxime ipam ptimescāt: q̄ q̄ nōnūq̄ eciā cedāt ei ꝓpt aliq̄s mgnas peās q̄ ipis infligūt. aut infirmitates gues. vel intrinā cordis amaritudinē: licet aliūde aliq̄ ipoꝝ delicijs et diuitijs affluāt: tū q̄ ī aīa gnē sustinēt. morte ipam applectūt velut remedium quoddā intrini doloris. Hinc ē q̄ quidā se aquis pfocant. quidā gladio se petunt. quidā laqueo se necāt. aut alio quodā infelicissimo mortis gne se extinguūt. q̄i terribilior sit ipis vita q̄ mors ipa. Ide dr ieremie 8. de gnacōe pessima: q̄ eligent magis mortem q̄m vitam ꝓpter afflictionē hostilem. Quod si ita est: nō debet te putari absurdum q̄ electi in hac vita sustinēt aliquando quasdam intrinas amaritudines que corpali martirio superminēt: p̄cipue cū seauri sint q̄ martiriū ipos stati ad refrigeriū producat: de tribulacōe aūt qua actu aliter grauāt magnus eis adhuc timor sit ꝓpt exitū incertū. Hinc scūs iob lamentat dicēs. Quare misero data ē lux. & vita hijs qui in amaritudine anime sūt. Qui expectāt mortē et non venit quasi effodientes thesauꝝ: gaudēntq̄z vehemēt cum inuenerīt sepulchrū. Antq̄ comedā suspiria: et quasi inundantis aque sic rugitus meus: quia timor quē timebam euenit michi. & q̄d verebar accidit. Et infra. Occidat sel: & de penis innocentū nō rideat. Quātus puta⁹ vir iste scūs & tocī⁹ paāe speculum

ꝑssuras tā corpis ꝙ aīe sustinueīt: añꝙ ad hec tā pegnā vba pductus fuerīt. Vere si aliqs aīarū ei⁹ sic locutus fuisset: absq; dubio deliqsset: ꝓ eo ꝙ simlē cām mūme hūsset. Hoc ē. ꝙ eē ipsis apte exprobat. dicens. Nunqd mugiet bos cū añ ꝑsepe plenū steterīt: q̄si dicēt. Vbi nullā occasionē ꝓq̄rēdi de dīno regimīe habetis: q̄ omia ad nutū vobis succedūt. Michi āt accidit ꝙd cōtis. Que eī ē fortitudo mea vt sustineā: aut q̄s finis meꝰ ut pacienꝫ agā: Nec fortitudo lapidū fortitudo mea: nec caro mea enea ē. Desperaui: neq; ꝙ vltra iam viuā. Hec a filia vba a adhuc hijs acriora vis doloꝛis pturiebat: q̄ amici eius velut a feriato idest tēptato dicta aspꝛrime impugnabāt. Contremisco reuera in verbis istis: a deries confundoꝛ ꝙ de hijs magnalijs loquoꝛ: qui quotidie in mīmis labor. Nm̄ sim aut̄ aptus ad hec colligenda licet plene a sanctis digesta: ad liram asinus applicitus rectius demonstraret. Derideat. conculcet. cōburet. piciat qui voluerit: ego contradicēdi causam nō habeo. Totꝰ em̄ velut de uiꝰ in ignoto pelago nūc nauigaturus insisto. Quis hic non aduertat difficultatē fandi: vbi pene nullum apparet nobis adhuc ignauis exēplum tute operandi: Hoc saltem solum video: michi videre: ut alicui docto sancto et erpto viro data sit vtiliter occasio de hijs saluberrimis doctrinis religiosiꝰ disserendi si dño placuerit: easq; ad normam rectitudinis apcius reducēdi. applicādi. emēdandi. In xpi igit noīe aui-

(nō)

samus vniuersos qui hec tristia lecturi sūt: ꝙ saporē ceteis aut vix aut oīno nō inuenīet. nī priꝰ tēptacōibz attriti fuerīt. Quis inquā illos floigeros cāpos diuaꝝ scripturarū suauissime redolētes ꝑteriet. et adhec sūme afflictiua diuertet: nisi eū nāitas magna q̄si violenter impellat: Non hoc ego: ꝫ sepedictus vir scūs insinuat dicens. Que ꝑus nolebat tāgere aīa mea: nūc pre angustia cibi mei sunt. Simile aliqd apd̄ eūū qui in diebus suis velut alt̄ iob claruit. repim⁹. Lazarus quoq; nedum micas cāpuit cum acut̄ tēptaretur: ꝫ ecīā canum linctionē pro grādi cōsolacōne accepit. Huiꝰ ecīā figura olim in helia sancto ꝓpheta ꝑcessit: q̄ ꝑmū ad fontē sedēs eciam carnibꝰ vescebat: deinde fonte exsiccato in sareptaꝝ venīes ꝑ paruulo pane viduā depcabatur. tandem heremū ingressus cū michil repisset. petiuit anime sue vt moreret. dicēs. Sufficit michi dñe: tolle aiam meam. Sed āgelus dato pane subcinericio et paꝝ aque. egit eū amplius ieunaē a ābulaē ꝙ vnq; añ fecerat: viz xl diebz a xl noctibz. Potuit ꝫ helias dixisse. Cur me sic affligis? Cur tātū laborē impōis: qñ nec extreme nēcaria ꝓmittis. Si paup eēs: ñ me pēnitēret. Nūc āt qī oībz dives es a me īta tā nēcitate vides. nec q̄q̄ largiē īpēdes: nō ñ pcā ori meo. Hz ītelligebat vir scūs mīsteriū ꝓfūis sui: ꝙ scz eoāpliꝰ ꝫ debebat ēbulari: q̄ gloriꝰi futuro coroāri. Hꝰ āt ꝑ ceteis ē nōbile: ꝙ īvlīa afflictōne gruꝰ hēbat: qñ nā ad montem dei pergebat. Ita eciam

electi qñ fūt in ūmino ꝓfect⁹ sui qñ-
qz durius sentiūt tēptaciones: qi iā
intrcaturi ad ẽfrigeriū siue quietem
contēplacōnis. De quo ꝓfectu nunc
vlterius aliqua colligenda sūt. Et
q̄ꝓ non sit oīo certū quibz exēcitijs
iste ꝓfect⁹ fiat siue ꝓficiaī. an agē
do videlicet opa sublimiē virtuosa.
an paciendo adūsa vel tristia nota
biliter luctuosa: tñ quātū daī intelli
gi ꝑm quemēciā illā moralē que sup̄
posita ē michil aptiꝰ occurrit q̄ ista
tēptacō diuina: q̄ aīaz scām plēe purgat. ornat. humiliat et aptat. ut di-
uinis colloquijs digna hēaī. Huic
multa exēpla scōz cōcordaē videnē:
quoz q̄dā dcā sūt. et q̄dā adhuc in
fra dicēī. Dicit em̄ btūs ḡḡoꝰ. q ma
ioris meriti ē adūsa paciēī tolerare:
q̄ tūis opibz insudare. Hemē q̄z v̄
bi dīmi in aīa bona fructū non facit
nisi in paciēcia: ꝑ quā et in q̄ possi de
mus animas nr̄as. Relinq̄ī ergo. q
ceteris paribz. ciciꝰ et seauiꝰ aīa ꝓ
ficit paciēdo q̄ agēdo: tā ꝯ si hec duo
nō sint sepanda in hoīe v̄tuoso. Dicā
tur em̄ quidā plus opari in via dei
q̄ patī. ut hoīnes sami. et pacifice
conūsantes in medio xp̄i fideliū cum
cōscieēcia bona: q̄uis tñ nō sint sine
oī tēptacōne. Alij dicūī plus pati q̄
opaī. sicut infirmi et debiles. vel cap
tiuati ꝑ fidē vel iusticia: q̄uis tñ nō
sint sine oī opacōne bona. Alij dicūī
et multa opari et multa pati ꝑ noī
ne xp̄i: sicut p̄dicatoēs vbi dei in me
dio naōis praue. et alij p̄lati stren
nui habentes zelū domus dei: siue q̄
aūqz xp̄i fideles feruidi in opibz bis
ui infirmitatibz vel pseuōibz cotidi
anis. In hijs oībz regulariē loquen
do. vbi plꝰ ē de paāa ibi plꝰ ē de mei
to ceteris paribz. qd ideo dr: qz non q̄
libet paāa p̄feēda ē aulibz actioni.
Sicut nō ē dicēdū. q pl⁹ mereī ali
q̄s audiēs cōtumeliā leuē paciēī. q̄
si edificaret vnū monasteriū. Sed
q̄n simul concurrūt in statera iusta
actio et passio: tūc ꝑm dcā scōz. pas
sio p̄ferī verbi grā. Si aliquis infir
maī sine culpa ꝓpria. ita q̄ non p̄t
visitare ecām sicut libenter faceret:
tūc ꝑ illo loco et tpe plus mereī illā
infirmitatē paciēī sustinēdo: q̄ si sa
nus esset a solito more dīna frequē
taret. Ita de alijs oībz sine nūo. Pa
ciēcia em̄ opus pfm̄ hz. Racō huiꝰ ē:
qz dñs deus pulchra quadā vaieta
te et multiformitate et eciā cōtrarie
tate regimē vniūsitatis admīstrat.
Sicut ergo ipe ē sūme impassibilis
et tamē sūme glorioſus in oī opacōe.
qz ops. et piī secū oīs creature btē.
que sicut ipe michil paciūnt. Ita q̄dā
mō voluit eciā hoīnē adhuc miseꝝ a
erūpnosū qui vir paxꝝ p̄t aliq̄d licz
impfcē opari et multa pati. glorioſi
orē esse in passione q̄m in actione. et
maius mereri paciēdo q̄ agēdo. Ubi
qz eius meritū cōstituit vbi plus p̄t
q̄ vbi min⁹. Et hec ē causa p̄maria.
Sūt alie cause sēdarie: videlicet con
traria cōtrarijs aufī. Hō em̄ agē
do: pecauit in illo tā felici statu vbi
michil pati hūit. Justū ergo fuit. vt
sibi dimissus illic locareī vbi paciē
do expireī quid amiseāt: et tāē ad
pristinā felicē actionē paciēdo redire
mereī. Quia ec vtutū efficia eo ma
gis sūt meritoria quo difficilia: ideo

passio ceteris paribz pferēda ē actio
ni ḡsi nil secū sola cij adducēs · Hijs
psonāt dcā scōz · Ait ei bā mechthil
dis: q dñs sibi dixit · Cū tibi ꝓspera
largius fuero: dextra mea te āplec
tor. Cū āt adúsa dedero: sinistra mea
te circūdo. Hoc tm scito te. q cū sinistra
mea te cōplectit: tūc multo vicim⁹ cor
meū iūgit cordi tuo · Dñs ec̄ī euāge
lio bātudies ꝑm ordiez enūerādo. vl
tio posuit paūaz: tā q̄ ceteris pfectio
rē. Ipse q̄z licet p totā vitā suam pa
teret tā intus q̄ extra gerendo vicz
in mēte illā futurā penā. q cotidie q
si iam pñs esset ipsū maxime affli
gebat: tm in fine sūme passus fuit:
ut nos pcius passione q̄ actiōe ab
eterna passiōe liberāret. Ita de alijs
sanctis vniuersis est sentēdum: q pl⁹
profecerunt et seuri⁹ incesserunt. et
ampli⁹ meruerunt paciēdo q̄ agen
do ceteris pibus · Ihā quoq; bḡrta
cū pro quodā orasset. ut flagellis at
teret: ꝙtenus hic a peccatis desine
ret: dñs rndit · Non est dign⁹ · Qua
si facili⁹ ei impetrauit bene opari q̄
tribulari. Fortasse hic aliq̄s dicat: er
go meli⁹ est manere in hoc sexto ḡ
du qui est sūme paūe q̄ ulteri⁹ pfi
cere: ꝓpt alciores grad⁹ qui sunt sū
me ꝓsolacōmis et quietis · Dicendū
q̄ simpliciter loquēdo ille ē pfectior
qui est deo vicinior et cōformior: qđ
fit p contēplacōnē in qua est arden
tissima caritas: ꝑ ad illam nemo p
uenit nisi p multam paūam preui
am · Quādo ergo dicitur q pl⁹ mere
mur paciendo q̄ agēdo: Hoc tm va
let: q citius ad pfectam caritatē
uenimus paciendo q̄ agendo · Et er
go qui vellet in isto gradu manere:
similis esset illi qui pcius vellet na
uigare q̄ ad portum venire · Verū
quia omnis pfectio hui⁹ vite est que
dam impfectio: ideo eciam sequētes
gradus pfecte caritatis nō sunt si
ne ōi tribulacōne: sicut dicit greḡ.
Quāto amplius q̄s in hac vita pfi
cit: tanto inuenit qđ duri⁹ portat. Per
fecti em viri nonnūq̄ duriss̄me af
fliguntur siue ex dīna ordinacione
siue ex ꝓpria electione: ꝓmo quando
q̄z maiorē penitēciam agunt q̄ inci
pientes. Hoc non est cōtra statum ip
sor: qr sicut sepe dcm est. quicq̄d pōt
inferior gradus. hoc pōt a supior. Et
adhuc aliq̄d plus ut ecia⁹ infra pa
tebit · Demonstrādo igit hanc dīnā
tēptacōem ex sacris libris. ꝓmo ē sci
endū. q ideo dr dīna. qr tm dīnos ho
mines · i · sūme pficientes exerz: q̄ia
ptrāsierūt oēm creaturā et ad deū
usq; puenerūt ut dcm est · Vel pōt
dici dīna. qr soli deo imputatur a nl
li creature saltem quo ad secūdā ei⁹
speciē directe. et ꝓmam indirē vel p
missiue: vel dicit dīna qr circa diu
na versatur tm: qr omnia ad deum
refert q̄i oēs creature ad hāc nullū
respectum hēant. Nō ē h nēce ponē distī
ctionē illā mltiplicē. q̄ī sāc scriptura
repit de hac matēia speculacē. qr h
practice loq̄mur: q̄hē viz possu⁹ mēri
p eā qm ipaz sentim⁹. ꝑ doctrinā scōz
prm. Constat āt q abrahā tēptādo
deū ñ peccauit qn signū precijt: gedeō
vēo a q̄d alij vialit̄ credūt deliq̄sse:
Nōnulli q̄z cmialit̄ deliquerūt: que
omnia parum aut michil ad istum
gradum respiciunt · Sed pro ut

hic sufficit. dicēdū est: q̄ hec dīna tēptacō duas species habet. Prima incipit in homine et vadit cōtra deum: secda incipit quasi in deo et vadit cōtra hominē. Prima vult capere experimentū de deo: secda vult capere experimentū de hoīe. Prima inclinat hominē velit nolit vsq; ad defectū sui: secda ipm penitus pstermittit ut iā sibi ex se penitus rsurgēdi nulla sit spes relicta. Prima grauior vniuersis: secda grauissima. Prima agitur: qñ homo cognit cōtra oēm conatū voluntatis sue intus sentire aliqua indigna de deo et iudicijs eius: secda agit. qñ deus derelinquit hominē in arduissimis articulis. nec vult iuuare quē iuuare posset: quasi sit ipe quoq; hostis eius q̄ vnica spes credebat. Hec non puoz neq; debilū fratrū sūt contēciones. sz magnanimoz: et valde pauci sūt qui eas intelligunt aut expiri merēt. Non itez hic nāre est dicere q̄ nō oēs qui hmōi susurria senciūt sint in hoc gradu: qñ ecia ditissimi homines hec cotidie infeliciter nō solū sine omni meito sed ecia am cum sūma dāpnacōne pcipiunt: eo q̄ dāpnabit ipis locum dāt. Hz illi qui ordinate p sup dcos gradus ad hanc grām puenerūt ut sufficiētes sint has tollerare et supare cū talibus impulsibus sicut hec sūma fortitudo requirit: illi inq̄ digni sūt ut inter celestiū dnationū nūm ascribant. Dicat forte hic quis: Quomodo pt fieri ut homo quātūcūq; ecia am fortis vincat deū cū ipe sit opōs: nec saltē non dico fortiorem sz neq; simlē velit habere? Respondetur. q̄ multa in sacra scriptura repiuntur. que q̄ ꝓpe loquēdo deo quemē non pñt: tamē methaphorice siue paboice de ipo dicunt: sicut irasci. furere pati. et simlia. Ita ecia dr vinci vel superari. nō simplicit sed ex quadā benigna condescensione: ut tali colludio vel ꝓpugnatiōe creaturā suā felicē honestaret. Hoc mō luctabat cum iacob: et se ab ipo victum dixit. Ubi est sciendū. q̄ sm ordinatissimā dei sapienciā optime cūcta admīstrātē ita est disposita ommis pugna spiritualis: q̄ semp in ea ē debita et iustissima ꝓportio vnius ad alterum: hoc ē inuadētis ad illū qui inuadit. Alioquin nō esset bellum equū sz violentum: sicut nemo recōmēdaret aliquē fortem viz de hoc. q̄ puerū puulū psterneret. Ita ecia in oī bello morali siue illud fuerit inē racōnē rectā et passiones sensitiuas. siue inter dēmones et aiam sanctā. siue inter deū et cōsciēciā mūdā. Hoc semp est tenēdū. q̄ nūq̄ homo deseret oxpgrē in tīm q̄ cogat tēptacōni cōsentire. ymmo semp habet sufficiēs aduitoriū ad vincendū. et nūq̄ vincitur nisi volens. Hoc ē sine ꝓpria culpa. Et sm istum intellectum. quedā posicō dicit. q̄ oīs pfcta tēptacō est eqliter afflictiua. Dicit aūt pfcta tēptacio. que oīno de est ꝓportionata sm omīs vires sufferētie: ita q̄ si vel parum excresceret. iam excederet posse eius. Vult ergo dicere. q̄ nō minus affligit imperfectus ꝓ paucalis viribz suis in modica tēptacōne q̄ fortior in maiore seruato equali ipulsu vtrobiq;. Vnusquisq; enī tātū sustinet.

quātum potest. An iste positiō vera sit: ille iudicare poterit q̄ expitur. Cete rū p̄dictum moderamē sanctꝰ iob de fideraſſe videtur: qñ dixit. Nolo multa fortitudine contēdat mecum: nec magnitudinis sue mole p̄mat. Proponat equitatē cōtra me: et puemiet ad victoriā iudiciū meū, q̄si diceret: si ita fecerit: tūc victor ero. Hic vir sēs exceſſiſſe videt: sic ipse in fine recognoscit dicēs, Vnū loquutus sū qđ vtinam non dixiſſem: et alterū q̄bz vltra non addam. Dñs enim ad racionem ipsū posuit dicēs. Accinge sicut vir lumbos tuos. Interrogabo te: et respōde michi. Indica michi si habes intelligenciam. Et postq̄ multa p̄ seautus fuit de ineffabili sua potencia. iusticia et sapiencia, et iob tacere: reiterū dixit dñs ad eum. Numq̄d qui contendit cū deo: tam facile conq̄escit? Vtiq; qui arguit deū: debet respondere ei. Quasi diceret. Ego in ōmi creatura tātā iusticiā seruo: ut nulla me arguere possit. Cur ergo audes dicere: q̄ non equo iudicio afflixerim te? Ecce voluiſti disputare meam: et venire ad solium meum: ponere coram me iudicium: et os tuum replere increpacōnibus: ut sciēs verba que tibi respondere m: et intelligeres quid loquerer tibi. Age nūc presto sum. Circumda tibi decorem: et esto glorioſus. Nunquid irritum facies iudicium meum: et condemnabis me vt tu iuſtificeris? Quis ei resistere potest vultui meo: et quis ante dedit michi ut reddam ei? Omnia que sunt in celo et in terra: ā mari et īommibz abiſſis: mea sunt. Si iuſtus es. si innocens. si multa opera bona patraſti: vnde hec habes nō a me: Neq; dicere poteris. q̄ versus sum tibi in crudelem q̄si deſeruerū te: quia imperfectum tuum tibi ante oculos posui: et ideo te afflixi ut amplius p̄ficeres. Semp eciā tibi grā ciam meā ſufficiēter largitus sū. ſufficienterq; adiuui te: ut ſi ea debite vſus fuiſſes. ad hec tam pegrina verba non venisses. Ego em̄ sum fidel deꝰ qui non permitto amicos meos temptari supra id quod possunt: ſed facio cum tēptacōne eciam p̄uentū vt possint ſuſtinere. Quare ergo nō permanſiſti in verbis priſtinis quā do diriſti? Fiat dño placaut ita factum eſt. Sit nomē dñi benedictum. Hoc si feciſſes: p̄ certo me viciſſes. Dz postq̄ te iuſtificare voluiſti: et me arguere diſpoſuiſti: tunc tuū imperfectum oſtēdiſti. nec me perfecte vereri meruiſti. Igitur penitenciam age: et memēto belli huius in quo iaces. nec vltra addas loqui: alioquin q̄ diu recalcitrare contēdis. perfectus victor non eris. Ad hec ſcūs iob. qui ſm̄ gregē. tanta hac diſtinctione flagelli nō eſtimabat augeri ſibi meritā. ſi vicia reſecari. q̄ in ſe nulla cognouit: humiliē rūdit dicens. Inſipiēs loquutus ſum: et que vltra modum excederēt ſciam meā. Idcirco ipē me reprehendo: et ago pniam in fauilla et cinere. Ecce quō rex. ē. q̄ tēptatus nūq̄ ex toto deſerit ope grē: et nūq̄ vicit ſū aliq̄ culpa ſua. Dicit ei expoſitores. q̄ ſcūs iob duobz ſaltez vicibz deliquit. ſic ei ipe profitet: ſ. ī hō q̄ dixit. ad oīpotētē loqr. a cū deo diſputare cupiēs.

Et in hoc q dixit. Valē nūc intelligite: quia deus non equo iudicō affligerit me. In hijs duobz verbis et alijs similibz que ad hūc sensū spectant: pmittēte deo ꝓpter vim doloris et interne aridıtatis aliqualiter excessit. Dicit enī btūs gregz. xx. mō. Quis inuenirī pt. qui cū libz pfectus sit. de ocioso tū sermone non pceret. Sed pius dñs non hoc sibi ad insipiēciam: sed ad nostram magnā vtilitatem conuertit. Qm̄ cito enī pēnituit. statī dñs placatus fuit. nec q̄d cū q de pristino ꝓfectu amisit: quīmo plurimū suplucratus. ecīā oculo ad oculum deum videre meruit. Nos q̄q q̄ hec legim⁹. nō parū erudimur quo ad humilitatem et pacienciam: ne scilicet cōfidamus in viribus nostris: sed in dño a quo est omnis pacienciā scīa: et pcipue in tēptacionibz istis magnis. Consolamur ecīā multum. si ex humana infirmitate aliquā do in verba minus suauia q̄si fatigati plabimur: q̄m scim⁹ q clemēs deus hmōi defectus libencius indulget: cū illos qui in delicijs cōmittūt. aut ecīā de uocōne spirituali. Roborāmur ecīā in spe. q̄m cernimus quō fidelis deus pugiles suos nō deseritꝫ in temptacōne iuuat. et glose in fine remunerat: hīc scriptū ē. Paciam iob audistis: et finem dñi vidistis. Qm̄ magna pietas dei. nō solū eū sanauit et cūcta duplicia reddidit: ꝫ ecīā lōgissimū vite tēpus supaddit: in q̄ plurimas coronas supne glorie ꝓmeruit. Insup eū corā aīcis suis. pmmo corā toto mūdo excusauit. ne ipz cū pcōrē ꝓtēpnerētꝫ velut magnū scm̄ pcius venerari studerent. Hoc ipm ecīā q a dño re. p̄hēsus fuit: ad magnā ei laudem. teste btō gregorio deputat. Qūtus enī in ꝓfectū spiritali esse credit: qui nō nisi a solo deo supari potuit. Jam enī omnia humana que cum bona cōsciencia possedit. velut michil pensauit. Corp⁹ quoqz suum quod iam velut holocaustū domino obtulerat: in martiriū dae magis sibi solacōsū cū penosum fuerat. Jam michil restabat. nisi ut ecīā mēte martiriū celebraret: quod non nisi p solū deum inferri potuit. Vincitur ergo deus quia voluit: ligat. tenetur. captiuatur. et quodāmodo in hominis pt̄ate traditꝫ. ut q̄ūqz voluerit. ex tūplo faciat. Hoc mō plures scī p⁹ hanc mirabilē victoriā tanta fuerūt dño deo familiaritate cōiūcti: ut quicq̄d peterēt ab eo. statī ꝓsequerētur. Testes sūt moyses. samuel. heli zeus. petrus. nicola⁹. martin⁹. bnardus. bñdcūs. frācīscus. elizabeth. et alij sine nūo. Hi aūt querit. quō vīcī potuit ipe ops et glosus de⁹. Jā sepius dcm̄ ē: viz p simplicē et hūilē pacīēcīā. Hic vīcit hō. sic āgelus. sic de⁹ ipe. Inde ē dcm̄ illud solēpne. q̄d pecta canit. Nobile vincēdi genꝰ ē pacīa: vīcit quipatit: si vis vincē. disce pati. Ceterū bestiaꝝ ē vincere ꝓ potē. q̄ quis tū illd nō ē vē vīcē. Ille enī vē vīcit et vīcit alīū supat: q̄ omēs aīe potēnas supat. et totū hoīnē sibi seruire cogit. Hoc aūt nō potest fieri nisi p solā caritatē: q̄ pacīēs et tēigna ē. Dñ seq̄tur. q ille sol⁹ veracit dici meruit potēs. qui pacīēs et tēign⁹ ē: pmmo ops. quia omnipotentē cotidie vincit.

Hīc plausibiliē dñs dicit de scō iob
ad sathā: qñ p9 p̄mā pugnā eē eḡmi
nis pmāsit. Tu cmouisti me adu
sus eū: ut affligerē eū frustra: qi di
cēt. Nō potui eū supare p ablacōem
tp alīū: sic tu putabas. Hec ē g° vni
cā sōr. breuisq; regula cūcta vincēdi:
si in ōi cōgressu sincē poterim9 dicē.
Dñs dē. dñs abst: sic dō. placuit ita
factū ē: Sit nō. dñi bñdictū. Si bō
suscepi9 de manu dñi: mala q̄re ñ su
stineam? Cm̄ sit hoc difficile: ā mul
tiplicit dcm ē: ⁊ adhuc āplius dicēt.
Btūs q̄z aug9. hec vba sepius tra
ctādo dicit: q multū pfecit q̄ ea dixit.
Nō em̄ dicebat. Dñs dedit dyabol9
abstulit. q̄uis vtiq; ita fuit: ſ̄ confi
denē ait. idē dñs q̄ dedit ille abstulit.
Oauli em̄ ei9 semp ad dñm: sciēs q
ſn̄ eius pmissu penitus michil pre
ualuisset auferre dyabol9. Teste q̄z
beato greḡ. eadem sentencia verissi
ma comprobat: qñ scī demones sine
dñi iussu nec porcos ausi sunt introi
re. Quomodo ergo ad hominē qui
ad ymaginē et similitudinē dei cre
atus est. manū audērēt extendere?
Rursum btūs aug9 tantis certifica
tus testimonijs: confidēter aiebat.
supē p̄s. 129. Quicq̄d tibi cōn tuaz
voluntatez accidit: soli deo imputa.
Tāta fiq̄dē vicinitate dñs deus q̄ ē
spūs increāt̄scriptus humano spiri
tu coniunctus est: ut michil inē eos
intermediet. Quare sequitur. q̄ nisi
deo volente aut pmittente: nequaq̄
possibile sit. ut aliq̄d patiatur homo
contra suā voluntatē. Et hic oritur
non mediocris impulsus huiꝰ dime
ēptationis: qñ vicz in suo feruore le
nissime exercēdescit. Semp enim
hec aut similia pducit. Ecce qualis
est deꝰ aui tam fidelem exhibuisti fa
mulatū: p quo tāta ppessus es ecce
quo deserit te. Ubi sunt misericordie
eius. Que est iusticia sua? Alij sic
et sic faciunt et florent: tu tam stu
diose quesiuisti eum. et non audit de
te. In hunc modum sollicitatur bel
lator iste sublimis. et fatigatur su
per modum: scīens indubitata fide.
q̄ omnia hec manus domini operā
tur: ut aut erudiat. aut purgz. aut
probet. aut exerceat. aut flagellet.
aut preseruet: aut propt aliq̄m aliā
causam: que si aliquādo est occulta.
nunq̄ tamen est iniusta. Et ē pene
incredibile apud impios: quomodo
videlicz non solum careat omni ul
pa huiusmodi assercione dō: sed ecīā
magni sit meriti. cuncta fideli oculo
aduertere tanq̄ ab ipso impata. à
per se immediate inflicta. Hinc est
q̄ sanctus propheta orabat dicēs.
Obmutui et non aperui os meum:
quoniam tu fecisti. ammoue a me
plagas tuas. A fortitudine manus
tue ego defeci in increpacōnibus. Et
alibi. Quantas ostendisti mihi tri
bulationes multas et malas: set cō
uersus vuuificasti me: et de abissis ī
re iterum reduxisti me. Iste et simi
les locutiones ad istum gradum p
tinent: quādo videlicz ita sublimit̄ p
ficit amicus dei q̄ penitus creaturās
n̄ cūret. nec aliq̄d eis īputarī ſ̄ iugiter
ad manū dī respicit ⁊ illū tm̄mō cūret.
q̄ p̄t corp9 ⁊ aīaz pdēī iehēnāsn̄ ai
ī9 nutu nec vnū solū arboris cadit
īterā. Hinc ē q illi glosi prēs īegipto

Job 40 z Psal. 98

quoꝝ solēptis memoria ē. non plus metuebāt dēmones: q̄ nos muscas preteruolantes. Valde siquidem vereandū reputabat beatus anthonius. si vel minime pauisset ad occursum dēmoniorū: q̄ymo semel et iterum crudelissime laceratus. ad conflictum eos ꝓuocabat: ꝓperans eis q̄ ad nichil redacti essent. neq; vel vnum supare possent. Quid contra talem militem vniuersitas creaturarū faceret: quando eo magis fortificabat: quanto magis cruciabatur. Cū diu ergo xpi agonisteorant literaī ab hominibus iniquis vel dēmonibz vel passionibus ꝓprijs. quales orōnes pluīme sunt in sacra scriptura. si hoc faciunt necessitate penitendi q̄si eas adhuc sufferre nequeant: tam diu ad istum gradū nondum puenerunt neq; apti sunt ad istud bellum inchoandū. Ex q̄b⁹ōibus patet q̄ ardua sit ista temptacio diuina: que ut dcm est. homines diuinos id ē sūme ꝓficientes examinat: agiturq; dupliciter. siue duas species habet. Prima conatur hominem separe a deo: scda econtra cōatur deū separe ab hoīe: de q̄bz iā placet aliq̄d ānotare. Prima ergo spēs huiꝰ dīne tēptacōis ita sentit in mente hois. q̄i vult eū retrahē a deo non q̄libcūq; sic in alijs: sz ipetuosissime iuxe debitam ꝓpoc̄onē ad hāc maximā fortitudinē. Qui em vult fortissimū militē pstrnē cū armis suis: oz q̄ g̃ussiōs ictꝰ sibi porrigat. Cōstat ꝑim de q̄ deo vnimur p tes vtutes dīnas. siue thologicas: q̄ sūt fides spes caritas. q̄ diu sumꝰ viatores: nec separi possumꝰ ab eo q̄ diu illas hūeriꝰ. Vadit ergo temptacio ista fortissime contra eas cum vicijs oppositis. ita q̄ contra fidem suggerit infidelitatē. cōtra spem desperacōnē: cōtra caritatem blassemiā. Diant quidā q̄ hec sint seminaia dyaboli: quibz ipe plm beatū dyomisiū plenus est. et alios implere desiderat. Quia em in ipo ē fantasia ꝓterua. ideo suadet phidiā: Quia amens cōcupiscētia. iō suadet desperacōnē: Quia furor irracionalis. ideo suadet blassemiā. Et aliq̄n do si ꝓmittat grauissima verba apposit q̄i totus furibūdus: sed sicut sepe dictum ē. nō curare habemꝰ a quo immittāt. sz qualiē ipis ad nostꝝ pfectū bñ vtamur. hoc magnope studē dum est. Legi cuiusdā venerabilis et religiosi pūs scripta de hijs. qui plurimū vexatus fuerat p eas āmis multis. et quasi decoctus in igne tribulacionis cotidiane ac ꝓbatus: ut pre ceteris titulo sanctitatis decoraī meretur in diebus suis. Oīnes em q̄ ipm nouerant: tā q̄ sanctum virum venerabant. Erat q̄z sibi nomē dm aug: senior et vicaius in domo carthusiensiū apud treuerim. Dicit ergo q̄ ob consolacōnē alioꝝ scripserit: que ipe exptus fuerat. Nam grauissime in principio affligebat. p eo q̄ putabat infamiā incurrere: timebat q̄z se a domino derelictū: insup nullū inuenit qui tales temptaciones exptus cāret. a q̄ filiū aliq̄d ad solatiū future literacōis acciperet. Demiq; tanto capitis dolore crebro vexabatur. ut quasi crepere aut in ptes scindi cogeretur: mappaq; circumligando

ipsū dolorē lenire studuit. Cūqz tā-
te eēt pfectionis ut hec ōnia pacīēt
toleraret: accessit ecīā tā grauis infir-
mitas totī⁹ corpis: ut p decē et sep-
tē annos q̄uentū sequi nō potuisset.
Verū p aliquot ānos āte scāz mor-
tē ei⁹ q̄ placidissiā et deuotissiā appa-
ruit. cū iam semio pfectus fuisset qñ
alij magis solēt debilitari. ipse qua-
si miraculose fortificari cepit: ōnia
q̄ ordinis et officij sui erant. pfecte
adimplēdo. Ita mund⁹ et q̄ipiscē-
cia ei⁹ in eo aruerāt: ut cū ex neces-
sitate interesse tractatib⁹ q̄ q̄putati-
onibus opteret. aures cera obstru-
eret: ne aliq̄d audiret qđ internam
ipsi⁹ deuocōem ꝓpediret. Sic eciam
se oracōibz et sanctis meditacōibus
mācipauerat: ut sublimes personas
ipsū visitātes edificacōnis grā ia lo-
quendo sermone licenciaret. dicens.
Optet ut aut dñm dimittā. aut ws.
Hicqz q̄puncti statim abierunt: à ra-
pius redierunt. Erat ei p̄cipuus cā-
tus dñs otto archiepus treuerēn.
vir vtiqz exēplaris et sancte vite:
q̄ aliqñ hic ei fertur rādisse. Melius
ē me licēcīā accipe: q̄ dñm a vob ꝛpel-
lere. Nichilomin⁹ āpli⁹ eū ex corde
veneabat. Hijs q̄ alijs sās exercicijs
ī sacro ordīe floruit per ānos q̄. l.
Scripta ec sua doctoribz sacre the-
ologie obtulit examinānda: q̄ oēs cō-
cordīt ea approbauerūt tā q̄ verita-
ti ꝓsona. Int̄ q̄s fuit venerādus do-
min⁹ et mgr̄ bernard⁹ de rep̄da sacre
theologie pfessor: q̄ vsqz nūc in stu-
dio colon. sāe p̄rogatia et vita bā
floret: q̄ hanc quoqz materiā de pre-
dictis grauissimis tēptationibz exaī
nauit. et grātāter approbādo aie-
bat. Licent̄ ista perlegi q̄ vtilia mi-
chi erunt: ꝓpter varios scrupulos r̄e-
ligiosar̄ ꝓsonarū crebro de hijs me
interrogācīū. Hec ideo ploq̄r: ut dili-
gēcī⁹ q̄sideret⁹ altitudinē et rarita-
tē negocij hui⁹. Nūc āt ad ꝓpositū re-
deam⁹. Dicit g⁹ hic̄ sīa. q̄ dñs hz q̄s-
dā grauissimas tēptacōes q̄bz ꝓbare ⁊
purgare nōnullos solet velut aur̄
in fornace: q̄s tñ neo ꝓpē pcalū des-
derare dz: ꝙ sufficit q̄ simplicit̄ se do-
mino ꝓmittat: et roget se ab eo diri-
gi et saluari: ꝓut placitū fuerit in cō
spectu dīne tomitatis sue. Qui autē
eas expiri et p ipsas ꝓficere desi-
derat: oportet q̄ seorsū in solitudine ⁊ si-
lēcio degat. feriat⁹ ab ōni exteriori
occupatiōe: q̄tenꝰ ad eū accessū hr̄e
poteūt et ipm iuꝛ dīnū veneplacitū
exercitarē. Nec dubiū qñ pi⁹ et bon⁹
dñs cū tali clemēter dispēsabit: ꝓut
viderit illi expedire. Nemo enī hūa-
nis viribz eis resistere valet à vin-
cere. Nequaq̄ tñ frāgi debet quāū
cūqz seuiāt seu ꝓlongētur: q̄ mag̃
corona p hm̄oi triūpho reseruat̄ in
celo. Pūa igit̄ tēptacō ē pfidie sue
infidelitatis. Qui hāc patit̄: illi vide-
tur q̄ falsa sint oīa q̄ legūt de ꝓpi ī
carnatiōe. de vita eēna. de inferno.
de āgelis ⁊c. Et licet inuitissimē susti-
neāt hec: tñ intīm molestantur ut se
plurimū peccare timeāt et hereticos
arbitrētur. Remediū hui⁹ sufficies ē. se avēt
q̄ violēter ꝓsiteat̄ q̄cqd scā mr̄ eccīa
iubet credēdum: quātūcūqz eciā tēp-
tacō in corde reminuret. Discat eciā
pacienter sufferre: nec disputet cum
tēptatore: sed tacendo eum vincat.

¶ Secda temptacio ē blasseme. Qui hanc patitur: quasi luto et stercoribus ispergit. et cū dño ihu spūalit conspuit. Confundit q̄z xp̄m immūdissimas et indicibiles pessimasqz cogitacōnes: ut vix nomē dñi ausus sit nominare. aut sacra aliqua attrectare. Putat eciā se a deo reprobatum: et oio indignū ad ea q̄ dei sunt. Remediū contra istā ē humiliē de se sentire. et deū q̄i cōnādo laudare. Ob hoc em̄ permittit nos dominꝰ hijs immundicijs affligi: ut ad cognicōnem nostri puenire valeamus. ¶ Tercia temptacō ē desperacōnis ceteris pessimor: in qua homo velut sub q̄dā maximo mallio edomat: q̄i p grādi cōsolacōne optans ut ad grauissim̄ martiriū vel purgatoriū aliq̄n possz puenire. Grauior est em̄ oi martirio: adauget eā accusans conscienc̄ia q̄ se ream agnoscit: ex p̄teritis p̄cis. iam denuo aīe mētis oculos claue revocatis. Occurrit denicz hostis antiquus cū machinacōnibz suis siue in vigilia siue in sompno: q̄i ptātem accepit trahendi eū viuum in infernū. Remediū p̄tra eā est firma fides: q̄ p̄dicat deū magis p̄mptū esse ad miserendū q̄ ad p̄dendū. Verū nisi dominꝰ assit sic tēptato: vana essent omnia que q̄i p remedijs applicāt. Bēs quoqz bernardꝰ vocat eā caminū ignis: in q̄ nō nisi p rorem celi cū p̄seruant elā. Licet ergo plurimū cruciet et seuiat: tñ non nocet pacīē tis: sed plurimū p̄dest. Dñs em̄ est cū ipo in tribulacione hac. et eripiet et glorificabit et longitudine dierū replebit eum: idest consolacōne spiritali. Hec breuit extracta sunt ex scriptis sup̄dō veneabil̄ p̄bi dñici. Qui voluerit p̄t ad lōgū ceta legere: q̄ de his tēptacōibz sentit. Colligēdo eciā ex alijs libris sacroz doctoz q̄ huic materie suīt: videt q̄ bēs augꝰ p̄mā temptacōnē scz p̄fidie tāgit in multis libris. Dicit em̄ sup illd p̄s. Ponēs in thesauris abissos. Nō sit secura aliqua tēporis leticia: quia a si gaudeat de mā. tñ adhuc sūt abissi in thesauris: idest occulte et p̄funde temptacōes contra fidem. Num ideo q̄ imperator factus ē xp̄ianus: ergo eciā dyabolus factus ē xp̄ianus: q̄i diceret: q̄ adhuc sūt temptacōnes grauiores cōtra fidē: q̄ pseudo ydolatras vnq̄ fuit. Hoc oli figuratū credit in ezechia: q̄ dixit. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Nec et si hec dīna tēptacō plene curari neq̄at nisi p solū deū: tñ sci viri remedia solita que spūssanꝰ ordinauit p curacōe eius non aspernāt. Hinc recte actum. vt idē bēs augꝰ libros de ciuitate dei cōscriberet: in q̄bz plenissime a rōnabilissime p̄cedit p̄tra vnūsos scrupulos metētes mētē xp̄ianā: q̄si catholica fides vel in toto vel in pte essz īsufficiēs ad ea q̄ salutē nr̄am p̄cernūt. Hz aūt modū illū. ut omēs viuēdi modꝰ p̄ferat tā iudeoz q̄ paganorū. xp̄ianoz. hereticoz. scismaticorū. sarracenoz. p̄hoz. ac oīm aliorū q̄ vnq̄ in mūdo fuerunt: tā dēq̄z excludit. Vbi aliq̄ ē melior fides q̄ illa q̄ aplī. eo ore p orbē p̄dicata ē merito p̄ualuit. Hoc q̄ hatten nulla talis apparuit: q̄ catholica fides p̄ualet a p̄ a lijs p̄uāda ē tūc seorsa via ad celū.

Mmorē ꝓbat multiplicit: tū p testi
monia ꝓphetica et martirū penas:
tū p miracula et sc̄oꝝ patrū doctri
nas: tū p phoꝝ vanitates et paga
noꝝ deliramēta: q̄ nūq̄ seipōs iuuare
poterāt: ꝛ mutuis ꝓtradictōibz ru
dissimē stolidū mūdū fefellerūt: ac mo
bile vulgꝰ pꝰse q̄si certatī trahebāt.
Sacrilegia q̄z ydolatrarum ex p
prijs dās ipōꝝ lucide refellit: ita ut
nulla racōe sint sustimbilia. Heti
oꝝ simplic̄ p̄sūptionez apte deiecit:
ɔfodiendo eos oꝛmibz suis et scrip
turarū auctoꝛitate. Cui placz eos
legat et relegat: et mueiet venustū
opꝰ et solatiosū p oī sacē fidei defen
sione disertissimē ꝓflatū. Scio quēdā
qui multū vexabaꝫ a spū pfidie q̄si
vtiq̄z ceteꝛe gētes hr̄ent in genera
tione sua eq̄z rectū fidē sicuti et nos
in gr̄ace nr̄ā. aut forte melioꝛes: sed
postq̄ multa hicinde legit. nec dū ple
ne obuiaē posset impulsibz nefarijs.
accidit ut q̄cito ad p̄dictos libros
de ciuitate dei remissz. auideq̄z plege
ret: illico p oīa otentus et q̄etus p
mansit. Hec nō ideo diceī q̄si tā su
bito hec tēptatio q̄escat in hijs for
tissimis mitib9 sicut in iuuenibus:
ꝛ q̄ aliqđ tñ iuuamē p̄stēt scrip
ta sanctoꝝ. Sicut em̄ deꝰ pordiauit
bella: sic ecia arma q̄bus bellatores
muniāt̄r. Ceterū legi de quodā scō
a docto viro q̄ tā grauit impugba
tur. ut q̄si videret coram se stare vnū
sas hereses altissimis vocibz clamā
tes: nos sumꝰ veritas. Et ut fertur
crebro sancti doctoꝛes sic agitati fu
erūt in disputatiombz hereticoꝝ: ut
vix p solam oratiōnē laqueū erro
ris euaserūt. Sāctus quoq̄z thōs
22e. dicit q̄ docti viri amplius temp
tantur in materia fidei q̄ simplices:
et eciam plꝰ meretur credēdo. Dexꝑ
dictꝰ ecia vir sanctus iob. non mirū
q̄ huiusmodi tēptatiōes senserit cū
habitasz in medio nationis praue:
vbi vix paucissimi vere fideles fue
rant: ꝛ q̄ fortiter reluctaret. ooñt cū
aiebat. Si vidi solē cū fulgēt. et lu
nam incedētē clare: et letatū est in
abscōdito cor meū: et osculatus sum
manū meam ore meo: q̄si diceret. Ne
qua q̄ hoc feci ut sz adorarē creatu
raz ꝓ creatore: quia hec est iniq̄tas
maxima et negatio contra deū al
tissimū. Ex quibz patz q̄ sit aliqua
gnuor tēptatio ꝓtra fidē: q̄ gladius
tirānoꝝ. De tēptatione quoq̄z despe
rationis amarissima. sepiꝰ legūtur
sci horribilit vexati. Hec em̄ scm̄ iob
plurimū inuasit. et pene in baratꝝ
traxisz: nisi a dño adiutus fuisset.
Vnde q̄nq̄z dicit se desperare: q̄nq̄z
āplius non resurgere et similia: q̄n
q̄z iterū q̄si ad se redisset ait victori
ose. Ecia si me occiderit in ipsū spem
habeam similibz. Puto ecia me legis
se q̄ btūs laurēcius in craticula hāc
sustinuisz: anteq̄ būissima aia ipsi
us de corpe exiret. Nonnullos em̄ in
morte: quosdā in vita molestat. Sci
uiquēdam venerabilē mgr̄m magi
ne pntele ordīs: q̄ tanta humilitate seip
sū deiecit ut porcos in q̄dam mōsterio
regulariū cūctis diebz vite sue pasce
rz: neq̄z postq̄ publicatū fuerat ge
nꝰ suū: ad altioā ymisit submoueri.
Hūc spūs desp̄acōis ita afflixit. ut
crebro diceī q̄ certz se dānādum a

deo ꝓpter pcā sua: et nō ꝙ posset in
dulgenciam ꝓmereī. Cumqz de hoc
argueretur: non admisit consolacio
nē. Tandē cum morti ꝓximaret ple
ne liberatus fuit: interrogantibz qz
se de hoc timore: ait. Ego ꝑ omnia in
domino confidō: quia ille bonus deꝰ
neminē vult ꝑire: nec vnꝙ aliquē
dereliquit qui ad ipz confugit. Si
militer de temptacōne blasfemie. ꝙ
plures sancti conquesti sunt. Unde
legitur in vita sancti hugonis epi
scopi gracionopolitanī: qui fuit vnꝰ
de primis ꝓpagatoribus sacri cer
thusien ꝓpositi: ꝙ ipm spiritū blasfe
mie vltra xl annos sustinuerit ad
magnam sue glorie coronam. Nam
sicut ipi dño incredibili presūpcōne
ydolatriam: sic eius seruo suggere
bat viperea machinacōne blasfemi
am: scilicet ut de deo vel de hijs q̄ ad
deum ptinent aliquid cogitaret idig
num. Sed sicut a domino: sic eodem
iuuante ab eius seruo victus et cō
fusus abscessit. Nec mirū reputari
debet. ꝙ hoīes licet scōs hac tempta
cōne cruciare cōtendit: cū deum hūa
na carne vestitum etiā vsqz ad ydo
latriā temptare ausus fuerit. Mul
ta quoqz scōz ꝓtm scripta reperiunt
de hac materia: a ꝑcipue de ꝑdestina
cōne et ꝑscia et ꝓmissione et ꝑcepti
one diuina: et de regimīe dei in vni
uerso et alijs. q̄ tēptacō ista sibi as
sumit in adiutoriū. In quibz oībus
hec ē cōis sīa scōz: ꝙ vbi intellectꝰ
hūanꝰ deficit ibi etiā hūane loq̄citā
ti silētiū ipomoz: ꝓm illd apli. O alti
tudo diuiciaz sapie et scie dī. ꝙ iōꝑ
hēsibilia sūt iudicia eius: et inuesti
gabiles vie eius. Quis em̄ cognō
uit sensū dn̄i: aut. Nichil em̄ melius
est: ꝙ captiuare omnē intellectū in
obsequm fidei. Dex fiant iam supra
dictū est. licet ista ēmedia bona sint
et aliquid iuuent: tñ ista temptacō
q̄nqz ita in suo feruore excandescit.
ut informacōnē non admittat. Si
cut namqz infirmitas cōpalis si mi
nus excrescat egrotū ꝑturbat in tā
tū ꝙ vix sensus videt hre. et tedio si
bi ē q̄cq̄d de remedijs dī: sic etiā affli
ctio ista spūalis ita mētē affligit: ut
q̄cq̄d citra deū ē ipam cōsolari ne
q̄at. Oz em̄ ꝙ solꝰ ille q̄ vulnꝰ iflixit
salte ꝓmissiue. ꝙ idē ec eidē curā ad
hibeat. Unde ioh̄n qui sciāz sñ vnctione: appoit.
appoit dolorē sup dolorē. Scio quē
dā cui hec temptacō ita ꝑ: tūa fuit.
ut imaginē crucifixi ac cetera q̄ fuā
deuocionē iuuare solebant ad tēpꝰ
inspicere non auderet: nec deuota le
gere scripta que de diuino honoꝛ et
amore tractabant. Qm̄ cito em̄ hoc
faciebat: quasi temptacio noua ar
ma repisset: acrius insurgebat. Di
cebatur quoqz eidem. ꝙ quasi duo
spiritus sedēbāt super vtrumqz hu
merum eius: a fine intermissione in
aures ipsius insufflarent nefandi
ssimas cogitaciones: nec cessabant
die ac nocte. donec fatigatus vires
omnes exhauserit reluctando. Tan
dem cum nimis timeret amenciam
incurrere: pius dñs misertus eius
ipm liberauit. Scio alium qui etiā
q̄si tenuio sustinuit horribilē hmoī
immissiones: sed pacienter tolerās
tandem liberatus fuit. Idem quoqz
michi retulit. ꝙ de post ita pauidus

effect9 fuisse: q nulla vocabula ꝓtu/
melie cẽptatori dare auderet. Con/
suluit eciaz vmúsis. q manerent in
doctrina sancti iude apostoli. q̃ hui9/
modi dissuadẽt. qñ nec michael ar/
changel9 dyabolo ausus fuerit iu/
diciũ iferre blasphemie: sz dixit. Im/
peret tibi dñs. Illi quoqz magni sci
qui eum ad cõmi9 bellandũ puocaꝝ
runt: sint magis mirãdi q̃ imitãdi.
Dñs eciã in iob ait: q non sit pote/
stas similis sup terram. que possit
ei cõpari. Vincit ergo cauci9 p hũi/
lem fortitudinẽ q̃ animosaz magni/
mitatẽ: ꝑcipue quo ad illos qui ad
huc gradum istũ plene nõ ascẽderũt.
Ecce q̃ grauis luctator & q̃ periculo/
sa pugna: que semp circa sũma pec
cata versant. Qm̃ facile ẽ dicere. no/
li diffidere aliquẽ articulũ fidei. q
sũma veritas est: Noli desperare de
venia q plus eligit deus misereꝝ q̃
irasci: et eadem veritas q̃ prẽdicat
eũ sũme iustũ: eciaz ꝓdicat eũ sũme
clementẽ. Quare vis ergo in tuã per
nicie magis vnũ discredere. q̃ aliud
in tuã vtilitatẽ cõfiteri: Similit q̃
facile ẽ dicere. Dẽti de dño in bõita
te et in simplicitate cordis q̃re il/
lũ: Omne bonũ ab illo est: Omne qd̃
intelligis. qd̃ nosti. qd̃ habes. qd̃ po
teris. ipse tibi dedit. Esto ergo vẽ/
uolẽter subditus illi: nec arguas ip
sũ in iudicijs et opib9 suis. Ipse em̃
glorios et etern9 de9 õmpotẽs. õm̃
sciẽs. incõmutabilis. oĩa cõtinẽs. solo
verbo vtutis sue cõseruãs et guber
nans vmúsa: cui nemo iuste dicere
poterit. cur sic facis. cum omnia ex ni
chilo creauit. Tu autẽ exilis crea/
tura instabilis. miseabilis. fame. si
ti. frigori. caumati. ꝑdiculis. pulici
bus. alijsqz innumeris afflictionib9
expõsita: Ita ut merito verecũdũ & ir
racõnabilissimũ sit aliqd̃ cõtra ordi
nacõem tãti dei sentire. Ecce iterũdi
co. q̃ facile ẽ istã dicere et approba
re. ita ut mirũ sit q vnq̃ homo aliud
sentire possit. tũ ut iã multiplicit dic
tũ est. nec satis dici ꝑt. q̃ districte sci
viri. ac dolorose p hmõi excruciãtur.
ut sic ꝑficiẽtur et dealtent & aptioes
fiãt ad dños suplucẽtes radios ꝑ
cipiẽdos. q̃ nusqm̃ nisi in mundissi
mis cordib9 relucere ꝓsueuerũt. Cer
te fiat peluis mũda splẽdore solis
decoratur: tũ si adhuc mũdior esset
eciã amplio9 resplẽderet. ita quoqz de
aĩa sancta sentiendũ ẽ. Et sic eadez
peluis ut mundior fiat. cinere. sterꝝ
core vel arena durius fricatur. ita
ut inexptus dicat eã pessimẽ fedatoz
quasi nũq̃ ad ꝑstinam pulchritudi
nẽ repari possit. tam̃ exptus adhuc
ãplius eã maculat & fricat. quia no
uit q̃ ẽcito aqua munda ꝑfundit.
candidior erit q̃ vnquã antea fuit.
Ita dñs deus dilectam sponsam su
am intus decorã et formosam. ꝑmit
tit foris aliqñ hijs pessimis machi
nacõmbus deturpari. ac tribulari.
ut eã pulchriorem sibi assumat ĩ fa
miliaritatẽ precipuã ac fed9 sempi
ternũ. lauando eã repente de puto a
quaꝝ viuencium siue fontibus or
toꝝ. q̃ fluũt impetu de libano. Hinc
ggꝫ. z. mora. dt. Mirũ mõ agit. ut
mẽs nra vnde digna efficit. inde sibi
met indigna videatur. & tũc rectitu/
dim lõge se eẽ sentiat cũ appropiqt.

Secunda species huiꝰ temptacōis diuine ita sentitur in anima: quasi velit deum separare ab hoīne. Et hoc duplicit. Primo quādo deus ꝓcipit aliq̄ grādia que racōnabilit pūt negari: scdo qñ non exaudit inuocantem se: nec iuuat in articulis magnis. ſ. q̄si derelictū obliuiscitur. Hec species ꝑprijssime dr diuina: qr tam racōne inferētis q̄ racōne patientis totalit circa dīna vsat. Agit enī inē deū et aīam scāz sine oī conatu ali/ cuiꝰ creature: ita q̄ si nō esset nisi vnus homo sup terram. et omnes angeli manerēt in celo. oēsqz demones in inferno. adhuc ista temptacō locū hrēt pleissime in illo vno hoīe: et forte eo plenius. quo magis solitariū ipm repisset. Et hec tēptacō est oīm tēptacionū mr. acerbioꝝ vniūsis: ac tocius miserabilis vite huiꝰ sūma penalitas. Et hic est finis tociꝰ spūalis militie et cōsūmacio. Nam qui istā vicerit: iam vltra michil inueniet qđ veluti durius aggredi oporteat. Hāc et si plurimi scōrū strēnuissime expti sint: tamē ꝝpus dñs saluator noster eā sup oīes grauiꝰ sustinuit. qui in cruce lamentabilit exclamauit dicēs. Heli heli lamaza bathani. Et post eū gloriosa virgo maria mater eius: de q̄bus infra dicēt. Pro intellcū huiꝰ tāte acerbitatis ē adūtendū: q̄ teste beato augustino. vita corpis ē anima et vita animē deus: et sicut corpus nutrit et dolet si anima ipm efficacit nō viuificet: a tāde oīo in aspernabile cadauer resoluitur si ab eo recedat: sic p̄ omnia cum ipa anima agit deo subtrahente graciam suam magis vel minꝰ. Dictū ē em̄ sup̄ q̄ aīma tāto gaudiū sentit pūte gracia ꝑ libitu. q̄ eciam in medijs flāmis rideret: et q̄ nullo modo posset esse locus spirituali temptacioni si gracia ita in anima pseueraret. Sed ut homo iuxta regulam diuine iusticie in spirituali vita p tēptacōes ꝓficiat: paulatim gracia ipa ordinatissime subtrahitur: ita tū q̄ semp manet sufficiens adiutoriū infirme nature: ad sufferendā pugnā et eciā vincēdam ut dictū ē. Et ꝑm istū gñalitatē oīs temptacō ꝑt dici diuina tā q̄ occasionalit ab ipo deo ortum habeat: qñ videlicet indixit homini pugnā cōtra vicia. et eciā pugnandi materiā preberet et occasionem sibi ꝓuideat: vt siue velit siue nolit pugnādi necessitatē habeat. ut dr Deut. viij. cō. vbi dr. Adduxit te deus tuus ut affligeret te atq̄ tēptaret. ut nota fierent q̄ in tuo aīo versabant: vtrum custodias mandata illius an non. Recedēte ergo paulatim grā a pugna crescēte victoia qz multiplici sue crescēte tā dē pꝰ oīm creaturaꝝ contra bellātiū tā inclitū triūphū. remanet ipa scā aīa cū deo solatiā ꝓdonea effecta ut eciā cū ipo nouū a mirabile certamē ineat. Hoc aūt nūq̄ ē: alioq̄n veracit aīa expiri non possz. q̄d ex se. aut q̄d ex grā hrēt. Vsq̄z em̄ ad hunc gradum semp sibi aliq̄d de seipa blandit: q̄ eciā aliq̄d ad se ꝑtineat de supradās tā gloriis a multiplicibus triūphis. Qz qñ iam gracia totaliter pene auferē. et vix aliqua mīma scintillula bē voluntatis

relinquitur. tunc perfecte sentit anima sancta q̄ michil ex se confidere debeat. q̄n̄ q3 malum sit sibi absq3 deo esse. solitisq3 suffragijs carere. Experiē enim dolorosissime. q̄ nū q̄ ab ineunte conuersationis sue primordio tanta sit macie. tanta ariditate. tantaq3 acerbitate confecta. Accedit ad hoc tursum noua omnium prostratorum hostium incursio. quasi iam denuo spem habeant. deperdita bella reluctandi. clamantium ac dicentium. Deus dereliquit eum. persequimini et cōprehendite eum. quia non est qui eripiat. Acrius nunc instrate. nam si nūc euaserit manū nostras. deinceps accessum ad eum nunq̄ habere poterimus. Verum siue hostes credant siue non. ipsa derelictio est sibi grauissima pena. que nec in libris scribi. nec ore proferri. sed tantum experiri potest ab hijs qui ad hoc dignificati sunt. Huius figuraz olim gessit sanctus ille rex iuda ezechias nomine. q̄ post tāta discrimia in cantico suo loq̄tur admirabile verbum cū magn̄ attentione dicēs. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. q̄si diceret. Quis hoc crediderit. Similiter et b̄ta maria magdalena. que nec discipulorū nec angelorū consolacōe potuit aliquatenꝰ consolari. nisi dūm ipsū reinuenisset. Ita est de ista dīna anima cui oīs consolatio. oīs informatio. oīs promissio onerosa est. donec inueniat illum quē tāto amore diligit. et a quo nō minꝰ diligi meminit. Petit enī q̄d toleret. et q̄d amisit amarissimē deflere nō cessat. Huic exercitio aptauit spūssanus multos passus in sacra scriptura. ne inauisati de hijs remaneam⁹. Dicit ē illud. Quē admodū desiderat cerui ad fontes aquarū ita desiderat aīa mea ad te deus. etc. Tādem aī nō inuenisset eū. subiūgit. Ad meipsū anima mea cōturbata ē. Et iterū. Quid michi ē in celo. et a te q̄d volui sup terrā. Defecit cor meū etc. Et in cāticis. Anima mea liquefacta est. etc. Quesiui illum et non inueni. surgam etc. Contigit enim huic anime quod hoc. ꝰ de se deflet dicens. Infelicissimum genꝰ infortunij est fuisse felicem. Si igitur amor vilium rerum deperditarum tantam inducit amaritudinem. quā tōmagis summi dei tanta familiaritas iam quasi penitus amissa. Hijs afflictionibus prophetā devotus ait. Ego dixi in excessu mētis mee. proiectus sum a facie oculorū tuorum. Et tamen ante breuiter p̄misit dicens. Qm̄ magna multitudo dulcedinis tue. quā abscōdisti timētibus te etc. Hec quoq3 praxis beate katherine de senis contigit. Dicitur enim in vita eius libro p̄mo. capitulo xi. q̄ post magna exercitia spiritualia et consolacōnes internas. tanta demonum multitudo ad eam accessit. vt cella que sibi velut paradisus antea fuit. iam tediosa ad tempus erat. et si licuisset. imitando ieronimū p valles fugisse. et colles. ut tā abhominabilia demonū mōstra ac tēptamina vitasset. Addebat q3 afflicte mēti afflictō alia. q̄ spōsꝰ q̄ solebat eā sepi⁹ visitare. p̄solacōesq3 plurimas miserit. dicit dare. videbat. p̄tūc elōgare

Et nec visibilē nec invisibilē suū ut apparebat auxilium porrigebat ac. Tandē libertata frequentē dominū quo cōfigere aīe deū amāti solz. q̄ feruor mētalis vel ex diuina ꝓuidencia vel ex aliqua li culpa ex haustis adūē cōmbz inimici trepscit: et q̄nq; q̄ ad frigiditatē vsq; deducit. Et quidā incauti videntes se q̄ ꝑfectos solitis cōsolacōibz dimittūt exercicia ꝓsueta oōnis meditacōis seu lōnis vel pmittēcie in q̄ se āplius debilitāt et letificāt inimicū. q̄ michil aliud q̄rit: nisi q̄ tiro xp̄i deꝑāt arma cū q̄bz ipsū vincebat. Delectigit̄ tātus athleta xp̄i semp sua exercicia ꝓsueta ꝓtinuare nec quicq̄ diminuē: dicēdo. ego cōfido in dño nostro ihu xp̄o a nō ī me. Itē. nūq̄d tu vilissimē alioq̄bz cōsolacōmibz dignus es. nūq̄d ꝓpē eas elegisti ꝓuidē xp̄o? Et nō. q̄ verissimē in medio oīdis xp̄s tūc ē. dando scām illā tristiciā et displicēciā: alioq̄n nullo posset ad momētū talibz resistē, Vide vbi supra pulchre. Et nota q̄ ī isto sexto gradu caītatis. spirituale matrimoniū ꝑficitur inter deum et animam sanctam: vsq; eñ adhuc nupcie pabantur. Constat autem q̄ in vero matrimonio non solum mulier traditur in potestatem viri. sed eciā vir in potestatem mulieris: ad quod michilominus prouidi viri non facile consenciūt misi cum multa experiēcia ꝑuia. Hic dominus deus in hoc gradu plene animam ipam tēptat: an videlicet ydonea sit relinquē patrem: deest spiritui suum. et matrē. id est carnem vel corpus suum: a adherere sibi. aliunde consolacionem nō requirendo. Perfecta namq; vxois castitas. que oculos. manus. labia. corpusq; totum et animam ipaz cōponit: maxime in absencia viri deꝑhenditur. Non omniū animarum licet scārum est ista gracia. Quinymo oēs pene supradā gradus sancte caītatis honesta solacia suis ꝓmiscēt exercicijs. Iste aūt velut viduus dolore confectus seorsum sedet merēs. nullam prorsus cōsolacionem admittens: donec ab altissimo desuper missa fuerit visitacō. Vñ et ob hoc iuxta dictum beati gregorij. iste gradus diuinitatis nomē accepit. Nā qui in eo ꝑfectus fuerit. deum vincē phibetur: et ei velut amantissima cōiunx viro copulatur. Hoc autem nequaq̄ fieri potest: misi fiat iam dudum supra dictum est. anima ipa p fecte sibi ipi moriatur et a se penitus deficiat: sicut iste gradus plenissime requirit. Hic pulchrum spectaculum placeat intueri. Dicunt concorditer sancti patres tanq̄ multiplex exptī. q̄ natura semel p serpentem lesa. venenoq; illius infecta. semp grē aduersetur: sitq; iuge bellum inter eas donec altera earum succumbat. Verum natura in hoc quandoq; feliciter decipitur q̄ est nimis auida: gracia vero est nimis cauta non dico subdola et eciā nimis larga. Ex condigno igitur simul regnare non possunt. Natura eñ michil facit frustra: gracia autem si aptum vas inuenerit se totaliter gratis infundit. Oportet igitur q̄ altera earum vincatur. Agit ergo mirum in modum gracia subtiliter: vt naturā ptinacē

paulatim inducat ad sibi seruiẽdũ
ex animo et voluntarie: que ex ĩna
ta sibi rebellione, violencia; ōmino non
admittit. Natura em̃ sũme libertatẽ
affectat. et sui excellencia atq; cõ-
modũ: michil diligit. michil optatur.
nisi p reciprocaũ hoc est in ordine ad
seipsam. Gracia autẽ precise econ
tra. Videȝ igitur grã q; plano pede
naturã ad se trahere nõ potest: pio
quodã dolo p̃mittit ei ōnia que vult.
gloriã. libertatẽ. honestatẽ. ꝓmodi-
tatẽ. vitã. suiq; sũmam nobilitatẽ:
Sicq; eam sibi ꝓsentire facit. obedi-
enciãq; extorquet. Gaudet igit̃ na-
tura qm̃ ei bene est cum gracia: q̃p
pe que sibi magis seruit. q; ipsa sibi.
Tãdiu em̃ bona pax est mẽ eas: q; diu
grã seruit nature. et michil ei preci-
pit nisi quod placet. Largit̃ devoti-
onẽ. suauitatẽ. amabilitatẽ. la cri
mas dulces. intelligẽciam: facilita-
tẽq; in ōmbus que agit. a fama; bo-
nam. Gloria t̃ ergo naturã in se val-
de a caput leuat. letabũda. q; dñaz
suam videt sibi tam sedule seruire:
ait tãto cum tremore obediencia m
sposp̃dit: quasi non crediderit ei q;
sic temuole se tractare deberet. Est
igit̃ bona pax. Dz gracia videȝ na-
turã sic desidiosam ac rusticanã q;
nulla venerabilitate sibi occurrit:
neq; aliq̃ verecũdia mouet̃ sup̃ sui
cijs huiusce mõi malleq; sic sibi ob-
seq̃ in ꝑpetuum a tanta dña q; ꝑri
um pedem movere: incipit tediũ ha
bere. et paulatim admonẽ ipaz ut eci
am aliq̃d opari assuescat: grateq; z
pro tantis ac insolitis bñficijs red-
dat. Fit ita. Sed statim natura ve
lut ãcilla mercẽnaria ad se reverti
tur. Denuo grã ipsam hortat̃ mag̃
ac magis. p̃cepteq; fuerit sue multi
plicat. Obedit illa more suo. iã gr̃
uit̃. deide accidiose: pt9 q̃ruloseq; uo
ꝑpto. grã iã apte in facie ei expro
bat. gnioraq; imp̃rit. et q; sit mẽor
p̃fessionis sue. vehemẽter exaggerat.
Rñdet natura q; similit̃ ecia ipsa sit
memor p̃missionis sue. neq; nimis
dure agat: Alioq̃n velut doloza eã
accusabit. Rursũ grã rñdet. q; de ta
lib9 taceat et pfẽ obediat: q; nisi h9
fecerit disciplinã hẽbit et verbera co
tidie. nec quicq̃ datura se p̃mittit añ
istã pfectam et humilẽ obediẽciã. Sci
at ecia q; deinceps adhuc multo gr̃
uiora subebit. et strictiorẽ ꝑputũ ex
iget. Audiens hec natura et sagaci
oculo ꝑpendens q; sic deberet ꝓficere. de
spici. grauari. affligi. ãcillari. gnissi
me dolet q; ĩ aliena manũ se tradi
dit: aspiraq; oĩbz modis ad p̃stinã li
bertatẽ redire. Grã ecõn suos quo
cat adiutores: et vim faciẽs fortissimẽ
naturã p̃mere cupit. Natura vero ñ
segnis ad bellãdũ se parat: fiuntq;
notte insidie ãbaz. Videbit̃ atrocissi
mũ in defessiq; certamẽ: donec altera
earz succũbat. Accurrere et ꝑplacere
femellas has non femineo more cõ
certantes: si veluti si videȝ duos fortis
simos iuuenes eqs velocissimis insidẽ
tes. oĩq; picia pugnandi ꝓbatissimos. nl̃
la mora cessante nũc hastis vibrati
b9. nũc ensib9 nudis. nũc sagittis a
ctis. tandem pugnis et fustibus se
mutuo petentes: donec spiritus su
perest de campo nequaq̃ abeuntes.
Quis nouit dicere q̃t instinct9 acres

natura de archano ꝑcr—tois sui ce
lerime ꝓfect quot ꝓsilia. quot aux
ilia. qt machimas. qt tela. qt inuetꝫ
tas nequicias ab imo trahat cōtra
pegrinā debilemqz et adhuc ipitam
nouitqz creatā grāz. Rursum quot
gemitus. qt est9. qt discursus. qt la
bores. quot sudōes · anxietates · per
plexitates · fluctuacōnes · piclitacio
nes · sustinet ipa exul gracia in re
gione longinqua. vbi adhuc vix ali
q̄ minimā ptialam regni hoc ē vo
luntatis licet tepide obtinuit. sciens
p certo q si hoc o amiserit iam illi
co morti destinatur. quead eternali
ter viuendū nup creata fuit · Sol
uit ergo nō parū. quando vtrobiqz
mortale bellum gerit. Fit demqz cō
certacō aliqn̄ longa aliqn̄ aurta: in
ter domū dauid et domum saul · Si
gracia quiuerit se defendē. longus ei
labor succedit · Si natura ꝑualuerit.
iam stati grā neci tradit: ipaqz na
turā de infelici ac infami triūpho ad
modicū exhilarata. tā dē etnis cruci
atibz expōit exurēda · Noluit em̄ in
telligē ut bn̄ agēt. nec q̄ vocāt dem̄
fuit · Cui9 agi frenis sūma libertas
est · Sed nūc de p̄destinatis loq̄mur:
intra quoz n̄um nos q̄z miserior
deus ānotare dignetur. Dom9 ergo
dauid id ē grē cotidie ꝓficit sempqz
seipa fortior ē · Dom9 vero saul id ē
nature cotidie deficit ac seipa infir
mior inuenit. donec tandem penitus
vmbrum semen maledictionis ex
tinguatur. idest rebellio venenata: q̄
semp indomabilis pmānsit. regnum
qz aīe iugiter ꝑturbabat · Prosternī
tur igit vetus homo p grām. et reui
uiscit nouus qui ꝑm deum creatus
ē reddit qz regnū pacatū plene. ita
ut in eo dn̄s graciose hītare digneť:
p̄cipiens libere quicquid voluerit si
ne omni cōtradicōne · Nm̄ sit aūt ra
rum hoc in isto vita q̄qz pauci ad
istum gradum puemant. flebile ē di
cere · Redeundo igitur ad ꝓpositū: vi
deamus qualiť ista tēptacō diuina
hanc graciā in homine ꝑquirat vel
examinet · Dictum est em̄. q dupli
citer deus amicos suos temptare so
leat: videlicet vel grauia impando.
vel solatiū subtrahendo · Primo mo
do temptauit abraham: secdo mō iob
alioqz innūabiles quos ad hoc dig
nos iudicauit · Tēptando aūt abra
ham multipliciter ac diuinis varia
uiuerit. pluā ꝓmisit. ꝓmissa distu
lit. tandem etiam qd̄ vltimo dedit ac
p̄cioſius ceteris fuit repecijť nec so
lum repecijť. sed etiā contra nature
morem absqz omni causa occidi mā
dauit. ysaac viz knm̄ filiū suū. nec a
q̄q̄ alio q̄ a seipo q ipm genuerat ·
Que res vtiqz difficilima fuerit im
pata ꝑm aug̃. 16. de ciuitate dei · Nō
ne videtur tibi q ex industria virū
piū ac simplicē oīqz ꝓbitate ꝑspicu
um ꝓuocauerit. eūqz velut fatuellū
tā longo tpe ludificauerit · Credē m.
rarus valde inueniet. q vestigia h9
patriarche p oīa y done9 imitari ha
beatur · Spes em̄ q differt affligit
aīam · Cor quoqz humanū ꝓmissio
nis ipacies si nō statim quod cupit
feruide accipiat. velut mulier preg
nans illico proicit abortiuum · Non
sic vir iste diuinus. vir inqm. vir v
biqz iuxta sentēciā beati augustini de a dei.

virilit agēs. nō sic elāguit. non refu-
guit. non semel saltē vnū vbum dis-
plicibile protulit. Quinimo fide pstās.
spe firmus. caritate diffusus. deuoti-
one feruid⁹. opacōe non tepidus. oī-
qz virtute pbatus. iugiter forti ai-
mo ad melio:a festinabat. Penset
q̄ wlueit an leuis ista temptacō fu
erit. an si ita iudicaueri: sciat se ppte-
rea in hijs idcirco stolidū. qz inexp-
tū. Dicit scūs thō. q sacra scriptuā
de more hēt: ut aliqñ magnitudinē
opis in retribucōe oñdat. Hic ob-
diēcia abrahe pfāssima pbatur ac
deo gratissiā. q̄ insolitis ac maximis
pmissionibz pmiata fuit. Exēplo
huiꝰ tā pfē obediēcie poterit quis-q
tidie seipsū examinare. et colloq cū
dño dē. et se teneuolū pterre ad oīa
faciēda vel sustinēda p grām suam.
Hic vel sic dicēdo. Dñe in simplici
tate cordis mei. capio tibi sūme pla
cere cū sancto abrahā. vel illo aut a
liosc̄ cuius memoriā hēt in obediē
cia. in paāa. in caritate. in humlita
te longanimitate. castitatē. ac alijs
bonis ommb⁹ q̄ tibi tā grata p hec
exēpla scio. Et vtinā sic tibi tā pla
cerē sicut illi tibi placuerūt. ꝫ qz ex
me michil habeo. ideo immēsaz tuam
clemēciam rogo. ut me in ommbz p
ueniam: ad ōnia p tuā bñdictam grā
ciam paratus ⁊ sufficiēs inueniar. q̄c
quid illud fuerit. Atz hoc mō pt q̄s
oīa opa abrahe ac ōnium scōz ali
orūz sibi p bonā wlūtatē facere me
ritoria: ꝟm modulū suū. Ita ꝑpara
mꝰ viam dñi in deserto. et fructuose
tēptamꝰ animas nras. purgando
eas a spūmis malaz inclinacōnum:
easq ornātes virtutibz et meritis
anteq̄ ab hac luce trāsmigrēt. De
cūdo mō de⁹ electos suos tēptat. sola-
ciū siue consolacōez subtrahēdo. q̄si
iā se alienauerit ab eis. Et hec ut iā
sepe dcm̄ ē. gruor: et amarior ē vnū-
quis. pūgitiua mimis. Oēs eī alie tēp-
tacōes a minima vsq ad maximā
hñt ad mimꝰ hāc duplicē cōsolacōem:
q in bona spe ppter dei hōrem susti
nēt ōnia. et q ecia senciūt notabili-
ter iuuamē dine grē qđ dolorē lenit:
et aliq̄lit a primis vel ab āgelis cō-
fortari pñt. Hec aūt tāta aridtate
plena ē. q̄si poci⁹ dāpnari timeat q̄
saluari: nec iuuari poterit. nisi pt⁹ lō-
gam paāam a solo deo. Compat ei
mor:o inarabili naturalit: nā tal
huāno studio reaparari non pōt. sed
tm̄ miraculose. Et est notandū q
oēs tēptatiōes licz imē se regulariē
logndo ordinatissimā hñt differēciā
difficultatis. sic ceteris pib⁹ difficilib⁹
ē ieiūare p vnū diem q̄ legē vnū pr̄-
nr̄. ⁊ sic de alijs. tm̄ q̄cūq pl⁹ habue-
rit de ista. ē simplicit dicēdo alijs gr̄-
uior. Et hic soluit diu dilata q̄stio:
q̄ talis est. Que sz tēptatio altri sit
p ferēda. q ad maiorē vel minorem
difficultatē. Dicēdū q illa magis le
dit pacientē. q̄ tūc venit qñ min⁹ hz de
adiutorio grē. Dic dat exēplū de mi-
lite bñ armato vel nudato. Jacꝰ em
gladij qui armato michil obest. nu-
dato nocet. imō ficit. sic nōnūq vi-
demus viros magni ꝓfectus absq gr̄
cia ad modicā vbū turbari. q alio tpe
ob pīguedinē deuocōis i magnis ō
tumultijs gratulātur. Nōne sanctus
tiburcius super ardentes prunas

velut sup flores ambulabat. Nõne ꝓpha ille venerabilis ionas cõtinẽ se ab ira cũdia neq; ꝑualuit. q̃n̄do verbum quod ꝑdixit minuitis omni no non euẽit. Dñ hoc. misi q̃ in tã sanctis viris ꝓ illo tẽporis momẽto rediũdancia gracie dispar valde fuit. Hoc tamẽ apponendũ est. q̃ stãte equali adiutorio gracie. tunc michi ominus temptacõ supuemens pẽsanda est cũ suis circũstanciis. eo q̃ illa sit ꝑ tunc grauior. que ex sui natura pacienti ẽ discõuenientior siue ĩ rebus siue in corpe. sicut iã exẽplificatũ est de ieiunio et lcõne vni9 pater noster quo ad hoĩnẽ sanũ et naturaliter bñ dispositũ. et sic de aliis. Posset aũt tanta esse disꝓportio sũ in naturalibz siue in gratuitis. q̃ eõtra facilius esset ieiunare q̃ orare. Ex quibz claẽ patet. q̃ hec tẽptacio diuina q̃ ẽ velut q̃dã infirmitas aĩme inaturabilis. ẽ oĩbz aliis grauior. Dñ in deuoto illo libro q̃ dr horologiũ sapiẽ. legit. q̃ ipa dr pũctũ adũsitatis. ꝑ qd̃ milites ꝓbatissimi strictissime examinãt in acie xpi ꝑstituti. Et hz locũ in illis tm. q̃ sic fortiter ꝓfecerũt ut in hac tã afflictiua dẽlictione aliũde cõsolacionẽ nõ querãt sed pacienẽ expectent. sursumq; cor habeãt. seipos et omnẽ creaturã deserendo. omnẽ q; cogitatũ in deũ iactando. diuinũq; bñplacitũ constãti aĩo expectantes. donec cõnũari me voluerãt inter eos de q̃bz dr Deus temptauit illos. et inuenit illos dignos se. Et iterũ. Vos estis qui ꝑmansistis mecũ in tẽptacõibz meis. Et ego dispono vob. sicut dispoꝑ. ut bi. ac. Quasi diceret. Vos tam ĩclite vicistis vos ipos ꝓpter me ut seruiretis michi. et ego vincã me ipm deinceps ꝓpter vos ut ꝓuiã vobis. In hoc tam graui examine scũs iob dũ sedit. nec vllã ab amicis cõsolacõnẽ recipe consensit. Ꝟtũs quoq; anthoni9 iterq; et iterq; crudeliter laceratus nichil conquestus nullãq; aiam tantis vulneribus apponẽs. xpi visitacõnẽ. ac sui noĩs in toto orbe glorificacõnẽ ꝓmeruit. Vas electõnis crebro vltra mensurã oĩum naturaliũ viriũ distentus ait. Supra modũ tribulacionẽ passi sumus ita ut tederet nos quoq; viuẽ. sed et in nobis ipis rũsũ mortis hũim9. Sãctus eciã fr̃anciscus ꝓ mira illã hũilitatẽ. deuocõnẽ. feruorẽ. ꝓdicacõnem ꝓphecią. pauptatẽ. ĩsuspicabilemq; pacienciã. tandẽ hac lesiua derelictione quadriẽnio ut fert̃ derect9 fuit. se orsũ in ãgulo velut rudis sedebat q̃ sibi ipi dicere et. vbi ẽ ecią nũc deus helye. Demẽtibz quoq; frũbus et vbũ edificacõnis solito more petẽtibz valde erubuit. ꝓ eo q; nõ eãt vox nec sensus sic heri et nudi9 ẽi9. Facile ut arbitror et ipe ceteriq; oĩs taliter afflicti dicere absq; fictione potuerunt quilibet ꝓ se illud tam stupẽdum verbum. videt michi q; sim maior peccator tocius mundi. aut illud. Venit xpus pcores saluos facẽ q̃ꝝ primus ego sum. malignitate nõ tẽpore. ut aug9 expoñ. Idem q̃z aug9 vir perit9 in oĩ spirituali pugna sic legit hãc materiã dilucidasse. Loq̃t em̃ sibi in contemplacõne fidelis aĩa dei ita dicens. Augustine. vis tu me amare. Augustin9 respõdit. Volo. Et

ulle. Fac qđ iubeo. Iube dñe. Relinq̄ quicquid delectat in mundo et ī carne. Relinquo. Parum est. Precipe ergo. Relinque quicquid turbat in mundo et in carne. Relinquo. Parū est. Precipe ergo. Relīque temetipsū. Relinquo. Parum est. Quid ergo amplius? Despicias teipsum: cum videris te ꝓpter me despectum. Despicio. Hic me inuenisti. Ecce q̄ tibi ꝓfectus: et q̄ miranda sentēcia. Dicitur notanter: despectum ꝓpter me. Multi siquidem despiciuntur eciam bone voluntatis hoies ꝙ nō ꝓpē deū: puta incauti. improuidi. tepidi. obliuiosi. vbosi. indiscreti. Illi autē q̄ sic studiose cōsūsantur vt merito hōrabiles sint cōrā deo et hominibꝫ: et tū adhuc disponente dño vbiq̄ angustentur. vbiq̄ despiciantur: illi sincere dicere pūt. Propter te mortificamur tota die: estimati sumꝰ sicut oues occisionis. Hec omnia venerēt sup nos nec obliti sumus te. et iniq̄ non egimꝰ in testamento tuo. Nec recessit retro cor nostrum. Isti inq̄ ꝓpter deum despiciuntur. Et si tūc patienter sustinent et seipsos paritē despiciant: dicendo sinceriter ex aīo. q̄ nunq̄ dīna consolacōne digni fuerunt. nunq̄ gracia dei tēne vsi fuerunt: omniaq̄ ipsorū opera nullo merito pensanda. ꝙ velut pannꝰ mēstruate aspernanda: et q̄ iam iuste secum agatur. nunq̄ deinceps diuinā familiaritatē q̄ tociens abusi sūt appetere audentes. ꝙ in sola spe dīne clemencie cū publicano saluari cupientes: q̄ inquā sic sentiunt illi sūt q̄ deum inuenerūt. Ecce mirabilia verba. Iam dicunt se aliq̄d magni fecisse ne ꝓpter impetū temptacōnis desperēt. Rursum dicunt se michil eē ne veritati dīne aduersentur. Et hoc vtiq̄ est mirū sup mirum: q̄ tunc dñs deus ꝓximior est quādo remotior putatur: tunc amplius homo proficit qñ se plus defecisse credidit: tūc doctior quādo sōlidior: tūc fortior qñ infirmior. tunc melior quādo negligentior: tunc securior qñ perplexior. Qui potest capere capiat. Puto neminē ista intelligere posse: nisi qui experiri meretur. Et quis ad hec tam ꝑdoneus? Iam eciam de aliis sanctis exemplificare non esset difficile: sed michil sic elucet quomodo caput martirum ac sanctorum omniū dominꝰ noster ihs̄ xp̄s̄: qui ut dictum est precellit vniuersos in hac tēptacōne diuina ꝓbatos: et post eum gloriosa virgo maria mater eiꝰ domina nostra. Nec hic necesse est premittere ꝓtestacōnē quasi hec nō conueniāt: ꝓ eo q̄ nunq̄ in isto sexto ḡdu fuerit more aliox scōx: ꝙ sp. eciā ab īstāti cōcepcōnis pfām. grāq̄ ñ sit sibi data ad mensurā. neq̄ indignit more alioꝝ viatoꝝ ꝓficere: q̄ hec magis colligimꝰ ad nrām īfōtiōnē et ꝓsolacōnē. q̄ ad mgrāle dicēdox coordinacōez. Quis em̄ xp̄i actio piter et passio nra ē īstructō et iuuacio? nec q̄cq̄ vtiliꝰ q̄ ipsū sepētē intueri: q̄ ꝓfortare nos poterit ac mederi. Intrādo igit̄ materiā hāc occurrit ꝑmū apl̄s ad heb. ꝙ ꝓsolatorie nos alloq̄ns ait dicēs. Nō hēmꝰ pōtificē q̄ ñ possit ꝓpatī infirmitatibꝫ nr̄is: ꝙ tēptatū p oīa ꝓ similitudīe absq̄ pēc̄o,

dicit temptatū p oīa. Hūp dictum
est q iuxta sīām bti gregorij et a-
liorū scōz triplex temptacō in sacra
scriptura tepiat: scz hūana. suphūa-
na siue angelica. et diuina. Omnes
has dñs ihūs xpessus ē digna cōne
nō nāitate: ut scz electos suos a tēp-
tacōne liberaret. humilitatē doceret.
formā pugnādi daret. tēptatū iuua-
ret. spem donaret. hostem debilitaēt:
ac cōfidenciā ad se cōfugiēdi tribuēt.
Primo igit fiat aptē scriptura ostē-
dit tēptatus est omni tēptacōne hu-
mana ab infancia sua vsqz ad ago-
niam. Secdo oī temptacōne suphūā-
na siue angelica videlicz ab ipa a-
gonia que martirio cōpat vsqz ad
mortē. Martires em et si hoīes sint
carne vestiti. tamen nō sm carnem
militant: sed velut suphoīes siue an-
geli corpa sua q̄si ad se non ptineāt
despiciūt et p michilo hūt: cūctis pē-
nalitatibus et tādem morti ea exponē-
tes. Iste due temptacōnes ex dcis
sue euangelioz clare patent. Nā he-
rodes. dyabolus. et uidei p multas ī-
sidias que hūanitus repiri poterant
aut sufferri ipm tēptabant. Pilat9
vero ad suggestum illorū qui in po-
testate erant ipm vltra vires hūa-
nas afflixit et martirē fecit. Pro q̄
tamē est aduertēdū: q sm gregori-
um. q̄uis xpus p oīa temptatus fu-
erit. non tn eius mentē delectacō mo-
mordit: neq; tēptatus fuit a seipo si
cut nos tēptamur: qui intra nos por-
tamus seminariū viciorū. Omnis
em illa temptacō xpi foris nō intus
fuit. Quare aūt intus temptari nō
poterat xpus neq; btā virgo maria
hec est racio: q originalis iusticia
que ē pmpta obediēcia inferior vi-
rium ad racōnē diuinitus regulatā.
hoc in eis non pmittebat: nec plus
pficisset carnalis tēptacō foris ob-
lata q̄m si lapis temptaret aut lig-
num: quia nullū oīo incitamentum
pruritus sensissent. Qm diu em ra-
cio obediebat deo tam diu etiam in-
feriores vires obediebant racōi: sine
omni subrepcōne pūctione et retar
dacōne inordinata. Ista grā in nul
lo viatore vnq̄ fuit misi in istis du-
obus p9 lapsum nature: neq; in io-
hāne baptista: licet quidā illoz val
de xpe ad illam accesserant. Tercia
vero temptacō idest dīna tūc in xpo
vltra omēs viatores incōpabiliter
efferbuit: q̄n in cruce clamauit. hely
hely lamazabatani. Qualit autem
id intelligi debeat non satis ex textu
clarescit: sed scūs thomas in tcia p-
te illud pulchre onat assumens illud
verbū ieremie. O vos omēs qui trāsi-
tis p viam attendite et videte si ē do-
lor sicut dolor meus. Constat em cō
cordīter q sm omēs scōs istud de cri-
sto xpheratū fuit: et tn quo ad pnā
exteriorem hoc de ipo verificari non
pt. Nam btūs laurēcius et vincen-
cius et alij quidā martires atroci9
in corpore passi sūt q̄m xpus. Restat
ergo. q illud verbū de mētali dolore
pcius intelligēdū sit: q̄ de corporali.
Dolor aūt ille mētalis maxim9 fu-
it: et tantus q̄ nulla creatura alia
non vnita diuinitati potuisset ipm sustinuisse.
Sicut em racōne vnite diuinitatis
potuit xpus operari quicq̄d voluit vl
tra omnē creaturā: sic etiam potuit

pati. Assumpſit g° volūtate pi⁹ dñs illū sūmū dolorē: ꝑz oīmodā iustitiā. Debebat ei dīna iustitia. q̄ ille dolor tātus eē debuit: ut rūdēt fructui q̄ī de seq̄batur. Fruct⁹ āt ille fuit infinitus: g° simile et dolor. Qz āt dīc se derelictū nō ex ipatiētia veit: ꝑz ad oīm dēdā veritatē hūane nature q̄ veraciter passibilis fuit: et ad nrāz ꝯsortationē ne ī tribulatōe deficiam⁹ qñ derelinq̄mur a dño iuxt modulū nīm: q̄ ī nullo cōformiores efficimur xp̄o in hac vita q̄ in ista derelictione sine dīna tēptatōe. Tūc siquidē de⁹ pater magnalia ostendit. quātū sez dilexit gen⁹ hūanū: qñ sic dilectū filiuz passit ꝓpter scelus ꝑpli fuit: ut tā q̄ ad corp⁹ q̄ quo ad aīam nulla in eo sanitas remanēt. Et licet tota vita xp̄i deū prēm hōrificaret: tūc tamē ampli⁹ euuu glorificauit qñ ipsū in ter tot tormēta cōfitebatur. Et sicut ipse dñs xp̄s ihs per hanc obediēti/am mōrlem cū sūma paāa q̄dāmodo prēm vicit ut suū hōrem sibi tribueret sicut scriptū est. Pī nō iudicat q̄mq̄ ꝑz ōne iudiciū dedit filio ut oēs honorificent filiū sicut honorificant patrē. Et iterū. Data ē mihi oīs ptās in celo et in terra. Et apls. Donauit ei nomē q̄d ē sup oē nomē. ut in nōe ihu. oē genu flectat celestiū terrestriū et infernoz et seq̄tibz suis q̄ in hac tēptatōe ostēter agūt dare solet gloriosi titulū nois: ut non iā serui ꝑz dñi nuncupent aut dijt: q̄si ꝑsortes ipsi⁹ effū ꝓ hāc glorioſaz victoriā q̄ se de⁹ ipse oīpotēs supari tā dignāter elegit. Vt āt tātū exēplū studiose imitaremur. multa nob salutis monita veliḡt in scripturis et exēplis: e q̄ b⁹ hic vnū sufficiat breuit ānotare. Ait em in dyalogo sapie. Memoriā passionis mee semper dētes in corde tuo hrē: tribulatōes q̄z et adūsitates oēs quas pateris ad ipsam referre: ipsiusq̄z similitudinē quātū possibile est dētes induere. Jtē qñ ex occulta dispēsatione tibi ꝯsolationē interna subtraho et te desolatū reliquo: dētes adimstra: veri crucifixi nō aliū/de ꝯsolationē q̄rere: ꝑz pacienter expectare. fursūq̄z ad prēm q̄ in celis est respectū hrē: teipsū dēserēdo et oēz vo/gitatū in ipsū iactando: tunc absq̄z dubio quāto fuerit maior pīssura et desertio interioris hoīs cū voluntate deo vnita. tāto similior eris crucifixo. et acceptior pī pamādo: q̄ tuera hoc est punctū aduersitatis extreme p qđ milites ꝓbatissimi ī acie xp̄i cōstituti strictissimē examinātur. Ex hijs satis patz: quātū btā semp virgo maria passa sit in aio suo multiplici racōe. Pīo ex hoc q̄ pl⁹ cēteris dilexit: sc̄do q̄ ōmbz pfectior fuit. tā q̄ xp̄o cōformior tū in grā q̄ ī exercitijs grē: terco q̄ plem⁹ sciuit: p̄cipue a diebz symeonis q̄ hoc ei p̄dixit. et lōne ꝓphax. et forte ecīā ex reuelatiōe filij q̄ oīa ei palā erat añq̄ fierēt. vñ q̄si cotidie martiriū mētale passa fuit: q̄rto q̄ vltē hec oīa eāt mī tāti filij: quito q̄ sola sciuit q̄nta pateř: exēna ei passio q̄ q̄ naturalit loq̄ndo aārissiā fuerit tū ī/spectu īteriois dēlictōis ꝓua eāt: sexto q̄ pñcialit affuit q̄ oēs mīmis aūcta p/sp exitū: q̄ ī oībz hijs pacientissima fuit tanq̄ cristo confixa cruci: meminit et ipsa nomen quod post cristum

est super omne nomen.et titulū sub/
limissime dignitatis.ut vere dicat re/
gina celi et terre:et sceptra totius cle/
mētie obtinuit:p eo quod didicit ex
hijs que passa est miserere:ac cōpa/
ti hijs qui in tribulacōne sūt. Dñe et
ipam non dubitamus vocare regi/
nā miserecordie et pijssimā aduoca/
tam xp̄ianor:p eo q̄ saluator ipe in
cruce cōstitutus sibi in psona dilecti
discipuli cōmisit quos redemerat.di/
cens. Mulier ecce filius tuus, qua/
si diceret. Respice eū qui tua pcius
indiget custodia q̄m tu illius:nec so/
lūmodo eum.sed omēs qui crucifixo
astant:hoc ē totā ecclam meam. Di/
scipulo quoq; ait. Ecce mater tua.
qui dinceps obedire debes sicut ego
huiusq; fecit:et ab ea viuēdi normā
accipe.a sacre doctrine verba colligi/
te. Quod quicūq; fecerit fidelit iux/
ta exēplū meū a ipius pseuerando
in temptacōnibus meis mecum.me/
rebitur et ipe nomē nouū quod neō
nouit nisi qui accipit:ut videlicet de
obediēte seruo fiat aīaus intelligēs.
Huius figurā gessit olim venerabilis
pātarcha iacob:q̄ audire meruit p9
grandē luctā illam in qua dixit. Nō
dimittā te nisi benedixeris michi:au/
diuit inq̄. Nec q̄ appellabit nomē
tuū iacob:sed israhel. Quia si cōtra de/
um fortis fuisti:quāto magis cōtra
homines pualebis. Hinc in apoca/
lipsi dns angelo tyatyre ecclie p̄mit/
tit dicēs. Qui vicerit et qui custodi/
erit vsq; in finem opa mea:dabo illi
potestatē sup gētes.et c̄. sicut et ego
accepi a pre meo:a dabo illi stellam
matutinā. Quo aūt illud fiat:in se/
quenti gradu patebit. Demū solven/
da est vna instancia que sic moueri
posset. Exquo diuina tēptacō semp
ordinat ad bonū ideo nō est timēda
ꝑ pcs̄ appetēda:a p ꝓñs nō ē cauēdis
grauior.Cui em̄ scūs iacobus aplūs.
Deus neminē temptat scz intencōe
fallendi vel ad malū inducēdi:q̄a in/
tēptator malorū ē. Adhuc cōfirma/
tur istud:q̄ deus tantū bonū est q̄
nullo modo dat alicui occasionē ru/
inē:et exquo omnia scit añq̄ fiāt:er/
go videtur q̄ nūq̄ aliquē tēptat q̄n
ecia bonū finē et exitum tribuat illi
quē temptarē disposuit:sicut abrahe
et cēteris electis. Sed contra istud
obicit. Tēptacio diuina nichil aliud
ē q̄ beneficiū diuinū:sed alijs būfici/
is dei potest homo abuti:ergo eciam
et isto;q̄re cōsequēter dicēdum ē:q̄
simpliciter nemo debet sine cōdicōne
ipam appetere:videlicet si deus scit
nos p ipam nō casuros.q̄ condicō e/
ciam in omnibz alijs desiderijs et o/
racōibus ē apponēda:q̄ non sunt de
necitate salutis. Dicēdū est hic illd
terribile a formidabile verbū.quod
cōiter a sanctis frequentat saltē in
sūma:q̄ sicut nullus chor9 in celo fu/
it hoc ē in ecclia triūphante a quo nō
ceciderunt aliqui angelific eciā nul/
lus gradus vel status est i ecclesia
militante a quo non ceciderunt ali/
qui viatores.de virtute scz in viciū.
siue de grā in pēm. Unde et ob hoc
cōmunis doctrina sanctorū est:q̄ q̄
diu sumus viatores semp timere de
bemus:neq; vlla securitas ē in hac
vita:eciam si certissime sciēt se quis
nūq̄ aliquod crimen cōmisisse post

baptismalem innocẽciam. Hec ẽ miserabilissiã cõdicio huius vite mortalis. Si scit hõ qualis hodie ẽ: qlis tamẽ cras futurus sit oio ignorat. Ppt istã ergo incertitudinẽ dicẽdum ẽ. q̃ ne qz in ista tẽptacõe dina q̃ agit inter deũ et aiam scam aliq̃ sit securitas simplicit ponẽda: misi ĩ bõ spe regulariẽ loquẽdo. Qd iõ dr. qz aliqñ fiũt electis revelacões de õnimoda ctitudine? sic abrahe. moysi. ieremie. paulo. anthonio. martino. et aliis: sine pũdicio tamẽ liberi arbitrij. Qz neqz sic credẽdũ ẽ q̃ regulariẽ loquẽdo aĩa scã secura sit: ecia pter istũ triũphũ maximũ q̃ deũ oipotẽtẽ vincẽ dr. Potz in supdicto scõ pũarcha iacob. an9 nec uũ ãgel9 tetigit. et irremediabiliẽ debilitauit: ita ut toto vite sue tpe claudicaret. Qd vtiqz a magno mistio nõ vacat. Potuit ẽm vir scũs in tali victoria ac noĩs innouacõne piaculose glatus fuisse: si nõ cotidie sue infirmitatis testimoniũ sensisset. Qñ ergo signũ ĩ sua carne accepit ne tã q̃ fortis in se gloriare rẽ: õnibz pficiẽ tib9 in futurũ norma fuit. ne inaniẽ supẽ id qd sũt extollant. Quid ẽm hẽt õnis creatura qd̃ non accepit? Si ergo accepit: quõ gloriaĩ potuit q̃si nõ accepit? Ecce q̃liter tamẽ in id reuertimur. vñ spũalẽ miliciaz inchoauim9. vt sz quo ad oẽs veraciter dicat: q̃ gloriat in dño gl̃etur. Et pẽs. Nõ nobis dñe nõ nobis: sed nõi tuo da glõz. Post oĩa iam dicta adhuc vna pua q̃stio mouet: an ne viz sit alia via puemiendi ad spũalẽ pfectionẽ nisi p huius modi tã grues et horribiles tẽptacões. sz p meditacõem passiõis xpi. p tẽpõnẽ. oronẽ. ieiunũ. flagellacõez. meita scõz. et pci pue bte virgis: q̃ sola plus pt apud deũ q̃ oẽs scã simul: ã p aliq̃ alia exercitia vtuũ hũanaz et sufferibilium: coi mõ sm exigẽciã fragilitatis nre. Dicẽdũ. q̃ si loq̃ volum9 de vera et õnimoda pfectioe hũani pfũs in spũalibz: tũc optz attẽdẽ veã naturã pfã. Illud ẽm ẽ veracit pfessis cui michil deest. Ex q̃ igit dñs de9 posuit totũ põd9 spũalis pfectionis ĩ side q̃ p dilectionẽ opat et patit. ideo oportet eã q̃ q̃ regulariẽ aspit pfici q̃ illoz abiciat q̃ ad hoc requirit. Qui ãt aliũde puenire aspiũt adhuc claudicãt: qñ volẽtes intrare in scã scõz ĩ sanguĩe alieno nõ in ppio. et g̃ ñ sũt pfã imitatores xpi et bñdicte mãs ei9 ac aliox pfectoz: q̃ oẽs calcauerunt viam pfecte vite. in nullo deficientes. Hoc est qd̃ apls dicit. Per multas tribulacões oportet nos intrare in regnũ celoz. Nec mirũ. Oportuit xp̃m pati: et ita intrare in gloriam suã. Omnes ecia scã quoz sollẽpnis memoria ẽ sic instituti fuerunt? q̃ non solebãt orare p ablacõne tẽptacõnum. sed p paciẽciam: ne sz contra pprium pfectũ facerẽt. Virtus ei in infirmitate. tẽptacõe. afflictioẽ. tribulacõe et pacia pficit. Ad hoc accedit q̃ cũ dñs orasset auferri a se calicẽ. non fuit audit9 neqz in mimo: sed wluntas patris p omnia cõplebatur sm oẽm exigenciaz dine iustic. Qñto igit aliqs ab hoc exẽplo deficit vel pprius accedit: tãto plus vel min9 hz de vera pfectione. Qz hec oĩmoda pfectio paucissimorũ ẽ q̃ tã vtiliter

ab ipsas aspiciat quenus videat ad
quid tendere debeat et dū se adhuc lon-
ge constitutos cōsideret se salubriter humiliet.
Nimirū videt ista dñaria caritas
que aū celestibz dñacōibz sortē meret
hoc iudē q habeat plenū dñū sui-
net aliūde mendicet sibi meritum si
etiā pfectē faciat qđ in se ē ꝑm exigen-
tiā ḡdus sui. Alioqn nō dñij nomē
ꝑ inferioritatis titulū poci⁹ hrē cogere-
ret. Patet ergo q regulariter loquē-
do michil deesse debet pfecto siue ad a-
gendū siue ad sustinēdū ad minus
in ꝓparatione aīe cū plena aptitudie
sic vel sic agendi aut patiendi si oc-
casio se ꝓbeat. Qđ ideo dr q nō ē ne-
cessarium q vn⁹ faciat vel paciat
oīa sed q sufficienter pfūonē ad hoc
habeat indifferēter ut q̄cq̄d occurrat
paratus inueniat. Vbi grā de scō iohā-
ne baptista qui leui martirio vitā
finiuit. hoc ē tenē dū q ad qđcumq
etiā acerbissimū martiriū sufficientis-
simus fuisset q̄uis sibi nō dabatur
ad q̄cūq alia faciēda vel paciēda
que ad pfectū hominē requirūt. Hac
huiꝰ summē ex testimonio xp̄i quia
maior eo nūq̄ surrexit inē natorum. Li-
Si tū dñs deus aliqn vellet ꝑuile-
gium facere ut minus trāsiret hoc
sue voluntatis arbitrio esset cōmitte-
dū nec temē a q̄q̄ discutiēdū ne au-
diret illud euāgelicū. An oculꝰ tuꝰ
nequā ē q ego bonus sū. An non licet
michi qđ volo facere. Ceterū de multi
plici mō pficiēdi q̄dā q̄dā operando. q̄-
dā paciēdo. q̄dā orādo. q̄dā reuūādo
ac. q̄dā citiꝰ. q̄dā tardiꝰ. q̄dā faciliꝰ
q̄dā difficiliꝰ. q̄dā in p̄cipio. q̄dā in fi-
ne. q̄dā in medio. quid ā toto vite tpe
alijsq; innūis moīs ꝓfecerūt q̄ huic
materie cōuenīt quo scz apte etiā q̄-
dā tēptāt. q̄dā occulte. q̄dā ḡuiē. q̄dā
leuiē. q̄dā in p̄cipio. q̄dā in fine. De
hijs oībz nulla ꝑt certa regla dari.
q oīa a spū di agūt q diuidit vnicui-
q; sic vult et ei expedire nouit. Ob
hoc tū non ē ordinata scōz traditio
aspnāda. q michilꝰ ab eodē spū est.
ꝑm q̄ ec put frequēciꝰ supdā ꝓfe-
ctꝰ et tēptacōnes ꝓcedūt licz nō sp.
Arbitror demq; de hijs tēptacōibus
magnis q huic sexto ḡdui quemunt
piformiē sencie dū sic de mālibus q
btūs ggr. assaribit ecio ḡdui. viz q di-
sponēte dño cōiē fiant a viris pfās.
Sic q̄uis ꝑ ordinē doctrine isti sint
sufficientes ad eas tolerādas q ī hoc
sexto ḡdu sūt. tū ꝓpē pialū qđ ipsis
imminet dñs saltē ex pte solz eos sup
portare donec ad pfectū etatē excre-
scāt. ut tūc suppleāt plenꝰ qđ h̄ miti-
us soluerūt. Ita cū pluibz scis actū
credim⁹. q in iuuētute velut aquila
ad pfectū renouabit. et ī senectute ve-
lut later ḡuissimis tēptacōibz igmi-
tis q ebulacōibz exercti fuerūt. Ita
de multis legit nō obstāte dō btō ggr.
scz q in extrema pfectōis pleitudie sci
nō tēptāt a pace. ꝫ q̄ete cōtēplacōis
fruuntur. q ut vlricus de libro q̄r-
to titulo ecio. ca. septio sūme sue. vbi
mgrāliē nīs de tēptacōne loq̄t. hmoī
dcā sanctoꝝ nō sūt intellgēda vniuersalit
semp. ꝫ sepe ita fieri. Hoc q̄z btū gre
gorium etiā nō latuit. ut ex alijs sen-
tencijs suis patet. Michilꝰ q̄q̄ iux-
ta hec. plurima que supdicta sunt in
hijs moralibus ac spiritualibz exer-
citijs et precipue de temptacōnibus

nō possit certa regula dari ꝗsi nccio
sic vel sic procedant à nō:tñ in hoc sci
plurimū m̄ videtur prodiē sentiē. cy
dīna mia istū morē aī elās suis so-
let seruare:ut scz permisceat tristia
letis et ecōtrariū illd ps. Secōm mul
titudinē dolor meor in corde meo:cō-
solacōes tue letificauerūt aīam mea:
similib9. Hec em̄ semp dei natura
fuisse phibetur:ut vltra modū exal-
tata hūiliarz:et infra modū depssa
subleuarz. Hic iterū ps. dicit. Virga
tua & baculꝰ tuꝰ ipsa me psolata sūt.
Et si ābulauero in medio tribulaci-
onis viuificabꝭ me. ac. Et vere btūs
hō quē sic erudit dñs & ducit p vias
rectas:ut tādē oñdat illi regnū dei.
qđ intra nos ē. i. grām spiritalē: q hī
eū pficiat in spe & postea in spē. Qđ
nob ꝗz potēti manu prestet ihē dñs
et deꝰ nr̄:q̄ in trinitate pfta vuit et
regnat in secula bñdictus. Amen. ¶ Et hec de sexto ḡdu earu-
tatis dicta sufficiāt ¶

¶ Sequūtur nūc alīq collecta hic,
inde de temptacōibz in gñali ex dās
scōz vtilia ac psolatoria valde. Cap. m.

Quoniā michil vtili9 ē viato-
ri q̄ intelligē misteriū mi-
licie sue q̄ p tēptacōes agit̄:
ideo nō paz expediēs fore existimo
si saltē ex pte oñdatur qūo sacri do-
ctores in hac materia procedāt:scilicz
auisando fideles de pugna multipli-
ci huiꝰ vite.ne forte si pauisati non
eēnt.improuise in laqos inimici ca-
dāt. Intrādo igit̄ materiā hāc.pūo es-
set diuisio diffinicō à descriptio pre-
mittenda:& tāta generalitate vul-
gata sūt hec:ut cicꝰ de supfluo no-
taremur si hoc conabimur. q̄ vtili.
An nō pociꝰ in serenū risum prouo-
cabimꝰ frēs. si q̄sierimus ab eis. qđ
sit temptacō q̄ sine intermissione
ramur:q̄ diffinicionē exto:q̄amus:
Forte dicēt. Non opꝰ habetis inqui-
gare:ipsa seipsam bñ describet:notū
qz erit vobis vltra q̄ velitis. Tamē
sunt nōnulli q̄ libenter pprias wces
intelligūt:idcirco sancti doctores ex
passibus sacre scripture conati sūt
etiā diffinōes temptacōnis fabricare.
Vnde Cassiodꝰ dicit. q̄ temptatio
est assimilatio bni ad fallendū:q̄
p apparēs bonū homo trahitur ad
pēm. Hugo de scō victore dicit. Tēp-
tare est callide experiri:et q̄si q̄busdā
blādis conatibꝰ ante violēciam pul-
sando pbare. Albertus dicit:q̄ tēp-
tatio ē impulsus tēptatoris ad illi-
citū. Dico aūt impulsū. oēm inclina-
tionē et inuitationē qua quis duci-
tur ad illicitū concupitū vel dictū vl
factum. Et nota q̄ tam diu weak
temptatio:q̄ diu non ē pēm. Qñ āt
consensus ē i peccatū:tūc desinit esse
temptatio. Ob hoc tñ non ē inconue-
niens dicere. q̄ peccatū non possit
esse temptatio. Dicz tēptatio inq̄tū
tēptatio.nō est illd pēm ad qđ inui-
tat:q̄ cito hz pposituꝫ tūc iclinatio
cessat. illd tñ iam nouit pmissū pec-
catū pōt ad aliud trahere:sicut for-
nicatio cordis ad fornicationez cor-
pis. Sic iracūdus dicit q̄ tēptatꝰ
sit et fuit. qz ad vlteriorez vindictaz
ppēat. & sic de alijs similit̄ dici pt:q̄
diūꝫ respābꝰ q̄dubz pcm̄ est fru-
ctꝰ temptatiōis et ecia tēptatiōis pm
illd gg. pcm̄ cui nō resistit̄ mox suo
pōdere ad aliud trahit. Vlricꝰ de tēp-
tatio ē pbatio examinatiōis:p quā

sūt exprimē talis cogtio ignorancie
vel scīe alicui. Et sic pz q tēptacō ꝑpri
enō ē n̄ in speculatiꝰ ptīcipatiue aūt
et ꝓmittēt in ptīcias. Et ꝑm hāc p
ticipacōnē q̄dā tēptacō dr bona: q̄i p
bacō aliqui p bonū et ad bonū ordi
nata. Sic tēptat nos dr̄. āgel9 scūs
et pr̄ spūalis: siue ali9 q̄cūq; hō bo
nus. Quedā tēptacio dr mala. q̄si im
pugnacō boi p malū: in q̄ intēdit pci
pitacō in pēm. Sic solus dyaꝰ tēp
tat cāliē q: sp intēdit malū. Caro et
mūdus īstrumēta talia: et ideo ꝑm crisꝰ.
officiū tēptatois hoc ē dyaboli. ē tēp
tare. Et ideo9. Sic oia bona ab īstictu
dei pcedūt. sic oia mala ex īstinctu
dyaboli. aui9 inuidia mors intrauit
in orbē terr̄. Et hec tēptacō dyabo
lica magis ē vulgata in scripturis
scis: et frequēci9 sentit ab hoīb; q̄a
frequēci9 agit. Alia descripcō tēpta
cōnis sūt ex deutronomio moysi: et
ī ista. Tēptacō ē ꝓbacio afflictiua
vel illectiua: volēs inq̄rere. an q̄s ex
aio mādata dei obꝺuet an nō. Hāc
videt īmuē augꝰ: qñ omnē tēptacō
nē in duo mēbra diuisit. Otis em tēp
tacō aut blādit ut decipiat: aut terret ut
frāgat. Hūs q̄z ḡḡ. dr. q temptacō
tribz modis agit: sc̄ suggestione. de
lectōe et ꝓsensu. Suggestionis mo
dos ponit idē in 22. li. mōlūi tractās
illū. Ecce behemoth. a dr. q in illis v
bis dñs fideli famulo suo cūctas calli
di hostis machiacōes in gnē īsinuat.
q̄ in spē īmūabiles sūt. Hoc tñ ꝓso
latoriū ē valde. q nō ꝑt vincē n̄ volē
tēnec victū tenē n̄ vict9 volūtate vo
luerit cū ipo manē. Delectōis tēpta
cio bz tres mōdꝰ ꝑm augustinū in 12.
de ci. dei. unꝰ ꝓformitatē ad tēptacio
nē ꝑmoz pntū. Nā p cibū vetitū sig
ficat sensualitas q̄ sp ē pūsa: ꝓcep
tūq; carnalē delectōez ingerit rōi in
feriori hō ē mulieri q̄ mollis ē: et sen
sualitati facilꝰ odelectāt q̄i pomū gu
stādo. Adā vo. i. rō supior sp ad op
tima tēdit et nō ꝑt seduci nec vīci n̄
voluerit. et gr̄ delectō ei9 mortifēa ē
qñ cōtra di pcepta delectāt. Et hec nō
solū va sūt in delectōe carnis. ꝫ ec ī de
lectōne ꝓplacētie animi cūq; vicij: q:
oia ex fōte et sensualitatis corrup
cōne nascūt. ec si sint pcta spūalia.
Hūc ē q ap̄s gal. v. inē opa carnis
enūat ydolatriā. iudiciū. emulacōnez.
irā. &c. Ex ꝓpria em cūcta vicia ori
unt: sic dr glō sup illo. Carne ꝑuio
legi pcīi. Obiectie tñ nullū pēm ē in
carne n̄ qd̄ ꝓpriū delectābile bz in car
ne. causabit omnia sūt ex carne. Cō
sensus ec in duo mēbra diuidit. sc̄z ī
ꝓsensū rōis inferioris q̄ est in delec
cōne cogitacōis et nō in op9. a in con
sensū supioris q̄ ē in op9. et sic pz ut
vrtcus dr q sūt tres delectācōes a duo
sensus: q: in sensualitate cōsensus
nō ponit sed in libera voluntate tāum. Ex
hijs sequit q nūq tēptacio ꝑualet
mōrtif: q̄ duracio suggestioni relu
ctat. Possent hic iam subdiuisiones
multe apponi: sed non est ad ꝓpositum
nostr̄. Fatigatis em mentibus
consulere. et quasi solatiū applicare
cupientes. Non detemus has difficiles
intricatasq; materias diucius
protrahere. Qui voluerit plenius de
subtili earum progressu. origine ac
denominacione informari: legat doc
tores. thōz. albtū. vtcū. a alios desup

magistralit scribētes. et inuenietꝰ occasione q̄rūdā terminorū sacē scripturē ā sōz doctoz sic multiplicanē hmōi diuisiōes. ut diūsis respectib9 q̄nqz vna tēptacō sortiaē ḡtuor vel q̄nqz denoiacōes: q̄ oēs pax ā nil ad pīm deſuiūt, vbi grā. Tēptatio immūdicie sū luxurie mō tū pcedit a suggestione dyaboli vōtur dyaboli cām mō tū ab hoīe hūana vōtur. in mō tū spectat ad caipisteciā carnalē vōtur carnal. mō tū inē solutos. dr tēptacō fornicacōis. mō tū inē ꝓiugatā solutū dr tēptacō adulterij. mō tū inē celibes dr tēptacō incestꝰ. sic de alijs simiē. Si āt hūerit occasionē ex visu vōtur tēptacō oculoz. si ex auditu. si ex lōne. si ex tactu. si ex odoratuaē. sp eadē facilitate recipit nouaz denoiacōem. Et hijs oīb9 multiplicit scriptura corrūdz doctrinis varijs et exēplis. Vt āt breuiē vnūsa absoluam9 a intelligat attē dē quemit illd bū aug9. vbū. Quicqd i mūdo ē tēptat xpianū. Si san9 es. tēptat te sanitas tua. si infirm9 infirmitas. si paup. tēptat te paupt tas. si diues. diuicie. si pulch. pulchtudo. si lrātus lrātura a cet̄a oiaRō ē. qz ex q̄ semel hō p inobedīaz recessit a creatoē. iō ex tūc a deinceps i oi cretuā inuenit inimicitias. q̄i oēs creatura suū velit vindicare creatorē. Nō ergo mirū ē. ut de hijs tā mltis eē multiplex ꝓmo hēaē. a varia distinctō. Hic p obiez dr. nolite diligē mūd neqz ea q̄ i mūdo sūt. q̄i dr. Inimic9 vr ē. a sp malū vob q̄rit. Et sicut tres radices pcōz oīm, sic eciaz tres sūt radices oīm tēptacōnū. scz

caupia carnis caupia oculoz. a superbia vite. ut ibid dr. Joh. 2. Tēptacō ei pcedit pcm. sic fum9 flāmā. Et ꝑ sic septez assignē vicia capitalia. sic eē pnt distingui. vij. tēptatiōes capitales illis cōrūdētes. Et in hunc modū non ē difficile plures diuisiones colligē. et eaz tacioēs assignare. Redeūdo igit ad ꝓpositū occurrit mī exercicijs tēptacōnū pticē loqūdo ei. cio9 ꝓfusio. q̄ diuisio. eicius collisio. q̄ diffimiō. eci9 horror. q̄ ordo. Nullaz legē obſuāt. nullū auisamūt pmittūt. nullū fed9 ineūt. ſz iugit velut exleges. īdiose. iprobe. irreligiose. inhōeste. īmite. subdole. infide. aliſz machinacōibz innūis sic debilē ipellūt hōmē. ut n̄ nōtas vrgēt. nunq̄ de eis acceptꝰ ꝓmo digne fiei posset. Quis inq̄ de talibz trufis nō dicam subtilit disputaē ſz vel rudissiē ploq̄ digreet. nisi tā impudēs a pialos9 i pulsus id extorq̄rz. Et ē reuera vtiqz miserabil9 ꝓdicio tā nobilis creatuē ad ymaginē dei creatē. q̄ tot turpia. feda. horrida. insana. inanāia. ab illa inctia tā pulchē veritatis speculatiōe diuelli. Sic g9 quātūcūqz pulcher ꝓmo samis de lep̄ a alio morbo ꝓsimili ꝓferat nō ipsis placz. sic neque de temptationibus aliqua relatio eciam disertissima placeret. si non necessitas materiaz istam gratam efficeret. Et sicut ille qui leprā sustinet non solum egregias doctrinas gratanter acceptat. sed eciam vilissimos pānaulos hincinde colligit ut sibi emplastra conficiat. sic q̄qz varijs tēptationibus fatigat9 dū spē euadēdi non inuenit. nedum

crudelia. fœda. friuola. et malitiosa sentire cogitur velit nolit. et

a trãtis cõsiliũ libent capiẽt: ꝫ eciã a
tudibz diligent informacõnẽ et orõ
nẽ mendicatã. Estqz illi in tã amaro
luctu musica .i. subtil diffinicõ vel di
uisio. portũa narracõ: qñ nõ qrit sic
aug⁹ refert in epla qlit in puteũ qs
cadere potuerit? ꝫ qlit q in eo anxia
mẽte plapsus ẽ ac prãlit iacet: exhi
valeat. Tale siquidẽ frm̃ tpe suo in
ypone otigit ut iprouise ãs cadẽs in
puteũ altis vocibz clamaẽt ut exhẽ
tur. Cõaurẽtibz g⁹ viãs et qrẽtibz
quo huc corruisti: subito rñdit. Dri
mũ me exhite: et tũc dicã vobis qlit
huc veneri. Ita de acrit tẽptatis su
spicãdũ ẽ: maxie si nõdũ hẽant exci
tatos sensus p ꝓsuetudie ad discer
nẽdũ a sustinẽdũ. Qm̃ igit ipulsus
tẽptacõnũ regulã nõ ꝑuat neqz ordi
nẽ ut viz tal' vel tal' tẽptacõ veiat il
la vel illa die ab hõe et alia tũc vel tũc:
ꝫ cõit iprouise sine auisamẽto ꝓuio
et ita insidiose. ut q̃m⁹ putabat vẽ
tura a ptiaulosior reputat. p illo tpe
repete insiliat: idcõ ifra scptas doct
nas scõrũ vẽ ꝑciosas nõ curaui ad
normã aliq regulaẽ: ꝫ velut ꝓubia
libẽ mẽ se colloca re: qte⁹ q op⁹ hue
rit illas ptiaulas velut clipeos otra
tela sibi facilit arripiat: qñ sibi in qli
bet congressu vtiliores ꝓspexerit.

¶ De tẽptacõne hũlit suscipiẽda a
nõ arrogãter appetẽda. Cã. 6.

Iambus. Oẽ gaudiũ existiãte
frẽs: cũ in diuſas tẽptacões incide
ritis. Quasi aut hoc vbũ vtiqz scm
apd impios piculũ ꝓpisz: nõ rursũ
clamat scptura. Cõtristat⁹ sũ in ex
citacõe mea. et ꝓbat⁹ sũ a voce in
mici: a tbulacõe pcois. Propt hec
duo piacula viz ꝓsũpcõis et despeacõ
mis ꝓcludũt scm q michil melio⁹ sit q̃
orare. sic dñs docuit. Ne nos iducas
in tẽptacõnẽ. ꝫ lẽn. a mi. Nec nis leta
ri neqz nis cõtristari. Cris. Otraqz
piculosũ et ꝓfidẽcia a despacõ. Nã cõ
fidẽcia stãtẽ eũtit et despacõ p⁹ lap
sũ nõ permittit exurgẽ. Glõ sup illud
ps. ꝓba me dñe et tẽpta me. Dir p
fũs optat tẽptari: ne qs murmuret
si a deo flagellet. Si em̃ non tẽpta
mur: efficimur negligẽtes. ꝫ ꝑmisit
ꝓba me: sc⁹ si sufficientes vires mee
sint ad vincẽdũ. Hilari⁹. Tẽptacõ nõ
nõ ẽ simplicit appetẽda neqz abicien
da. qz ei ipa ẽ p se mala et ad malũ
inclinat nec ꝺ̃ceptr̃ vitatis hz n̄ p acci
dẽs .i. imẽntũ de⁹ elicit ex ipa aõ̃bo
nũ. et iquãtũ hõ bñ vtit malo. qđ tñ
ꝓpt fragilitatẽ humanã sub magno
dubio et discrimie ẽ. iõ nõ ẽ simplicit
appetẽda. Spũs em̃ et si ꝑmpt⁹ ẽ:
caro tñ infirma. Discrimẽ ec nõ mi
stulte desideratur: et qui amat peri
culũ pibit in illo. Igit nõ gsec eqz disci
et⁹ ut acrit⁹: qz finis icert⁹ ẽ. Quia
tñ tẽptacõ miltis moris coopat scis ī
tonũ. iõ nõ ẽ ec absolute desiderãdũ
nõ tẽptari: ꝫ nõ iduci vel nõ itrare in
tẽptacõnẽ. Gaudẽ ãt in tbulacõibz: ẽ
suma victoia tẽptacõis illi⁹. Cris. Di
abol⁹ q̃ ad cetos hoies vadit ut tẽp
tet eos. adusus xp̃m ire nõ potat: iõ
xp̃c adusus eũ p⁹ ꝓsilit in cãpũ: vo
lẽs ipz ad pugnã ꝓuocare. Qđ tñ nos
infirmi in exẽplũ trahẽ nõ debe⁹. No
stra em̃ tẽptacõ piculosa ẽ. Albt⁹. Ali
qua in xpo debemus imitari: et ali
qua mirari. Opera virtutum imita
ri debemus: Opa potestatis mirari.

Opꝰ aũt magne ptũtis est qꝫ obicit se illi q̃ ita fortis ẽ ut nõ sit ptãs sup terrã q̃ ei valeat cõparꝛ q̃ factus est ut nullũ timeret. Sed fortis xp̃s exhibita virtute ꝓualuit cõtra fortẽ et tulit arma eiꝰ ac spolia. Meritoigit̃ ꝙuiebat xp̃m ꝙgredi q̃ forti fortior erat. Nos aũt ꝓprie infirmitatis ꝙscꝫ occasiones tẽptacõnũ nobis facere non debemꝰ glõ. sup illud Math. ꝙ. Ductꝰ ẽ ihs ac̃. Nota qꝫ xp̃s nõ ꝓcessit ad pugnã nisi ductꝰ a spũsancto qui quos replet. ad pugnã fortes facit. sine hoc spũ qui ad pugnã vadit cito cadit. Hec dicta sũt ad cautelã in ꝓmũ. exceptis forte q̃busdã valde ꝓfũs de dĩna ḡcia ꝓfidentib9 qui vltro tẽptatoĩb9 se offerũt ut in hoc wlũtario luctaĩne maior virtꝰ in ipꝭ excrescat. sic̃ in legendis scõꝝ plurimoꝝ legit̃ de scõ anthonio. macharioꝫ moyse. pastore. ioh̃e. martinoꝫ ac̃. Nõ tñ non est ꝓsumendũ ab impfãs. Pr̃ h. Tucius est ab extra veniẽcia patienter ferre q̃ ꝓpria electione q̃d suscipe. Nec negligꝫ piꝰ deꝰ tpe ꝙgruo huius suis onus iugi sui imponere. quod ipsos viderit patos ferre. Nostrum ergo est humeros supponere. dei eit onꝰ imponere. Albꝰ Aliud ẽ tẽptari a deo p tribulacõnez sicut ꝓpha dicit ꝓba me dñe et tempta me. Et aliud tentari a dyabolo p illicito tũ suggestionẽ. Et quidez ꝓmũ pñt petere aliq̃ magni viri expti vires suas. ut hic vr̃at hic secet ne sauciꝭ vadãt in ignem purgatorij vel iferni. h̃ secũdũ nullus õmino debet petere. Plus Tentatio dĩna inq̃tum ordinat̃ ad bonũ appetibilis ẽ. h̃ ꝓpter dubiũ nr̃e infirmitatis nõ debet desiderari nisi sub ꝓdicõe si deus scit nos p ipaz ñ cadẽ. Ber. Sh cui vna tẽptacõ tollit̃ alia pauidꝰ expectet.

De tẽptacõis mltiplici instãtia. Cap. vij.

Petrus. Aduersarius vr̃ dyabolꝰ tãq̃ leo rugiẽs circuit q̃rens quẽ deuoret. Amos. ꝙ. Leo rugiet q̃s non timebit. Osee. xi. Leo rugiet et formidabũt filij maris. Ne aũt fideles putarent tm̃mõ fugiend a facie leonis. i. potẽtissimi tẽptatoris. idcirco scriptũ rursum admonet multomagis cauẽdũ a venenata suasione serpẽtis. Ge. iii. Timeo ne sicut serpes euã seduxit astucia sua. ita corrũpant̃ sensꝰ vr̃i et excidant a simplicitate q̃ est in xp̃o. Glõ. sup illud ps. 90. Super aspidẽ et basiliscũ ambulabis et cõculcabis leonẽ et draconẽ. Hec omnia nomina dyabolo ꝙueniunt. Ipse enim est aspis cum occulte ꝓtitbasiliscus cum palam venenata flatu nocet̃. Leo dum persequitur violenter. Draco cum deuorat negligentes. Augustinꝰ. Plus timendꝰ est draco insidians. q̃ leo fremens. Crisost. vel Beda. Aliquãdo hostis nos temptare intermittit̃ et quando in temptatiõe non ꝓualeta nobis vsqz ad tempus aliud recedit. vel sic. non ut illate malicie finez ꝓ. beat̃ h̃ vt corda que p quietem secura reddiderit repẽte ac̃. vt q̃si securos inuenies repẽte rediens facilius inopinatꝰ irrũpat. Leo pp. Nõ desinit antiquꝰ hostis trãsfigurãs se in angelũ lucis deceptionum laqueos ubiqz ꝓtendere. ut quoqꝰ mõ fidẽ valeat credentiũ irrũpere. Nouit

em aut adhibeat estus cupiditatis: aut illecebras gule ingerat: aut apponat incitamenta luxurie: aut infundat virus inuidie. Nouit quē metu perturbet: quem gaudio fallat. quē metu opprimat: quem admiratione seducat. Omnīū discutit consuetudinem: ventilat auras: scrutatur affectus. Et ibi querit causas nocendi: vbi quēq; studiosius videt occupari. Gregorius. Intuet hostis mores animi cuiusq; aut vitio sunt proximi: illa apponit ante faciem ad que cognoscit facilius inclinari mentem: dūq; in proprio certamine fuerūt se consideret. ad alia temptationū tela restaurat. Iero. Cū venerimus ad colloquiū dīi: grande odium meremur inimici. Multa quoq; prestigia sunt eius et innumerabiles laquei: quibus anime capiuntur humane. Ambros. Anima nūq; a corpe vincerentur: nisi prius a diabolo tenerentur. Tunc em maxime insidiat diabolus: qñ in nobis videt passiones iracundie aliquas generari. Nulla mens est nulla aia: que nō recipiat eciā malarū motus agrestes cogitationū. Ysidor. Diabolus serpēs ē lubricus: cuius si capiti idest prime suggestioni nō resistit: totus in intima cordis dū nō sentit intra illabit. Cipri. anus. Lata a spaciosa itinea vite letalis: illic illecebre et mortifere voluptates: illic diabolus blandit ut fallat: arridet ut noceat: allicit ut occidat. Pe. ra. Diabolus malī auctor. nequicie origo. rerum hostis. corruptor seculi: hominis semp inimicus. Ille laqueos tendit. lapsus parat. foueas fodit: aptat ruinas. stimulat corpa. pūgit animas. cogitationes suggerit. īmittit iras. dat virtutes odio. vicia addit amori. errores serit. discordias nutrit. pacē turbat. affectus dissipat. hūana violat: diuina temptat. Gregorius. Lupus malignus spūs ēquu mentes fidelium in temptacōne dilaniat. Nā aliū in luxuriam ptrahit. aliū in auaricia accendit: alium in superbiā erigit. aliū p iracundiam diuidit: hunc inuidia stimulat. illum fallacia supplāt. Prius complectionem vniuscuiusq; antiquus aduersarius pspicit: et tunc temptacōnis laqueos opponit. Alius nanq; letis. alius tristibus. alius timidis: alius elatis moribus existit. Quo igitur aduersarius occultus facile capiat: vicinas cōplectionibus decepciones parat. Et qa leticie voluptas iuxta est: letis moribus luxuriam proponit. Et quia tristicia in iram facile labitur: tristibus pēm discordie porrigit. Quia vero timidi supplicia formidant: pauentibus terrores intentat. Et quia elatos extolli laudibus conspicit: eos ad quodaūq; voluerit blandis fauoribus trahit. Singulis igitur hoīnibus. vicijs conuenientibus insidiatur. Prosper. Temptat diabolus specialiter sex modis. In bonis p elacionem. in malis p desperationem. In ocio p luxuriam. in negotio p turbacionem. in iustitia per crudelitatem. in misericordia p adulacionem. Ysidorus. Diabolus qñdo decipere quēq; querit. pus naturā vniuscuiusq; tendit: et inde applicat vñ aptū hoīnē

ad pcrãdũ inspexerit · Orige. Legit dyabolꝰ eloq̃a dña nõ vt melior fieret: ꝫ ut alios decipere. Chrys. Quasdã scripturas pfert dyabolꝰ tãq̃ subpbus: quasdã vero tacet tãq̃ astutus. Mgr sñia. Qui pus p supbia fuerat dyabolꝰ. i. deorsũ lapsus: zelo inuidie fãis est sathã. i. adũsariꝰ. Vidit em̃ ibi p olꝫ die hũilitatez hoĩnẽ posse ascẽdere: vnde ipe p supbiã corruerat. Dyoꝰ. In demonibz data naturalia nõ sũt mutata ꝫ manserũt integra et splẽdidissima: intelligẽ quo ad intellectũ speculatiuũ nõ electiuũ. ꝑm doc. Digẽt em̃ vt Augꝰ. et pb̃. dicãt acumine tripliciꝫ sciencie: ꝫ subtilitate nature intellãue. expiẽcia temporꝫ. et reuelacõne scõrꝫ angelorꝫ ex iussu dei. Itez quidã Inualuit antiquꝰ hostis callidꝰ inuisibilis et indefessus: cuiꝰ crudelitas õmino mitescẽ nescit. Armauit se multis aduersoribꝰ foris: malisqz viribz nũs intus. Malas cogitacõnes immittit. sanguinibz nũs semiscet: exterioraqz delectabilia sensibꝰ offert. Greg. Dyabolꝰ sp nos ipugnet: vt tãdem nos tedio vincat. Caueamꝰ igit nos. ℟

De dña ptectiõe in quolibet tẽptacõis pgressu. Cã. s.

Paulꝰ. Fidelis deꝰ q̃ nõ patiet vos tẽptari sup id q̃ potestis: ꝫ faciet cũ tẽptacõe et pũetũ ut possitis sustinẽ. Glo. ibidẽ. Verẽ deꝰ in promissis. q̃ se ptectorẽ electorꝫ suorꝫ fore promisit: qz vel cadere nõ sinit vel a casu erigit. Qui em̃ dat temptãti dyabolo licẽciam: ipse dat temptatis mĩaz ne deficiãt in lucta. Hoc aũt fit p hũilitatez. Humilitas em̃ custodit in õi tẽptacõe: ut illi non crepẽt in fornace. qui non habẽt ventum supbie. In pssura igit̃ vel de necessitate nõ debet homo diffidere de deo: auxiliũ hũanum requirendo. Aug. Demit xps et alligauit dyabolũ. Sed dicit aliquis. Si alligatus ẽ. quare adhuc tm̃ pualet? Dez est frẽs karissimi: multũ preualet: ꝫ tepidis a negligẽtibz. et deum in veritate non timẽtibz dominat̃. Alligatus ẽ em̃ tanq̃ in nexꝰ canis: et neminẽ potest mordere nisi eũ q̃ se ad illũ vltro mortifera securitate pũxerit. Jã videte frẽs q̃ stultus ille homo ẽ: quẽ canis in cathena positus mordet. Tu te ad illũ p voluptates et cupiditates seculi noli coniũgere: ille ad te non presumit accedere. Latrare põt. sollicitare potest: mordere õmino non põt nisi volẽtem. Non em̃ cogẽdo sed suadẽdo nocet: nec extorquet a nobis cõsensũ sed petit. Chrys. Non tam diu homines dei dyabolꝰ temptat q̃diu vult: ꝫ q̃diu xps permittit. Et si eum permittat paulisper tẽptare ad nostrã vtilitatem: tamẽ repellit pter nostrã infirmitatẽ. Berñ. Põt inimicus excitare temptationis motũ: ꝫ in te est si volueris dare vel negare consensũ. Leo pp̃. Sapiencia dei plenꝰ sciens studiũ religionis laborem hrẽ certaminis. ut pũderz pugne periculũ. ante admonuit pugnaturum: ne forsitã si ad ignorãtem tẽptator accederet. imparatum citius vulneraret. Ait ergo. Fili accedens ad seruitutem dei sta in timore: et

ſpatā aīmā tuā ad temptacionē. Gregorius. Impetus dyaboli p̄ potenciā eſt nō p̄ violenciā: quia vincere non poteſt niſi volentē. Criſoſt. Dyabolus ſuggerē p̄t: cogere non p̄t. In primis grauis eſt impetus eius: quem ſi quis forti aīo ſuſtinuerit: eū in ſcdo inuenit infirmiorem. Quanto em̄ plus p̄auſſus fuerit: tāto magis refrigeſcit et deficit. Iord. Cōſuetudo dyaboli ē: ſemp incipere a leuioribz: et p̄cedere ad grauiora. dīn̄ ad grauiſſima: ut patet ī tēptacōne xp̄i et iob. Aug⁹. Non putādum ē q̄ dyabolus alīc tēptare potuit: niſi p̄m q̄ p̄miſſus fuerit. Nocēdi em̄ uolūtas cuiq; a ſe inest ſed ptās a deo: nec deicēt hō niſi p̄ceſſiſſet in eo q̄dā elacō mētis: amorq; p̄prie ptātis. ac de ſe ſuperba p̄ſūptio. Ambro⁹. Sine p̄miſſione dei dyabolū nocere nō poſſe cognoſcas: ne potēciā dyaboli magis timeas q̄ diuinitatis offenſam. Nec miſi quis peccatore uiciſſet vnq̄ in eo dyab⁹ acceſſiſſet ptātē: aut ſi acceſſiſſet: non ut p̄eret ſed ut p̄baret. Aug⁹. Dyabolus pleriq; vult nocere ſed non poteſt: q̄a poteſtas iſta ſub poteſtate eſt. Nā ſi tantū poſſet nocere diabolus quantū vult: aliquis iuſtorū non remaneret: iij⁰. petri ij⁰. Nouit dominus pios de temptacōne eripere. Pe. ra. Dyabolus ſemp primordia bona pulſat: captat: rudimenta virtutū ſcā in ipo ortu feſtinat extīgue re: ſciens q̄ ea ſubuertere fundata non poſſit. Gloſa ſup illud p̄s: Cum ipo ſum in tribulacōne. Nō ē timendū tibi in tribulacione. Fides em̄ in te: deus ē in te. Et ſi non eripit quando vis: non ideo putes te deſeri. Eripuit tres pueros corpalīt de camīo ut confundant infideles: martires liberat ſpiritalīt ut imitētur fideles. Eccleſi. 33. Timēti deū nō occurrent mala: ſed in tēptacōne deus illū conſeruat. Ite quidā timenda ē reuera vnicuiq; fideli tātor̄ aduſarior̄ im maīas: et ſuar̄ uiriū tāta infirmitas. Dex multo āplius timēdū eſt vnicuiq; ne uiſa tā multiplicis pugne tāta inſtācia: minima puſillanimitate fractus deſpet de victoria: ſimul a de adipiſcēdo uincentis brauio. Caue igitur ne graui pigricie mole p̄grauatus p̄mitioſo corpore contēnas: et cōſequent̄ ſcē milicie ſacramenta nō requiras. Glō ſup illud p̄s: Altiſſimū poſuiſti refugiū tuū. In alto eſt refugiū dei: idēſt in valde occulto: ſcz p̄ deſiderandis eternis p̄miis. et p̄ aſſequēdis eternis bonis. Hec q̄ cogitat ad deū fugit: et iā impoſſibilia dinātem: ut a pēi ſeductr̄e liberatus deinceps cōtra hoſtiū turmas dimicare atq; triūphare ſit pat⁹. Qui igit̄ vicē hoſtē cupis: in occulto cordis dīm̄ inuoca. oīa ſibi tribuē do: a laudās inuoca et ſic ab inimicis tuis ſalu⁹ eris: ex hoc ne pēm̄ extendas: nam qui alīc agit ſibi derelict⁹ peritur: eciā ſi uiciſſe uidebatur. Iſidor⁹. Quanto p̄pinq̄us finē mundi dyabolus uidet tanto crudelius ſeuiciones exercet: ut qui ſe continuo dampnandum p̄ſpicit: ſocios ſibi multiplicet: cum quibz pene igmbus addicatur. Apoca. xij⁰. Ve terre et mari quia deſcēdit dyabolus ad uos hīs ira mḡna:

stiēs q̄ modicū tps hēt. Deut. 20. Audi israhel vos hodie ꝓxīa īmīmi cos vr̄os pugnā cōmittatis, nō ptē escat cor vr̄m. Nolite timē. nolite cre dere. nec formidetis eos. q̄ dñs de9 vr̄m medio vr̄i ēā ꝓ vobis cōn adūsa rios dimicabit ut eruat vos de peri culo Aug9. Caue ne aliud preī de ū timeas. Ipsū time. ipsū ama. Adiu uat certātē q̄ certamē indixit. Ex pectat de9 certatōes suos. et adiuuat eos certantes, ysid. Qui incitat ut pugnem9 adiuuat ut vincam9. ꝓso lidat ne deficiamus.

De temptacōnis nēcitate ōmium viatoꝝ. Ca. 9. Augo. xvi

Iohānes. Vidi de ore dra comis et de ore bestie et de ore pseudo ꝓphe exire spūs tres īmūdos ī modū ranaꝝ. Btūs q̄ vigilat et custodit vestimēta sua. ne nud9 ābulet. Exposicō ōdā nobil sup hoc. Iusto dei iudicō actū est. ut elā nēcario int9 a foris pugne habe ant. sicut iob dicit. Tēptacō est vita hois sup terrā. Hāis ergo iohes p uidēs hoc certificauit nos de illo q̄d viderat dicēs. vidi ac. Int9 impug mur triplicit. q̄ de ore draconis ex it spūs vehemēs ut exuret irascibi lē ut seuiat. De ore bestie exit spūs blādiens ut inflāmet cōcupiscibilez ut insaniat. De ore pheudo ꝓphe ex it spūs fallens ut decipiat rōnalez ut deuiet. Eas dē pōs foris triplicit malū h9 se ad tēptat exēplū. Sup bia irascibilez. luxuria concupiscibilez. auaricia rōnalem. Btūs ergo q̄ cu stodit vestimenta sua. i. vtutes q̄s laboriose acq̄siuit. ne draco eas de uoret. ne bestia maculet. ne falsari us dolose auferat ac. Greg9. Vita hois nō tēptatiōem hr̄e dicit. ꝙ ipsa tēptatio eē phibetur. Potē quippe ab statu cōditionis lapsa. et corrup tionis sue putredini subdita. dū sibi ex semetipsa molestias gignit. hoc ē iam ftā q̄d tolerat. Que nimirū mu tabilitatis sue onera q̄ volēs expe rijt. nolens portat. Ecce dū ad sum ma appetēda se erigit. mutabilita tis lubrice impulsu ptin9 ad semetip sam cadit. Vult in cōtēplacōe stare ꝙ non valet. Cogitacōnis gressum figere nititur. ꝙ infirmitatis sue lap sibus eneruat. Dū iā ab imāgtatis ꝓtractōe cōprescit. in ipsis tñ bonis opibus. modo malorū memoria. mō seductōis caligine. mō intētionis sue interuptōe fuscat. Si a luxuria car nē refrenat. adhuc tñ luxurie fan tasmata tolerat. Si ventrem ab stinencie vigore restringit. vultus pallescit. virtus laudatur. morq̄ ī animis gloria sucrescit. Si toto des derio humilitatis statum apprehē dit. fit nonnunq̄ vt zelum rectitudi nis deserat. aut rursum zelo rectitu dinis turbet humilitatis studiū q̄d tenebat. Cumq̄ seruari simul et ze li auctoritas et ꝓfectionis humili tas vix possit. sibi metipsi homo ex perturbacōe incognitus reddit. ita ut vehemēter ābigat. ne apud seductuꝝ animū aut superbia se auctoritate ze li insinuet. a corpore pauidus humili tatē fingat. Si veritatē ōmimode lo q̄ deceuit aut tacere nescit. a loqui do primi vitā vā eloquēs grauat. Si amore pditoris inclita securitate

ab ommibz terremis assidua orõe se
curat suspendẽdum eleuari ab infi-
mis nititur.infimoz fantasmate re-
uerterat. Vnde fit plerumqz ut ani
mus sua infirmitate fatigat9.aut
oratione deserens desidia torpeat:
aut si diu in oratõne pmãserit ante
eius oculos importunarũ ymaginũ
caligo desescat. Si dine legis sciẽci-
a pditus p ceteis fuerit.puato gau-
dio exultat.precepti intellectus muneꝝ
in se dissipat:et inde in iudicio cete-
ris deterior exhibet. vñ clarior cete-
ris ad tẽpus oñdit. Si alienus ab
eruditõne dine legis fuerit:ignorãci-
a sua dẽmittit ne quid cã obtinende
salutis opet. Et qz ipm dona virtu-
tũ non subleuãt.eciam viã simplicẽ
rectitudinis declinat:et velut extra
neum se a celesti munere deputans
ãsi eo securius pua agit:quo supni
dni sublimia munera nõ percipit. I
stũ inopia dẽpssit:illũ habũdãcia ꝺ-
tutũ ex occasione deteri9 ruere fecit.
Vñ ergo dr.tẽptacõ ẽ vita hoĩs sup
terrã.aut ex semetipa nascit vñ pri-
mã:que eciam et si semp ex virtute
fucridat qꝺ ex infirmitate gñat. sp
tamẽ ex infirmitate gñat qꝺ virtu
te fucridat:et vltra hoc valde mise-
rãdũ ẽ.qz qñqz ibi recatũ descẽsionis
mueit vbi se puectũ pphẽdere ascẽ
sionis putauit:et inde mens cõfun-
ditur:vñ et surgẽ a confusione mite-
bat. Hec ẽ ommũ nostrũ z q in ser-
to infirmitatis vicio nascimur mi
serabilis cõdicõ:qz hostẽ nobiscũ de-
ducimus quem aut labꝺ supam9.
Foris igitur et intus necesse pugna
re habemus:qui sponte a regula no-
bis diuinitus prefixa lapsi sumus.
Augustinus. Terra repromissiõis
nos fuimus anteqz peccaret adam:
quando michil aliud in nobis erat
qz qꝺ misericordia contulerat condi-
toris. Sed postqm peccauit adam.
terram illam tociens laudatã.ca-
nanei cperant possidere:quando ex
pulsis virtutibus sanctis vicia inso
lencia remanserunt:cum quibus iu
gem pugnam habere dꝺceps nos
oportebit. Cõmunis sentencia prm.
Qm diu in hac fragili carne sum9:
laqueis varijs circũdamur. Nulli-
bi securitas:vndiqz periclitamur:ni
si omni custodia cor nostrum custo-
diamus. Siquidem laqueos plora
mus.laqueos ridemus.laqueos ie-
iunamus.laqueos comedimus.la-
queos oramus.laqueos gemimus:
laqueos vigilamus.laqueos dormi
m9.laqueos loquimur.laqueos ta-
cemus. Et ita de alijs ommibus ex-
ercicijs virtutum. Verum hoc max
ime est consolatorium:qz in hijs pl9
valet virtutis incrementum.qz vni
alis peccati detrimentum incompa-
bilitcr. Raro enim nascitur virtu-
tis granum idest opus bonum sine
pallea alian9 defectuositatis.idest
sine oi caũstãcia vcial delictiinec tar
dior ẽ dñs dꝺ ad miserẽdũ qz ad af
fligẽdũ. Sic em in oi re bon9 hõ ueit
occasioalit mãz tẽptacõis.sic ec dire
ctionis put apls dr:scim9 qm̃ dili-
gẽtibz deũ oĩa cooperant in bonũ ac.
Vbi dicit glõ:tam prospera qz adũ
sa. Et subdit, Vsqz adeo cooperatur:
ut si qui deuiant et exorbitant.eci
am hoipsum faciat eis proficere in

bonū: q; hūliores rēdeūt atq; doctiores. Discūt em cū tremore se exultare de vere nō q; arrogādo sibi tāq; de sua vtute fiduciā hēant pmanēdi. Cōsolat ei de⁹ eos pspis et exercet aduīsis et oia ipſ pfūt: tū ad emēdacōem. tū ad pbacōem.

Qz hom tm modo dicātur temptari. Cā. x. deut. 33.

Moyses. Perfectio tua a doctrīa tua a viro scō tuo: quē pbasti in tēptacōe. Deut. 8. Eduxit te dns p desertū āmis. xl. ut affligēt te atq; tēptaret. ij. pali. 32. Dereliqt eū dns ut tēptaret: scz scīm ezechiā. Sapie. 3. De⁹ tēptauit iustos: et inuenit illos dignos se. Sapie. 18. Tetigit iustos tēptacō mortis. Tobie. 2. Hāc tēptacōem ideo permisit euenīe illi ut daret exēplū patiētie sue: sicut et sci iob. Et. 32. Qm placuisti deo: necē fuit ut temptatio pbaret te. Eccī. 2. Fili ac. ad. s. d. sta. t. a. ppara aiam tuā ad temptationem. Eccī. 2A. Hoies iustos pbat tēptatio tribulacōis. Eccī. 27. Abē. hā in temptacōe inuētus est fidelis. Sapie. 11. Cū em tēptati sunt et q; dē cū mia disciplinā accipiētes: impij cū ira tormēta patiūt. Judith. 8. Tēptati sūt prēs nr̄i: ut pbarētur si vere colerēt deū suum. Abraham pr̄ noster temptat⁹ est: a p multas temptacōes pbatus amicus dei fact⁹ est. Sic ysaac. sic Jacob. sic moyses. et ōnes qui placuerūt deo: per multas tribulacōes transierūt fideles. Illi aūt qui tēptacōes non suscepterūt cū timore dñi. a impacīam suam et improperiū murmuracōis sue contra dñm ptulerunt exterminati sūt ab exterminatore: et a serpētib⁹ perierūt. Jac. p. Btūs vir qui suffert tēptacōem: q. c. p. f. a. c. v. q; rēdidit se. Ecōtra de reprob dr: Luc. 8. In tē pe tēptacōis recedūt. p. pet. p. Optet ptristari in varijs tēptacōibus. Vas quoq; electōis q̄les tēptacōes sustinuerit sepi⁹ ptestatur. Ait em actu. 20. Vos scitis q̄liter vobiscum fuerim seruiēs dño: cum ōi hūilitate et māsuetudine et lacrimis a tēptationib⁹ que michi acciderūt. Et infra. Spūssanct⁹ ptestatur michi p ōnes ciuitates dicens: q̄m vincula et tribulacōnes me manent. Et q; istud sit sanctis pmune: oñdit. ij. thimo. iij. dicēs. Oēs qui pie volunt viuere in xp̄o: pseutiōez patiētur. Tādem ut michil deesset quod huic materie q̄ueniret: dicit ad hēb. 5. de xp̄o. Hēm⁹ pontificē temptatū p ōnia. Et matth. 4. et luce. 4. et marc. p. dr: q; duct⁹ ē ihs in desertū ut tēptaretur a dyabolo. Et matth. 22. et luc. 20. dr: q̄liter temptatus sit a malis hoīnib⁹ ac. Hec vtiq; maxime cōsolatoria debent eē fidelib⁹ in cotidiana temptacōe sudātibz. Vñ crisp. Vt nemo turbetur de temptacōnibz preter spem in ruētibus: id circo eciaz xp̄us dns tēptari voluit. Quisquis ergo post baptismū maiores sustīes tēptationes. non turberis. Eteni⁹ pter hoc accepisti arma non ut vacet: ut prelieris: et discas quoniam multo fact⁹ es fortior. Vrget enim te spūssanct⁹ aliqd magnum apprehēdere opus in iusticia q̄ de⁹ delectat. Dyabolus namque precipue illos

temptat in quibus aliquid bni singularis conspicit. Leo papa. Quo bni aliquid facimus: in iram demones acrius prouocamus. Hilarius. Sanctificatis maior pugna imminet. Temptatur enim statim post baptisma dominus temptacione sua indicans in sanctificatis nobis maxime diaboli temptamenta grassari: quia victoria est magis eis exoptata de sanctis. Basilius. Locus solitarius est magis aptus temptacionibus: et ergo solitarij maxime a fortissimis temptant. Iord. Solent pugnaturis famosorum exempla prompti victorum: ut ex hoc ad pugnam forcius agant. Qui quia alias post arreptum nouum et sancte conuersacionis studium fortiores temptacionis fluctus sustinet bonum inditium est: neque propterea quod minus baptisatus vel a peccatis mundatus: nec minus digna filia cione dignus. aut celo. aut opa eius minus do gratia. sed magis: put in magnorum sanctorum legendis claret patet. Gregorius. Plerumque qui plus in contemplacione rapitur contingit ut amplius in temptacione fatigetur. sicut quibusdam sepe contingere boni proficientibus solet. quorum mentem dum aut compunctio mentis afficit. aut contemplacio supernorum rapit. sic eciam temptacio sequitur ne de his ad quos rapta est extollatur. Cassi. Aduersarius non tanto atrocior redit: quanto eum per diuinam graciam debellari posse contingit. Aug. Hoc scitote fratres: quia diabolus non nisi bonos persequitur. malos enim persequi non consueuit: quia amici illius sunt a quo semper voluntate eius faciunt. In tantum illos non persequitur: ut eciam per illos alios persequatur. malos enim homines quasi malleos vel flagella habere consueuit. Adulteri peccantur castos. ebriosi sobrios. superbi humiles. Inuidi benignos. auidi largos. et eos qui manuetudinem vel pacienciam retinent affligere non desinunt iracundi. Habet deus ministros suos: habet diabolus adiutores suos. Illi affligunt: isti affligunt. Gregorius. Hostis noster quanto magis nos sibi rebellare conspicit: tanto amplius expugnare contendit. Eos enim pulsare negligit: quos quieto iure se possidere sentit. Magister in sentencijs 23. dis. libro 2. Non esset ita laudabile homini ideo bene viue posset quia nemo male viuere suaderet: cum in natura haberet posse et in potestate velle non consentire quia temptare non posse. Gregorius. Crescentibus virtutibus magis seuit diabolus ad temptandum: et inter bonos fortius temptat melliores. et inter perfectiores illos fortius temptat qui non solum in se sed eciam in proximis eum confundunt et eos sibi resistere faciunt. Videns nanque diabolus sancte mentis studium contra se eciam prodesse alijs: multiplici satagit eam temptacione confundere. Malos autem pocius instigare dicitur quia temptare: quia facile consentiunt ut in sordibus sordescant adhuc a maiori ex pluribus criminibus fiat eorum dampnacio. Sm vlricum.

De vtilitate tempcōnis. Ca. ii.

Quid. Bonum michi quia humiliasti me: ut discam iustificaciones

tuas/glō. Hūiliasti me i diuꝑſ tēptationibz exercuisti Ecclī.29. Qui nō ē tēptat⁹ quid scit? Ecclī.29. Sapiens bō et mala in ōmibz tēptabit/i. thes.v. Omnia pbate/q8 bonū ē tenete. Ecclī.34. Fili in vita tua tēpta aiam tuā: et si fuerit nequā nō des illi ptātez/2.cor.12. Vosmetipos tēptate si estis in fide/glō. an sitis in opibus bonis in qbus debēt eē fideles. Iac.p. Omne gaudiū existimate frēs mei cū in tēptacōnes varias incideritis: sciētes q pbacō fidei vrē paciam operatur. Paciā aūt op⁹ perfectum hz/ut sitis pfī q integri in nl/lo deficiētes. Aug⁹. Vita nrā nō pt in hac pegrinatiōe esse sine pcō neq; sine temptatiōe: qz pfectus nē per temptationē nrāz fit. nec sibi qsqm innotescit nisi tēptatus: nec pt coronari nisi vicerit. nec pt vincē nisi certauerit. nec potest certaē nisi inimicū et temptationes hūerit. Glō. sup illud rō.v. Gloriamur in tribulacōnibz/qs scz p xpō patimur qbz itur ad gloriam. Per tribulacōes enim multas optz nos intrare in regnū dei. Spei nāqz addita tribulacō augmētū facit premij: indeq; est fire spei tribulacō. Abbas arzisius. Si fragmē crudē tegule in fundamēto mittat/ vbi sit iuxta fluui⁹ non sustinet vnū diē: cocte aūt pmanet velut lapis. Ita est homo q carnalez sapientiā hz/et non ē tēptacōnū igne decoct⁹/ sicut exēplum habem⁹ in ioseph a ōmibz pūarchis atz pphis: q variis tēptationibz solidati fuerūt et fortiter pseueraverūt. Amb⁹. Corona ꝓposita est: subeūda certamina sunt. Nemo potest nisi vicerit coronari. Nemo autem potest vincere: nisi ante certauerit. Ipsiquoqz corone maior est fruct⁹: vbi labor maior est. Et ideo temptacōem nunq; debemus timere: est em causa victorie. materia triūphoz. Cum em infirmamur tunc potētes sumus: tunc q; qz iusticie corona nectit. Colle martirum certamina: tulisti coroās. Colle cruciat⁹: tulisti beatitudines. Nō debem⁹ igitur temptationes seculi p malis timere quibus bona premia compant: sed magis rogare ut eas tēptationes subeamus quas ferre possimus. Glō. sup illud rō.xiij. Omnis anima ptātibus sublimioibus subdita sit. Si bonus fuerit qui tibi preest nutritor tu⁹ est: si malus temptator tu⁹ est. Et nutrimēta libenter accipere: et in temptacōe approbare. Esto aurū: et intende mundū istum quasi fornacez artificis. Gregori⁹. Multos sua pius felicitas strauit: multos diuturna pax vinctos reddidit: eoq; illos inopinatus hostis graui⁹ paulit. quo longo q̄etis vsu negligentes inuenit. Nō sine viri cum multa se ꝓficere virtutum ꝓsperitate consideret. quodam supne dispēsatiōis moderamine exercere se ecia tēptatioibz exultāt: qz tanto robustius acceptā virtutū gloriam custodiunt: quanto temptationis impulsu conaissi infirmitatem suam humilius cognoscunt. Ow sper. Ad magnam vtilitatem fideliū reseruata est materia certaminum: ut non superbiat sanctitas. q; diu hostium inursum sentit in-

firmitas. Aug⁹. Non ē maior ēptacio q̄ nulla temptacōne pulsari, hec siquidē pialosissima ē. Inde em̄ nascitur elacō mentis. vel cū suspectio sui. stulta securitas. corpor animi. incompassio ēptator. ignorācia agendorū. negligēcia sui. contēptus fratrū. Non ergo oīs est nulpāda temptacio. q̄ et gratulanda ē q̄ fit ꝓbacio. Et plerūq; āīmus humanꝰ aliē sibi ipi innotescē non pt. nisi vires suas sibi nō verbo ꝫ exprimento. ēptacōe quodāmō introgāte respōdeāt. Vbi si dei mūnus agnouerit tunc pius ē. tūc solidat firmitate grē. nō inflat inanitate iactācie. Glō sup illud ij. corinth. xij. Datus ē michi stimulꝰ carnis mee angelꝰ sathane qui. Cetera vicia tm̄ in malefās valēt. superbia vero sola in recte factis cauenda est. Cum em̄ quisq; bn̄ ꝓfecerit. superbia ēptatur ut pdat totum ꝓfectum. Non ergo mirū si cōtra capitale vitiū aplūs sibi appositū dr̄ mordax ep̄ptima q̄ timor auraē. Quis ergo securus est? Nūo ergo securꝰ agnus egredieē. vbi aies sic picta ri metuit? Ēptacō em̄ aut resistitur aut ei nō cōsentit nō ē pēm. si materia exercēde virtutis. Qđ tm̄ intelligē dm̄ de temptacione que fit ab hoste non a carne. que pēm est veniale eciā si ei nō consentiat. Hoc ip̄m nāq; qđ caro cōcupiscit adūsus spiritū. pēm qđđā ē. Albert⁹. Primus motꝰ ad illicitū ē interior cogitacō illiciti trahēs cōcupiscēciā. et est pēm mīmū. ita q̄ eciam deletur p auersionē ab illicito concepto. et tunc dr̄ conteri caput serpētis. Glosa sup illud apli vbi sup. Virtus in infirmitate pficit. Perfectio vīrtutū ē. q̄ habz infirmitatē cōtrariā cū qua legitīe certet. et q̄ certādo acquirit victoria. et sic fit vīrtutis consūmacio. De ra. Cōmunis ursus vite pūtis ēptacionibus apprehēdit. nā ad virtutis exercitiū iherūsoloītis relictus ē iebuseꝰ. et aplō spūs sathane datus ē ne reuelacōnibus extollat. Hec nam pugne ancipitis ingressus est. in qua nō apprehēdes brauium misi auras. nō coronaberis misi pugnes Jeromꝰ. Ne terrearis si post victoriam iterꝫ vīas ad amaritudinē. quia vbi ē magnitudo grē. ibi ē magnitudo discriminis. Virtutes īamaritudīe incipiūt. et in dulcedie terminātur. Econtra vicia inchoant dulcedie. et finiunt amaritudīe. Quasi doctꝰ nauta pꝰ multa naufragia instituē tacuit. Lubricū ē iter p quod ingredieris. nec tūtū sequi glorie pꝰ victoriam. quātū ignominie pꝰ ruinnā

De custodia āgelorum et auxilio ip̄orum. Cā. 12.

Helizeus, Noli timē. Plures em̄ nobiscū sunt. q̄ cum illis. Exo. xxiij. Angelus meus p̄cedet te. ꝫ p̄ē. 90. Angelis suis deus mandauit de te. ut custodiant te in oībus vijs tuis. In ma. por. te. ne fo. off. ad la. pe. tuum, Bnardꝰ. Quociēs ḡuissima cert mit vngere ēptacō. et tribulacio vehemens imminere. inuoca custodē tuum. rectorem tuum. adiutorem tuum in oportunitatibus tuis. In tribulacione enim tecum est. neq; dormitat neq; dormit. et si quandoq; ad tempus dissimulat, Matthi xvij.

Amē dico vob: q angeli eor. i. pusil-
lor. semp vidēt faciē p̄is mei q̄ i cel'
est. Glō. ieron̄. ibidē. Magna digni-
tas animar. ut vnaquęq; hēat ab
ortu nativitatis in custodia sui ange-
lū deputatū Mgr̄ in sentēcijs li. 2°.
ca. 11. greg. ait. q quisq; vnū bonū
āgelū h; sibi ad custodiā deputatū.
a vnū malū ad exercitiū. Cū em̄ oēs
angeli bonī nost. bonū velint. cōit
q; salutati oīm studeāt. ille tū qui de-
putatus est a deo ad custodiā spe-
cialiter hortat ad bonū. hīc legit de
angelo thobie. et de āgelo petri i ac-
tib⁹ ap̄lor. Similit et mali āgeli cū
desiderēt malū hoīm. magis tū hoīes
incitat ad malū. et ad nocēdū forcior̄
stat ille qui ad exercitiū ei⁹ deputa-
tus est. Orig. Agūt angeli diē festū
letātes sup hijs. q̄ refugiētes cōsor-
cia demonū p exercitia virtutū āgeli
cis festimāt se sociare cōsortijs. Luc.
15. Dico vobis. gaudiū erit angelis
dei sup vno peccatore pniam agente.
Ad heb. 2. Nōne oēs sunt admini-
stratorij spūs. in ministeriū missi. p-
pter eos q̄ hereditatē capiūt salutis.
Glō. ibid. Intellige igit quātus hōr
nobis exhibit. ut ad nos sicut ad cā-
tos. ministros angelos suos destinet
de⁹. Quātus em̄ multū sit inē angē-
los et hoīes. appiq̄s tū nobis eos fe-
cit. q̄ nostre saluti studēt. ꝑ. discur-
rūt. nobis suo fungūtur officio. H°
est op⁹ angelicū. angelice functiōis
officiū. ut ōmia fiant p salute ꝑfec-
tum. Magis autē hoc est op⁹ xp̄i.
q̄ angelis nobis supioribz precepit
ad nostram salutē suū exhibere mi-
nisteriū. Bernard⁹. Angelis suis mā
dauit de te. O quātā tibi debet hoīē
bum iferre reuerenciam. afferre de-
uocōnem. conferre fiduciam. Pro p̄
sencia reuerenciam. Pro temiolē-
cia deuocōnem. Pro custodia fiduci
am. Caute ergo ambula. vbiq; sūt
angeli ut custodiant te in ommibus
vijs tuis. In quouis diuersorio. in
quouis angulo reuerenciam exhi-
te tuo āgelo. ne audeas illo p̄sen-
te quod me vidēte non auderes. As-
sunt ergo tibi. non modo p̄sentes
tecum. sed pro te. Assunt ut prou-
gant. assunt ut prosint. Hec autē
placent eis que i nobis inuenire de-
lectāt. ut ē sobrietas. castitas. pau-
ptas voluntaria. crebri in celum ge
mitus. et sup hec ōmia veritatē apa-
cē a nobis exigunt.

¶ De remedio tēptacōnum in gene-
rali. ¶ Cā. 12.

Salomon prouer. 2°. Frustra iacitur rethe ante oc-
los pēnatorum. August.
Pēnati sunt viri spirituales qui a-
lis gemine caritatis sursum ferun-
tur. terrena despiciunt. quibus om-
nis sarcina mandatorum leuis est.
qui in ommibus instituti sunt. ut cū
apostolo dicant. Non ignoramus co-
gitationes eius. Hos qui audierit.
non capitur laqueo insidiantium.
Prouerbior. iij. Fili ne sis sapiens
apud temetipsum. Custodi cōsiliū.
et erit vita anime tue. Tunc ambu-
labis fiducialiter in via tua. et pes
tuus non impinget. Eccleſiast. 11°.
Non oēm hominē ducas i domum
tuam. multe em̄ sūt insidie dolosi.
Attende tibi a pestifero. fabricat ē

em̃ mala. Fili ne in multis sint actꝰ tui: et si diues fueis: non eris immu/ mis a pc̃o. Eccle. iij. Fili in mãsuetu/ dine opa tua pfice. Quãto magnus es humilia te in oĩbus: a corã deo in/ uenies graciã. Altiora te ne quesie/ ris. et fortiora te ne scrutatus fueis: sed que pcepit tibi deus illa cogita semp: a in opibus eius pluribꝫ ne fu/ eris curiosus. Nõ est em̃ tibi nc̃ari/ um: ea que abscõdita sũt videre ocu/ lis tuis. In supuacuis rebꝫ noli scru/ tari multiplicit̃. Multos em̃ supplã/ tauit suspitio eoꝝ: et in vanitate de/ tinuit sensus illoꝝ. Cor durũ male habebit in nouissimo: et qui amat pe/ riculum pibit in illo. Eccle. vi. In mꝰ/ titudine pbiterorũ prudẽtiũ sta. et sapiencie eorũ ex corde coniũgere: ut omnẽ narracionẽ dei possis audire. Ibꝺ. Humilia valde spm̃ tuũ: qm̃ vin/ dicta carnis impij ignis et vermis. Ibꝺ. Cum viro sco assiduus esto: quẽ/ cũqꝫ cognoueris obseruãtẽ timorem dei: anꝰ anima ẽ pm animã tuã. Coꝛ/ tom cõsilij statue tecũ: non ẽ em̃ tibi aliquid plus illo. Eccle. iij. Presbite/ ro humilia animã tuã: et magnato humilia caput tuũ. Noli resistere cõ/ tra faciẽ potẽtis: nec coneris contra ictũ fluuij. Noli citaꝰ esse in lingua tua: et mutilis et remissus in opibꝫ tuis. Ibꝺ. Flagelli plaga liuorẽ facit: plaga lingue cõminuet ossa. Sepi/ aures tuas spinis: et noli audire li/ guam nequã: a coꝛ tuo facito hostia. a/ seras auribus tuis. Eccls. x. Si spi/ ritus pcãtem hñtis ascendit sup te: locum tuũ ne dimiseris. Eccle. xx. In omnibꝫ opibus tuis pcellẽs esto: ne

dederis maculam in gloriã tuã. Con/ tra malũ bonũ: et cõtra vitã mors: sic cõtra virtũ iustũ pcor̃: et sic intu/ ere in oĩa opa altissimi. Duo contra duo: vnũ cõtra vnũ. Aug. Tempta/ tus ẽ dñs a diabolo: quo ipe repulit temptacionẽ docuit militẽ pugnare. Attẽde quid ille respondit: a qñ tibi talis temptacio aduenerit dic illud tu: semp videlicet sibi xp̃istẽ do p scrip/ turam sicut ipe fecit. Si adũsarius te temptat de appetitu honoꝛis: cogi/ ta quid supbis ẽra et cinis. Si de ap/ petitu diuciarꝫ: cogita nudus egres/ sus sũ de vtero matris mee: nc̃. Si de appetitu deliciarꝫ: respõde caro et sanguis regnũ di nõ possꝰ. Et sic de a/ lijs quibuscũqꝫ ipugnamur: semper vtamur clipeo sacre scripture ad de/ fensionẽ nrãm: grec̃. Dñs in oĩbus temptacõibus suis vsus ẽ autorita/ tibus scripture. ad nos informandũ: ut qciens a prauis hoĩbus aliquid patimur. magis ad doctrinã qm̃ ad vindictã excitemur. Bnard. Frẽs si modo presentes videremus adam in eo articulo positum ascendẽtibus cogitacõibus in coꝛ eius et pceptũ creatoris: Nõne clamare ꝰ adũsus eũ dicentes. caue tibi miser. vide ne feceris. seducta est mulier. nõ acqui/ escas ei: Vt quid ergo quociens ap/ phẽdit nos temptacõ similꝫ nõ psua/ dem̃ nobis ipis: Aug. Nullũ meli/ us negotiũ est in tribulacõne. cꝫ re/ cedere ab eo strepitu qui foris ẽ. et ire in interiora mẽtis secreta: ubi/ qꝫ deũ inuocare vbi nemo videt ge/ mentẽ et subueniẽtẽ: humiliare seip/ sum in confessione pcã: magnificare

et laudaē dēū: et cōripiētē a ꝓsolātē. Quis em ē q̄ pugt et ñ vincāt: ñ qui dicāt: Infelix hō ḡs meliberabit: grā dei p ihm xp̄m Glō. ibid. dicit se grā liberatū: ne ḡs torqueat secur⁹ q̄ peccatū ñ vltra noceat: q̄ ñ grā māserit: pēm iterū occupat. Ex vita patrū dixit senior fr̄i turbato ꝓpt̄ negligētias et tēptacōes. ḡs i solitudine paciebat. Tu sede in cella tua: et fac qđ potes sñ pturbacōe. Et si nata fuerit tibi aliq̄ tribulacō. noli deserere locū: sed crede in deo q̄ mittet grām suā: et ipse erit tibi ꝓsolatio si i veritate eū rogaueris. Itē Quesiuit aliq̄ frat̄ seniorē dicēs. Quid facē dz homo in oī tēptatiōe? Rñdit senior. Flere dz in ꝓspectu dīne timoratis: nemo em sibijpsi sufficit. Gerson Aduersus cūctas illaq̄antes tēptationes inimici q̄ certe sūt innūmerabiles. nō mihi vnū generale remediū repiri. vti btō āthonio reuelatū extitit: vt ḡs viz ꝓfundā sp̄ hēat hūilitatē. et affectione sincera puroq; corde suā totā spē in dei ac scōr̄ auxiliū statuat. atq; se facilit̄ posse. cē dei grāz sentiat pmaximā. Nichilominꝰ tamen suū sēp debitū faciat apud deum. et obseruāciam mandatorū eiꝰ: predicte immitēdo spei. Nā sic firmit̄ credim⁹ hoiem sola dei saluaī mia: ita eā sumopē venerari. diligē. caripēdere q; debem⁹. Verū michil ita instruere hoiem p̄t in tā varia tēptacōnū perplexitate sic grā dei q̄ p deuotā oracōem in ꝓfunda hūilitate atq; ꝓtricōe cordis fusam acq̄rit. Itē q̄dā Tanta sūt in se aunete tēptationes diformitate dispares et aduse: ut si nl̄a doctrina sensatū hoiem imbuerz: michilominꝰ ipsa ꝓfusibilis alēnancium impulsuū varietas satis supq; sufficeret vniuersas machinaciones elidere. An nō ad caulū cermꝰ. quō in vna hora ꝓtrarijs suasionibus q̄nq; fatigamur: q̄ vtinq; sil'were neq; eē p̄nt: Exēplū clarz de hēsibz hēmꝰ augꝰ. testet q̄ mirabili alēcacione fidē scām astruūt licz nesciēter: nec vnq; inter se concordiā hūere. Arriꝰ. trinitatē ꝓfāz. cōn sabellū vsq; ad mortē defensat. Econ̄ sabellius vnitatē trinitatis affirmat: et vterq; hēticā p̄uitatē cōtumaciter retinent. Taceat ecclia si vult: a inimici eiꝰ sacramēta fidei sue cōprobabunt. Ita tēptationes recte si attendim⁹ se mutuo cōfundūt: q̄si nullo fundam̄to subsistētes. Tēptatio em infidelitatis desperationē expellit et econ̄. Qui em credit scripture sac⁹ nō p̄t desperare: et q̄ temptat̄ de desperatiōe. eo non p̄t eē incredul⁹. Si em neq; gaudia celi neq; penas infernī cē credit: q̄ modo de illis tēptabit? Sic tēptacō inuidēcie expellit tēptacōnē vane leticie: tenacitatis ꝓdigalitatem: ire blādicias. et econ̄: a sic de alijs. Merito igit̄ negociū tēptatiōis i tēbris ambulare dr̄: qđ nulla ex pte veritatis luce pfundit̄: sed totum velut mēdosa falsitate pagitur.

Contra temptacōem infidelitatis. Ca. 15.

Habacuck. Justꝰ in fide sua viuet Osee. 2. Sponsabo te mī in fide. Eccī. i. Sapia a disciplia dñi a bñplacitū ē illi fides a mā suetudo. Heb. 11. Sine fide impossibile

est placere deo. Et ī. Sā p fidē vi-
cerūt regna: operati sūt iustitiā ac. glō
sup illud eph̄. vi. In oīb; sumentes
scutū fidei in quo possitis oīa tela ne
quissimi ignea extinguere. Fides ē
rerum quas non videmus: que excī
pit inimicorū tela et repellit tanq̄m
scutum. Sicut em̄ scutum p̄tendit̄
ante oīa arma et sub illo tuta sunt:
sic fides p̄tegit iustitiam que interi-
ora transfigi non finit. Hanc fidem
prius impugnat dyabol9 velut scu-
tum. Dñ vsus. Prima petit campū
dubia sub sorte duelli. pugnatuā fi-
des ac. Ang9. Nulle maiores diui-
cie. nulli thesauri. nulli honores. nul
la hui9 mūdi maior est substancia
q̄ est fides catholica: que peccatoēs
homines saluat. cecos illuminat. in
firmos curat. cathecuminos bapti-
zat. fideles iustificat. penitētes repa
rat. iustos viuificat. martires coro-
nat. virgines et viduas a coniuga
les casto pudore cōseruat. cleicos or
dinat. sacerdotes cōsecrat: saluādos
in hereditate eterna cum sanctis an
gelis collocat. Si ergo dicis. credo:
fac quod dicis: et fides est. Ambro9.
Aufer argumenta: vbi fides queri-
tur. iam dyaletica taceat: piscatoribus
creditur non dyaleticis. Et iterū. Ci
to fides īexercitata lāgescit: et cre-
bris ociosa tēptat̄ur incōmodis: re
missas exubias callid9 insidiator
irrūpit: assuetū āt bello lupū hester-
na fraus instruit. et gloiose p̄uehit
palma victorie, pax ergo fidei corrup-
tele materia est. Gregori9. Diuina
opatō si racōne apprehēdit nō ē ad
mirabilis: nec fides haberet meritū cui
humana racō p̄bet experimētū. Crih.
Sicut semp discere signū est nūq̄
posse phicere: sic testimoniū semp q̄-
rere signū ē nūq̄ velle credere. Tal
est natura fidei: q̄ tomagis vetatur
tātomagis accenditur. Virtus fidei
in piculis secura ē. securitate piclita
tur. Quid em̄ sic laxat vigorē fidei:
sicut longa tranquillitas? Bernar
dus. Qualis sit cuiuscūq; fides. tri-
bulatō p̄bat. Fides granū sinapis
ē: quod quāto plus teritur tāto pl9
ardet. Richardus. Vtinā attēderēt
iudei. vtinā aīaduerterēt pagani. cū
quanta conscie securitate p hac pte
ad diuinū iuditiū poterimus accedē.
Nōne cū oī p̄fidēcia do dicē poterim9:
dñe si error ē. a teipo decepti sum9? Nā
ista in nobis tantis signis et p̄digi
is cōfirmata sunt: et talibus q̄ non
nisi p te fieri p̄nt. Certe a a sūme sci
tatis viris sunt nobis tradita: et cū
sūma et autētica attestatōne p̄ba
ta: teipo cooperante et sermonē confir
māte sequētibus signis. Hinc ē vtiq;
q̄ p̄fē fideles passiones sūt mori pro
fide: q̄ fidem abnegare. Nichil em̄ p
aut dubio firmi9 tenetur: q̄ quod cō
stanti fide apprehēdit. Thomas. Fi-
delis nō crederet. misi videret ea esse
credēda vel p̄pter euidēciam signoꝝ
vel ex auctoritate diuine doctrine: et
q̄ plus est. ex interiori instinctu dei
mouētis mentē hominis. Fides em̄
est donū diuinū supnaturaliter homi-
ni infusum: ad credendum illa quoꝝ
visione in vita eterna p̄fruemur. et
p̄ que ducimur in illam. Hinc ē q̄ fi
dei nō p̄t subesse fim̄: q̄ inmixt̄ p̄me
veritati. Et ergo qui discredit vnum

artialū ptinaciter: nō ē fidelis ac.

Con̄ tēptacōez desperacōis. Ca. 1.

Ezechiel. Viuo ego dicit dō min9 nolo mortez impij: ſz ut cōuertatur a via ſua et viuat. Et quare moriemini dom9 ıſrahel. Nūqd wlūtatis mee ē mors impij dr dñs: a ñ magis vt cōuertat et viuat. Si aūt se impi9a via ſua mala a egerit pēnaz a cuſtodierit oīa p̄cepta mea: vita viuet et ñ morie. Oīm iniq̄tatū ei9 q̄s opat9 ē ñ recordabor: pū. 28. Doctrīa sapie aīe tue dulcescat: quā cū inueneris. hēbis in nouissimis spē: a spes tua nō pibit. Ne insidieris a q̄ras impietatē i domo iustineqz vastes requiez ei9. Septies em̄ cadit iust9 a resurgz. Job. 5. In sex tribulacōib9 liberabit te: et m septīa non tāgz te malū. 6°. Eccia. Si ceciderit me: sperabo in eū. pū. 16. Beatus ē q̄ sperat in dño. Cā. 20. Nō. 19 sperauit in illū et cōfusus ē. Quis inuocauit illū et despexit eū: Qm̄ pius et miserior est. Qui timetis dñm spate in illū: sustinete mīaz ei9 a nō deflectatis ab illo ne cadatis. ps. Beneplacitū ē dño sup timētibz eū: et i hijs q̄ sperāt sup mīa ei9. Miserationes ei9 sup oīa opa ei9. Ad heb. 6. Fortissimū solaciū hēam9 q̄ confugim9 ad tenendā ppositā spem: quā sicut anchorā aīe hēm9 tutā ac firmā. Glō. ibidē. Sicut em̄ ācora nauem. sic spes tenet aīam ne mergatur in salo hui9 mundi q̄sentiēdo im q̄tati: et nō longe a terra piciatur a circūducat: ōm vento doctrine. Noli abrūpi anchoram: añq̄ intres in portū. Impossibile em̄ est mētiri deū. qui per iuramentū reppromisit in procellis temptacōnum succurrere: ac lō ganimit̄ expectantes remunerare. Ad rō. 1. Spes non confundit. glo. sa. q̄ est i do q̄ non fallit nec fallēpt: cōstat ergo eam ēē implendā. Magister. Spes est certa expectacō future bītudinis: ex gracia et merito puenies. p. noh. ij. Filioli. hec scribo vobis vt non peccetis. Sz et si quis peccauerit: aduocatum habem9 apd patrem iustum: et ipse est ppiciatio pro peccatis. Non pro nr̄is tm̄: sed eciam p totius mundi. Aug9. Qui sibi quod habet tribuit. nōdum habet spem. Qui aūt spem non habz: ad rē nō potest puenire. Nemo desperet: latro agnouit: petrus negauit: si petro demōstratur quē cp̄ iustum non debere de se p̄sumere: in latrone nullum impiū conūsum debere diffidere. Timeat ergo ton9 ne pereat per superbiam: et malus non desperet per multam maliciam. Judam traditorem nō tam scelus quod cōmisit: cp̄ indulgencie desperacō fecit phēmitēi. tere. Iero. Omne op9 neue fiei solet tum eius precium cogitatur: a spes premij solacium fit laboris. Bernhard9. Tu es domine spes mea: qd quid agendum. quicquid declinandum. quicquid tolerādum. quicquid optādum: tu es dñe spes mea. Het vna videt oīm promissionū causa: hec tota racō mee expectacōis. Prētedit alter meritū. sustinere se iactat pōdus diei et estus. ieiunet bis in sabbato ac: michi autem adherere deo bonum est. ponē in dño deo spem meā. Si m̄ pmia promittit̄ p te obtinēda

sperabo. si insurgũt aduersũ me ꝓlia. si seuiat mundus. si fremat malignus. si caro adúsus spm̃ capiscat. in te ego sperabo. et in deo meo trãsgrediar mrum. Psal. Dominus illuminatio mea ac.

Cõtra tẽptacões blasfeie. ca. 16.

Sapiencie ꝓmo. Sentate de domino in bonitate a simplicitate cordis querite illũ. qm̃ inuenit ab hys qui nõ tẽptãt illũ. apparet aũt eis qui fidem habent in illum. Perũ se em̃ cogitacões separant a deo. probata aũt virtus corripit insipiẽtes. Eccles. 39. Obaudite me diuini et cõ. Benedicite dominũ in opibus suis. ac. Et sic dicetis in confessione. Opa dñi vniuersa bona valde. non ẽ dicere quid ẽ hoc. aut quid ẽ illud. Omnia em̃ in tpe suo qrẽt. oia scis in bona. sic et ipijs et pcoribus in mala cõuertẽtur. Oia opa dñi bona. et omne opus hora sua subministrabit. nõ ẽ dicere hoc illo nequius ẽ. Oia em̃ in tpe suo cõprobabũtur. Eccls. v. qđ nctẽ ẽ hoi maiora se qrẽre. cũ ignoret qđ cõducat sibi in vita sua q̃ velut ũbra pãsijt. Hoi inuem. qr fecit deus hoiẽ rectum. ipe se infinitis miscuerit questionibz. Curiositas ẽ supflua inuestigacõ rez ad nos nõ ptinẽtiũ. ut de alterius sup illd ioh. Sic eũ volo manere. pú. 21. Siant qui mel comedit multũ. nõ ẽ ei bonũ. sic qui pscrutator est maiestatis oppimetur a gla. Eccls. v. Nec temẽ. qđ loquaris. neqz cor tuum sit velox ad pferẽdũ sermonẽ coram deo. Deus em̃ in celo. tu sup terrã. ideirco sint pauci sermones tui. Ad rõ. xij. Dico omnibus qui sunt inter vos. nõ plꝰ sape q̃ oportet sapẽ. sed sapere ad sobrietatem. et vnicuiqz sicut deus diuisit mensurã fidei. Et romanos xi. Noli altum sapere sed time. Glõ. de bonitate suadet. seueritate terret. vtrũqz admonet. et per vtrumqz discere humiliari. O altitudo diuiciar̃ sapiencie et sciencie dei. q̃m incõprehensibilia sunt iudicia eius. et inuestigabiles vie eius. Glosa. Aplũs expauescens abissi altitudinem. quã videlicet permisit concludi omnia sub pcto deus. exclamat et se nescire innuit. Scio q̃ sicut ipossibilitas. ita et iniquitas nõ ẽ apud deũ. Et scio q̃ supbis resistit. et humilibus dat graciam. Greg. Ad se mens in passione redeat. et quod apprehendere non valz non requirat. ne si diuine ire causa discutitur amplius discussa puocetur. et quam placare humilitas poterat. inextinguibiliter supbia accendat. Jerom. O homo qui terra et cinis es. audes deo facere q̃stionem. Etno silencio conticesse. et scito fragilitatem tuã. et non do moueas questionem qui fecit qđ voluit. ut in alios clemẽs in alios seuerus existeret Augustinus. O homo fingeris a deo. a ideo nequis aduersus deũ causari quã fecit te sic vel non sic. Si em̃ pcas loqui posset et diceret deo. quare pcaidem me fecisti cũ istum feceris hominem. nõne iuste sucrẽ. seueres et diceres. o pcas tu qs es qui respondeas deo. Dez quantũ ad salutem spectat. scito q̃ neminẽ cogit deꝰ pcare. sz omẽs hoies vult saluos fiei. Conqritur ec̃ sepe de hoibz

sic p innúa apparz sac' scripture locut.
q nolūt credē & recte viuē; q̄re āt il
lū libēt et ñ illū nolo ut a me q̄ras.
Hō sū, pfundi illd nis eē adūtor. ñ pe
netro. expauesco. ñ scrutor. Cōstat
q̄ null9 liberat' ñ gratuita & indebita
mīa: & null9 dāpnat' misi eq̄ssīā iusti
cia. Miserē mag̃ bōtate & obdurat
nulla īiq̄tate. ut nec liberāt9 de suis
meritis gloiet' ꝛ adiutū se gtis agno
scat. nec dāpnat9 ñ de suis meritis cō
q̄rat. Ille miseric9dit de eā dē massa
dānata eripit. ille iuste in eād relin
q̄tur. Gerson. Cū cogitacō horrenda
blasphēie īportune occurrit. ñ treat'
nec tristet' hō tioratq̄ ab īimico ē
ut a seruicō dei retrahat à tediū vel
despacōnē inducat'. ꝛ velut latratus
canū eā cōtēpnat'. nec necesse est in
pticulari eā confiteri. ꝛ in generali.
Quāto em̄ minus curatur. tāto citi
us euanescit. Quidam frat' i hēmo
sustinuit eā tñ. xx. annis. Sanctus hu
go. xl. Et ita de quibusdā aliis legit'.
Dz hoc est dīmitus ita pmissum. pp
ter magnam ipsor̄ sanctitatez. ac.
Si non patimur hoc: tūc aliq̄d ali
ud. Sñ exercicō ñ erūt elā dei.

Cōtra tēptacōes īprudēcie pci
pitacōnis. ac. ¶ Cā. IX.

Iob. xij. In antiq̄s est sapi
encia: et in multo tempore
prudencia. puer. xx. Quo
modo resplēdent in aquis vultus p.
spiciencium: sic corda hominū mani
festa sunt prudētibus. Quidā. Con
sideret q̄libet naturam suam ad q̄s
virtutes sit magis apta. ꝛ illas ex
erceat' ne illam indiscrete frangen
do destituat. Caueat simpliciter de
occasionibus viciorū ad que natuā
est pmior. Siquidē pciosa tum vir
tutum tñ subiectum fragilis natuā
cōstituta est dicente apostolo: habe
mus thesaur̄ istum in vasis fictili
bus. Sicut ergo vili cadente pare
te pulcherrimus color deperit: sic na
tura indiscrete succumbente omnis
armonia virtutū dissoluitur. Dixit q̄
dam notabile verbum. Una feruida
anima deberet bñ de cē corpa destru
ere. puer. ix. Custos prudēcie inuen
et vona. puer. ij. Prudencia serua
bit te: ut eruaris a via mal̄. puerb.
ix. Sūa scōrum prudēcia. Aug9.
Obicūq̄ fuerit prudēcia. frustrātur
vnúsa contraria. Obi autē pruden
cia negligitur. ōnia ctraria dñant.
puer. xxi. Sapiens sibi videtur vir
diues: paup autem prudens scruta
bit eū. puer. xix. Qui pacies ē. multa
gubernatur prudencia. puer. x. Qui
moderat' labia sua prudētissim9 est.
Ecc̄i. xxi. Sine consilio nichil facias:
et post factum non penitebis. puer.
xx. Ego sapia habito in consilio: pro
uer. xi. Obi non est gubernator: po
pul9 corruet: salus autem vbi mul
ta consilia. Augustī. Cum viderim9
aliquez seruum dei, putare ne ista
necessaria sibi desint. non iudicem9
eum de crastino sollicitum esse. nam
et ipse dñs ꝓpter exemplum loculos
hrē dignatus est. Et in actib9 scrip
tum legim9. ea que ad victū sunt ne
cessaria paulata eē i futur̄. ꝓpter im
minētē famē. Crisō. Hoc familiare
apud scōs eē solet ut nedum de spi
ritualib9 ꝛ eciam de carnalibz solli
citi sint. ꝑm cq̄ virtutis ordo req̄rit. Vñ et

helizeꝰ mulieri dixit. Vis ut loquar ꝓ te principi milicie? Et apostolus ait. Si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet: fidem negauit et est infideli deterior. Glō. Dominus ipse insinuans q̄ a pijs filijs cura impendenda est parentibus. de seipso exemplum constituit: quando de cruce matrem ioh̄ānī cōmendauit. et alterū ꝓ se quodāmodo ei filium ꝓuidit. Thomas. Ex lumine racōnis dependet tota claritas et pulchritudo virtutis. Mathi. x. Estote prudētes sicut serpentes: a simplices sicut columbe. Luce. xij. Quis putas est fidelis dispensator et prudēs? quem cōstituit dominus super familiā suā? thi. 3 Oportet episcopum prudētē esse ac. Eccle. x. Vir sapiēs et disciplinatus nō murmurabit correptus, scit nāq; q̄ in multis offendimus omnes: et q̄ incerte sint prouidencie nostre. Boeci. Prudencia nedū que in ꝓspectu sunt hēr rerū fines metit. Jeromi. Omnes sumꝰ in mīnīs cauti: in maximis negligētes, hoc itaq; fit: q̄ vbi vera vita sit ignoramꝰ. Pe. ra. Quanto maiora timent esse dispendia: tanto ꝓmptior et ꝓfectior debet esse cautela. Habuch. 3. Dilige vbi sit prudencia et lumen oculoꝝ, ac. Et q̄m non habuerunt sapiēciā: perierūt ꝓpter suā in ſpēciā. Hugo Prudens ab omnibz q̄d sibi deest q̄rit: nec quātū sciat sed quātū ignorat cōsiderat. Greg. Sepe dū nosmetipos plus iusto discutimus de ipo discrecōnis studio indiscreti errāmus: et mentis nre acies quo plus cerne nititur obscuratur: q̄ q̄ importune solis radios aspicit tenebre scit, pu. 23. Prudēcie tue pē modū. Crisi. Tucius est cordas remitti inēsi q̄ ꝓtendi. Remissa nanq; intensio artificis pericia cōualescit: sed que semel rupta est nullo artificio reparatur. Ysidorꝰ Quicquid bonum discrecōne careis virtus ē: q̄cq̄d boni sine discrecōne gesseris vitiū ē. Virtꝰ em̄ indiscreta ꝓ vicio deputat. Abb̄ moy. Omni conatu dz discrecōnis bonū vtute hūilitatis acquirī q̄ nos illesos ab vtraq; pt nimietate seruare. Phs 3. poli. Ad bonum virum ptinet posse tene principari et tene subici. Seneca. Qui nescit seruire: nescit regnare.

¶ Contra temptacōnem iniquitatis aut iniusticie ¶ Ca. 18

Isaias. lvi. Custodite iuditium et facite iusticiam: quia iuxta est salus mea ut veniat: et iusticia mea ut reueletur. Beatus vir qui facit hoc: a filius hominis qui apprehēdit istud, pu. 28. Viri mali nō cogitant iuditium: qui aut̄ requirūt dominum animaduertunt omnia. mathei. v. Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiā: qm̄ ipi satiū. Bernardꝰ Nū q̄ iustus arbitratur se ꝓprehēdisse. nū q̄ dt satis ē: ſ sp esurit sititq; iusticiā: ita ut si sp viuēt: sp quātū in se ē iustior esse ostēderet, ps. c. v. Beati q̄ custodiūt iuditiū a faciūt iusticiā in oī tpe, pu. 16. Imitiū vite tue. facē iusticiā: et q̄ rectā loḡt dirigēt. Abhoīnabiles regi qui agunt impie: quoniam iusticia firmatur solium. Melius est parum cum iusticia: q̄ multi fructus cū iniquitate, Mathi. 6.

Querite regnū dei & iusticiam eius. Rō. vi. Exhibete membra vestra seruire iusticie in sanctificacōem; p. Io. han. ij. Qui facit iusticiaz ex deo est. Sapie. x. Justus si morte pōcupatus fuerit in refrigerio erit; v. Justi in pp̄etuum viuēt; Io. Justum deduxit dñs p vias rectas; puer. xx. Septies in die cadit iust⁹ & rīsurg. Et est iustus qui se minimū submittit a multa humilitate et est iustus qui inclinat faciem et fingit se non videre qđ ignoratum est. Eccia. vii. Non est homo iustus in terra qui faciat bonū et non peccet. Nolli eē iustus multum neq; plus sapias q̄ nēce est. Aug⁹. Nimia iusticia mauult peccatum tēpata iusticia facit pfectos; salsitudinem correpcōnis amor proximi cōpet et dilectionem proximi sal iusticie condiat. Justicia perfecta hec est qua pcius pcioza et min⁹ minora diligim⁹. Anselm⁹. Justicia ē animi libertas tribuens vnicuiq; ꝑm pp̄riam dignitatem maiori reuerēciam. pari cōcordiam. minori disciplinam. deo obediēciam. sibimet scīmoniam. inimico paciam. egeno operosam mīam. Bernh⁹. Justicie est reddere vnicuiq; quod suū est. Tribue ergo tribus que sua sunt. superiori. equali. inferiori. Redde reuerenciam prelato et obediencia. quoz altera cordis altera corpis est. Tribue equali ꝓfitium quo ignorācia erudiatur et auxilīū quo infirmitas iuuetur. Tribue subiecto custodiā vt possit cauere peccatum et disciplinā vt qđ minime mi⁹ cauit mie maneat impūitum. Ric. har⁹. Perfecta iusticia iubet inimicos diligere. parentes ꝓpriaq; relinquere. illata mala pacienter ferre. oblatam gloriam vbiq; declinare. Sed ab huius mundi amatorib⁹. quid stultius quid laboriosi⁹ reputatur. Hinc est q̄ ab eis contēplacio tantope deridetur. iusticia abhorretur. Eccli. p. Fili cōcupiscēs sapiencia seruа iusticiaz et pēbit eā dñs tibi. Tull⁹. Justicia virtutis splēdor est maxim⁹ ex qua viri bōni nominantur. Ieronim⁹. Omnes virtutum species vno iusticie nomine cōtinentur. Homo deo suppositus iusticiam pcipit. cōpat⁹ amittit. quia quisquis se auctori bonoz compat bono qđ accepat se priuat. Greg⁹. Hūana iusticia dīne iusticie ꝓpata iniusticia ē. q̄ lucerna in tēbris fulgēs cernit. & in solis radijs posita tēbrat; ysaie. lx. Quasi pānꝰ menstruate vniuse iusticie nre. Amb⁹. Male se rectū putat. q̄ regulā sume rātionis ignorat. Justicia ē q̄ nil alienū rēdicat. que auiitet dat qđ suū est. que negligit ꝓpriā vtilitatē vt sit cōmunē eq̄tatē. Prīa iusticia in deū. Secūda in pīam. Tercia in pentes. Quarta in ōnes tēdit. Greg⁹. Sic nō nūq̄ grauius est pcm diligē q̄ pp̄etrare. ita nequius est odisse iusticiam q̄ non fecisse. Qđ peccatoēs vlup tatē estimāt. hoc iusti paul dubio pēnā putāt. Just⁹ mirāda agit et obpbria recipit. vt qui exire foras p laudes potuit. ꝓpulsus contumelijs ad semetipsum redijt. et eo robustius intus se in deo solidat quo foris non inuenit vbi requiescat.

Item quidam sup illud pū. 28. Justus quasi leo confidēs absq; terrore erit. Justicia sublimis vtus ē et difficilime practicabilis: tum ex pte multiplicis scie que ad ipam requirit: tū ecīā ex pte maxime fortitudinis; Vnde scriptū ē eccle. 9. Vsq; ad mortem certa p iusticia. Teste nā q; beato bernardo: pauptas et paciencia p̄requirūtur ad ipam. Aut em, rectus est ille qui ad terrēa nō aut uatur, qui ad celestia totus erigitur. qui diuīe voluntati humiliē subicit: aut medium non exiēs ab extremis pauptate et paciēcia regulatur. Ob hanc tantam difficultatem imperfectis suadetur ut ad eam practicā dā non facile accedāt: sicut dicit eccleſi. vij. Noli quere fieri iudex. nisi valeas virtute irrumpere iniquitates: ne forte extimescas faciē potētis. et ponas scandalum in agilitate tua. Nota. qui absq; magna prudencia et fortitudine iusticiā exercere p̄sumit: et se piculo et ipam cōcepti exponit; pū. 21. In loco magnatorum ne steteris. Vsq; adeo ē difficiliē practicabilis: ut eā sci et pfā viri se subtrahāt q̄si nō sibi cōfidētes. ut ad eā sufficiāt. Qd ecīā apte in mīstris iusticie apparet: q̄ p mgna pte sūt hoīes dissolute vite. De. bleſ. Officiū officii aliū hodie ē iura cōfundē. lites suscitare. trā sactiones rescindē. dilacōes innectere. supprimē veritatē. imbiare actiombus. fouere mēdatiū. questū sequi. etatē vendē. vsucias ptinuare. Cautus ergo agit qui se ad opera mie humilitatis. et caritatis depomit. et sublimia exercicia iusticie illis dimittit qui ad ea sufficiūt. Dixit q̄dā nobile verbū. cū p̄dicare debēt ad p uocā dū populū in causa ecīe cuiusdam ut p ea cōfidēt pugnēt, Nolo. q̄ et si forte vna causa p̄t esse iusticior altera in p̄cipio tū execuō ē oīo in iusta: q̄n illi afflictū qui vtiq; interesse nō habent. Alio dixit, q̄ res male vadunt ideo securius ē latere: q̄m se foris questionibz̄ imiscere. De. ra. Nichil adeo glose lucet in iudice: sicut amare et exhibere iusticiam sine omni acceptōne psone. Teste em cicerone puerbialiter dicitur. Exuit psonam iudicis: qui suis amicū induit. Equitas aut iudex obsequitur: sinistrā odij. vel amoris dextram nescit. Nam talis debet esse iuris minister: ut i eius manu nullius auctoritate psone. tituber aut vacillz libra iusticie. Cassi. Tam diu iudex dicit q̄m diu et iustus putatur: quia nomen quod ab equitate sumitur per supbiam non tenetur. Professionē constat esse iusticie legum peritos iudices ordinare: quia non facile erroris vicio sordescit. quē doctrina purgauerit Non est hesitacōnis metus: vbi non est iudicis venalis auditus. Ysidorus. Grauius lacerātur pauperes a prauis iudicibus: q̄m a crudelissimis hostibus Nullus autem predo tam auidus in alienis: q̄ iudex iniquus in suis. Sepe iudices praui auiditatis causa aut differunt aut puertunt iuditium. nec finiunt cepta ptium negocia: quousq; marsubia eorum qui causantur exhauriant. Quando em iudicant. non causam sed dicta cōsiderāt. tūc

sicut sunt negligētes in discussione causantiū: sic in eoꝝ dāpno solliciti fūt. Qui iusticiā quā gratis impti ri debuit accepcōe pecūie vēdit: frau dē in deo ꝓpetrat qñ eciā recte iudi cat Seneca. Quisqs iusticiā sectaī desideras: ꝑpus deū time et ama vt a meris a deo. Amab em deū sī hoc il lū imitaberis ut velis ōmib9 ꝓdesse: nulli nocē. Et tūc te virū iustū ap pellabūt oēs: seqñtur. venerabūtur. diligēt. Ita iusticie regula tenēda ē. vt reuerēcia discipline ei9 nec mi nima negligētie cōitate despcā vile, scat: neqz seueriori atrocitate dura ta grām hūane amabilitatis amit tat. Ab alio expectes qđ alteri fece ris: ꝑstabis ꝓntibz pietatē. ꝙgnatis dilcōem: pacē cī ōmbus hēbis. tellū cū vicijs: ꝑstabis amicis fidē ōmbz eqtatē. In oībz discas seruē pietati.

Cōtra tēptacōes pusillanimita tis et ꝑsūpcōnis. ¶ Ca. 19.

Iosue. ꝑ. Cōfortare et esto ro bustus valde. Noli metuere: noli timere: qz tecū est dñs deꝰ tuus in ōmibus ad quecūqz preceris. To bie. 4. Forti aīmo esto: In ꝓximo ē vt a deo auxilia ꝑpū. 29. Vir sapiēs fortis ē. Sap. 6. Omniū potētior ē sapiēcia. ꝑs. Fortitudo mea et laus mea dñs. Et iterū. Auxiliū meum a dño: q. f. c. et. terrā. Iere. 22. Ma ledict9 vir qui confidit in hoīe. et po nit carnem brachiū suum: a domi no recedit cor ei9. Joh. 15. Qui manz in me et ego ī eo hic fert fructum ml tum: quia sine me michil potestis fa cere. Phil. 4. Ego didici in quib9 sū sufficiens esse. Scio et humiliari: sci o et habundare. Ubiqz et in omni bus institutus sū: et saciari et esu rire et habundare et penuriam pa ti. Omnia possum in eo qui me con fortat. Aug9. Qui vera virtute for tis est: nec temere audet nec incon sulte timet. Ecclī. 27. Homo scūs in sapiēcia manz sicut sol: nam stul tus sicut luna mutatur. Ambros9. Sapiens non metu frangitur. non potestate mutatur. non attollitur prosperis: non tristibus mergitur. Ubi enim sapiēcia: ibi virtus, ibi cō stancia et fortitudo. Sapiens ergo idem est aīmo. non minuitur. nō au getur vel mutacōmbus: nec ut pa uulus fluctuat ut circūferatur om mi vento doctrine: sī manet pfectus. in cristo fundatus. radicat9 in fide. Siquidē in duobus gnibus forti tudo spectatur aīmi. Primo vt ex teriora corpis ꝑ minimis hēat: et q si superflua despiciēda magis q̄ ex petenda ducat. Secdo ut ea que summa sunt omneqz res inquib9 ē honestas. preclara aīmi intentio ne vsqz ad effectū prosequat: ij. cor vi. Exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros in multa pacā: per ar ma iusticie a dextris: a simistris: ꝑ gloriam et ignobilitatē. ꝑ infamiaz et bonam famā. Jerom9. Justia for tis viri est nec aduersis frangi nec ꝑ speris subleuaī: sed in vtroqz eē mo deratū. Per bonam famam: a malā a dextris et a simistris cristi miles graditur: nec laude extollitur. nec vituperatione frangitur: non diui cijs tumet. non confunditur paupe tate: et leta contempnit et tristia.

fortitudo nāqz et constancia via regia ēa q̄ declinat ad dextrā · q̄ timerarius est et ptinax. ad simistrā qui formidolosus est et pauidus · Sapiē · 1 · Melior est sapiēcia q̄ vires: et vir prudēs magis q̄ fortis. Item. Fortitudo corporis ītellitus est aiē: et rursū ītellitus corporis ē fortitudo aiē. Cum em̄ infirmor tūc potēs sū. glō · Tunc vincit xpianus cū p̄dere putatur: et tūc pdit pfidia cū se vicisse gulat. Plaudit ergo xpianus cū illi insultatur: a surgit cū p̄mīt. Gre. Fortitudo destruit nisi p̄ ꝑiculū fulciat · q̄ quo plus se posse conspicit. eo virtus sine racionis moderamine ī deterius ruit. Bernard9 · Bonus circumspectus sit iusticia querit. prudentia īuenit. fortitudo vendicat. tēpantia possidet: vt sit iusticia in affectu. prudēcia in ītellāi. fortitudo in actu. tēperanti. a in hoīne toto. Thōs. Bonum hoīs est bonum racōis: hoc essencialiē habet prudēcia. effectualiē iusticia: fortitudo et temperancia conseruatiue. Et hinc sumitur ratio ordinis hui⁹ quatuor virtutū cardinalium · Nā potius est esse aliq̄d essentialiter q̄ effectiue: et potius est facere q̄ cōseruāi: et potius est conseruari contra periacula et dolores mortis quod ad fortitudinem pertinet: q̄ contra delectabilia tactus quod ad temperātiam spectat. Unde sequitur. q̄ od p̄cipalior: et actus fortitudinis ē sustinē id est inmobiliter sistere in periculis q̄ aggredi · quia hoc est magis lesiuū. Qui em̄ iam sentit dolores ille habet eos p̄sentes: ꝑ qui aggreditur habet eos adhuc futuros. Multi eciam defecerūt in sustinentia: q̄ tamē in congressu valde feruebāt. Aug⁹. Fortis petrus donec mulier loq̄rē. Spiritus q̄dem ꝓmptus est · caro autem infirma · Hinc q̄z huius virtutis sublimitas patet · q̄ sit eciam p̄fectis formidabilis p̄tica ipsi⁹. p̄cipue q̄ ad act⁹ ei⁹ p̄cipales. Gene ca. Tormenta a me abesse velim: ꝑ si sustinenda fuerūt: vt me in illis fortiter honeste geram optabo. Velim non incidere bellū · ꝑ si incido: et vulnera a fame et oia q̄ bellorū necessitas affert generose feram optabo. Itaq̄z nō incommoda optabilia sūt: ꝑ virtus q̄ pferūt incōmoda. Nō pati tormenta optabile ē: ꝑ pati fortiē. Thōs. Fortitudo generaliē sūpta sedz q̄ importat q̄dam aī firmitatē tūc ē p̄dicio aiuslibet vtutis. et ē necessaia eis: q̄ oēs vtutes sūt circa difficilia. Grego. Iustor fortitudo ē carnē vincē. ꝓ rijs voluptatib9 resistere: delectationē vite p̄sentis extīguē. huius mundi aspera ꝓ eēnis p̄mijs amare: ꝓsperitatis blādimēta contemnē · aduersitatis metū incorde superare. Tanto em̄ se vuusq̄sq̄z ad fortitudinem p̄fecisse demonstrat: q̄nto alienā mala robustius tollerat. Nam mi⁹ in se cōualuit quem imq̄tas aliena sternit: q̄ in eo q̄ ferre contrietatē nō valet. pusillanimitatis sue gladio ꝓfossus iacet · Fortitudo vero reprobor̄ est: transitoria sine cessacōne diligere. contra flagella conditoris misserabiliter perdurare: ab amore rerum temporalium nec aduersitate quiescere: ad manem gloriam eciam cum vite detrimento peruenire.

malicie augmenta acquirere: bonorum vitam non solū verbis ac moribus sed etiam gladijs impugnare. in semetipsis spem ponere: iniquitatem quotidie sine vllo desiderij defectu perpetrare Seneca. Prius magnanimis nē ē: non sentire se peruasam. Immanis enim fera et magna ad latratum canū nō respicit. Magnimus stat rectus sub quolibet pōdere: nulla illum res minorē facit: nil illi eorum que ferenda sūt displicet: quicquid cadere in hominē potest: in se cecidisse nō q̄ritur. Si magnanimus fueris nunq̄ iudicabis tibi cōtumeliā fieri de inimicis: dices nō noauit: sed animū nocendi habuit. Et cum illum in potestate tua videris: vindictam putabis non vindicare potuisse. Scito enim magnum a honestum vindicte esse genus: ignoscē. Facilius est totam gentem q̄ magnanimū vincere. Magni animi est magna contemnere: et mediocria malle q̄ minia. Vires suas nouit. Vincit virtute fortunam. Nichil em̄ magnū est in rebus humanis: nisi magno animo despicias. Animum excellentem moderatum. ōnia tanq̄ maiora transeuntem. quicquid timem⁹ optamusq; ridentes: celestis potentia agitat. Non potest res tāta sine admiculo muneris stare supernī: quēadmodum radij solis cōtingunt quidem terram: sed ibi sunt vnde mittuntur. Sic animus magnus ac sacer conuersatur quidem nobiscum: sed heret origini sue: ij. cōiij. Fiduciam habem⁹ p̄ cristum ad deum: non q̄ sufficientes simus cogitare aliq̄d ex nob. q̄ ex nob̄ sufficientia nr̄a ex deo est.

Cōtra tēptacōes intēpancie ac pcrulācie. V Ca. 20.

Iobie. z. Hac vgo sa radixit Tu scis dñe q̄ mūdā ꝑ uaui aiaz meā ab oi zaupia. Nūq̄ cū ludentibz miscui me: neq; cū hijs q̄ in leuitate ābulāt pticipez me pbui Iob. 21. Quare ipij viuūt sublimati z fortatiq; diuicijs Tenēt tipanū et citharā: et gaudēt ad sonitū organi Infantes eoz exultāt lusib⁹ Ducūt in bonis dies suos: et in pūcto ad inferna descēdūt. 29. videbāt me iuuenes a abscōdebāt: et senes assurgētes stabāt Si qñ ridebā ad eos non credebant: a lux vultū mei non cadebat in terrā. 31. Pepigi fedus cum oculis meis: ut ne cogitarē quidez de virgine. Nunq̄d ābulaui in vanitate: 2. macha. 9°. Rex autē anthiochꝰ flexus ad miam lacrimas fudit: a cordatus defuncti sobrietatē et modestiam scz onpe pōficis. Ex quo patz q̄ pulchra vtus ē tpancia: q̄ impūi ecia cōmouit ad fletū. Thōs. Intpancia vicii ē puile a pueile a marīe impropabile: q̄ marīe repugt excellētie hoīs: ē ei cū delectacōes brutales: gustꝰ scz venereoz a gestuū inordīatoz: q̄ ex inepta leticia p̄cedūt Ad phil. 3. Gaudete ī dño sp̄ itez dico gaudete. Modestia vrā nō sit oīb; hoīb; p̄ē. z. ab scōditꝰ sit hō cordis ī incorruptibilitate q̄eti a modesti spūs Et isa. Vnai. mes ī orōe. modesti hūiles. sapie. 8. Sapiencia hōmis lucet in vultu eiꝰ Cirillꝰ Omnis sapiētis actꝰ dz ē

decēti regularitate ꝓpositus Et quē admodū in celestibꝫ sapia gubernā tis nullꝰ sine regula cermī motus· ita et in membris anime prudentis subiectis.mordinatus apparere nul latenus dꝫ actꝰ Dñ sapiētis īcessus grauis·aspās pudicus·auditꝰ ho nestꝰ·status collectꝰ·habitus ē ap tus· Maxie tū decoꝝ prudētie dꝫ re luceſcere in facie.Augꝰ· In omnibꝰ motibꝰ nostris nil fiat qđ auiusam qꝫ offendat aspm̄·ſ cꝰ nostrā decē atscitatem· Munus tpantie est in cohercēdis sedādisqꝫ cupiditatibꝰ q̄ nos auertūt a legibꝰ dei et a fructu tomitatis eiꝰ·Cuiꝰ officiū est· cōtēp nere ones corporeas illecebras.lau dēqꝫ popularē· Vir em̄ tēpans in re bus huiꝰ vite hꝫ regulā utrocꝫ te stimonio cōfirmat·ut eoꝝ michil dili gat misi qđ p se appetēdum putat· Prosp· Tēpancia facit abstinētem. parcū.sobriū.moderatū.pudicū.tacī tū et verecūdum· Hec virtus si ī ani mo habitat libidines frenat· affās tēpat·desideria scā multiplicat·vici osa castigat·omnia imē nos cōfusa ordinat·cogitacones p̄uas ēmouet. scās inserit·iguem libidinose wlup tatis extinguit·mēteu placida·trā qllitate cōponit·et totā semp ab ōi tēpestate vicioꝝ defendit·Tho·p·2· Tanto racō pfectior cē oñditur quā to infirmitates corpis et inferioꝝ p cium magis p̄t vincere seu tolera re·et ideo virtus huāna ī infirmita te phīcī dicīt non racōis ſ corporis· Ita ꝓsequēter si in ꝓsperis et in sani tate corpali non mordinate aut mu liebriter iocundetur aut eleuet·sed utrobiqꝫ virtuose quodā modo āmi ne seipsam cōtineat·Et mirū est·q̄ modo faciliꝰ aduersa pōt·cꝫ ꝓspea recto tramite lib ret·Ambrosiꝰ·Si aut mollicalū et īfractum aut vocis sonū nō ꝓbo·ita neqꝫ agrestēne·ru sticū imitemur·Effigies eī virtutis· forma disciplīe.forma hōestatis ē Si qđ in natura vicij est·industria emēdet;hoc ē pulchritudinē viuēdi tenere·quemēcia cuiqꝫ sexui et pso ne reddē·Hic ordo gestoꝝ optimꝰ·hꝫ ornatus ad ōnem actōnem acōmo dus· Sermones ꝓferamus libra iusticie examinatos·ut sit ḡuitas in sensu.in sermone pōdꝰ atqꝫ in ver bis modus·tēpancia cordis hēat aī mūditiam·iusticia māz·prudencia pacē·fortitudo mā suetudinē·Est qꝫ in ipso motu gestu incessu tenēda ve recūdia·ut sit gressus ꝓbabilis in q̄ sit spēs auctoritatis·ḡuitatis pōdꝰ trā q̄llitatis vestigium·ita tamē ut studiū desit atqꝫ affectacio·ſ motus sit purus ac simplex quē natura in formet·Habitus em̄ mētis in coꝝpo ris statu ꝓgnoscīt;hinc homo cordis nostri abscōditus aut leuior·à iactā tior à turpidior·aut cōtra grauior·a cōstācior·et purior·et maturior·estī matur· Itaqꝫ vꝫ quedā est animi corpis motus;puer·6· Homo apo stata vir inutilis;ḡdit ore peruerso. ānuit oculis·terit pede·digito loqt̄· prauo corde machinatur malum·et omni tempe iurgia seminat·Huic extimplo veniet perdicio sua.et subi to contreturnec habebit vltra me dicinam.Greg· Stulto stulcior est· qui stulto placere contēdit·Pruis

siquidem moribus semper grauis ē
vita bonorum: quia malorum tor-
titudo · in rectitudinis norma veneā-
bilium virorum semper offendit ·
Minime enim conueniunt sibi · Et
est regula moralis · q̄ sicut in natu-
ris forma est decencior q̄ materia:
sic in moribus plus commendatur
modus q̄ ipsa actio · Bernhardus ·
In te consistito · non infra deci · non
supra attolli · non euadere in lōgi⁹
non extendi in latius · Tene mediū:
si non vis perdere modum · Loc⁹ me-
diūs tutus est · Medium sedes mo-
di et modus virtus · Leo papa Me-
lior est gradus lentior per iter rec-
tum q̄ velocitas festina p deuium ·
Cassi⁹ risus est vox confusa leticie ī
sultacōem immoderata hilaritate
denuncians · Lasciuia autem est in
decens motus dissoluti animi et cor-
poris: ex intempancia carnali pro-
diens · Bonū est ergo custodire mo-
destiam: que tantum clara q̄ rara
est · Gaudia semp animos inquie-
tant · Modus em̄ raro letis rebus
interuenit Ambros⁹ · Caueam⁹ ne
dū ↄlaxaē aīm volum⁹ soluam⁹ om-
nem armoniam: quasi concentum
quendam bonorum operum. Vsus
enim cito inflectit naturaz · Licet ei
interdum honesta loca ac suauia
sint: tamen ab ecclesiastica abhor-
rent regula: quoniam in scripturis
sanctis non reperimus ea quēad-
modum vsurpare possumus · Non
solum ergo profusos: sed etiam oēs
locos dedimandos arbitror · Crisos ·
Non dat deus ludere. sed dyabol⁹.
Audi quid ludentes passi sunt De-
dit populus manducare et bibere:
et surrexerunt ludere · Vbi salta-
tio ibi dyabolus · neqz enim de⁹ ad
hoc nobis dedit pedes vt cum came-
lis saltemus: sed ut cum āgelis cho-
rum faciam⁹ Dicit nāqz philosoph⁹
2 · ethicorū · Oportet q̄ in solacio lu-
di sit quedā collocutio consona et q̄
dam cōuictus: vt homo dicat et fa-
ciat qualia ad iocūditatez optet fa-
cere et dicere: et ut similiter ab aliis
facta et dicta audiat et accipiat Vñ
dicit Albert⁹ in cōmento · Omni stu-
dioso lud⁹ necessari⁹ est: ne sibi mēs
efficiatur inutilis Si em̄ semp intē
dat studio et animū vehemēter ap-
plicet ad aliq̄d dicendū vel faciend.
p̄certo spūs resoluitur: et resoluto
spiritu p̄pter motus animales. mē-
brorum artus destituuntur: et desti-
tutis membris eciam ipsū virtutis
studium annichilatur. Propter qd
homo studiosus requie indiget in
qua spiritus relaxetur et sensus
ad placencia dissoluantur: quate-
nus recreati et fortificati in opere
perseuerent · Thomas Sicut homo
indiget corporali quiete ad corporis
refocillacōnem: ita eciam indiget ho
nesta delectacōne propter fatigacō-
nem anime: p̄sertim quādo supra
sensibilia eleuat. Vt em̄ phs dicit q̄
est sompnus in corpe hoc est iocus
in anima: quedam em̄ requies in
huius vite conuersacōne cū ludo ha
betur · Anima autē que circa bona

sensibilia vsatur non tm fatigat: q̃ sūt hoī ꝓ naturalia Et ideo spiritua/les viri aliq̃n aīm relaxare cogūt. et ad aliquē ꝓbum iocū siue ludū descē/dere ꝓpē infirmitatē hūanā: q̃tenus fatigatas vires restaurēt. Dñ legi/t q̃ saīs iohēs a ecīā anthonius hac recreatione vsi fuerunt: scandalisa/tosq; temere inferunt dicentes A/nimus hoīs frāgeret: si nunq̃ a sua intentione relaxaret. Sicut in arcu distento pz ac. Augustinus. Volo vt tandem tibi pceas. Nam sapiēs de/cet inēdum remittere aciem rebus agendis intentā. In reuelationibz bē bḡitte legit virgo maria dixisse. Moderāta leticia ꝓpē infirmitatē carnis placet deo: q̃ si arcus nimis extendit cito frangitur. Itē ibidē. A/mici dei q̃nq; possūt cōsolari consola/tione temporali: sicut de verbis edifica/tionis. de ludo honesto. seu de alijs o/peribus: in quibus nichil detractoriū sit aut inhonestum. Sicut per exē/plum intelligere poteris. Si pugil emim semp teneret clausus: aut con/herent nerui. aut manus debilitarē/tur. Sic ecīā in spiritualibz. Si enim animus semp staret in cōtēplatione: aut euanesceret superbia. aut minue/tur corona glē sue. Aristotil. 2. ethic. Defes ludi moderāte vicōsus ē. Et q̃ alios moderatos ludos nō recipiūt vtiosi sunt: a dicūt duri a agrestes siue tomolchi. q̃si cōditionem hūane fragilitatis nō intelligentes. Itē. 2. ethicor. Defectus ludi minus est vi/tiosus: q̃m superexcessus. Pauci ete/nim aīci ꝓpter delectationē habēdi sūt: q̃ paz de delectatione sufficit ad vitā q̃sipio condimento. sicut paz de sale sufficit in cibo. Thōs dicta scōz q̃ lu/dos reprehendūt intelligenda sunt de illis q̃ inordinate ludis vtūt: et pci/pue de illis q̃ finem in delectatione lu/di ꝓstituūt: sicut de q̃busdam dr sapiēs xv. Estimauerūt ludū esse vitam nostrā. Quāuis emim ludus est vtil ꝓpter delectationem et quietem: nō tamen delectatio et quies ꝓpter se q̃/renda sūt in hūana vita: ꝑ ꝓpter ope/rationem. Tullius. Non ita genera/ti sumus a natura vt ad ludū et io/cū facti esse videamur: ꝑ ad seueritā/tem potius et ad q̃dam studia ḡuio/ra atq; maiora. Sicut ergo pueris nō omnē ludēdi licētiam damus. ꝑ e/am q̃ ab honestatis actionibz nō sit aliena: sic in ipō ioco aliq̃d ꝓbi inge/nij lumen eluceat. Illud autē iocan/di genus oīo cauea. quod est illibe/rabile petulans flagitiosū. obscenū. Thōs. Tria sūt in vtuoso ludo cauē/da. ꝓmo. vt delectatio ludi nō q̃rat̃ i/ā q̃busdam opīmonibz vel ꝓpibz vbis vel nociuis: ꝑ honeste ludicris et io/cūdis. Secūdo. vt non tōlit̃ ḡuitas anime resoluat̃. Tercio. vt sicut in oī/bus alijs humanis actionibus ser/uari debet cōgruitas psone et tempo/ri et loco: sic ecīam in ludo. vt scaliz tē/pore et hoīe dignus Est igitur circa ludū virtus q̃dam q̃ phūs eutrapeliam noīat. Et dr aliquis eutrapelus a bō vsione: q̃ scz bene vertit aliq̃ dcā vel facta in solatiū. Versus. Non pa/titur ludū fama fides. oculus. Item Thōs. Tēpācia geneāliter dcā signifi/cat q̃dā tēperiez. i. modeacōez q̃ ra/cōnit̃ i hūanis opacōibz et passionibz:

qđ est cōmune in ōi vtute morali. Dñ poeta. Est modꝰ in rebꝰ sunt certi demiqz fines. Quos vltra citraqz nescit cōsistere rectū. Oibꝰ adde modū modꝰ est pulchrima virtꝰ.

¶ Cōtra tēptacōes supbie et vane glorie. ¶ Ca. 21.

SAmuel. Nōne cū puulus eēs in oculis tuis elegit te dominus. et caput in israhel fuis es. Nūc autem qz piecisti sermonez domini proiecit te dñs ne sis rex. Ezechi. 28. Tu cherub signaculū similitudinis plenꝰ sapiēcia. pfectus decore in deliciis paradisi dei fuisti. et posui te in mōte sancto dei in medio lapidum ignitorum. Eleuatum est cor tuum in decore tuo. perdidisti sapienciam tuaz et eieci te de monte sancto dei. et perdidi te o cherub. et in terram proieci te. actē. Ecclīasti. x. Initium omnis peccati superbia. Augꝰ. Contra superbie vicium maxime tota militat cristiana doctrina. Humilitas hoies sanctis āgelis siles facit. et superbia ex angelis demones facit. Et ut euidenter ostendam. ipsa est omnium peccatorum inicium et finis. et causa. quomiā nō solum est peccatū. sz eciam nullum peccatum potuit a potest aut poterit eē sine supbia. que est inordinatus amor ꝓprie excellētie et puerse imitatur deum. Vel sic Superbia est peruerse celsitudis appetitus. Jē insidiatur tomis opibꝰ ut peant. Odit nāqz cum sociis eēlitatem sub illo. sed imponere vult sociis dominacōem suam pro illo. Jeronꝰ. Est quedam superbia bona. est quedam mala. De prima dicit̄ psa. lx. Ponam te in superbiam seculorū. Et hec dedignatur subdi vicijs De seconda dicitur psa. 28. De corone superbie. Et hec dedignatur subdi virtutibus. Est demiqz bona humilitas. et est mala humilitas. De prima dicitur pueꝛb. xi. Vbi humilitas ibi sapiencia. De seconda dicitur Eccī. iz. Noli esse humilis in sapiēcia tua. ps. 89. Ne auertas hominē in humilitatem. Pūa ad omnem virtutē est efficacissima. Secūda ad nullam virtutē ꝓficere simit. Thōs. Sī se humiliat. q suū cōsiderans defectū tenet se in infimis ꝑm modū suum sicut abrahā. Male se humiliat. qui honorē suum non intelligens compat se iumētis insipiētibus et fit similis illis. Tendere nāqz in aliqua maioā ex ꝓpriarum virium confidētia humilitati contrariatur. sz qz alioqs ex confidencia dīni auxilij in maioā tendat. hoc non ē cōtra humilitatē. presertim cum ex hoc aliquis magis apud deum exaltetur qz ei se magis per humilitatē subicit. Augꝰ. Aliud est leuare se ad deum. aliud ē leuare se contē deum. et ut tercium addam. aliud est absentare se a deo. Qui ante illum se ꝓicit ab illo erigitur. Qui aduersus illum se erigit et ab illo ꝓicitur. Qui ab illo fugit ab illo derelinquitur. Primū fecit dauid. filiꝰ ꝓdigꝰ. et publicanus. Secūdum pharao saul et sennacherib. Terciū fecit cayphas et iudas. Jacobi. x. Deꝰ supbis resistit. humilibus autē dat graciam Augꝰ. Supbia magē est miseria. Cetera vicia in maleficijs

valent: sola superbia eciam in rectefactis ẽ timenda Audeo dicere: supbꝫ esse vtile cadere in aliq̃d aptũ a manifestũ pẽm vnde sibi displicerent: q̃iam sibi placẽdo ceciderant· Saluberius sibi petrus displicuit quando fleuit: cꝫ sibi placuit quando p̃sumpsit: ꝑs· Imple fa· eorũ ig̃· et que· no· t· dñe· In xp̃o et in ecclesia maxime predicatur humilitas: In dyabolo maxime p̃dicat elatio· Ambrosius. Quisquis cupit diuinitatis tenere fastigia: humilitatis yma sectetur· Quicumq; vult fratrem preuenire regnando: prius illum p̃uemat obsequendo· Verum non indocta humilitas: sed que habeat sui modestiam et sciencia laudat· Scio humiliari: idest in quo loco· qua moderacõne· quo fine· in quo officio· in quo munere· Nesciuit phariseus humiliari: ideo rectus ẽ· Grande est in cibus tenere humilitatis mẽsuras· Bona hũilitas: que nichil appetẽdo totum qd̃ contẽpnit adipiscit· Greg· Perit oẽ qd̃ agit: si nõ hũilitate custodiat. Nã qui sine humilitate virtutes cõgregat: ventũ in puluere portat Augustin9· Non aliam tibi ad capescẽdam et obtinendã veritatis viã munias: cꝫ que munita est ab illo qui gressuum nostrorũ tanꝫ deus vidit infirmitatem· Ea aũt prima est humilitas: scda humilitas · tercia humilitas: et quociens interrogares hoc dicerem Excelsa est patria humilis est via: ergo qui querit patriam non recusat viam· Greg9. Euidentissimũ reproborum signum supbia est: At contra humilitas electorum· Thõs Virtutes vere ifundũt a deo· qui supbis resistit et humilibus dat grã: et ideo hũilitas primũ locum tenet inquantũ scilicet supbiam expellit cui deus resistit: et ꝑtet hominẽ subditum a aptum ad suscipiendũ influxum diuine gracie euacuãdo inflacõnem supbie Et ꝑm hoc dicit humilitas spiritualis edificij fundamentũ. Est eciam dispositõ ad libꝝ̃ũ accessum siue ꝓfectũ in spiritualia et diuina bona. Et ideo xp̃c p̃cipue humilitatem nobis cõmẽdauit· quia per hoc maxime remouet impedimentũ humane salutis· que consistit in hoc cꝫ homo ad celestia et spiritualia tendat· a quibus homo impeditur dum in terrenis magnificari studet· Et ideo dñs ut impedimentũ salutis auferret: exteriorẽ celsitudinem contempnendam monstrauit p humilitatis exemplu· Merito ergo post vtutes theologicales et virtutes intellectuales que respiciunt ipsam racõnem· a post iusticiã p̃sertim legalem· potior ceteris est humilitas· que nichil aliud ẽ cꝫ quedam moderacõ spiritus contra passionem spei: sicut mansuetudo cõtra passionem ire· Item quidam· Inter oĩs virtutes hũilitas ẽ securior: et facilime practicabilis· Vnde scĩ p̃es eã discipulis suis p̃mũ ꝓposuerunt: scientes cꝫ qui eam practicare nescierunt· ad alias minime adhuc ꝓ̃ualuerũt· Ipsi eciam fortissime in eius exercicijs se continuerunt diligentissime qz: nec vnꝫ amplius doluerũt cꝫ si quando ad alias virtutes sublimes practicandas trahebãt: scilicz

iusticie vl fortitudinis: cū suis oneri-
bus ameris. In quib⁹ teste gregorio vix illi pām vitare possunt: qui
eciam sciūt quō se obseruare debue-
rūt. Thōs Nullus act⁹ est ita facilis
et delectabilis sicut actus caritatis:
Nec vlla virtus ita delectabiliter ope-
ratur sicut caritas: q̄ est ōmib⁹ per-
fectior et dīnior. Sz q̄ q̄ diu sum⁹
viatores impedimur multipliciter
a pfectione: et insufficientes sum⁹ ad
singula sū aduertenda sū facienda:
ideo exercitia hūilitatis sunt nobis
iam faciliora et securiora. Si aūt
essem⁹ ōmino pfecti: non habem⁹ ne-
cesse sic cōsiliari quid facili⁹ quid se-
curi⁹ aī. vt modo. Vel possum⁹ dicē.
q̄ in hūilitate caritas opatur q̄ om
nib⁹ virtutib⁹ dat vitam et ordinē:
et sic non excluditur ōmino. Jeroni⁹
Humilitas sola est obseruatrix ali-
enoq; virtutum. Et michil est q̄ nos
ita deo et hominibus gratos faciat:
q̄ si vite merito non magni sed hūi
litate infimi videamur et simus.
Humilitatem sequere: non que osten-
ditur vel simulatur gestu aut fracta
voce verborum: sed que puro cor-
dis affectu exprimitur. Aliud enim
est virtutem habere: aliud virtutis
similitudinem. Multo illa deformi
or est superbia: que sub quibusdam
humilitatis signis latet. Nescio eī
quomodo turpiora sunt vicia. cum
virtutū specie celantur. Thomas
Humilitas attendit ad regulaz ra-
ōnis recte: scdm quam aliquis verā
existimacōnem de se habet. Hanc
autem regulam recte racōnis non
attendit superbia: ꝑ de se maiora ex-
istimat q̄ sint: quod contigit ex ir-
dinato appetitu ꝓprie excellencie. In
nocēci⁹. Omnis frex vicios⁹ dili-
git sibi simlē: solus superbus offen
dit elatum, puerb. xxiotercio. Inter
superbos semp sunt iurgia. Ecclias.
iij. Synagoge superborum non erit
sanitas. Ecclias. x. Quid superbis ter
ra et cinis: Mich. sexto. Humilia-
co tua in medio tui. Ecclias. v. Per-
didit de⁹ memoriaz superborum. Itez
ibidem Sedes ducum superborum de
struxit dom⁹: et fecit mites sedere
pro eis. Alanus Heu hominum vn
de iste fastus ista superbia: cuius e-
rumnosa natiuitas. cuius vitam
laboriosa demolitur penalitas: cui⁹
penalitatem penalior mortis conclu
det necessitas: cui est momentum vi
ta naufragium. mundus exilium:
cui vita aut abest aut spondet ab
senciam: mors aut instat aut mi-
natur instanciam. Cassi. Familia
re est hominibus extolli: cum tene
de se cognouerunt estimari. Augu
stin⁹ Facile est laudem non appe
dum negatur: difficile est tamen ea
non delectari cum offertur. Fratres
quales haberi volumus in laude ho
minum: tales operibus esse studea
m⁹. Nec ideo nos bonos estimem⁹
si bom predicamur: sed nos potius
nostro et non alieno iudicio discer-
namus. Nemo enim melius potest
scire quis sit: quā ipse qui sibi con-
scius est. Idem Qui nūc domine lau
datur vituperante te: tunc non li-
beratur iudicante te. Gregori⁹. Ne
immoderatis laudibus erigamur..
plerumq; nro rectoris nostri

modramine eciam detractionibus
lacerari pmittimur: ut cum nos vox
eleuat lingua detrahentis humiliet.
Et et illa arbor alte radicata qua-
si inter aduersantes ventos fixius
steterat: que dicebat, per gloriam a
ignobilitatem: per infamiam et bo-
nam famā, laus quippe sua iustos
dum cruciat purgat: iniquos dum
letificat reprobos monstrat. Sene-
ca. Nunq̄ in solido stetit superba fe-
licitas: et ingentium imperatorum
magna fastigia obliuione fragilita-
tis humane collapsa sunt. Item qui-
dam. Superbia destruit omnia si
comitetur. Innocēci⁹. Supbia tur-
rim euertit: linguam confundit: p-
strauit goliam: suspendit aman: in
terfecit nicanorem: holofernem de-
collauit: peremit anthiochum: pha-
raonem submersit: et sennacherib
interemit: iuxta quod scriptum est.
Sedes ducū supbor destruxit deus:
et radices gētium supbax arefecit.
Thōg. Difficile ē vitare supbiā ñ ppe
hēnciā ipugnōis sicut cōtigit in cō-
spiscencia: sed ppter latenciā eius:
qua deprehensa p racōnem tunc fa-
cile euitatur: tum ex consideracione
ppie infirmitatis: tum ex conside-
racione diuine magnitudinis: tum
ex consideracione virium et verum
vilium: ex quibus supbit. Siquidē
multi grauiter ceciderunt in aduer-
sis: sed multo pluries et multo gra-
uius in psperis: eo q̄ quandoq; sen
titur temptacō in aduersitate sed ra
ro in psperitate, verbi gracia. Cum
aliquis increpatur: affligitur in cor-
pore: molestatur in rebus vel ami-
cis: sentitur hēptacō sine motus im-
paciēcie indignacōnis vel odij. Cum
vero diligit laudat honorat: nō sen
titur extollēcia et iordinata mētis
delectacio: nec attendit miser homo
quantum sibi placeat indebite: qui
alijs placere se credit. Et quanto
minus et rarius temptacō sentitur:
tantomin⁹ a tanto difficilius temp-
tacōni resistitur. Bernard⁹. Sūma
virtus moāchi humilitas ē. Cū te hu-
miliari videris: hēto illud signū ī bonū
oīo argumētū grē ppīquātis: sic da-
uid cū a semei maledicēt. Video q̄a
humilitas iustificat nos: humilitas
dixi et nō humiliacō: quanti humili
ant qui humiles nō sunt. Alij cum
rancore humliant: alij pacienter:
alij libenter. Primi rei sunt: sequen
tes innoxij: vltimi iusti. Illius hu-
militas qui grauiter peccauit et si
amanda est: nō tamē admiranda.
Sed si quis innocēciam retinet et
michilomin⁹ humlitatē iungit: nōne
is videtur germinū anime possidere
decorē. O vir dei dauid. Vere hoīnē
ſm cor dei. q̄ se vlciscēti pocius q̄ ex
prbrāti sucessendum putauit. Quid
michi ait et vobis filij sarue? Nichil ī
nobis de⁹ preter sua dona coronat.
Basili⁹. Tria sunt que radicata nu
triunt humilitatem: scilicet assidui
tas subiectionis: consideracio ppie
fragilitatis: et consideracō rei melio-
ris. Valerius. Humilitas in pau-
pere grata est: in diuite gloiosa, hu-
militas inter inimicos blanda: su-
perbia vero inē amicos ingta. Sē,
p humilitas blanda ē et officiosa: in
amicicijs grata: in contumelijs ociosa.

Non extollitur prosperis: non imu-
tatur aduersis: non extorquet ser-
uicium. Non requirit voces adulanti
um: nisi qui se nouit laudacõne idig
num. Cass. Erubescant elati. Vbi
credunt loaum habere superbiam: cũ
celum et terram ab humilitate vi
deant occupatam: humilia enim re
spicit de⁹ in celo et in terra. Per hu
militatẽ membra xpi sciunt dyabo
li vicisse supbiam: p hanc fideles su
pra regna pficiunt: per hanc tirãni
ca supbia supatur: per hõc ĩmeter-
num martires coronãt. Nec potest
dici pfectus: qui humilitate est pua
e⁹ Crisp. Velle esse super õnes vitu-
perabile est: sustinere autem alter
super se minus est gloriosũ. Qui hu
milis est corde et indigniorẽ se aliis
arbitrat: nunq̃ desiderat superior
apparere. Primatus em̃ fugientes
se desiderat: desiderantem se horret.
Aug⁹. Difficile est ut nõ sit supbus.
qui diues est. Tolle supbiam: diuici-
e nõ nocebunt. Bernhard⁹. Vis sa
pere celsitudinẽ dei: capi pius humi
litatẽ xpi. Sola est virtus humili
tatis: lese caritatis vepacio. Nulla
splẽdidior gẽma in õm pcipue orna
tu sũmi pontificis: q̃ humilitatis.
Ipsa sola est que nõ solet gloriari:
non nouit presumere. cõtendere non
consuevit: gratiam inuentura est i
oculis sũme pietatis. Humilitas ñ
contẽdit iudicio: non pretẽdit iusti-
ciam qui vere humilis et semp quã
tũ in se est vult nescire: pcens anime
sue ne putet esse quod non est. Gre
go⁹. Diua eẽ potẽtibus solet et pne
semp rebus affluentibus elatio so-
ciatur: q̃ et sepe honoris habũdan
cia duriciam tumoris. Thomas. Su
pbia est periculosissimum pctm: q̃ ex ea oriri possunt õia pcta
Est em̃ inordinatus amor pprie ex-
cellencie. Excellencia autẽ potest ĩ
diuersis rebus inueniri: ĩ q̃tum sc̃z
ex ipsis occasio superbiẽdi sumit̃.
Greg⁹. Alter intumescit auro: alter
eloquio: alter infimis et terrenis ter
bus: alter sũmis et celestibus atq̃
virtutib⁹. Omnis ergo superbia eo
ipso in ymo iacet quo in alto se eri-
git: ut inde magis supposita cunctis
sit. vnde cunctis appetit superesse.
Dum enim metuit ex desiderio suo vi
lescere: vim etiam in voluntate sua
optat tolerare. Aug⁹. Multa ppe-
rã fiunt que nõ fiunt supbe: sc̃z ex ig
norãtia vel infirmitate. Thõs. Ex-
terior effectus supbie est transgre-
di pcepta. Interior effect⁹ est cõtẽp-
nere precepta. Pũ⁹ ĩ omni pcto
est. Secũdus non ẽ in quibusdam.
Non em̃ semp pctm fit exte cõ-
temptu. Radix quippe cunctorum mali
regina omniũ viciorum superbia ẽ:
de qua scriptura attestãte dicitur.
Inicium oĩs pcti supbia. Septem
principalia vicia de superbie vitiũ
te radice pferuntur: sc̃z inanis glo-
ria. inuidia. ira. tristicia. auaricia.
ventris ingluuies. et luxuria. Qua
tuor aũt sunt species. quib⁹ õnis tu-
mor arrogãtiũ demonstrat. Cum bo
nũ aut a semetipso bre se estimãt.
Aut si sibi datum desuper credunt
pro suis se accepisse meritis putant.
Aut certe cum iactant se habere
q̃ non habent. Aut despectis ceteris

singulariter videri appetunt habere quod habent. Aug⁹. Quid p̄est dispergēdo paupibus dare et pauperem fieri? cū anima misera paupior efficitur diuicias cōp̄nendo q̄ fuerat congregando? Item. si is qui de terrena prius gloria superbiebat postmodum de sanctitate extollitur: neq̄ cor eius elacō deseruit: sed ad eum consueta vemēs ut cognosci nesciat vestem mutauit. Cum ergo latenter oritur vigilanter abscidatur: ne puectu vigeat. ne vsu roborētur. Ieron⁹. Superbia natione celestis sublimiū appetit mētes: et q̄si ad p̄pios reuolās ortus appetit gloriā et puritatem. Bonū irrūpe festinat que de gloria et puritate hoīnū et āgelorū erupit: ut quos inuenit ptices grē faciat cōsortes ruine. Quid tam supbū. quid tam ingratū videri p̄t q̄ aduersus eius viuē voluntatē a quo ipm viuere accepis? q̄ illius p̄cepta despicere qui ideo aliquid impat ut causam habeat remunerandi? Isidor⁹ de sūmo bono. Omni vitio deteriorem esse supbiā constat: sed q̄ a sūmis psomis et primis assumitur: seu q̄ de ope iusticie et virtutis exorit minus culpa sentitur luxuria vero carnis ideo notabilis oībus ē. qm̄ satis p se turpis ē: a tū dispensante deo supbia minor est. Hugo. Supbia in celo nata ē: si velut īmemor qua via īde ceciderit illuc postea redire nō potuit. Bernard⁹. Supbia de supmis celestibus ad p̄ma p̄cipitat: humilitas ab ymis ad alta leuat. Angelus in celo ad tartara corruit: homo in mundo ad celū ascendit. Non ē p̄iculū q̄ tuam q̄z te humilies? Hoc cū quidā legisset: ait dyabolus. De libro isti q̄ vnq̄ scriptus est. Orig⁹. Quid supbit terra et cinis? ut homo arrogācia subleuetur? Oblitus q̄d erit. et q̄ fragili vasculo cōtineat? et quibz sterco ribus immersus sit. et q̄lia semp purgamenta de sua carne p̄iciat. Gregorius. Supborū mens semp ē ad irrogandas cōtumelias valida. ad tolerādas infirma. ad obediēdū pig. ad lacescēdos alios īportuna. ad ea que facere debet et p̄ualet ignaua: ad ea aūt q̄ nec facere debet nec p̄ualet pata. Hoc in eo q̄d sponte nō appetit nullis exhortacōibus agitur. ad hoc autē q̄d latenē desiderat q̄rit ut cogat. q̄ dū metuit ex desiderio suo vilescere. optat vim in sua voluntate tolerare. Bernard⁹. Que maior supbia. q̄ ut vnus hō toti cōgregacōi iuditiū suū p̄ferat. tanq̄ ipe solꝰ hēat spm̄ dei? Item. magna supbia et delictū maximū ē. vti datis tq̄ īnatis. a in acceptis būficijs gloriā vsurpaē būficij. Item. videas plerosq̄ in ecta de ignobilibus nobiles de paupibz diuites fōes. subito intumescē. p̄stine obliuisci abiectiōis. genus quoq̄ suum erubescere. et infirmos dedignari parentes? videas homines peramiosos ad honoēs quosq̄ ecclesiasticos et mox applaudere sēitate. vestiū mutacione non mētiū: et dignos se estimare dignitate ad quā ambigendo puemūt meritis nūmi magis q̄ vite. Thomas. Supbus ignarus ē. q̄ neq̄ deo suū intellectum subicit. ut ab eo eternitatis

tegmicõnē pcipiat neqz eciam ab ho-
mīb9 addiscē dignant. Et hec ēspi-
ciunt veritatē speculatiuā. Veritā-
tem eciā affectuam supbia directe im-
pedit. qz dum supbi delectātur in p-
pria excellēcia. excellēciam verita-
tis fastidiunt. puer. xi. Ubi humili-
tas ibi sapiēcia. Greg. Supbi a se-
creta q̄dam intelligēda pcipiunt.
et eorum dulcedinē expiri non pūt.
Et si nouerint quō sunt. ignorāt q̄.
modo sapiūt. Supbia vsqz in finē
vexat seruos dei. Aug9. Hoc ē vlti-
mū redeūtibus ad deum quod rece-
dētibus pmū fuit. vicz apostatare a
deo quod est iniciū supbie.

¶ Cōtra tēptacões ire inuidie ipa-
cīēcie indignacōis a amaritudis. Cap. 22.

Iesus xps. Discite a me.
qz mitis sū et humilis cor-
de. Nūi. 12°. Erat moyses
vir mitissim9 sup oēs hoīes qui mo-
rabantur in terra. pō. Diriget mā-
suetos in iudicio. docebit mites vias
suas. Item. In domino laudabitur
anima mea. audiant mansueti a le-
tentur. Item. Mansueti hereditā-
bunt terram. et delectētur in multi-
tudine pacis. Item. vt saluos faceret ōnes
mansuetos terre. Item Suscipiēs
mansuetos dñs. Item. Exaltabit
mansuetos in salutem. ysaie. ii. Ar-
guet in equitate pro mansuetis ter-
re. Item. vi. Ad annunciandū man-
suetis misit me. Judith. xx. Humi-
lium a mansuetorum semp tibi pla-
cant deprecacō. Eccī. p°. Beneplacitū
est illi fides et mansuetudo. prouer.
iii. Mansuetis dabit graciam. Eccī.
ij. Ve hijs qui perdiderunt sustinen-
ciam. et dereliquerunt vias rectas.
et diuerterunt in vias prauas. Item
iii. Fili in mansuetudine opa tua p-
fice. et super hominū gloriam dili-
geris. Item. x. Fili in mansuetudīe
serua animā tuam. a da illi honorē
sm meritum suum. Item. xi. Respō.
de pacifice in mansuetudine. Item
v. Esto mansuetus ad audiēdum
verbum dei ut intelligas. et cum sa-
piēcia proferas responsum verum.
p°. thi. ij°. Seruū dei nō oportet litiga-
re. sz mansuetum eē ad oēs. Item. vi°.
Sectare māsuetudinē pacīam cū.
Eph̄. x. In māsuetudine cum pacīa
supportātes inuicē in caritate. Om-
nis amaritudo et ira et indignatio
et clamor et blasphemia tollatur a
vobis cum omni malicia. Estote au-
tem inuicē benigni misericordes. do-
nantes inuicem. sicut et deus in cri
sto donauit vobis Jacob. p̄. Sit om-
nis homo velox ad audiendū tard9.
autem ad loquēdum. et tardus ad
irā. Ira em̄ viri iusticiam dei nō ope-
ratur. Propter qđ abicientes ōnem im-
mundiciaz et habūdanciaz malicie
in mansuetudine suscipite insitum9
bū. quod potest saluare animas ve-
stras. Ysa. xx. Ve qui p̄daris. nōne
ipse p̄daberis. Et qui spernis. non
ne et ipse spneris. Cū consūmaue-
ris depdacōnē. depdaberis. Cū fati-
gatus desieris. ptēpnere. ptēpneris.
pū. 29. Vir iracūdus puocat rixas.
et qui ad indignandū facilis ē. erit
ad peccata proclīuior. Eccīas. sexto
Verbum dulce multiplicat amicos.
et mitigat inimicos. Et lingua eu-
charis in bono homine habundabit.

dabit Ihē.31. Non despicias primū in iocūditate illius: nec verba ipēij dicas illi. 32. In multis esto quasi nesciens: et audi tacēs. Eccī.18. Sē per iurgia qrit malus: angelus āt crudelis mittet cōtra eū. Isa.lvij. Cor impij quasi mare feruēs quod quiesce re nō potest: et redūdat fluctus ei9 in cōculcationem et lutum. Non est pax impijs dicit dominꝰ deus. Pax hominibus bonevoluntatis. Sup quem lusistis: sup quem dilatastis os. et eiecistis linguā: Justus perit et non est qui recogitet in corde suo: et viri misericordie colligūt qz non est qui intelligit. Nūqd nō sup hijs indignabor ait dominus: Eccī.ij. In humilitate patientiā habe. Ps. xx. Patientia pauperū nō pibit in finem. Ps. 60 Tu es patientia mea domine. 16. Ab ipo patientia mea. Luc.8. Qui verbū suscipiūt in corde optimo: fructū afferūt in patiētia. Luc.21. In patiētia vestra possidebitis aīas vrās. ij.cor.6. In multa patientia exhibe amus nos sicut dei mīstros. 2ac. Ps. 33. Multe tribulationes iustorū: de ommibus hijs liberabit eos dñs. Hebr. x. Patientia nobis necessaria ē. Ihē.xij. Curramus ppositū nobis ē. tamen: ad.i.ac. Qui pposito sibi gaudio sustinuit crucē confusione pteptā. Recogitate eū qui talem sustinuit a pcōrꝰ adūsum semetipm cōtradictionem: vt ne fatigemī animis vestris deficientes. Jac.1. Patientia opus pfectū habet. Ihē v. Ecce bēficamus eos qui sustinuerūt. Sufferētiā iob audistis: et finē dñi vidistis. ij.pe.1. Ministrate in abstinencia patiētiā. Job.v. Parvulū occidit invidia: virum stultū interficit iracūdia. pū.12. Putredo ossiū invidia. Eccīs. Aīadūti oēs labores hominū et industrias pter invidie primi. Sapiē.ij. Invidia āt diaboli mors introivit in orbem terrarum: imitātur āt illū qui sūt ex pte illi9. Leuī.19. Non facies calūpniam primo tuo: nec vi opprimes eū. Nō oderis frēm tuū in corde tuo: sed publice argue eum: nec habeas super illo peccatū. Non qrās vltionem: nec memor (civis) murie ciuū tuorū. Ma.6. Si dimiseritis hominib9 peccata eorū: dimittet vob pr̄ vr̄ celestis peccata vra. Mat.v. Audistis qr dictū est antiquis. Non occides. Ego autē dico vobis: qz omnis qui irascit fratri suo reus erit iudicio. Qui autē dixerit racha: reus erit concilio. Qui autē dixerit fatue: reus erit gehēne ignis. Audistis qr dictū ē. diliges primū tuū: et odio habebis inimicū tuū. Ego autē dico vob. Diligite inimicos vrōs: bēfacite hijs qui oderūt vos. et orate p psequentibz et calūpniātib9 vos: vt sitis filij patris vestri qui in celis est. qui solē suū oriri facit sup bonos et malos: et pluit sup iustos et iniustos. Si enī diligitis eos qui vos diligūt: quā mercedem habebitis. Nonne et publicani hoc faciūt? Estote ergo pfecti: sicut et pater vr̄ celestis pfectus est. Mat.18. Sic faciet vob pater meus celestis: si non remiseritis vnusquisqz fratri suo de cordibus vr̄is: idest tradet tortorib9. qad usqz reddatis vniuersū debitū. Ihē eccī. 28. Homo hoī seruat ira: et a deo q. rat medelā? p Johānis.ij. Qui odit

frēz suū tēbs ē vsz adhuc Qui frēz diligit suū ī lūce pmanet ⁊ scādalū ī eo nō ē. Itē nij° ca°. Kmi diliga⁹ nos inuicē qr caritas ex deo ē. et oīs q̄ diligit frēz suū ex deo ē. et cognoscit deū. Kmi si de⁹ dilexit nos ⁊ nos debem⁹ alt̄utz diligē. Si quis dixerit qm̄ diligo deū et frēm suū odit. mēdax est Qui em̄ nō diligit frēz suū quē videt. deū quē ñ videt quo pt diligē. Et hoc mādatū hēm⁹ a deo vt q̄ diligit deum diligat et frēz suū. Deus caritas est. Dñs ad mech. Qui cordis ⁊ corpis teḡem desiderat ꝓseq̄.oz cp hūilis sit ⁊ mitis. et vt in amore q̄ me in tris oīb⁹ affabilē exhibui et temignū. talē oīb⁹ se demōstret. Itē. In q̄uq̄z aīa crux nō ē idē tbulatio. nulla paūa ē. Et vbi paūa nō ē. sal⁹ nō ē. Thōs p̄ma 2ᵉ. q. 61. Paūa dr hec opus pfectū in tolerātia maloz. in q̄bus ñ solū excludit iustā vindictā quā ecia excludit iusticia. nec solū odiū quod facit caritas. nec solam irā qd facit mansuetudo. sz excludit tristiciam inordinatā q̄ est radix oīm p̄dictoz. ⁊ ideo in hoc ē perfectior et maior cp in hac materia extirpat radicē. Nō tñ ob hoc ē simplicit pfectior oīb⁹ alijs vtutib⁹. qr fortitudo nō solū sustinet omnes molestias absq̄z pturbacōe qd ē pacietie. sz ecia ingeit se eis cū opus fuerit. etin hoc precellit. Augustinus. Ira quātū me fert opinio. est turbulentus appetitus auferendi ea que facilitatem actionis impediunt. Idcirco plerumq̄z non hominibus tantum sed calamo irascimur in scribendo. eumq̄z collidim⁹. atq̄z frangimus. et cuiz instrumento quilibet. ex quo difficultatem se pati arbitrat. Hec āt assiduitate irascēdi fel crescē ena medici affirmant. cremito autē fellis rursus ⁊ facile et ꝓpe nullis causis existentibus irascimur. Idem. Hic acetū corrūpit vas si diuci⁹ ibi fuerit. sic ira corrūpit cor. si in alterum diem durauerit. Idem. Furor est ira breuis. que non tam ex malicie ꝓposito. q̄ euentu subito contingit. Idem in regula Iites à nullas habeatis à q̄ celerrime finiatis. ne ira crescat in odium et in trabem de festuca. et animam faciat homicidam. Sicut enim legitis. Qui fratrem suū odit. homicida est. Quicūq̄z conuitio vel maledicto vel crimini⁹ obiectu aliq̄z leserit inuicē sibi debita relaxare debebunt ꝓpter orationes vestras. q̄s vtiq̄z quanto crebriores habetis tanto sanctiores habere debetis. Idē. melior est autem. qui quāuis ira sepe temptetur tamen impetraē festinat vt sibi dimittat an se fecisse cognoscat iniuriā. q̄ qui tardius irascit et ad vemiā petendā tardius iudicatur. Qui autē nunq̄ vult petere vemiā aut nō ex animo petit. sine causa est in monasterio. ec si inde non pciat. Idem. Ira oculum turbat. odium generat. Nulli irascenti ira sua videt iniusta. Ira enim inueterascens ita fit odium. dummodo q̄s iusti doloris admixta dulcedo diuci⁹ eam in vase detinet. donec acetescat. vasq̄z corrumpat. Idem. Iram fratris tunc tu portabis cum tu aduersus eum nō ~~iomodo~~ irasceris. Vt rursum illo eodem tempore quo ~~tempore~~ te ira preoccupauerit ille te lenitate et

z trāquillitate suppor tet. Ber. Video
qđ mltū doleo. post spretā scli pōpā
nōnullos ī scola humilitatis superbiā
magis addiscē atqz sub alis mitis
humilisqz mgrū quo insolescē: z im-
patientes amplius fieri in claustro
q̄ fuissent in sclo. Qđqz magis pū-
sum est. pleriqz in domo dei nō patiū-
tur hñ contemptū: qui in sua non mi-
si contemptibiles esse potuerūt. Aug.
Nimis dolendum est. quod aī apos-
toli nec horribilibus tormentis po-
terant a caritate dei separari. nos inē-
dum ociosis fabulis a sepō puissimū
uitium. ymmo quandoqz ꝓter sig-
num ita derelinquimus caritatem:
vt non solum multis diebus. sed eci-
am mensibus nec loqui nec amici.
am habeamus. Senem. Magnam
vtutē putat: si quis vba deuorare
sciat. Addit quidam. q̄ nō minor ē
digerē: ne eructuare incipiāt in pri.
Greg. Pacientia vera est: q̄ et ipsū
amat quē pōrt. Nam tolerare z odi-
sse nō est vtus māsuetudinis: ꝫ vela-
men furoris. Ille si quidē vere pfūs
est: qui erga impfectionē ꝓximi im-
pacīs nō ē. Alter esse rēnuit: quē cā
yn malicia nō exercet. Hij ergo ve-
raciter bni sūt: qui in bnitate pfis-
tere eciā inter malos pñt. Tul. de aī
cicia Turpe ē maxiē hoī vtuoso reci
tare iniurias: et odioz sopitos cinēs
denuo fuscitare. Seneca. Memoria bñficioz
labilis ē. iuriaz tenax. Qui bni est
fare pati. De hoc ita legi in nobilissi-
mo libello quasi exhortone nos al-
oquēte ac dicente. Solēt dilectissi-
mi reges legem dare suis subiectis.
leges instituere. pcepta imponē. q̄
bus et bonos inquietis diutnitate
pacificā do consuēt: et malos a lesi-
one bonoz cōpendo cohercēt. Nrā ve-
ro lex amor est. ius nostr. benuolē-
cia est: pcepta nrā sunt benefacere.
seruire. dare oībus tam bonis q̄ ma-
lis: vt hijs beneficijs et bonos in pa-
ce et benuolēcia nā iugit teneam?
et malos a lesione nra retraham?
taliqz eos ultione a malefaciēdo cō-
pescamus. Qui tamen si nec nos sic
desierint ledere. illis quidem lesionis
malum imputabitur: nobis vero eit
pro lucro et grādi ꝓfus cōmodo ce-
det si modo eis bonum ꝓ malo sem-
per reddere meminerimus. Nec iam
inimici ꝫ maximi amici a eo nobis
adiutores erūt: dum nobis occasio-
nem coronē celestis ꝓmerendē pre-
bent. Ergo sicut reges huius seculi
suos sibi hostes bellando subigere
atque in suum contendunt seruicīū
redigere: ita et nos tolerando bene-
faciendo nostros in nostrum famu-
latum retorquemus inimicos: dum
per eorum seruiciam et a malis que
commisimus purgamur. et bonis ce-
lestibus donatamur. Eant igi-
tur illi. preparent arma: currus et
equos querant. exercitus congre-
gent. milites instruant: ferro indu
ti. armis onusti. huc illucqz discur-
rant: uociferacione vlulatu. ac tuba
rum clangore nubes ipsas pulsent:
mutuis sese vulneribus lanient. cru
oris riuos currere faciant: nos ī do
mibus nostris sedentes vel in cubi
libus iacentes ac multa cum pace
z mentis quiete degentes. multo me-
lius q̄ illi pugnā: et lōge excellēcio

triumphamus. Postquam enī hec
omnia fecerint: postquam vrbes et
castella subuerterint. et multas si
bi gentes et regna subiugauerint:
si q̄liter contra vitia sua dimicent
interrogent: turpiter eos ac quosli-
bet eorum eciā minimo superari in
uenies: in tantum vt peccatum illō
quod pauperes quiq; et rustici facilē
q̄t euincere: illi si eos perquibas fa-
teantur nullomodo posse superare.
Quid igitur? Illi hijs ommibus labo
ribus suis penam acquirūt eternā:
nos cum ioanditate et leticia spiri-
tali celestem lucramur gloriam.
Reges et principes thesaurizāt sibi
thesauros auri et argenti. gemma-
rum et aromatum: congregant sibi
vasa preciosa. vestes perigrinas. or
namenta exquisita. multiplicāt pos-
sessiones. familias. domos diuicias.
Nos pro hijs delectamur in testimo-
nio bone conscientie: in sanctitate in-
nocentis vite: in puritate voluntā-
tis bone. Multiplicamus bonorum
morum diuicias sanctorum operum:
thesauros spiritualium cogitationū.
Illi volunt habere quam pluēs ser-
uos et ancillas. qui eis ad cunctos
nutus obediāt: et ī omni cuā et delec
tatione carnis obsequantur. Nos
glorioſius ad saluatōis exemplum
maluimus ministrare q̄ am minis-
trari. subici q̄ am preesse. obedie q̄
uitare: pro delectatione vero carnis
in spiritualibus delectamur delicijs:
dum nos delectat scripturarum pro
funda inuestigare et veritatis noti-
ciam ab ymo elicere: dum diuinis
laudibus et ymnis libet magnam
diei partem noctisq; occupare. et in
vocis melodia ī ternam quere re dul
cedinem: dum placet eciam angelo-
rum conuersationem mētis perqui-
sitione indagare. et glorie ad quam
suspiramus vel vmbram aliquam
seu vltima quedā vestigia perscru-
tari: dū in ipsi9 diuinitatis maiesta
tem mens audet aliquando oculum
figere: et ex illa inestimabili suaui-
tate quippiam vel tenuiter gustare.
Absit enim vt religiosus quisq; car
nali qualibet ioanditate suam pa-
tiat resoluī mentem. et quod deo de
bet carni tribuat: vt videlicet a spi-
tuali dulcedine mentis intuitum aū
tens ad corporea illum lenocinia re-
torqueat: cum tam multa et varia
nobis spiritalia bā diuina prepa
rauerit prouidentia: in quorum mi-
rifica delectatione mens die noctuq;
detineatur humana: sicut scriptum
est. Multa fecisti tu domine mira-
bilia tua: et cogitationibus tuis nō
ē qui similis sit tibi. Et qui hijs vi-
gilanter intendit facilius seculi blā
dimenta fastidit: ac eius aduersa
non solum pacienter sed eciam libē
ter tanquam sibi a deo transmissa
suscipit. Item in alio quodam trac-
tatu notabili sic legi de hac scā et p-
fecta pacientia. Diuina voluntas
rectitudinis regula est. ad quam
omnis fortitudo nostra rectifican-
da et regulanda est: omnisq; et vo-
luntas mortificari et annullari de-
bet que huic equitati voluntatiq;
diuine non congruit. Huius exem-
plum prebuit nobis saluator dicēs.
Pater ~~non mea sed tua voluntas fiat~~

ff faciliā.

nō mea. ꝫ tua uolūtas fiat. Dicam⁹ igit̄ et nos. p̄ summum gaudiū m̄ est te iuuante: vt impleatur uoluntas tua in me Dicamus ꝓinde cunctis aduersarijs nostris · Nichil me leſiſtis kaiſſimi frēs et amici · nec quicq̄ michi nocuiſtis ſed plurimū iuuiſtis: quia uoluntatē patris mei semp michi benegplacitā erga me feciſtis. uirona maq; pacientie adauxiſtis · aut ad omne minus. grauem pmitentie ſatiſſactionem. ad quā hic aut in futuro tenebar michi leuiorē reddidiſtis. Sic ergo pſecutoribz nostris nedum non moleſti eſſe debem⁹ ꝫ grati: cum videam⁹ eos miniſtros eſſe inter deum et nos: ut eorum miniſterio pficiatur in nobis voluntas dei. Hoc eſt quod beatus ḡḡ. dicit: ſcilicet q̄ lucr̄ facere de inimicis poſſum⁹ ipos diligendo: et hoc utiq; ſalubrimū eſt: q̄n eciā ipſi q̄ nos pſequūt̄ ſi uolumus aīci nostri fūt et aduto⁹s. liz hoc ipſi nō intēderūt. Conſtat em̄ quod dominꝰ de⁹ michi uult · aut pmittit nobis accidere aduſitatis: niſi fuerit ꝓ bono nr̄o. Hec ſi diligent attēderem⁹ de nullo ꝓtriſtaremur. nulli iraſcēmur eciam ad horam: ſed potius reputaremus nos obligatos cuilibet nob iniuriāti. Hinc beatus gregorius · xx · mō · exponens illud iob · xo · Memēto belli et ultra non addas loq̄: dicit Si impetentem te occulti aduerſarij gladium ſpicis: flagellū patris nullatenus phorreſcis · Videos em̄ quali flagello te feriо: ſed interi negligis a quāto te hoſte flagellando liberuu ſeruo · Tanto te ad diſciplinam patris exhibe tacitum: quāto te ſpicis ad bella hoſtis infirmū. Dum ergo me corripiente peruteris vt equanimiter feras hoſtē tuum ad memoriam reuocans durū non eſtimas omne qđ patris: dum extēmis cruciatibus ab interna paſſione liberaris. Criſ · Melius ē odium ꝓpter deum: quam amor qui eſt ꝓpter ipſum. Cum enim ꝓpter deum amamur debitores dei ſumus: cum uero odio habemur ꝓpter ipſum debitorem facimus nobis deum. Ber̄. Ommino ſufficit aduerſum os loq̄ntium iniqua · opinio bonorum cum teſtimonio conſcientie. Bona pfecto conſolatio cum blaſphemamur a malis benefacientes: ſi rē diligant nos. Auguſtin⁹. Miteſcere eſt nō contradicere diuine ſcripture ſi aliq̄ vicia noſtra peruertit · ſiue non intellecte quaſi nos uerius et melius ſapere et precipere poſſemus · Oportet ergo non ſoluu erga proximum ſed multo fortius erga deum eſſe pacientē · ad quem omnia referre debemus. Ambroſius. Illud eſt magnificum ſi ſubiectus contumelijs iudiciū dei laudes: ſi uexatus egritudine iudicia dei deprecēris: ſi te inopia non reuocet. quo minus laudes iuſticiam dei. Auguſtin⁹. Fili ſi ploras: ſub prē plora. Noli cum indignatione. Noli cum tipo ſuperbie quod patris ſuffere · Unde plangis · medicina eſt non pena Noli repellere flagellum: ſi non vis repelli ab hereditate. Noli attendere quam penam habeas ī flagello: ſed quem locum ī teſtamēto. ~~Omnes iniquitates que ſunt in~~

Omnes imq̃tates q̃ fiũt in ẽra ad tẽ
pus · oẽs felicitates hoĩm maloꝝ · õ.
nes labores iustoꝝ · meditãti die ac
nocte legẽ dei nulli sũt · et toleãt oĩa.
Nolim te ꝓfidere · noli de te ꝑsumẽ · ꝫ
dic deo tuo. tu es paãa mea dñe. Vir
tus em̃ q̃ paãa dr̃ tã magnũ dei do
nũ ẽ · vt eciã ipi⁹ q̃ nobis eã largit
paãa ꝑdicet. Per facile ẽ vestẽ ꝓp
tã hrẽ · ĩclinato capite icedẽ · velũ sup
oculos dimittẽ · ꝫ verũ hũlẽ iniurie
oñdũt. Paãa igit vera · paãa veligi
osa · paãa xpiana ab ipo ẽ · a q̃ ẽ oẽ
donũ pfãm · a patre luminũ · apud
quẽ nõ ẽ trãsmutatio nec vicissitu.
dinis obũbratio. Nõ q̃ ones vtutes
exaiant ꝑ paãaz · Nota q̃ gñaliter
loq̃ndo. hec noĩa clemẽcia. mãsuetudo.
mititas. pietas. benigtas. benuolen
cia. paãa. leitas. sufferẽtia. hũaitas
cũ similib⁹ videt idẽ sigficaẽ q̃si sint
una vtus · tñ dr̃nt int̃ se multũ. Pro
q̃ est adũtẽdũ · ꝑ sctm thõz in 22ᵉ · q̃
vtutes morales ordinãt ad bonum
inq̃tũ ꝓhuãt bonũ rõis ꝓtra ĩpetus
passionũ. Dicit em̃ 2°. ethi⁹ q̃ virtus
moralis ꝓsistit circa passiones et ac
tiones · Passiões ãt intiores. sũt ac
tionũ exti⁹ ꝓncipia. ã ee ĩpedimen
ta · Et ideo vtutes q̃ moderãt passio
nes. q̃dãmõ ꝓcurrũt in eundẽ effectũ
cũ vtutibus q̃ moderãtur actiones:
licet specie differãt · Sicut iustitia
ꝓhibet furtum puniendo · liteãlitas
largiendo Eundẽ effectũ intẽdit rep
a dux ĩ exercitu scz ordinãe milites:
licz diúsa ꝓfilia seq̃nt · Ira quo ad i
ram que est passio valde vehemens
nõ sufficit vna virtus ad moderati
onẽ eius: ꝫ plures requirunt · Quia
enim ira est appetitus vindicte. ideo
requiritur primo mansuetudo q̃ ip
sum appetitum vindicte refrenet ·
Secũdo requiritur clemencia mode
ratiua exterioris punitionis · Unde
nota. q̃ quia naturãlius est homini
appetere vindictam miuriaꝝ illata
rum q̃ ab hoc deficere · eo q̃ vir ali
animis parue videt miurie sibi
illate vt salustius dicit · ideo virtus
nominatur a diminutione ire ꝓpi⁹
q̃ a superhabundantia. Raissimus
em̃ est qui deficit ab ira quasi ob hoc
defectuosus moraliter · ideo non est
necesse apponere remedium vt scilz
quis assuescat ad irascendum. ꝫ po
cius econtra · Hinc philosophus in
quarto ethicoꝝ dicit. q̃ habitus qui
mediũ tenet in ira est ĩnominatus
ꝓpter raritatem · quem tamen nos a
diminutione ire denominamus scz
nomine mansuetudinis · Mititas
autem nominatur magna quies a
nime · quam nulla passio perturbaẽ
potest · Unde dicitur mitis quem mẽ
tis amaritudo nõ afficit · Et nota q̃
mititas siue mansuetudo · quandoq;
dicitur virtus · quandoq; beatitudo.
quãdoq; fructus · quod nõ est inconu
eniens · q̃ beatitudines sũt actus
vtutũ · fructus autem sũt delectatio
nes de actib⁹ vtutũ. Omnia hec ctra
passionem ire · Eccli · xl · Tibie ꝫ psal
lentiũ suauem faciũt melodiã · ꝫ sup
vtraq; lingua suauis · Benignitas
ãt videt ꝑtinere ad opacõem · Un ꝫ
dicit · q̃ benign⁹ est vir spõte ad bñfa
ciẽdum paratus. ꝫ dulcis ad eloqui
um · Et ãdromachus dicit · benignitas
est habitus voluntarie benefactiuus

Cassi. Ornamentū ommiū bonoꝝ ē sincera benignitas: q̄ nūq̄ ē sola: qz de virtutibus cognoscit esse generata. Benuolēcia vero est actus wlūtatis sicut dilectio: ſ̄ in hoc differt q̄ ad non est cōpleta amicicia sed pūcipiū eius: q̄si motio q̄dā p̄cedens ad amorem. Passio em̄ amoris nō subiecto exoriꝝ sicut ira: sed per aliq̄ assiduam inspectionē rei amate. Pietatis ecia donum quandā conuenīēciam habet cum istis: sicut Aug⁹ dic̄. q̄ pietas q̄uerit mitibz. Paciētia vēo ordinat contra passionē tristicie: sicut fortitudo contra timorem. Ptinet em̄ ad fortē viriliter aggredi ſ̄ dictamen recte rationis: ad sustinendum sūma periacula q̄ sūt circa mortē. et nō timere. Sed ad patientiam ptinet eq̄mmiter q̄peti penas que ab alijs infligunt et non deficere: nec tristari de illis q̄pter bonū vtutis et meritum qđ inde q̄uenit. Et sic pz q̄ patiencia adiūgit fortitudinem: sicut vē secūdaia p̄ncipali. Non em̄ sufficit fortiter q̄impauide accedere: ſ̄ eciam requirit vt non deficiat quis q̄pter p̄sencium penaꝝ tristiciam vel dolorem. Patet ergo quod ad patienciā pertinet: vt q̄pter huiusmodi tristicias quanteumq̄z sint. homo non recedat a bono virtutis. Verum sicut ad mitigandam passionem ire plures virtutes ordinantur: sic ecia ad tristiciam q̄ iuidie siue odio vicina est gemitrixq̄z accidie. Nam temperācia ordinatur ad refrenandum tristiciam que oritur ex abstinencia ciborum vel venerorum: longanimitas ad exspectanda bona promissa. eo q̄ spes q̄ differt̄ affligit aīaz: constācia ad tolerācia labois quēlibē sustinet ī q̄tinuata execucōe boni operis: eo q̄ vir fidelis crebro cōtristat̄ ī exercitatiōe sua a facie inimici: et a tribulacōe peccatoris. Inuenīūt ec̄ alij tm̄ ī sac̄ scriptura ad idē ꝺ̄ suiētes: viz sufferēcia q̄ ad leuia offē dicula referri p̄t ſm illd. ij. cor. ii. li. tenē suffertis mapiētes. Sustinencia. q̄ ad maiora. ſm illd i. thi. i. memores fidei vē labois a caritatis sustinēcie spei. Supportātia. q̄ ad īfirmos refert̄. q̄ n̄ p̄nt facē debitū suū: ſm illd ij. cor̄. xi. ſ̄ a supportate me. Ephē. iiij. supportantes inuicē ī caritate. Et licet sepe vnum portetur p alio: tamen ſm hunc sensum omnia hec ordinantur cōtra passionem ēsticie que mordax valde est si non bene reguletur: et multas occasiones habet ebuliendi cōtra rationem. Ipsa em̄ mortem operatur: vt dicitur ij. cor̄. v. Et eccles. xxx. multos occidit tristitia. Et nō ē vtilitas in ea sicut in alijs q̄busdam passionibus: q̄ saltem ad aliquid vtiles sunt. Hinc Augustinus dicit. Pacientia hom̄is est q̄ mala equo animo toleramus id est sine p̄turbatione tristitie: ne aīmo miquo bona deseramus p q̄ ad melioa q̄eiam. Et apd gētiles patientia īmēse laudis extitit. Vñ dic̄ tullius q̄ paāa ē hoēstatis ac vtilitatis cā. wlūtaia ac diuina p̄ssio re p arduaꝝ ac difficiliū. Vbi tñ ē nōdū q̄ paāa gētiliū l'hoim ī pcō mōli exūtiū n̄ ē meritoia etne vite: q̄ n̄ p̄cedit ex aōre supnāli. i. caritate: sic illa de q̄ dr̄ ī p̄s. tues paāa mea. s. de.

Eritq; ab ipo scz deo est paña mea Et ap9. Caritas paciens est. Sed à pcedit ex viciosa cupia: sicut videmus in natuà corrup: in q dña natur pui ne impatio ap̃li9 q; rõ à pcedit ex zelo vtutũ politicaq; bonũ vtutis politice nõ ẽ sup̃ naturã ꝫ ẽ pmẽ suratũ nature hũane: a nõ absq; auxilio gcie gtũfaciẽtis pt wlũtas hũana in illõ tẽdẽ licet nõ absq; auxilio dei. Aut pcedit ex amore quo homo naturaliter diligit suã carnem: vnde aliq; pter sanitatẽ corporis veapã dam gnia q̃dam amara patiunt. Ex q̃bus notabiliter ꝓsideranti pt multiplex solucõ q̃rũdam argumentoq; q̃ in moalib9 fiunt de difficultate actuũ hũanoq;: viz q; puũ op9 naturã in seruitio dei gnat: ꝫ in ꝓpria pausãtia eciã gnis labor delectat. Racio iã dcã est. Nemo em̃ opat nisi ad aliquod respiciat: q; ergo fides in solatione ẽ: neq; rõ ipa cõphendit. ꝫ q̃si captiua ei subseruit: ideo pz q; tota naturã ista destituta mitit contra motionẽ fidei q̃si gratis opet et labotẽ suũ pdat: eo q; quicq̃d pmittit sup̃ eius capacitatẽ est: a in longinquũ adhuc differt. Cõcupiscẽma autẽ in pñti blandit: a eius obiectũ efficacit naturã plapsam mouẽ pt: q; ẽ et seq̃t facilis obia siue ad opandũ sũ ad sustinẽdũ. Hinc est q; tã multiplex exhortatio scõq; patq; p implorãda gratia ẽ in minimis: q; oõ ẽ sup̃ facultatẽ nature aliq̃d posse facere vel pati qd meritoriũ sit eẽne vite. Exemplũ dat de põdẽ gui qd ex nãli robore nẽo leuare posset: siue de rei sublimi loco pita. Ad hec leuãda l' attigẽda nullq; se sufficeret sine instrumẽtis vel ope alteri9. Sic in materia vtutũ veaq; et pcipue magnaq; sicut sũt fortitudo et iusticia et pacientia ẽ sentiẽdũ: q; difficilima ẽ pris eaq; et lesiua in pñti: et pmium adhuc remotũ et q̃si in longinquo ꝓsitutũ. Ex q̃ ec sequit q; q̃uis sublimime vtus paãe laudet q̃si opus pfectũ hñs: tamẽ q; caute vult pficẽ nõ dz se ip̃i ouide ingerẽ ad pticãdã eã: ꝫ hũiliter seipm̃ i seipo metiri. semp q̃i sibijpi suspect9 de arduitate ei9. Et si tũc occasio se pbeat. firmiter cõfidẽ de auxilio dine gcie: q; rẽ a nõbiliter pdẽtes ñ simit tẽptoi vltra viẽs: frontose ãt se ingẽtes sibi relinq; donec sciãt qm̃ michil ex se pñt. Paãa em̃ ꝓpat hñe: q; nõ crescat nisi int̃ vitrua et fulgura et veprees et spinas: int̃ quas nõ ledi diuine solij est munus ptectionis. Gregoi. Nunq; est paãe virtus in pspeis. Ille vero paciens est q; in adũsis atteritur et tamẽ a specie sue rãtudinis nõ auruatur. Ber. Pauptatem equo animo ferre virtus pacietie est: sponte appetere sapiẽtie laus est. Sũt qui paupes esse wlunt. eo tamen pacto vt michil eis desit: et sic diligunt pauptatẽ vt nullã paciantur inopiam. Sunt et alij mites. ꝫ q; diu michil dicitur vel agitur nisi pro eoq; arbitrio: ꝫ q; lõge fuut a pacientia apparet si leuis oriatur occasio. Gregorius. Qui a statu pacientie ante linguaq; vulnera corruit: sibi testis est quod contra manifeste persecutiõis gladios non subsisteret. Sed impacientes aduertere sũmopere debent. q; dum

ꝓ ẽ mistia fidei

ptur bationi sue minꝰe obsistūt. eciã
si q̃ a se trã q̃lla mẽte fuerãt gesta
tene. ꝙfundūt: a iprouiso ipulsu de-
struūt q̃cõd fortitã diu labore pui-
do ꝓstruxerũt. Oriꝯ. O tu q̃ rꝰes: no
bis cum merore exitiũ susciperẽ. Non
eñ mereberis mĩaz si irascaris ad pe-
nam: qñ pcius intelliges te digne q̃
pateris sustinere. Et cũ te humilia-
ueris atq; direris. iustũ de te factũ
iudiciũ: fortitã miserico:diã ꝙsequa-
ris ab eo q̃ põt pt⁹ dãpnationẽ ad
ꝑstinũ te statum reuocare. Crisꝯ. Pri-
mus gd⁹ pacꝰe est nõ icipere iniusti-
ciaz: secũdus post q̃ incẽptũ est eq̃li
bus non vindicari: Terci⁹ nõ face-
re exãti ea que passus est ꝑ q̃escẽ:
Quãus tribuere seipsũ in paciendo
mala: Quãtus et ãplius tribuere q̃
ille vult q̃ fecit: Sext⁹ nõ odio hrẽ
q̃ opatur: Septim⁹ est diligere: Oc-
tau⁹ bñfacere: 9⁹ p ipso deuz depca
ri. Greg⁹. Tribus modis vtus pacꝰe
exerceri solet. Alia nãq; sũt q̃ a deo:
Alia q̃ ab antiq̃ aduersario. Alia que
a primo sustinem⁹. A primo nãq;
pcautiones dampna et cõtumelias:
Ab antiquo aduersario temptamen-
ta: A deo autẽ flagella toleramus.
Sed in hijs õmibus vigilanti ocu-
lo semetipsam debz mẽs circũspice-
re. ne contra mala primi protrahã
tur ad retributionẽ mali: ne contra
ẽptamenta aduersarij seducaꝯ ad
delectationẽ vel consensũ delicti: Ne
contra flagella opificis pruat ad
excessum murmurationis. Augustꝰ.
Sic̃ sub vno igne aur⁹ rutilat. pa
lea fumat. et vbi palee cõminuunt
frumenta purgãtur: ita vna eadẽq;
vis irruens. bonos ꝓbat. purificat.
elicat: malos dampnat. vastat. exti-
mat. Vnde in eadem afflictione
mali deum detestantur et blasphe-
mant: boi deum precãtur et laudãt.
pu. 16. Melior est paciens viro for-
ti. Glosa quedam. Fortis multo la-
bore diuicias spirituales acquirit:
vigilando. ieunando. ac̃. Paciens
sine suo labore a peccatis absoluit.
virtutibus ditatur: regnumq; ce-
lorum adipiscitur. Omnis siquidem
aduersarioꝝ labor suũ est lucrum:
idest mere pacientis. Ex sũma virtu-
tũ. Paãa custos est virtutũ: et quic-
quid alie acq̃runt ipsa conseruat.
Et nota. q. nõ minor est virtus q̃
q̃rere parta tueri. Exteremũ hq̃dem
bellum quod cõtra virtutes aduer-
sari⁹ mouet. ꝑ fortissimã paãam vi-
cit̃: sicut in sanctis martiribz patz.
Vñ ꝑ ꝙñs verissiẽ dr. v. supꝰ. q. hõ re-
re pacies a toto mũdo vinci non pt.
Vñ glõ. sup illd iob. e. vbi ẽ fortitu-
do tua. Qui se vincit. cõtra oĩa for-
tis ẽ. Seneca. Facili⁹ est gẽtẽ vnaz.
q̃ vnũ hoiem vincẽ. Hugo. Maĝ vir
tus est si non ledas a quo lesus es:
magna gl̃a est si aĩ nocẽ potuisti p
cas. Nobile vindicte gen⁹ est ignos-
cẽ victo. Cassꝯ. sup ps̃. Paãa religi
osi viri. ẽ labor ac dolorum ommũ
spe futuraz verũ et amore dñi. gra
tolerãcia. Paãa õia vincit adu-
sa. nõ colluctãdo ꝙ sufferẽdo: nõ mur
murãdo ꝙ grãs agẽdo. Ipa ẽ q̃ facẽ
toti⁹ voluptatis abstergit: Ipa ẽ q̃ lĩ
piadas aĩas do rẽdit. Xps ut pfectaz
daẽt fõm paãe: sic̃ ouis ad occisio-
nẽ duct⁹ ẽ. sic ec̃ fauli ei⁹ facẽ debent.

Contra tēptationes discordie. Im pacabilitatis dissensiōis et alias q̄ pacē p̄turbaē solēt. Cxxx.

Dominꝰ Jhs xp̄s. Joh. xiv. Pacē meā relinq̄ vobis: pacē meā do vobis. Mat. v. Bī pacifici: qm̄ filij dei vocabunt. Deut. xx. Si accesseris ad oppugnādā ciuitatē offeās eis p̄mū pacē. Mat. x. In q̄mcumq; domū intraueritis primū dicite pax huic domuī. et si fuerit ibi filiꝰ pacis requiescet sup eā pax vra: sinaūt. ad vos viz tāq̄ frēs vt rabaōt. reūtet. Ysa. xxxiv. Nō est pax impijs dr dñs. Eze. xiii. Decepunt populum meū: dicētes pax pax et nō erat pax. Luc. ii. Pax in tra hoībus bone wlūtatis. Joh. xx. Stetit ihs in medio discipulorꝫ suoꝝ et dixit eis: pax vobis. Et i em. pax vobis. Heb. xii. Pacē seq̄mini cum omnibus et sanctimoniā: sine q̄ nemo videbit deum. Rō. v. Justificati igit̄ p fidē pacē habeaꝰ ad deum. Rō. xii. Cum ōmibus hoībus pacē habentes quātū ex vobis ē. ac. Pṡ. cxix. Cum his q̄ oderūt pacē erā pacific⁹. Aug⁹. Tale bonū est bonū pacis: vt in rebus creatis mlt̄ grōsiꝰ solet audiri: michil delectabiliꝰ capiscit. et mlt̄ utilius possidet. Spūs em̄ hūanꝰ nusq̄ viuificat mēbra n̄ fuerint vnita: sic spūs sāus nūq̄ viuificat eccie membra si nō fuerint in pace vnita. Leoꝰ. Infelix pplꝰ dei nō p̄t in bono hre tā, tam pcordiā: q̄ntā mali hūt in malo. Gregꝰ. Si dei vocātur filij q̄ pacē faciunt: paucidubio sathāe sūt filij q̄ eā pfundūt. Dex nemo viās suas i pace cognoscit. Si ei bella desūt: vtutū exp̄imēta nō p̄dūt. Si aūp re ere, na pax a corde aī primo scindit: liq̄ do appaet q̄ res plusq̄ p̄riꝰ amat. Hilariꝰ. In tātum hūane pacis xp̄s studuit pcordie. vt vnitatis meto ōia q̄ a deo p̄cāda sūt ip̄trāda esse cōfirmet: et vbi duo vel tres pāi spiritu et wlūtate collā sūt: ibi se medium eoꝝ pollicet̄ futurꝫ. Leo papa. Tunc ē vera pax hoīs et vera libertas: quādo et caro animo iudice regit̄. et animꝰ deo p̄side gubnat̄. Hec ē vera pax. a dei wlūtate nō diuidit: et i his q̄ soliꝰ dei sūt delectari. Quādo em̄ sensualitas nulla parte resistit wlūtati et wlūtas nulla pte ptra dicit rōi. tūc ē serenitas mētis et tūc ē regimē dei. Cassiodꝰ. Pax ē pcordātiū in bono animoꝝ ordinata trā q̄llitas. Hoc ē pcordiā hre cum moribus pbis a litigaē cum vitijs. Pax falsa cū conscientia semp litigat: rixatur intūseaus: a cum hostem nō habeat secū decertat. Sed vera pax ē quā apostolꝰ p̄cipit dicēs: habetis vnitatē spūs in vinculo pacis. Nec inueīri p̄t forma exp̄ssiorꝫ cōsationis angelice: q̄ vnitas socialis morum honestate vestita. Augustinꝰ. Pax est serenitas mētis: tranq̄llitas animi. simplicitas cordis: vinculū amoris. pfortium caritatis. Hec est q̄ sedates tollit. bella compescit: mas comprimit: superbos calcat. humiles amat: discordes sedat. inimicos concordat. Cunctis est placida: nescit extolli: nescit inflari. Hanc qui accepit teneat. qui perdidit reparet: quoniam qui in eadem non est inuētus. a patre abdicatur. a filio exheredatur: michil. omnino a spiritu sancto alienus.

efficit: nec ad hereditatē dñi poterit p
uenire: q̄ testamētū pacis noluerit
obseruare. Nō ꝑm scm̄ thō. q̄ sūt di
ūsa vicia et pēa q̄ cōtrariant bono
pacis: q̄dā sūt in corde. q̄dā in ore.
q̄dā in ope. Tātū siq̄dē ē bonū pacis:
ut vbi pax ē. ibi dē. et econuerso. Est
eciā seruū in pace seruire deo et fa
cile: n econuerso. Nō est ergo mirū: q
diuersas cēptacōes antiqu⁹ hostis
contra ipsam ꝑparat. Pōo igit̄ se
minare conat̄ discordiā: p quā au
ferre solet cōcordiam et pacem. Dif
ferūt: n nāq; int̄ se. Nā cōcordia pōt eē
tū int̄ bonos q̄ malos: Pax autez
ñ nisi inter bonos. Sed nunc loq̄ñ
d̄ de concordia ordinata. adhuc dif
fert a pace: q cōcordia est tm̄ ad al
terū: pax aūt vltra hoc requirit eciaz
q̄etem in seipso. Vnde aug⁹. dicit. q
pax sit trāquillitas ordinis: q̄ in h⁹
cōsistit q̄ ōnes motus appetitiui in
vno hoīe cōq̄escant. Pōt ergo cor
dia stare cū timore vel dāno. Pax
aūt nō: ē ꝑ cum ōni cōplacencia et q̄
etc. Et inde ē q̄ omnia pacez appe
tūt. Et p ꝓis remocōem eoz que im
pediūt pacē: q omne appetēs appe
tit tranq̄lle et sine impedimēto per
uenire ad id qd̄ appetit. Hec aūt cō
cordia et pax. sunt effectus caritatis.
Quia em̄ diligim⁹ deum ex toto cor
de. inde. sequit̄ vera pax: q primū sic
nosipsos. inde cātur cōcordia. Inq̄tū
em̄ vult iplere voluntatē primi sicut
suipsi⁹. qui vnū cor efficit cū eo. Vñ ꝑ
tullū. amicoz. idē est velle et nolle.
Hoc aūt totū discordia tollit. Quia
em̄ hoīem quo ad seipsū turbat: pa
cē aufert. Quia eciā a primo dissē
tire facit: concordiam dissipat. Et ideo
discordia est pcm̄ mortale ex gene
re suo: licet primi motus ei⁹ sint venia
lia ꝓpter imperfectionē act⁹. Nō ē. q
directe contrariat caritati. Nemo em̄
velet sciēter et ex intētione dissentiē
a bono vult a bono primi. in q̄ te
net̄ ꝓsentire: ꝑm illud rō. 17. Vnus
quisq; primo suo placeat in bonū.
Et. 1. cor. x. Sine offensione estote
ecclie dei: sicut et ego p oia omnibus
placeo non q̄rens qd̄ mihi vtile ē.
ꝑ qd̄ multis: ut salui fiāt. Hec tū intel
ligi dñt sic. q si in aliq̄bz leuibz vebz
à opīonibz ꝓbabilibz dissētio fiat. ñ
ē ꝓtr̄ caritatē: q pax ñ ē concordia opi
monū. ꝑ voluntatū. vbi eī absq; pēiacī
a ꝓbabilit̄ bonū q̄rit̄. ibi vn⁹ q̄sq; i su
o sensu habūdat̄ ꝑmittit̄: nisi forte
scādalū pusillorū eat̄. De illat̄ ād rñ
tibz q̄ pōt sic vel alit̄ fieri. ꝓfect⁹ ē ce
dere hūilit̄ sensui alteri⁹ q̄ ꝓprie vo
lūtati immitū. maxie si verisimilit̄ ex
hoc ēeat ruina vel turbacō ꝓximi. ꝑ
illd rō. 17. Deter⁹ nos firmoēs in
cillitates ifirmoz. sustīere. nō nob
placē. vn⁹ q̄sq; nr̄z ꝓximo suo placeat
in bonū ad edificacōnem. Etenī nō
sibi cristus placuit: ꝑ sicut scriptum
ē. Improperia improperāciū tibi
ceciderunt super me. Et notandū q
hoc verbum sūmo studio obseruatū
fuit a sanctis patribus: intātum q
nōnunq̄ sancta concordia sanctio
nē discordiaz int̄ ipsos genuerit. q̄ñ
viz neut̄ ipsoz suā voluntatē vel ex
tūtillo altei ꝓponere voluit: ut salt̄
manū pōo ad ꝓcipiēdū cibū ext̄e
re ꝓsentiret. Exēplū gl̄osū de h⁹ hē⁹
i paulo pōo hēmita. a sō anthonio:

alijsz plurimis ſāis ac deo dignis vi
tis. Nec ad tollendū minnū faſtidi
um qđ ex hac pfā caritate et humi
litate crebro gñabaſ. ſā patres co
acti fuerūt ſacs regulas ſtatuē: ne
occaſiōe tomi oriēt mala. Quas tñ
regulas qđā nō intelligētes: crebro
eas cōtra pacis tonū mlitaē cogūt.
Magni ergo meriti eſt delicate ſcām
pcordiā obſeruaē. oēmqz diſſētionis
occaſionē vitaē: qz ſepius ex minīa
ſcintillula offēſionis. gñaſ maxim9
ignis pialoſe pētionis. Sicut em̄
pue res ſú ſeculares ſú ſpirituales cō
cordia creſcūt. ſic maxime diſcordia
dilabunt: vt dr ſaluſtius. a p9 eum
ieronim9. In aīa ſiquidē turbata mich
il gcie reſidere poteſt. Poſt iſtā autē
diſcordiā ſemel admiſſā ſi non ſtati
reciaſ. ſequit diſplicētia: p9 diſpli
cētiā amaritudo q̄ eſt radix veneno
ſa ſurſū germinās: p quā multi inq̄
nātur ſi ſtatim eradicata nō fuerit.
Nā ſubito erūpit virgultū mortifere
ſuſpitionis. q̄ directe eciam caritati
contrariatur. et ideo quādo in tantū
pcedit q̄ aliqs ex leuib9 iudicijs p
cto vult daē diffitiuā ſmāz de mali
cia alīus. inḡuib9 pcis: tūc ē pcm
mōrle. Illa āt q̄ ita oriſ vt dubitaē ī
cipiat de voīate alic9 ex leuib9 indi
cijs. a ibi ſiſtat. ē venialē et leue pcm:
ptiet em̄ ad tēp tacōez huanā ſine q̄
vita iſta nō ducit. ſic dr ī glō. 1. cor.
x. ſup illd. Nolite aī tēp9 iudicare.
Si ergo ſuſpicōes vitaē ñ poſſu9 qr
hoīes ſum9: iudicia tñ ideſt diffimili
tuas firmasqz ſiñas ptinē dēm9. P9
ſuſpicōez seqt idigtio. puipēſio. ptēp
tus. a pñter vilipēſio pxi. q̄ oīa ītus
in corde adhuc latēt? ſic iā tacita vel
inuidia. a qīē ex leuib9 cāis originez
trahūt. Nō ē. qz ḡues cāe put freqn
ci9 inoba. a fcā. prūpūt: nec remanē
ſolēt in ſolo cogitatu. Igit̄ ſiorata cō
ſcia aſſueſcē dz pncipijs leuibus ob
ſtaē: ne feſtuca creſcat in trem. Qui
em̄ ad idigōez ē facilis. eit ad pēa
pūuior. vt dr pú. 29. Et ita de alijs
ſimilit. Dicit nāz ſāis thō: q̄ ēculacō
quedā in vicijs eſt: et vnum in ali
ud redit et amplius ex ipſo incendi
tur. 299. Eſt eciam in ipſis quedam
monſtruoſa genitura: vt contrariū
ex contrario oriatur: ſicut diſſolutio
ex inuidia. ſuperbia ex auaricia. nē.
Eſt eciam in ipſis ſaltus quidā mō
ſtruoſus quo mirabiliter ſibi cohe
rent ex leuiſſima cauſa: et iterum e
adem leuitate a ſe mutuo diſſiliant.
Sic ſub eadem hora luxurie ſuper
bia diſplicet et econtra: auaricie ſe
iungit accidia. et econtra. Hec qui
uis in ſeipſo. aut in alijs facile ad
uertere poteſt. Nullum enim ſtabi
le fedus inter ſe vicia hñt. ſicut nec
peccata res: qz nulla ratione regun
tur. ſed raptim hinc inde velut amē
tes collabuntur. Sola namqz ca
thena nichili et informitatis colli
gati per preceps vagantur. Hinc
vnum atqz idem vitium quod eis ī
vno placet in altero diſplicet. et e
contra. ſine modo numero pōere or
dine menſura ac alijs q̄ ad rē perti
nent. amcta diiudicant. aſtruunt
vel inficiantur. Non ſic de virtuoſis
ſentiendum eſt. qui in oīmib9 recta
ratione ſibi mutuo occurrunt. iunāt.
cedunt. conſentiunt. diſſentiunt. qē

Post vicia cordis siue cogitationis sequūt vicia oris siue locutionis: nō q̄ ista mala ñ sint: sed q̄ addāt sup illa eciam officium ꝑmonis ad ex. Et inter hec ꝑmum locum tenē videtur litigiū: qđ sic aut hic capitur oppoītur vtuti aīcicie vel affabilitatis: ad quā ptinet delectabiliē alijs cōuiuere salua omni honestate et sinceritate. Dicit notanter salua omni honestate: ꝓpter delectationes carnales in quibus turpitudo ē: vel ec nōn salua oī sinceritate: ꝓpter vitiū adulationis: qđ subdole vel vaē blandi solet. Est siquidē duplex amicicia ꝑm phm in ethicis. Una consistit ꝑncipaliter in affectu quo vnus alīū diligit: et hec cōmendit cū caritate: et hec ptinet ad omnē vtutē. Alia ē aīcicia q̄ ꝓsistit in solis exterioribus vbis vel factis: que quidē ad hoc ptinet: vt aliquis decēter se habeat ad illos cū quibꝫ cōuīsatur. Dicit eciā sanctus thōs 22e. q. 113. q. ad sapientē ptinet. q. delectationem afferat hijs cū quibus cōuīsat: nō q̄dē lasciuā q. vtus cauet. ꝑ honestā: ꝑm illud ps. Ecce q. bonū et q. iocūdum: habitare fratres in vnū. Sz litigiosus ab hac vtute deficit: ꝑm illd phi. 2. ethicoꝝ. Qui ad omnia cōtrariant cū eius qđ ē contristare neq; qđcūq; curātes: discoli et litigiosi vocantur. Hinc de filijs iacob legit: q. nō potetāt ioseph quicq̄ pacifice loqui. Et apost. thito scribēs ait: seruū dei ñ oz litigare: ꝑ māsuetū esse ad omnes. Hoc eciā natura docet: qz oīs homo naturaliter oī hoī ē amicus: vt dr. 8. ethi. Et dat ꝫ doctor sanctus optimā regulam: qualiter aliqñ vtuosus a sapiens intentioē bonī ꝓmouēdi aut mali excludēdi nunc delectationē affert. nūc ꝓtristationē ꝑut rō dictat. Et p hoc soluūt plurime instācie tā i theologia q. in phia moalī: qñ scriz creb̄ro ꝓsilit nob leticia et eciā tristicia āplectēda l' āmouēda: et ita de alijs actibus vtutū. Dñ sequit error illorum q̄ ad alterā ptē sp declmādum putāt: ex q̄ pluēs irremediabiliē destructi p idiscretioēm et a via vtutū corruerūt. Hīc exiuit illd vulgatū ꝓuīū iter moales. Stulti dū vicia fugiūt. i vicia ruūt. Adulatō q̄z tūc locū hz. qñ aīs sup debitū modū vtutis vult alios vbis l' fās delectare l' ipis placē. ꝓpter īanē gl'am vel ꝓpter lucr vel ec in malo. qđ sū pcto nō ē s. illd ps: deus dissipauit ossa eoꝝ q̄ hoīb placent. Et ysa. ij. dicit: populus meus qui te beatum te dicit ipsi te seducūt. Et ezech. xiij. q̄ osuūt pulullos sub oī cubito. Juxta hūc sensum apost. dicit ad gala. ij. Si adhuc hominib placerem: xpi seruus non essem. Si quis tamen aliquem velit delectare laudando. vt ex hoc eum cōsoletur ne in tribulationibus defīat. vel eciam vt in bono proficere studeat: vel ꝓpter caritatem nutriendam vt amplius in ea crescat aut ꝓpter aliquam temptationem periculosam repellendam: hoc laudabile est. et ad virtutem aīcicie pertinet. alijs circūstāciis debitis obseruatis. Post litigium sequitur contentio: que secundum beatum ambrosium est impugnatio veritatis cum fiducia clamoris: et est peccatum mortale: vt aperte apostol dicit ad gal. vltimo. Et ij. thi. ij. dicit.

q. 38.

Noli vbis ꝓtẽdere ad nichil ei vtile est: ñ ad subũsionẽ audientiũ. Qñqz tñ cõtẽtio dicit ipugnatio falsitatis cũ debito modo acrimoie: a hec ẽ laudabilis: ñ forte ipa acrimoia idẽ asꝑa locutio vltra debitũ modũ excrescat à excedat cõueientiã psonarum et negocioꝝ: tũc em ẽ vitupabilis. et ꝑt frequẽti9 venale pcm: ñ scãdalũ ex hoc gnetur pusillorũ. Et nõ q̃ in iudicio fit impugnatio quo ad veritatẽ iustitie: in disputatione autẽ q̃ ad veritatẽ doctrine. Semp ergo hec tã q̃ vtilissima doctrina est seruãda vt si fieri possit ꝑ̃ aplica moꝺa ꝑ aliã viã ad emendationẽ vel informacõem ꝓximi ꝓcedat: sciz per remuolẽtiã et longanimitatem. et ñ cito ad acrimoiã aurratur: q̃ difficulter bene pñt tractari. q̃ ꝑ media parte et ex suo gne amicicie ꝓtrariãt. Et cõmũit multa mala ex latere et indirecte ꝓcurrũt: eẽ si cã in se iusta sit. Venenũ nãqz vitã auferre: nec ad medicinã aptũ est ñ diligẽtissime et cautissime tẽperet: qd9 vir pitissimi medici scũt. Virtutes igit q̃ cũ vicijs in materia ꝙemũt nõ sũt leuit ꝑticã dare: et ꝑsertã ab impfãs. Cõtẽtio em fiant et discordia ẽ filia inanis glorie: vñ sic difficilimũ ẽ vt q̃s seipm vtuose laudet: hic eciã piformit vt debite cũ altero ꝓtẽdat. Post ꝓtẽtionẽ seq̃t ꝙueliaq̃ ec ꝑt frequẽti9 ī vbis ꝓsistit sciz iniurioſis. Vñ ysi. dr: q̃ cõtueliosus dr aliq̃s q̃ velox ẽ et tumet vbis iurie. Et glõ. rõ. i. dr: q̃ ꝙueliosi sũt q̃ dãs vel frãs ꝙueliosis ꝛpia inferũt. Ex q̃ ſãs thõs ꝛꝛe. q. lxxi. cõcludit: q̃ extẽso noie ꝙuelia eciã in fãs dr. ingntũ fcã hñt vim vlox à signorum. Ponit eciam differentiam inter conuitiũ improperium et contumeliam; que oĩa ipoꝛtãt dehonorationẽ q̃dã p defectũ alian9 qd honorẽ pmouet. Nã ꝙuitiũ ipoꝛtat defectũ nature: ac si dicat q̃s alteri iniurioſe q̃ sit ceus. Improperiũ defectũ nõt necessarioꝛ: sicut quis dicat alteri. talis miser fuisti et iuui te. Cõtumelia ipoꝛtat defectũ culpe: sicut q̃s dicat alteri q̃ sit fur. Vnũ tamen ipsoꝝ quãdoqz pro alio poꝛitur. Et nota hic regulam: q̃ in peccatis verboꝝ maxime ꝙsiderãi debet affect9 ex quo ꝓcedunt. Vnde potest ꝙligẽ q̃ aliq̃s verbũ ꝙuicij vel ꝙtumelie alteri dicat. non animo dehonorãdi: ꝑ forte ꝓpter correctionẽ vel aliq̃d huiusmodi. Et hoc quãdoqz ꝑt esse pcm venale: qñqz nullũ pcm. In q̃ tamen necessaria est discretio. vt moderate homo talib9 vbis vtãt: q̃ posset esse ita gue cõuitium q̃ per incautelam platum auferret honorem eius ꝓtra quem ꝓferet: a tũc posset homo peccare mõrliter eciam si non intẽderet dehõrationem alt9: sicut eciã si aliq̃s incaute ex ludo alium pungiens gnãt ledat. culpa non careret: aut domũ eius incenderet aut fues vel raptores intromitterẽt. Non enim homo minus amat suum honorẽ: q̃ rẽ possessã. Eciã debet attendere ille q̃ iocosum conuitium ꝓferens dum alios vult delectare. ipsum in quẽ ꝓfert contristet. Verum viri religiosi et docti non opus habent huiusmoi cautelis. sagitali. videlicet malitiose se mutuo calumpniandi: quasi alia solacia non possint reperiri: sed per

alia ṽba honesta se iocunda re solent. Sunt nonnulli naturaliṫ iuẽ
di facile ad ꝑmā oīs aptionē scā
dalosa euomāṫ et q̄i ꝓtextu honesti
solacij pūgnāa ṽba ꝓferūt vñ nōbi
liter ꝓtristant audiētes et q̄z eo ā
plius q̄ nō ḣnt debitū loaum respon
dēdi. Vtinā attēdē vellēt q̄ talia si
bi fieri nollent: a tūc q̄ vicioſū esset
stati ꝑpendere absq; oī doctore possēt.
Licet ergo ꝑm pḣm tene ꝙuciari sit
actus ṽtutis viz eutrapeliē ñ tamē
q̄uenit religiosis · et honestis viris:
quoz tota vita exemplar pfectarū
ṽtutū esse debet · Solent ḣ sepius
allegare sā prēs illud vulgatissimū, ꝯdmē
ꝑmittūt medici tractāt fabrica fabri. dicoz ē
Quid necē ē adhoc solatiū deuenire.
vbi piculū simul exoriṫ aut facile in
modo exēdiṫ q̄n tot honeste solaciā
di modos hēmus: Dicit ecia sanctus
thōs · v · sup. q̄ ꝙuēlioso q̄nz respon
deri debeṫ ꝑt si expediēs fuerit: vt sz
eius audacia rep̄mat · et de cetero
talia nō attēptet aut ꝑpē bonū mul
toz quoz pfectus impediṫ ꝑpē ꝙtu
melias illatas viris · p̄cipue illis q̄
exemplū aliis dēbent: vt ḡḡ dt sup ex
omelia ix · Omnia tamen hec mode
rāda sunt p regulā discretionis. Se
cundo em ē si fieri pt: vt modeste ꝛ
tetur aia xp̄iana adhuc morbida si
forte lucrari possit. Nam demon de
monē nō expellit nec vehemencia ve
hemencie facile cedit: q̄n potius in v
no deuicta ad aliud se vellū ptinus
attīgit · Non ḡtis dictum est: rñsio
mollis frāgit irā. sermo dur9 suscī
tat furoꝛez · Quānus ergo res vna
multis modis virtuose fieri pōt: tñ il
le modus ꝑferēd9 est q̄ secuticē ē ñ
aliud nō obstet. Dicit em bt̄us au
g9: q̄ raro et ex mag̃ nēcitate obūt
gacōes sunt adhibende: in quib9 nō
ut nob sed ut dño seruiaṫ instem9.
Hic ē magus defect9 in hūano genē:
eo q̄ paucissimi repiūt q̄ aīo suo do
minātur, faciles em ad reddēdū su
m9 malū ꝑmalo: difficiles ad suffe
rēdū. Qui igiṫ ꝙtumeliā fōrlē eq̄mē
sustīere nesciṫ: nōdū apt9ē ad ꝙtuē
liā matrialē mediāaliē rēbuēdā. Ex
q̄ ec̄ ꝑz. q̄ difficil' sit vt9 iusticie ad
p̄ticā diū: q̄ ec̄ p̄ēq̄rit hāc pfēcz pa
cieciā: aut scz nō ꝓedat q̄s ex aīo vī
dicatio ad alios cohercēdos l' corri
gēdos q̄d sīi pcō nō eēt: ꝫ pure ꝑpē
iusticiā verā. q̄ teste āb̄rosio ꝙpassio
nē ḣz nō dedigñoem: spēcz āq̄meli9 in
sua p̄ri ꝓuide solet. q̄ sit dāpnū l' pe
na q̄ ptextu hui9 cohercōis ꝓximo infli
gi dz · Vt9 ꝙtumeliā seq̄tur detractio:
q̄ tacē sue gñalitatis sit enormis
ēiut glō p̄ú · 2x · dicat q̄ hoc vicio spe
cialiter pene totū genus humanū pi
dicaṫ · Et ē filia iudie: et diffimiṫ sic.
Detractio ē demigō aliene fame per
occulta ṽba · Dicit nōnṫ demigtio a
liene fame: q̄ ad h° ordinaṫ p̄ suam
voēz: sive vera sive falsa, q̄ dicat · Di
cit ecia p occulta ṽba: nō q̄ dē simpli
citer. ꝫ per ꝙpationē ad eū de quo di
cūṫ: q̄ eo absente et ignorāte dicunṫ
ecia si cō multitudo audiat. Vnde ex
hoc sāus thōs 22e · q · 7z · sūt rationē.
q̄ od sit minoris culpe q̄ contume
liaṫ: q̄ ꝙtumelioſus conatur auferre
hōrē et videṫ ꝓuipēdē ꝓmū: detrcti
o aūt vēṫ ipm et aufert famā. Maio
r est autem honor q̄m fama: et

minus pbrosum ē occulte loq̃ mala
q̃ apte in facie spuē: aut iactare in
uias. Et q̃uis hac racõe sit minus
peccatũ: tñ ratione gñalitatis et si-
mulacõis ē multo pialosius: et fal
lit freq̃ntius tã loquentē q̃ audien
tem ꝓpter sui subtilitatē. Vñ q; direc
te est cõtra caritatē: ideo eciã est mor
tale peccatũ ex suo genere. Et habet
siei ꝗdruplicit: vno⁹ qñ falsum ipõit
alti. Secũdo qñ pcm adauget suis
vb: Tercio qñ occultũ revelat: q⁹ qñ
id qd ē bonũ dicit mala intẽcõe faciz.
Indirecte eciam fit vel negando bonũ
alteri⁹: vel maliciose reticẽdo à mi-
nuẽdo. Habet eciã hoc malũ ãnexũ.
q̃ cõmaculat audiẽtes: vñ si aliqs
detractiões audiat absq; resistẽtia
videt detractori ꝓsentiẽ: vñ fit ꝑticeps
pcti eius. Et siqde inducat eũ ad de-
trahẽdũ. vel saltẽ placeat ei detrac-
tio ꝓpter odium eius cui detrahitur:
nõ minus peccat q̃ detrahẽs et qñz
magis. Vnde bernardus. Detrahẽ
à detrahẽtem audire: quid hoc dãp
nabilius sit ñ facile dixerim. Si ve-
ro nõ placeat ei peccatũ. ꝫ ex timoe
vel ngligẽtia vel eciã verecũdia q̃dã
dimittat repellere detrahẽtem. pec-
tat qdem: ꝫ multo min⁹ q̃ detrahẽs
et plerꝙz remaliter. Quãdoz ꝑt hoc
eciã ee peccatũ mõrle: vel ꝓpter hoc
q̃ aliqn ex officio incũbit detrahẽtẽ
corrigẽ. vel ꝓpter aliqd pialũ quod
audiẽs nouit ꝓsequẽs: vel ꝓpter ra
dicem. q̃ timor humaⁿ qñz potest esse
peccatũ mortale. Debet igit audiens
resistẽ detractori arguẽdo ipsum de
hoc qd peccat fũ detrahẽdo: vel saltẽ
ostendere q̃ ei detractio displiceat ꝙ.

tristiciam faciei. ꝫm q̃ dicit pũ: er:
eciam q̃uis rez ee sciat quod dicit.
Habet eciam hoc malum detractio:
q̃ scdm. gg. mentis oculum excecat.
Quia em̃ homo letatur in sententia
oris sui vt dicit pũbio ꝙ v: inde est
q̃ ille qui detrahit incipit magis a-
mare et credere qd dicit: ꝙ cõsequns
primũ magis odire et sic magis re-
cedere a cognicõe veritatis. Non ergo
mirz est q̃ ap⁹. dt rõ. i. q̃ detracto-
res deo odibiles sũt: q̃ est ipa vitas.
Et q; in toto gñe hũano pauci inue-
niũtur q̃ ãbulãt ꝙ viã salutis. et stul-
toz infinitus ē nũs: ideo ñ ē mirũ q̃
ec pauci hec adũtãt. vt vicz tenẽt h⁹
pialũ vitaẽ: qmq̃dẽ studiosissimi vi
et in vtutibus ꝓbatissimi. lau labili
tatẽ lingue à vir à ñ oio ex toto eua
dere potuerũt. Hic oritur noua dif-
ficultas. Videt em̃ seq̃ ex supdãs: q̃
nõ sit possibile vt hec tria vicia scilz
suspicõez ptuelia et detractioez quis
euadẽ possit. ñ forte ꝑ solã fugã. Pro
batr: q; si volo oia in meli⁹ iẽptari tenẽ
suspicõez vel ad mi⁹ excusare a tãto
tũc si audiẽo detrahẽtẽ ñ debeo eũ ar
guẽ ne incurrã ptumeliã: dicẽdo eũ ta
lẽ. cõtradicẽte m̃ ꝓscia mea q̃ sit vtu
ose loq̃ posse aliqz mala alcⁱ⁹ eo ab
sentẽ. q⁹ sub hac remuclẽcia iẽptari
tuci⁹ debeo oia talia. ne arguẽdo pdi
ter: a sic nũq̃ eit locus à tẽp⁹ resistẽ
di detractoib⁹. qd ē absurdũ. q⁹. dd
q̃ hãc difficultatẽ oes morales ad-
mittũt: q; virtus ē circa difficilia. Si
em̃ vitaẽ volu⁹ suspicõez et cõtuelia
facile incidimus in adulationem: et
extra: si volu⁹ arguẽ delinqntes. fa
cile incidim⁹ ꝑdcã vicia. a sic de alijs.

Vmaniz em̄ virtuti morali ꝓpinqua
sūt duo vicia ad minus sciz extre-
ma: et alia plura a latere hinc et in-
de. Sed ob hoc nō est simplicit dicē-
dum. q vna virtus cōtrarietur al-
teri: quasi non sit possibile inuenire
medīū vnius quiuisq; tali pacto q v-
num non impediat aliud quamuis
difficulter. Debemus ergo aduerte-
re diligenter an sint grauia crimi-
na que diantur: ita vt primo audi-
tu tollant famam eius de quo diāī-
tur: vel an sint leuia. Si leuia sunt.
omm nō est periculum audiēti sicut
nec illi de quo diam̄: licet possit esse
periculum dicenti ꝓpter corruptam
intentionem aut aliquid aliud. Si
sūt grauia. debet primū attēdi pso-
na loquens talia: q si disciplinata
fuerit et timorate vite. nō est festi-
nandū vt ei resistatur: q talis pre
sumitur nō sine causa loqui. Si fu
erit omnino peruersa. et male vite.
sicut sunt homines infames. nō est
iterum periculum audienti: q tales
sunt moraliter mortui. nec digni vt
respondeat eis nisi saltē iocose. Om-
nes em̄ sciunt q tales nō recipiūt
ad testificandū ecia sub iuramento:
ꝙntominus ex relatione leui. Sed
si ꝑsona loquēs talia fuerit medio-
cris ꝑ vt in plurimū cōtigit ita q p̄-
sumit posse decipi ⁊ decipere. tūc maior
difficultas occurrit: eo q non sine
mag necessitate delicta ꝓximi sūt
reuelāda q honestā famā tollūt: q
uis sint vera. Pesandū ē igit ꝓmo an
loquēs habeat hoc ex ꝙsuetudie: vt
mala alioz sine causa ꝓferat. Se-
cundo an in loco tali et tpe et coram
talib⁹ loq̄t: vt verisimlit credat q
melio⁹ sit talia loqui q reticere. Ter-
cio an id qd loquit sit publicatū an
non: q tūc nō debet ptermitti regu-
la saluatoris de correctione fraterna
q ponit Mat. 18. Quarto an loqns
sit ꝓmotus ira aut displicencia vel odio
inuidia. aut infert⁹. Quinto q̄lis eci-
am ille sit cōtra quem talia dicūt: ne
forte tāta sit malicie vt cōe bonū per
eū detimētū paciat sū i spūalib⁹ sūī
tpalib⁹. Hec et alia diligent ꝓsideā-
tur: statī iudicāt an approbādū vel re-
ꝓbandū sit deinde illi⁹ q mala ꝓximi cō-
meorat. Si ātī dubiū vtr ꝑpt face
te audiēs dicē. q tēāt i talib⁹ locōi
b⁹ facilit ꝓximū euenire posse: et ob hoc
cauti⁹ tacēdum. nē. Ob has et silēs
difficultates sū prēs elōgauerūt se
a cōi societate hoīm: apd q̄s sepe ml-
ta pialosa crimia sūt tiōre fiūt Post
detrctionē seq̄t susurratio: q hoc ad
dit sup eā q inē aīcos discordiā sei-
nat: et ergo ē peior q ipa detractio
vl ecia ꝓtuēlia: q amico fideli nulla
ē opatio: vt dr eccī. 6. Dicit em̄ sāc
thōs. 22e. q. 73. q optia fama ad
hoc m̄ime necessaria ē: vt hō p do-
ne⁹ ad amicicia habeat̄ ꝓm philo
s. et h̄: Sine amicis null⁹ hūs vel
qua vona eligēt viuē. Et amicus p̄
valet tōis fortune: q in īfortunijs
refugiū ē ad aīcos. Erg̃ seq̄t vt ibidē
dr. q ecia melior ē aīcus q honor: et
amai q honorai. Quia ergo regula
ē. q pcīm ī ꝓximū tāto ē gr̄⁹ quan
to p ipm̄ maius nocamētū ꝓximo
infert: ideo seq̄t q susurratio q ami
cos separat est peior q detractio aut
ꝓtumelia. q famā et hōrē tollūt. Nec

obstat q̄ aliq̄n detractor l' cōtumelios⁹ pio⁹ loq̄t̄ q̄ suspurro⁹ q̄ fis dat spe
cie actui mo⁹ali⁹ pessi⁹ at finis suspur
rōis a caritati dirē cōtrij⁹ vt dr pú
vis Deinde ec̄ pōt̄ it̄ p̄ca locaūis a
ē q̄nz venale q̄nz mōzle p̄m vt dr s
thō 22e q 72 Et dr a subsannacōe
in mō ꝑ n in fine q̄ ābo itēdūt ꝓfus
one sū erubescētia primi sub rōe lu
di et puerilis Ex hoc facit derisio
ere vbis a cachimis subsannō autē
naso rugato vt dr glō sup illd ps
q̄ habitat i celis irridebit eos a d s eos
Quādo ei aliq̄s malū alt̄i irridz q̄si
oio nō sit curandū de eo pl⁹ p̄cat q̄
si ꝓtumeliā iferret Rō ē q plus puer
dit primū q̄ i ludo ei⁹ malū accipit
q̄ q seriose Et sic pz q̄ gue ē p̄m ir
risionis Et vltra hoc ē adhuc gra
uius si in illum fiat cui reuerentia
debetur a eo mai⁹ quo maiori hono
re dign⁹ ē sicut dr et dīa patres
platī iustī docti ac̄ Illa āt derisio q̄
ioose inter aios de puis fieri solet a
nullū a leue p̄m ē et q̄nq̄z ad vtu
tē ludi pt referri licet in his fiat et
in supdās vicijs caucio ē adhibē
da Maledāo q̄z ad p̄ca lingue per
tinet et fit q̄n pnūciatur malū ꝓxīo
aliquē vel ip̄cādo vel optādo q̄d p se
repugnat caritati q̄ diligi⁹ primū no
lētes bonū ip̄i⁹ Et ita p suū ge⁹ est
p̄m mōzle et tāto gui⁹ quāto pso
nā cui maledici⁹ magis amare et re
uereri tenemur ac̄ Contigit tamē vbū
maledicōis platū eē p̄m venale vel
ꝓpter puritatē mali q̄d q̄s alt̄i male
dicēdo ip̄cat vel ec̄ ꝓpter affectū ei⁹
q̄ profert maledicōis vbā dū ex leui mo
tu vel ex ludo ā ex surrepcōe aliq̄ vba ꝓfert q̄ p̄ca vbo⁹ marīe ex af
fectu pēsant Timoratos tamen vi
ros decz oio dissuescere hāc leuitatē
maledicēdi sicut et conuiciandi ac̄
Dicit ec̄ s thō 22e q 76 q maledic
tio ē mior q̄ p̄dca quorvicia q illa
dicit malū culpe ā sub rōe culpe het
malū pene ā sub rōe pene Sunt ec̄
quedā maledictiones in sacra scrip
tura q̄ ad vtutē ptinēt viz deut 27
Job 3 Mat xij ac̄ Que ad hoc ten
dūt vt bonū ex illis se q̄rat gloria
dei iustitia pseuerās emdatio p̄cor
pnūciatio futuror sīgificātia ec̄
Mēdatiū silr̄ ad p̄ca lingue spec
tat et ē explex scz pniciosū officiosū
a iocosū Et nō ꝑ scm thō 22e q 110 q
mendaciū q̄nz ē in vbis q̄nz in fīs
et quocūz fiat sp ē p̄m q̄nz venale
q̄nz mōzle Pernicios⁹ ei eo q̄ directe
cōtrariat caritati semp ē p̄m mōzle
Alia autē sūt venialia ex genē suo
possunt tamē fieri mortalia ꝓpter acci
dēs viz ꝓpter scādalū aut aliq̄d ali
ud ac̄ Mēdaciū ergo ē malū ex ge
nere et ergo nullo mō potest esse bo
nū et licitū Est em actus cadēs sup
indebitā materiā q̄ innaturale ē et
indebitū q̄d aliq̄s voce figificet id q̄d
nō habet in mēte Et iō ec̄ phūs dr ꝓ
ethy q mēdaciū ē p se p̄u et fugien
dū vex āt ē bonū et laudabile Non
ergo mīz q̄ xp̄ianis oīb⁹ phibet omē
mēdaciū dicēte sc̄ptua ecci 7 Noli
velle mētiri oē mēdaciū Dinidit ecia
mēdaciū ꝓprie ꝑ sui rōez i duo scz in
mēdaciū q̄d exercēdit virtutē i maiq̄d
p̄tinet ad iactātiā Et in mendacium
q̄d deficit a veritate in minus q̄d pti
net ad promiā vt dicit ꝓ ethy Et sic

2a 2æ q 76

patet q̄ mendaciū directe opponitur
vtuti veritatis siue veracitatis: ſm q̄m
aliq̄s dr verax. Veritas em̄ eq̄litas
quedā est sicut et iustitia: cui oppoīt
magis et min⁹. Unde nō q̄ de hijs
duob⁹ vicijs est sentiēdū q̄ ad gra-
uitatē et leuitatē culpe sicut de men
dacio: hoc tm̄ habent speciale cū qui
busdā alijs vicijs: q̄ possunt simul
et semel in vno actu inueniri. Unde
michil phibet aliquē sūme instabilē
esse et sūme immansuū: quasi sem-
per contra rectā rationem noua ci-
pientē: et mḡ libet ꝓtumacit̄ pmanē-
tem: donec rē rationis ꝟsultatio q̄esc-
cat. Uicij em̄ talem habet naturā.
q̄ recte rationi semp reluctat̄: neq;
illa iubente ꝓtrariū agē cessat. Sic
iactācia et promia i vº actu repiūt̄:
iux illud Mat. 6. Extermināt facies
suas: vt appareāt hominibus ieiu-
nātes. Et quidam ambulātes in re-
ligione angelo⁹ motu inanis glorie
nimis se deponūt: negantes bona q̄
habent: dicentes mala q̄ nō habent:
q̄tenus hac occasione spūalit̄ gl'osi
habeant. Hij omnes simul incurrūt
vicij promie et iactancie: tamē ſm
diuersa: et ꝑter hoc grauiº pccānt.
Unde et philoso. dt in. 4º. eth: q̄ et
suphabūdantia et valde defectꝰ iac-
tancij ē. Ꝑter quod et de augustio
legit̄ q̄ nec vestes nīs p̄ciosas neq;
nīs abiectas hrē volebat: q̄ī vtº q;
homines suā gloriā q̄runt. Promā
tamen est ſm se minꝰ culpabilis q̄
iactancia. Sunt etiam adhuc aliq̄
alie male soboles siue pcā q̄ linguā
maculāt̄: scz stultiloquiū. multiloq̄ū
⁊ scurilitas: q̄ ponūt filie gule. Si-
cut em̄ videmus in ebosis q̄ inordi-
nata letitia replent̄. ſm illud. ij. es-
dre ij. vinū omnē mentē ꝓtit in se
curitatē ⁊ iocūditatē: ideo ecia absq;
racione vba multiplicāt: q̄nq; fatua
q̄nq; inhonesta ꝓferēdo. Et q̄ tot
sūt mala q̄ ex lingua ꝓueniūt: ideo
sancti prēs q̄ studiosissime ꝓ vtuti-
bus acquirēdis sudarūt. ꝓpetuū si-
lenciū suis sectatorib⁹ seruandū ꝓ
salubrima regula statuerūt: q̄tenꝰ
hac occasione viciū lingue tēperāt̄:
que imē omnia membra labilissima
est et difficilime gubnabilis. Et licz
multa bona p lingue officiū si tene
regat̄ ꝓueniant: maluerūt tm̄ illis
ꝓter ānexū periculū carere ⁊ se in tu-
to silentio ꝟuare: q̄ bona loquendo
alios edificare ac seipos a vtutum
culmine p̄cipitare. Ultra omnia hec
adhuc restat pessimū viciū lingue
scz blasphemia: q̄ adeo ḡuis est vt
sancti dicāt q̄ omne pcm̄ cōpatum
blasphemie leuiꝰ est. et incipit h̄ du-
rāteq; imeēnū. sicut econtra caritas h̄
incipit et in pātia pficit. Tam ḡuis ē
lues hꝰ pcī vt nūq̄ possit esse vera'
ſ semp mōrtis: q̄ ex malicie ꝓcēptu
ꝓcedit. Et fit trib⁹ modis: scz cū attri-
buit deo qd̄ ei n̄ ꝓuenit: et cum ab eo
remouet qd̄ ei ꝓuenit: ⁊ cū attribuit
creature qd̄ deo q̄ppriat̄. Cōt enim
blasphemia dīnum hōrē q̄ntū potest
detestari et impedire: nō solum sc̄dm
veritatē intellectus. ſ eciam ſm p̄ui-
tatem affectus. Illa ecia blasphemia
que fit in sc̄os ex consequenti in deū
redūdat: q̄ē omiū sc̄oꝝ corona ⁊ glo-
ria. Sed q̄ pauci sūt q̄ ad hāc mē-
suram infelicissime p̄uitatis p̄gunt: iō

vltra de ipa loqu ad pñs ē iutile. Vi de cetrā si placet ī 22ᵉ. q. 12. Dicit q̄z vigenes. q̄ is q̄ ī sūmo pfectoq; gdu extiterit nō ad subitū euacuat̄ a decidat: ꝫ paulati. ac p ptes eū decidē nēe ē ac. Idē saīs thōs vbi sup̄ satis approbat videt: q̄ raro alit̄ fit a nū q̄ q̄uis ꝓpter literi arbitij mutabilitatē alit̄ fieri possit. Hec de vicijs lingue sufficiāt. Sequit̄ nūc vidē de vicijs oppoītis paci ptinētibꝰ ad opꝓ q̄ sūt scisma. bellū. rixa. et seditio. Scisma em a scissura nomē accepit: vt p̄ dicit. et p̄ aug. scisma ē eadē opinantē atq; eodē ritu colētē q̄ cēti: solo congregacōis delcāti dissidio. Vñ pz ꝑ saīm thōm 22ᵉ. q. 39. q̄ vicīū scismatis directe et p se opponit vnitati q̄m caritas facit: q̄ nō solū alterā psonā alteri vnit spūali dilāonis vinculo: ꝫ eē totā eccīam in vnitate spiritus q̄ ē vnitas p̄ncipalis. Vñ ꝓprie illi dicūt scismatici q̄ se spōte a ex intētione ab hac vnitate sepāt. Et q̄ eadē rōe q̄libet pticularis vnitas. sū prochialis siue collegialis sū consuetudinalis alia q̄cūq; ī xp̄i noīe congregata ex eadē caritate dependet. ideo sicut p̄ncipaliter illi dicūt scismatici. q̄ subesse nolūt vicario xp̄i id est sūmo pōtifici et q̄ mēbris eccīe ei subiās cōicare recusāt ita secūdario illi q̄ suis p̄latis obedire nolūt ac collegijs suis cōicare renuūt. scismatici sūt iudicādi. Hij sūt qui segregāt semetipsos aīales spm̄ nō hītes: sicut ī cāonica iude dr. Ex q̄ vltrei pz. q̄ illi q̄z cōi bonū vtutis agūt. q̄ ex leui displicētia ipacienter et q̄uadā sig̃ficātia cōez societatē deserūt. etiā q̄ ad religiosa sola cia sū honestas recte acōnes. vt taliacto se q̄si vidicet de iurijs sibi illatis. Tenet em q̄libet delcābiliter conuiuē primo suo maxīe cū q̄ sēe ꝯsācōis vtū emisit. Et p̄ dcā venabilū patrē sic totā vitā suā instituē. q̄lem se p̄mo die p̄sentaueāt. Nec totā congregacōem puilit̄ a mulieb̄rit̄ deserē vel eciā cōstrāe. ꝫ vtuose in bō malū superare. Vt em cassiaꝰ dr vicia nō auferāt si a fratrū societate q̄s abscedat: ꝫ oz eos hūilit̄ leniē q. 30. Bellū eciā pacī adūsat̄. et est q̄nq; licitū q̄nq; illicitū. de quibꝰ michil ad pñs. Hz q̄ntum nūc sufficit. hoc culpatur in hoībus maxime tonewoluntatis aut timorate vite. q̄ aliquādo nimis dure p̄sequūt causas suas. videlicet per viam iuris aut q̄relas minꝰ neccarias: ex quibus sepe multa peccata oriūtur. Et iō Eccī. 18. dicitur. Abstinete a lite. et minues peccata. Et dominus. Mathei. v. et Luce. 6. dicit. Qui te percussit in maxillam vnam: prebe ei alterā. Istud est valde securum consilium. multumq; meritoriū. Vindicacō autem licet iusta quādoq; sit. tamē est nimis difficilis. priculosa. insecura et modici a nullius meriti. Hinc apostolus q̄sdam increpat. q̄ ita ī perfecti adhuc essēt q̄ cōn se mutuo in iudicio contēderēt. a nō magis iniuriā acciperēt. vt dr. ī. cō. vi. Omnes em illi actus q̄ a pfecta virtute deficiūt p̄ spēm suā sūt actꝰ ipfōis: scz litigare. vxorē ducere. sua retinē. vinum bibere. carnes comedē cū filibus: licet p̄ Augustinū q̄nq; talia ecīa a pfās fiant sine diminucōe vtutis ꝓpter aliq̄ causam. Proītas eciā

ad bellandū viciosa ē: scdm illd. ps. Dissipa gentes q̄ bella volunt. Hinc rō. xij. dicit. Non vos defendentes karissimi: sed date locū ire. Noli vinci a malo: sed vince in bono malum. Et breuiter valde. pfectoꝝ est non delectari in malo alterius qui iniuste sibi malum intulit. Nec aliquis excusatur si malum intēdit illius qui sibi iniuste intulit malum: sicut non excusat aliquis p hoc q̄ odit se odientem. In q̄ntum ergo iniuria in aliquem illata ad eius psonam ptinet debet eā tolerare patienter si expediat. In q̄ntū vero vergit in dehonorationem dei aut nocumentū primi debet cū magna cautela expiari: q̄ vt dictū est vindicatio est virtus multum difficilis. Vnd. 22ae. q. 108. In hoc em̄ virtus vindicatiuis p̄sistit. vt hō p̄oēs c̄aūstātias debitā mēsurā in vindicando q̄sueret. etiam vbi certus ē q̄ iuste vindicte locus sit. Ira p̄m p̄. a. ritu comino dicit. vnde irosus ille ē qui semper paratus est ad cōdicēdū. Iurgio delectat et puocat q̄tendentem. Ad ultimū verbum hui⁹ capit. Sāct⁹ thōs 22ae. q. 41. addit. q̄ vltra hoc etiā addit q̄tradictiōem in factis p̄m glosam gal. v. vbi dicit. q̄ irē sūt quādo ex ira inuicē se patiūt. Et ideo ira videt esse q̄dā puatū bellū. q̄d inter priuatas psonas agit. Nec ex aliq̄ publica auctoritate sed magis ex inordinata voluntate. Et ideo ira semp importat peccatū. Et in eo q̄d quis alterū inuadit iniuste est peccatū mortale. Inferre em̄ nocumentū prio etiā opemanuali. non ē absq̄ peccato mortali. In eo autem q̄ se defendit. potest esse sine peccato. et q̄nq̄ cū peccato veniali. a q̄nq̄ etiam cum peccato mortali: p̄ter diuersū motum animi eius a diuersum modum se defendēdi. Nam si solo animo repellendi iniuriā illatam et cū debita moderatione se defendat: non est peccatum. Si vero cum animo vindicte vel odij vel cum excessu debite moderationis se defendat semper est peccatum: sed veniale q̄dem q̄n aliq̄s leuis motus odij vel vindicte se immiscet. vel cū nō multū excedit moderatam defensionem. mortale aut q̄n obfirmato animo in impugnantem insurgit ad eum occidendum vel etiam grauiter ledēdum. Hec ira filia est ire: vt dicit ḡḡ. 21. mo. Et idē innuit p̄. p v. Vbi dicit. Vir iracūdus ideſt ira plen⁹: puocat iras. Qui aut caute q̄uersari nouit ab huiusmodi se custodiat: ne in ignem eius ligna struat. Caplm. 2c.

Sedicio discordiā importat multitudinis ciuilis. in tantū vt ad pugnam se p̄parent. a ptinet ad eos q̄ contra iusticiam a cōe bonū huiusmodi discordiam parant. Et ē semper mortale et grauissimū peccatū vt dicit sc̄us thōs q. 42. q̄ ex malicia p̄cedit. et bonū multitudis q̄d diuum⁹ est q̄ vnius perturbat. Vnde sedicios⁹ p̄m p̄. dicit q̄ dissentionem animoꝝ facit. et discordias gignit. Et p̄m glōm ij. cōt. xij. applicat iste term⁹ seditio ad tumultus populoꝝ: qui ad pugnam vel vadunt vel se p̄parant. Et nota q̄ sicut non dicit irosus q̄ iuste se defendit contra vnū: sic etiā nō dicunt sediciosi q̄ contra sediciosos rē publicā defēdūt. Cetera vid. v. sup̄.

Scādalū ecīā ꝑ ſām thōm ii.ae.q. xz. caritati cōtrariat.et pacem turbare ſolet:et multas ꝓplexitates et difficultates in actibus moralibus generat. Uñ ꝑ mūtationē bēati iēonī ſic diffinit. Scādalū eſt dictum vel factū minus rectum pūtens occaſionē ruine Et dr a greco noie ſcādalon qđ nos offēſionē ſ ruinā vel ipēſionē pedis poſſumus dicere. Contigit em q̄ q̄nq; alīq̄s otex poſit aliam in via cōſli. aū ipīgens diſpomt ad ruinā. Et talis otex dicitur ſcandalum. Et ſimilit in pceſſu vie ſpiritualis contigit aliq̄z diſpoī ad ruinam ſpirituale p dām vel factū alīus. Jnq̄n tū ſciz aliq̄s ſua āmonicōe vel inductione à exēplo alterꝫ trahit ad pec candū. Vel ecīā ſi hoc ipe non intendat. tñ ipm fugz ē tale qđ de ſui raōne habet q̄ ſit inductiuū ad pcādū: puta cū aliq̄s publice facit pcm vel qđ habet ſimilitudinē peccati: tūc ille q̄ hmoī actū fūt ꝓpie dat occaſionē ruine. Et hoc vocatur ſcādalū actiuū. Scādalū autē paſſiuū ē quādo per aliq̄d dbum vel factū vmđ datur alteri cā peccandi. q̄ñ et ꝓter intēōem opātis et ꝓter conditionem opis aliq̄s male diſpoſitꝰ ex huiuſmoī ope iducit ad peccandum: puta cū aliq̄s inuidet bonis alioꝝ. Et tūc ille q̄ facit huiuſmoī actū rām nō dat occaſionē quātū in ſe eſt. ſz alīꝰ ſumit occaſionē: ſ illd. rō. vij. occaſiōe autē accep ac. Ultra hoc q̄nq; iſta ſcāda la miſcētur in vno actu. viez q̄ñ ad inductionē vmđ alīꝰ peccat: et tūc in ꝓmo ē ſcādalū actiuū. i ſecūdo paſſiuū. Quādoq; vero eſt ſcandalum actiuum ſine paſſiuo: puta cum aliq̄s inducit verbo vel facto alium ad peccādū et ille nō ꝓſentit. Q̄nq; eſt ſcādalū paſſiuū ſine actiuo: ſicut iā dictum eſt. Et nota q̄ ſcandalū ſemper includit raōem peccati et ſpiritualis ruina hoc de ꝑ ſe notat. Videndū ē tñ. q̄ diuſimode ſcādali pcm ꝓtingit. Nā ſcādalū actiuū ſemp eſt pcm in eo q̄ illd facit et vel ipm opꝰ qđ fāt ē pcm: vel ecīā ſi habeat ſpēz pcti dicte dū ē ſp ꝓpē pri caritatē: ex q̄ vnuſq̄ſq; tenet ſaluti ꝓximi puidere: a ſic q̄ nō dimittit ꝓtra caritatē agit. Potest tamē ſcādalum actiuū eſſe ſine pcto alīus qui ſcādaliſetur: qñ ſciz ille qui poſſit ſcādaliſari non ꝓſentit vt dictum ē. Scādalum ec paſſiuū ſemp ē peccatum in eo ſcilicz qui ſcādaliſatur q̄ñs nō ſemper ille peccet a quo occaſio ſcādali accipitur: ſicut cū aliquis ſcandaliſatur de his q̄ alius benefacit. ac. Ex quibꝰ ſequitur: q̄ in viris perfectis non reperitur ſcādalum. neq; actiuū neq; paſſiuum. Q̄ paſſiuum ſcandalum in eis non cadat: aperte beatus Jeromꝰ teſtatur ſup Mat. ca°. 15. dicēs. Nota q̄ qui ſcandaliſat̄ puulꝰ ē: maiores em̄ ſcandala nō recipiūt. Cuiꝰ rationē aſſignat ſām thō. ii.ae. q. xz. ar. 1. q̄ nullus mouetur q̄ rei īmobili firmiter inhēt. maioēs autē ſiue perfecti ſoli deo inherēt: cuiꝰ eſt imutabilis bonitas. Quia et ſi inhe rēt ſuis ꝓlatis non tamē inhēnt eis niſi in q̄tū illi inherent xp̄o: ſm illd i. cor. xi. Imitatoēs mei eſtote: ſicut a ego xp̄i. Unde quantūcumq; videant alios inordinate ſe habere dās

vel factis.ipi a sua rectitudine nō re-
cedunt:ſm illud ꝑs · Qui confidūt i
dño sicut mōs syon:nō cō·in eternū q̄
habitat in ihr̄l̄z.Et iō in hijs q̄ pfecte
deo adherēt.scādalū passiuū nō ineī-
tur:ſ illd;pax multa diligētibz le·t·
et nō ē illis scādalū.Nec obstat illud
quod xp̄s pet⁹ dixit.scādalū m̄ es:q̄
ibi scādalū large pomit ꝑ q̄libet im-
pedimēto.Silit nec pcā vialia ha-
bent plenā rationē scādali:ſ potest i
eis ee appropinq̄tio q̄dā ad scādalū.
Qñ ec viri sancti fortis ipediūt a bo-
no ope nō ob hoc scādalisant:q̄ in i-
trioꝛi wlūtate ñ pūt ipediri q̄ mi⁹
in deū tēdāt:ſ illd rō·s· Neq; mors
neq; vita poterit nos separe a cari-
tate dei.Scādalū ecīā actiuū in vi-
ris pfectis esse nō pt:q̄ ad ipsos per-
fectos ptinet ea q̄ agunt ſm regulā
rationis ordinate:ſm illd p̄me cor.
ıȝ·Omnia honeste a ſm ordinē fiāt
in vobis.Et si quid in eoꝛ maīfestis
dictis vel factis ab hac moderatione
desit:hoc puenit ex infirmitate hūa-
na scilicet modice et leuiter:Nec tā-
tum est vt ex hoc rationabiliter pos-
sit ab alio sui peccandi occasio.Qui
autem seipsum scādalisat sine occa-
sione debita:ille eciam sibiipsi causa
est peccati nō alius q̄ bene agit·Pe-
trus eciam ñ ita grauiter peccauit vt
scandalum actiuū daret:q̄ ex pieta-
te pcessit factū suum vt dicit gal'2°
licet gentiles nouiter conuersi ex hoc
passiue scādalisabant.Et eciam ſm
augustinū magna vtilitas ī hac seq̄-
bat:q̄ vtilius exemplū reliquit pe-
trus patiēt sufferēdo īcepationem
publicā ꝑ modicoꝛ:q̄ paulus eā infe-
rēdo ·An āt spūalia exercitia sint
ꝓpter scādalū dimittēda sciis thōs
respōdet v·sup̄ a:°·A·sub distinctioē
p̄mittens:q̄ ista q̄stio intelligenda
est de scādalo passiuo:q̄ michil pemi-
tus faciēdū aī scādalo actiuo:qđ sp
est vitādū tā q̄ malū simpliciť.Con-
sideradū ē ergo:qđ sit dimittēdū ne
alius scādalisetur·Est āt in spūalib⁹
tomis distinguēdū.Nā q̄dā bona sūt
de nēcitate salutis:q̄ p̄mitti nō pos-
sunt sine pcō mōrli ·Manifestū est
autem q̄ null⁹ debet mōrliť pcare
vt alteri⁹ p eīm ipediat:q̄ p̄ordinem
caritatis pl⁹ dz bō suā salutē spūa-
lem diligē q̄ alteri⁹.Et ideo ea q̄ sūt
de nēcitate salutis p̄rermitti nō de-
bent:ꝓter scādalū vitādū·In hijs
āt spūalib⁹ bonis q̄ nō sūt de nēcita-
te salutis.videť adhuc distinguēdū:
q̄ scādalū qđ ex eis oriť q̄nq; ex ma-
licia ꝓcedit aī sciz alīq̄ wlūt ipedire
h⁹moī bona.scādala ꝓcitādo:a h⁹ē sc-
ādalū phariseoꝛ q̄ de doctriā dīn scā-
dalisabāť.Qđ esse ottēpnēdū dīns do-
cet·ayat·ıȝ:dicēs · Dimite illos:ceci
sūt a duces ceoꝛ.Qñq; vero scāda-
lū ꝓcedit ex īfirmitate vel ignorāti-
a.et huiusmodi ē scādalū pusilloꝛ
ꝓpter qđ sūt spūalia bona occultā-
da vel ec ītēdū differēda vbi piculū ñ
imineť:q̄usq; reddita racōe.h⁹moī
scādalū cesset·Si āt post reddītā ra-
tionē h⁹modi scādalū duret.iā videť
ex malicia esse:et sic ꝓpter ipm ñ sūt
h⁹moī spūalia opa dittēda.Hīc b·je-
roī⁹ dt.q̄ dittēdū ē ꝓpter scādalū oē
qđ pt ptermitti salua triplici ve-
ritate:sciz vite iustitie et doctīne.Et ggᵒ
super ezechielem dt · Si de veritate

scādalū sūt: vtilī⁹ nasci ꝓmittit scā-
dalū q̄ veritas relinquat. Nichilo-
min⁹ ad sedādū scādalū ꝑ aliq̄ ad-
monitionē vel ꝓiam excusacōez à ali-
ter mansuetudīe spūs vel hūilē cog-
nicōez ꝓpie ipsōis magis videt seau-
rum a edificatoriū dūmō aliud non
obsistat. Et nota q̄ hec nō ꝓuā dif-
ficultatē includūt: viz q̄ūt et q̄n hoc
à illō fieri potissimū debeat. Constat
namq; q̄ viri ꝓfecti ad mlta ꝑ loco
a tpe tenent ꝓpter alios nedum im-
pfōez ꝫ eciā q̄dāmodo pfectioēz. ad
q̄ alias nō tenēt: vt sciz impfectis
offendiculum nō ponant ꝫ ipos poci-
us edificēt: et michilo⁹ pfōrib⁹ satis-
faciant et ad altiora sustollant. In-
sup quō nedum criminalia ī huius-
modi ꝫ eciā ꝓuide caueant venialia. ac
ꝓpriam ꝓscientiā sine murmure aus-
todiant nec in aliq̄ scām caritatē le-
dant ꝓpē quam ꝓseruandā a nutriē-
dā omnia fieri debent. hoc vtiq; labor
ē añ donec plen⁹ intrē in sanctuari-
um scripturaꝝ et plamorem ꝙuenī-
tiam inueniam in dās et exemplis
scōꝝ. Qm̄ mi fallax tāta diūsitas in
his plexiq; repitur: vt merito de ipis
illō iudic̄ v°. c°. dicat. Diuso ꝓtra se
ruit: magnaiōꝝ repta ꝓtentio est.
Saluā em̄ fide et iustitia. tāto zelo
nōnūq̄ ec̄ꝑbati viri ꝓtra se mutuo
ꝓgrediūtur: vt q̄si federa caritatis vi-
olasse nō sine scandalo pluimorum
credant. Et vt fiendū est multi hoc
pacto a gratia exciderūt. à nōbilit ī
via moꝝ se et alios ꝓpediuerūt: dū
ī his q̄ min⁹ ꝓsulte defendē conarēt.
modum à finē debitū nō ponētes. ad
alia ec̄ inepta q̄ non ꝓuidebant ꝓ-
lapsi fuerūt. Caute ergo ꝓcedunt q̄
ꝑ vē hūilitatis normam se īstituunt:
et in ea vsq; ad finem ꝑseuerāt.

¶ Contra tēptationes gule a cas-
trimargie. Cap. 7.

SAlomon. pū. 13. Vēter ipiorū
insaturabilis. Ysai. 22. Et ecce
gaudiū et leticia: occidere vitulos et
iugulare arietes: comedere carnem a
bibere vinum. Comedamus a bibā-
mus: cras em̄ moriemur. Nolite se-
duci in saturitate vētris: ieō. vi. Es-
ca vētri. et vēter escis: deus autē et
hūc et has destruet. Rō. xvi. Huius-
modi autē ñ domino: ꝫ suo vētri ser-
uiūt. Philip. iij. Quorū deus vē est.
pū. 21. Qui diligit epulas in egesta
te erit: qui amat vinum et pinguia
ñ ditabit. pū. xxiij. Noli esse in qui-
uis potatoꝝ. nec ī ꝙmessacōib⁹ eorū
q̄ carnes ad vescēdum ꝓferūt: q̄ va-
cātes potibus et dātes simbola cōsu-
mētur. Cui ve. cui⁹ pū ve. cui rixe. cui
fouee. cui sine causa vulneā. cui suf-
fossio oculorum? Nonne his qui cō-
morantur in vino: et studēt calici-
bus epotādis? Ne intuearis vinum
quando flauescit: cum splenduerit in
vitro color eius. Ingreditur blādē
sed in nouissimo mordebit vt coluber:
et sicut regulus venena diffundet.
Et prolapsus ī pemis. dices scilicet
infirm⁹. Quādo euigilabo: et rursus
vina reperiam? Iob. xxviij. Sapi-
entia vbi⁹ uero inuenitur: et quis est lo-
cus intelligentie? Nescit homo preci-
um eius: nec inuenietur in terra suā
uiter viuētium. Eccī. 19. Vinum et
mulieres apostāre faciunt sapientes.
Tessal. v. Nos qui diei sum⁹ sobi si⁹.

Augg sup illud rō. 19. noli ꝓpter eſ
cā deſtruē opus dei: omnia q̄dē mun
da mūdis. Nō ꝓpter porcū ſz ꝓpter po
mū morte ꝑmus homo iuenit: a eſau
ꝑmatū ſuum non ꝓpter gallinā ſed
ꝓpter lenticulam pdidit. Scio em ō
ne genꝰ carnis q̄ cibo eſſet vſui mā
ducare ꝓceſſū. Heliam cibo carnis ẽ
fectum. Johānem mirabili abſtinen
tia prēditum animalibꝰ id eſt locuſ
tis ī eſcam cēdētibus nō fuiſſe pollu
tum: et ſcio eſau lenticule cōcupiſcē
tia deceptum: a dauid ꝓpter aque de
ſiderium a ſeipſo reprehenſū: a regē
noſtrū non de carne ſz de pane tēp
tatum. Ambroſiꝰ. Male dñe ſeruit
gule: que ſemper expetit. uūq̄ exple
tur. Quid em īſatiabilius ventre?
Hodie ſuſcipit cras exigit: cū imple
tus fuerit diſputatur de ꝓtinentia:
cū digeſſerit vale vtribus dicitur.
Faēs aīca v̄gitati ē. inimica laſciue:
ſatietas vēo caſtitatē ꝓdigit. nutrit il
lecebrā. Iero. Sit vil' a veſptinꝰ ci
bꝰ piſa a leguīa: ītē dū piſciculoſ ꝓ ſū
mis ducas delicijs. Qui xp̄m deſide
rat et illo paē veſcit: nō q̄rit magno
pe q̄ de p̄cioſis cibis ſterc⁹ conficiat.
Ypocras ī amphoriſmis docet. craſſa
et otioſa corpa q̄ creſcendi menſurā
impleuerunt: nō cito ablatione ſangu
inis minuant: ī paliſim a peſſima
morboꝝ gña erūpēt: a id circo nāturā eē
demptionē: vt rurſū habeant in q̄
poſſunt creſcere. Non em manere in
vno ſtatu naturam corporum dicit:
ſz aut creſcere. aut ſemper decreſcē:
Nec poſſe viuere animal niſi creſcē
do capax ſit. Vnde et galienus dicit.
Quorum adepta vita et ars ſagena
eſt. nec viuere poſſe diu nec ſanas eſ
ſe aīmas. que ita nimio ſanguine
et ꝑ̄pibus quaſi luto inuolutas nic
hil tenue nichil celeſte. ſz ſemper de
carnibus eructuare et vētris īglu
uie cogitare. Item ieronimus. Legi
mus quoſdam morbo articulari et
podagre humoribꝰ laborātes: ꝓſcīp
tione bonorum ad ſimplicē menſam
et pauperes cibos redactos. conua
luiſſe. Caruerant em ſollicitudie diſ
penſande domus a epularum largi
tate: que et corpus frangunt et aī
mū. Semper ſatietati iūcta laſciui
a ē. vicina ſūt ſibi vēter et genitalia.
ꝓ membrorum ordīe ordo viciorum.
Gregorius. Non cibus ſz appetitus
in vitio eſt. Vnde et lautiores cibos
plerumq̄ ſine culpa ſumimus: et ab
iectiores non ſine reatu conſcientie
degustamus. Nota ſcdm augustinū
ꝓ confeſſionum: et ſcdm ggz. 20. morā.
Magna eſt difficultas et pene ine
uitabilis neceſſitas ī menſura cibi
et potus conſtituta: ita vt vix vmq̄
aliquis ſint qui metas non exceſſit.
Et ergo vbi eſt bona voluntas. non
leuiter eſt q̄us iudicandus de gula
ſi exceda ī quantitate cibi. eſtimans
ſibi id neceſſarium eſſe: quia hoc ad
aliquā īpitiā ptinet. Sz hoc ſolū pti
net ad gulā: q̄ aliqs ꝓpē ꝓcipiscētiā
cibi delcābilis ſciēs exceda mēſurā
in ede. 22ª. q. 148. arti. ꝑmo. Thōs.
Gula ē p̄cm mōle ex genere: in q̄
tum ſcz aūtit hoiez a deo. Quod q̄dē
ꝓtingit. quando delectacō gule inhēt
hō tāq̄ fini ꝓpter quem deum con
tempnit: paratus ſcilicet contra dei
p̄cepta agē. vt delcācōes huiuſmodi

asseqūtur. Si vero in vitio gule intelligat̄ inordinatio cupiscētie. tñ ꝑm ea q̄ sūt ad finē. vtpote q̄ minus cō cupiscit delectacōez cibo⁹ ñ tñ ita q̄ ꝓpter hoc aliq̄d faceꝫ ꝓtra legē dei. nec peccatū venale. Ebrietas eciā ē peccatū mortale. q̄ tunc ꝓmittit. qñ hō volēs a sciēs ꝑuat se usu racōis p minūtū potū et fortē. q̄ sua fumositate ꝑturbaē potest cerebrū. Ꝑsū em rationis homo ꝑ vtutē opatur. et pcīa declinat. Et inde ē q̄ ebri⁹ pcīat mōlīe. pcalo pcrandi se ꝓmittēs. Unde dicit b̄us ambrosi⁹. Vitā dā dici⁹ ebrietatē. ꝑ quā vitia cauē ñ possu⁹. Nam q̄ sobrij cauē ꝑ ebetatē ignorātes ꝓmitti⁹. Si āt ebetas accidit ꝓt̄ opionē bitentis. tūc ꝑt esse sine pcō à cū pcō vīali. sicut dr ꝓtigisse noe. loth. et q̄busdā alijs. Et nota q̄ gula est ge⁹. et habet duas spēs. scz ꝓmessacōez et ebetatē. Nō. Nō in cōmessacōib⁹ a ebetatib⁹. Greg⁹. Quinq modis nos gule vitiū tēptat. Aliq̄n nāq̄ indigētie tpa p̄uenīt. aliq̄n lautiores cibos q̄rit. aliq̄n q̄ sumēda sūt ꝑparā accuraci⁹ appetit. aliq̄n ī ipsa q̄ntitate sumēdi mensurā refectionis excedit. aliq̄n vero estu īmensi desiderij eciā si vilis sit cibus dēcius peccat. Unde ūsus ꝓ ceu ꝓpere. laute. nimis ardent. studiose. Gule eciam quinq̄ sunt filie. scilicz inepta letitia. scurrilitas. immundicia. multiloquium. ebetudo mentis. Itē. Greg⁹. Ad conflictum spiritalis agonis nō consurgitur. si non prius intra nosmetipsos hostis positus. gule videliz appetitus edomatur. Nā si non ea q̄ vicia nora nobis sunt ꝑsternimus. nimirū inimīc ad ea q̄ longius sunt impugnanda transimus. Verū qd vmī ē mensura debita. hoc alteri est excessus. Nec cōstat mensura in cibi quantitate. sed ī comedentis qualitate.

Contra tēptationes luxurie formicationis. aī Cap̄. 26.

Paulus. i. thes. iij. Hec ē voluntas dei. sanctificacō vestra. vt abstineatis vos a formicatione. vt sciat vnusquisq̄ vestrū vas suum possidere in sanctificatione et honoē. non in passione desiderij. sicut et gētes q̄ ignorāt deum. Non enim vocauit nos deus in īmundiciam. ꝙ in sanctificationem. Ad ephe. v°. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. Ad gala. v°. Manifesta sunt opera carnis. q̄ sunt formicatio. īmūdicia. impudicicia. luxuria. idolorū seruitus. veneficia. īimicicie. ꝓtētiones. emulationes. ire. rixe. dissēcōes. secte. iuidie. homicidia. ebrietates. cōmessatiōes et his similia. q̄ ꝓdico vobis sic ꝓdixi. quoniā qui talia agunt regnū dei non cōsequētur. Ephȝ. v. Formicatio āt et omnis īmūdicia à auaricia. nec noīetur in vobis sicut decet sc̄os. à turpitudo. à stultiloquiū. aut scurrilitas que ad rē non ꝑtinet. sed magis graciarum actio. Matȝ. v. Amen dico vobis. omnis qui viderit mulierē ad concupiscendū eam. iam mechatus est eam in corde suo. Pū. v. Fili mi attende sapientiam meam. Ne intenderis fallacie mulieris. pedes eius descendunt in mortem. et ad inferos gressus illius penetrāt. per semitam vite non ambulant.

longe fac ab ea viã tuã: a ne appro/
pinq̃s foribus domus eius. Mul/
tos vulneratos deiecit: et fortissimi
quiq; interfecti sunt ab ea ac̃. Q̃ue
ad q̃ñ. 6. Omne peccatũ quodcũq;
facit homo extra corpus suum est: q̃
aut̃ fornicat in corpus suũ peccat.
Ambrosius Nemo diu fortis ẽ. Ju/
das machabeꝰ et ioãthas pꝰ c̃ñ/
mas victorias occisi sũt. Vñ qui sp
cũ hoste ẽ licet frequentissime vincat. tñ
timere dz me vel sero sui negligẽs supe/
tur. Augꝰ. Quãti et q̃les epi et cleri
post ꝓfessionũ et victoriarũ calcata
certamina. post magnalia et signa
mirabilia vsq; mõstrata. noscũt cũ
hijs omnibꝰ naufraga sse: cũ volũt in
naui fragili nauigare. Quãtos leo/
nes domuit vna infirmitas delicata
sz luxuria: q̃ cũ vicit miserã. de mꝝ/
nis efficit pdã. Luxuria inimica deo.
inimica vtutibꝰ pdit oẽm substãciã:
ad pñs voluptatẽ delimẽs futurã
nõ simit cogitare pauptatẽ. Jdẽ Au/
gꝰ. Cũ mulieribꝰ sermo breuis ar/
gidꝰ ẽ habendꝰ. Nec ideo mꝰ vitãde
sũt q̃ bone indolis et honeste vide/
ß quãto religiosiores sũt tãto magꝭ
alliciũt: et sub spẽ religiois pluimũ
viget viscꝰ libidis. Credẽ m̃ vt epis/
copꝰ loq̃r et exptus. Cedros libani.
greguũ arietes vepi sub hac peste cor/
ruisse: de q̃rũ vita ñ mꝰ suspicabar
q̃ de hieronimi vel ambrosij ẽpitudi/
ne impudica. Ecce q̃d audisti. Si
in viridi ligno hec facta sunt. in ari/
do q̃d fiet: Quid ãt uiuenes de se sen/
tiant nescio. Ego iã lx ãnoꝝ vno mi/
nus et vndiq; perstrepẽtibus matis
casum lubricitatis horresco. Hec ille.

Sororẽ eciã secum habitare nõ pmi/
sit. dicens. Quitam sorores mee sunt
sororẽ mee non sunt. Exemplũ igit̃
docti viri informare nos debet. Jero.
Qui luxuriatur viuens mortuus ẽ:
et ferreas mentes libido domat: que
maiorem in virginibus patitur fa/
mem dum dulcꝰ putãt omne quod
nesciunt. O q̃m m acer est fructus
luxurie: amarior felle: crudelior gla/
dio. Libido enim transacta. semper
sui reliquit penitudinem et nunq̃
saciatur. et extincta vt accenditur:
vsu crescit et deficit. nec rationi pa/
tet que impetu ducitur. Quod si ge/
neris gratia iudicas feminas nul/
lo pacto dimittere: memẽto thamar
q̃ ab amon fratre suo corrupta sit
et cetera: Et loth. Gregorius. Ma/
lum luxurie aut cogitatione perpe/
tratur. aut opere. Callidus enim ad/
uersarius noster est: cum ab effectu
operis expellitur. secreta cogitatio/
ne polluẽ mititur: et cuius semel men/
tem occupauerit: vix eum bona desi/
deria cogitare permittit. Crisostimꝰ.
Vitium libidinis facile ex vacantia
et ocio nascitur. Nam diffinitio amo/
ris. hec est: animme vacantis passio.
Jdeo ees dicit poeta. Ocia si tollas
periere cupidinis arcus. Beda. Bre/
uis est voluptas formicatoris: ß ꝑpe/
tua pna formicatoris. Gregorius.
Momentaneum est quod delectat:
eternum quod cruciat. Casuꝰ propri/
mus ẽ qui de suo casu nõ timet: nemo
sibi de sua virtute confidat. In hac
re fortior est natura. q̃m m gratia
saltem communis ac̃. Nota generaꝝ
lem ad omnem virtutem perfectam.

Cassia⁹ in collā. abbatis moysi. Tā diu spūs fornicacōis ānaz necesse est impugnari. donec se bellum gerere supra vires agnoscat: nec labore vel studio ꝓprio victoriam obtinē se posse confidat: nisi dominī fuerit auxilio a ꝓtectione suffulta. Unde quidam. Aduerte q tanta ē vis nature. q a si dēissimis domis diuīs inēdū vestiatur: tamē si mēs vt cūqz sopita sibi vigilātissime nō pīdeat. et sepe acceptā dona in ꝓspectu dei et rationis vsu ꝓseruet: illa tā q effremis suo impetu per motum carnis hominē dei cit in peccatū. Et ecia plexaqz confessor se sauciat. dū alios curat. Unde heu contigit pluribus: q pro veginmine magis est eis exspectanda pena q gloria. Nemo igit sibi gaudeat cōfessionis officium sibi esse cōmissum. Difficile est audiē carnalia sine sensu tractare a audire lubrica sine lubricitate. Igit nemo sterilis istud nō necessitate cogente reuoluat: ꝫ stratū ad spiritualia reuertat. Thōs. 22e. q 172 Absqz dubio luxuria pcīm ē. Quāto em aliqd ē magis nocturiū: tanto magis oz vt circa illd rōis ordo seruet. Usus āt venēoz est valde nocturius ad bonū cōmune qd ē conservatio hūani gēris: a ideo circa hoc maxime attēdi debet rōis ordo. Et per cōsequns si qd circa hoc fiat pter q rationis ordo habet. vicioſū erit. Hoc āt pfiet ad racōem luxurie: vt ordinē et modum racōis excedat circa venēa. Et nō. q q inordinate suo corpe vtitur p luxuriā. iniuriā facit dño deo: qui ꝓncipalis ē dns corporis nr̄i. Qualit āt oscula. tact⁹ aplexꝰ visus. a huiusmodi sint pcīa. sic intelligit. Dicit em aliqd eē pcīm mortle dupliciter. Uno⁹ ꝑm spēm suā: et hoc mō nō sūt pcīa: pfit em absqz libidine fieri vel ꝓpter ꝓsuetudinē pīe: vel ꝓpter aliq̄ nāi, tatē a rōabilē causam. Aliomō dr: a, liqd eē pcīm mortle ex sua cā: sicut ille qui dat elēosinā vt aliqz inducat ad hēsim mortlē pcīat ꝓpter intēcōez corruptā: sic q̄n oscula a aplexꝰ a hȳmoi fiūt ꝓpē delectacōez libidinosam ꝓuenīēs est q sint pcīa mortlia. a sic solū dicit libidinosa. Nō ecia q ꝓsensus ī delectacōez pcī mortlis est peccatū mortale: et nō solū cōsensus in actū. Species luxurie sūt sex. q numerant in decretis 26. q. 1. scz fornicatio simplex. adulteriū. incestus. stupū. raptus: et vitiū ctra naturam. Et his p̄t addi ꝑm aug. sacrilegium. Filie luxurie ꝑm gg. 31. mō. sunt cecitas mentis. inꝓsideratio. pcipitatio. inconstātia. amor sui. odiū dei. amor presentis seculi. horror futuri. Innocentius. Quis luxurie multiplices species enumerare valeat. Nec em pentapolim cū adiacēti regione subuertit. sichē cū populo incremē. filios iude peraussit. iudeū a madiamitide pugione transfodit. tribum benyamin pro vxore leuite delevit. filios heli sacerdotis in bello prostrauit. vriam occidit. amon interfecit. plurimos lapidauit. ruben maledixit. sampsonem seduxit. salomnem peruertit. Uerū est ergo quod legitur: ꝓpter speciem mulieris multi perierunt. Augustinus. Maxima q̄qz mala ab origine mūdi a mulieibus inchoata legimus. Adā ad lapsū cū tota posteritate sua p mlierē venit. diluuiū eade ocasiōe inundauit. &c. Semiramis q̄ historie tāde sue, erat. Troyana bella. assyrior monarchia fortissima. ac alior plapsa varios

orbis dissidia. egregiaꝝ ciuitatū in/cendia: crebro ob vnus femelle blā/dimenta legimus exorta. Innocē. O extrema libidinis turpitudo: que non solum mentem effeminat ꝫ cor/pus eneruat: non solum maculat a/nimū sed fedat personam. Semper illam precedunt ardor et petulātia: Semp comitantur fetor et immū/dicia: Semp sequūtur dolor et pēni/tentia. Item. miꝝ est quomodo tan/tam feditatem non aspernatur tac/tus: qñ ita abhominatur odoratus ⁊ gustus. Sed magis mirum: q̄ non amplius de hoc erubescit homo. ad imaginem dei factus. Hanc qui nō fugit: superare non potest

¶ Contra temptationes auaricie et tenacitatis. Cap. xxiiii.

Ieremias. capitulo. vi. A minore ad maiorē omnes auaricie studēt: et a pphā vsq; ad sacerdotem cūcti faciunt do/lū. Eze. xxii. Auaricia suam sequitur cor eoꝝ. Ecclesiastici. x. Auaro nichil scelestius. Eccs. v. Auarus nō im/plebit pecunia. Col. iii. Eph. v. Auaricia est ydolorū vel simulacroꝝ ser/uitus. Luc. xii. Cauete ab omni auaricia. Proub. xxviii. Qui odit auaricia: longi fient dies eius. Hebr. xiii. Sint mores sine auaricia cōtenti p̄sentib⁹. Deut. xvi. Nō accipias psonā nec mu/nera: q̄ munera excecāt oculos sa/pientū. Iob xv. Ignis deuorabit tabernacula eoꝝ: q̄ libenter munera accipi/unt. Eccli. xx. Oē munꝰ et iniquitas delebit. Johis. iii. Qui habuerit sub/stantiā huius mundi et viderit fra/trē suū necessitatē habere. ⁊ clause/rit viscera sua ab eo: quomodo cari/tas dei manet in eo. Filioli mei nō di/ligamus verbo neq; lingua: sed ope/ et veritate. Augustinꝰ. Nō solū auarus est qui rapit aliena: ꝫ eciā qui cupide seruat sua. Hic anteq̄ lucretur seipsū pdidit: et anteq̄ aliud ca/piat capitur. Auaricia non est vici/um auri: ꝫ animē peruerse amantis auꝝ derelicta iusticia q̄ debuit ante/poni auro. Hec non solum in argen/to: ꝫ in omnibus rebus que immode/rate cupiūtur intelligenda est. Aua/rus. cecus est: credēdo enī diues est nō videndo. Amas pecuniā o cece q̄m nunq̄ videbis? cecus possides. cecus moriturus es: qđ possides hic relictu/rus es. Ambrosius. Non minoris ē crimīis habenti tollere: q̄ cū possis et habes indigentib⁹ denegare. Esu/rientium panis est quem tu detines: nudorum indumentum quod tu in/cludis: miserorū redemptio et absolutio. pecunia quam tu ī terra fodis. Tantorum scias te ēe tuū dere bona: q̄n/tis p̄stare possis et nol. Nō sūt bona hoīs: que secū ferre non potest. Sola misericordia comes ē defunctorum. Item. Inflammatur lucro auaricia. non restringitur. Quasi gradus quosdam cupiditas habet: ⁊ quo plu/res ascenderit. eo ad altiora festinat: Vnde fit grauis ruina lapsuro. Ie/ronimus. Auaro tam deest quod habet q̄ quod non habet? quia aut habita concupiscit vt habeat. aut habita metuit ne amittat: et dum in aduersis sperat prospera. in pros/peris formidat aduersa. Credenti totus mūdus diuiciarū ē. Infidelis

aute obulo indiget. Nos audemus a
uaricia. et contra peamias disputã
tes auro sinum expandimus: vt il
lud nobis miseis coaptari possit qđ
de megarensibus dicitur. Edificant
quasi semper victuri: viuunt qua
si altera die morituri. Item. Cum ce
tera vicia senescente homine senes
cant: sola auaicia iuuenescit ⁊ cres
cit. Gregorius. Mens auari quepri
us ex habundantia requiem quesi
erat. postea ad custodiam grauius
laborat: hinc inde insidiatores metu
it: atqz hoc se ꝓpeti qđ ipse fecit ab a
lijs fieri pertimescit. Si pciorem vi
det timet raptorem: si inferiorem. sus
picatur furem. Infelix tanta pati
tur. quanta pati timet. Auaricia re
bus desideãtis non extinguitur. sed
augetur. Nam more ignis cum lig.
na que consumit acceperit excrescit:
et vnde videtur ad momẽtum flam
ma comprimi. inde paulo post cernĩ
tur dilatari. Omnis auarus ex po
tu sitim multiplicat: quia cum ea q̃
appetit adeptus fuerit: ad appeten
da alia ampli9 anhelat. Itẽ. Mag
na est securitas cordis: nil habere
conuipiscentie secularis. Nam si ad
terrena adipiscenda cor inhiat: secu
rum tranquillumz esse nullatenus
potest. Quia aut non habita conui
piscit vt habeat. aut adepta metu
it ne amittat: et dum in aduersis
sperat prospera. in prosperis for
midat aduersa: huc illucqz quasi q̃
busdam fluctibus voluitur. ac per
modos varios rerum alternanti
um mutabilitate versatur. Si vero
semel in appetitione superne patrie
forti stabilitate animus figitur: mi
nus rerum temporalium pturba
tione vexatur. Cursum suum quisqz
consideret: et cognoscet sibi posse suf
ficere pauca que habet. Sed for
tasse metuit ne in huius vite itinere
necessaria desint: longa nostra des
deria increpat via breuis. Intassũ
multa portãt: cũ uix ẽ q̃ pgit. Thõs.
22e qs. Auaricia est pctm: quia
est ĩmoderatus amor habendi. Vn
de nota. q dum homo secundum ali
quam mensuram querit habere ex
teriores diuicias. prout sunt neces
saria ad vitam eius secundũ suam
conditionem. hoc ad virtutem perti
net: sed quando excedit in mensura
hac vel deficit ab ea tũc malũ ex hoc
puenit: sicut medicina que est forti
or ⁊ mitior q̃ natura requirit. Si
ergo est excessus mẽsure. tũc pcãt
per auaricia: si diminutio. tunc pcã
tur per ꝓdigalitatẽ. Virtus autẽ q̃
inẽ hec extrema consistit est liberali
tas. Et nota q auaricia ẽ pctm
spirituale: qz perficitur in spirituali
b9 delectacõib9 absqz carnali delcãti
one. Est eciã viciũ capitale: qz ex ea
multa alia vitia oriuntur ratione
finis quẽ intendit qui est multũ ap
petibilis: ꝓpter quẽ homo multa fa
cit. Dicit enĩ phs. ⁊ ethicoꝝ: q dena
rio vtimur q̃si fideiussore ad oĩa ha
benda. Et Ecclesiastici. 6. dicitur: q
pecunie obediunt omnia. Et boecius
quarto de consolatione dicit: q diuicie
per se promittunt maxime sufficien
tiam. Vnde ob hoc nisi diligenter se
homo caueat faciliter in auariciam
labitur: et per ꝫsequns in multa alia

pcra tr: ꝑ ꝯ multis modis ōtingit
adq̄rere diuicias. Et hec pcra dicāt
filie eius ꝑm ḡḡ: scilz ꝓditio. fraus.
fallacia. periuria. inquietudo. violen-
tia. et ōtra miseric̄ordiam obduratio.
Isid. ponit 9. eius filias: scilz mēdaciū. fraus. furtū. periurium. turpis lu-
cri appetitus. falsa testimonia. violen-
tia. inhūanitas. rapacitas. Phs. 2.
erhi. ponit multas spēs auaricie: scilz
pcatē tenacitatē ac. Dñs dicit pau-
tenax ⁊ imbiles illiterales opacōes
opantes. et de mēdcio pastus. et usu-
rarios aleatores et mortuoꝝ spolia-
tores et latrones ac. Et ex hijs pz
quō radix ommiū maloꝝ est cupidi-
tas: q̄ anteq̄ diuicie ꝙgregent mul-
ta pcra ꝓmittūt. Et qñ iam hñt ad
alia trahūt: scilz gulam luxuriā. ac.
Sphra 3t

Contra tēptacioēs accidie tepidi-
tatis ac difficilitatis. ℣ Cers.

Iohel. 2°. Cōuertimī ad me
in toto cor̄de vr̄o: ait dñs.
Jer°. 17. Isil. si ꝙuertis ꝙtā
te. Deut°. 8. Obserua et caue ne obli
uiscaris qñ dñm dei tui: ⁊ negligas mā
data eius atq; iudicia ⁊ cerimonias
eius. Ne postq̄ comederis ⁊ saturatus
fueris hūerisq; ām̄ctaꝝ rez cōpiā. ele-
uet cor tuum: ⁊ nō remiscaris dñm dei
tui qui ductor tuus fuit. Et postq̄ af-
fluxit te ac ꝓbauit. ad extremū mi-
sertus est tui. ne dicerēs in cor̄de tuo:
fortitudo mea et robur manus mee
hec mihi oīa ꝑstiterūt: ꝙ recordaris do-
mini dei tui: q̄ ipe tibi vires ꝓbuerit
ac oīa largitus sit tibi. Si āt oblitus
fueris dñm dei tui secutusq; fueris ali
enos: ecce nūc ꝓdico tibi q̄ oīo dispere
as. Ipse ē deus tuus et laus tua: q̄
fecit tibi hec magnalia. Ecci. 28. Male
dictus qui facit opus dei fraudulente.
Iō. viij. Non sūt cōdigne passiones
huius tēporis: ad futuram gloriā q̄
reuelabitur in nobis. Apoc. 3°. Scio
opera tua: q̄ neq; frigidus neq; ca-
lidus es. Vtinā frigidus esses aut ca-
lidus: ꝙ q̄ tepidus es. incipiam te
euomē ex ore meo: q̄ dicis q̄ diues
sum et locupletatus ⁊ nullius egeo:
et nescis q̄ tu es miser et miserabi-
lis: et paup et cecus et nudus. Emu-
lare ergo. ⁊ penitētiā age Ego q̄s a
mo. arguo et castigo. Jte 2°. Habeo ad-
uersū te: q̄ caritatē tuam ꝑmā reli-
quisti. Memor esto itaq; vnde excideris
et pēitētiā age: et ꝑma opa fac. Hebr°.
xij. Curramus ꝓpositū nobis certamē
ac. Recogitate eū q̄ talē sustinuit a
pcoribus aduersū semetipm ꝙtradic-
tionē: vt nō fatigēi in aīs vestris de-
ficientes. Nōdū em̄ usq; ad sanguinē
restitistis. aduersus pcm̄ repugntes. Et
oblīti estis ꝙsolacōis q̄ vob tāq̄ filiis
loq̄t dicēs. Fili mi noli negligē disci-
plinā dñi. neq; fatigeris dū ab eo
argueris. Quem em̄ diligit dñs cas-
tigat: flagellat aut̄ omnē filiū quē
recipit. In disciplina pseuate: tam q̄
filijs vob offert se deus. Quis em̄ filius
quē nō corripit pr̄: Qz si ex disciplinā
estis: cui ptices fūt oēs ergo ad-
ulterei estis: et nō filij. Oīs āt disciplia ī
ptī q̄dē videt nō ee gaudij ꝫ merorīs:
postea āt fructum pacatissimū exercita-
tis p eā reddz iusticie. Manus q̄ remissas
manus ⁊ soluta genua erigite. ⁊ gressus
rectos facite pedibus vr̄is: vt nō claudi-
cās quis erret: magis aut̄ sanetur.
Greg°. Accidia ē de vitiū laudabili

exercitio vtriusz hoīs lāguida deiectio. Hern⁹. Accidia est aī quidā lāguor: aī legē nō libet: oraē nō delectat: meditationes sollicite ñ sentiūt. Cū te accidia vel tedio affici sentis: noli ꝓpterea diffidere atqz desistere a studio spūalis: iuuātis require manū trahi pōte eū obsecrās. O homo impudēs et imprudēs: milia milium ministrāt ei: et decies cētā assistūt ei: et tu sedē pūmis? Beda. Vult piger et nō vult. Recte pigri vocabulo denotatur: qui vult regnū aum deo: nō laborare ꝓ deo: delectāt ꝓmia aī pollicētur: detrēt certamia aī iuuentur. Leo. ꝑpa. Nō dormiētibus ꝓmittit rēgnū celoz: nec ocio desidiaqz torpētibus beatitudo etēnitatis ingeritur. Anthonius. Hoc sit ꝓmū auctis in cōe mādatū: nullū in arreptī ꝓpositi vigore lacescere: z ḡsi incipiētē augē semp debere quod cepit: ꝑseri aī humane vite spacia eternitati cōpata breuissima sint ac pua. Aug⁹. Torpor et ignauia diamt. Si lectioni ꝛtinuato studio semp insistis: oculoz caligmē semp imaruis. Si indesinēter lacrimas fundis: ipsos eciā oculos aītis. Si ꝓlatis vigilijs psalmorū sensū psoluis: insaniā capitis acquiris. Si cotidiano labōe ꝓfacis: ad op⁹ spūale nō consurgis. Iero⁹. Semp in manibus tuis diuina sit lectio a crebra oratio: nūqz de manu tua et oculis tuis liber recedat. Faciā aliqd: vt diabolus te semp occupatū inueniat. Quociēs diē illū consideraui: toto corde contremisco. Siue em comedo siue bibo siue aliqd aliud facio: semp videt illa tuba terribilis sonare in auribus meis. Surgite mortui veīte ad iuditiū. Hec q cogitat: otiū corde anxio diffugiet. Nō facile capit a diabolo: q bō vacat exercitio. Nichil in scō ꝓposito otio deterius est: qd nō solūmodo nō acq̄rit noua: z eciā parta cōsūit. Sācte vite regula ꝓcessu gaudet et crescit: cessatiōe torpescit et deficit. Cotidiāis ac recētibus vtutū incrementis instauranda mens est: et viuendi hoc iter ñ de trāsacto z de reliquo meciendū. Cassia⁹. Accidia ē solitarijs magis experta: et in heremo cōmorātibus infestior hostis ac frequēs. Experimētū ꝓbatū est: accidie impugnationē ñ declinādo fugiēdā: z resistēdo superādā. Mens ociosa nil aliud cogitare nouit q̄ de escis a de ventre: vel de fabulationibus nouitatū huius seculi. Si aut olim athemēsis cōsueuit popul⁹ his īdiciis accidie sedit spūs. Deū. Nō putāt desidiosi posse fieri quidq̄ qd facē nō possūt ex infirmitate sua: de vtute ferūt sentētiā. Nā hec ad q̄ imtrecilli sum⁹ dura atqz intollerāda credimus: tormēta reputātes vino carere. a ꝓma luce excitari. Non ista difficilia sūt: z nos fluidi a enerues sumus. Male michi eē malo. q̄ moliter. Si mollis es paulatim effeminatur animus: atqz in similitudinē ocij sui et pigricie in qua iacet soluitē. Dormio mīmū: a breuissimo somno vtor. Satis ē michi vigilare desijsse. Aliquando me dormisse scio: aliquando suspicor. Aug⁹. Comparatiōe aliq̄ pagānoz: nīs hūiliata ē vita ꝛpianoz. Quid em dignū ꝓ etna vita fecēt martires: q̄n talia ꝓpessi

sūt seculi hȳ amatores p vitā aue
gloria ca duca: Luc. 17. Cū feceritis
oīa q̄ p̄cepta sūt vobis dicite. Serui
inutiles sumus: Que facere debui
mus. Glo. q̄dā. Rara vox q̄dā est
hec apd multos. Putāt em̄ se multa
fecisse: ecīā si pauca fecerūt. Nāto ma
gis si oīa: ait. Greg. Sunt nōnulli
q̄ dū pua agūt: de seipis magna sē
tiunt. Thōs. Acidia nōiat tristiciā
spiritualis hois: a est duplicit mala: a
sc̄dm se et p̄m effectū: et ideo acidia
est peccatum. Malū em̄ in motibus
appetitūs dicī esse peccatū. Est ecīā
peccatū mōrle ex genere: q̄ de se p̄m
p̄priā rationē p̄trariat caritati. Pri
us em̄ effectꝰ caritatis est gaudiū
de deo. Acidia āt est tristicia de bo
no spirituali in quātū est bonū dīnū:
hoc tamē est intelligēdū de bono di
uino cui oportet mētē inhere ex nāti
tate. Si āt q̄s p̄sūpserit de hoc q̄ aliq̄s
cogit eū ip̄le opa virtutis q̄ facere nō
tēt. nō ē p̄m acidie: q̄n p̄sūpsit in
hijs q̄ imminēt ei faciēda p̄pter deū sb
uoē p̄cepti q̄ p̄mitti nō debent. Est
ecīā acidia p̄m capitale: q̄ ex ea
multa pāa oriūt p̄ uoēz cāe finalis.
Et hec uocāt ei filie. q̄ sūt p̄m gg. zi.
mō. sex: scz malicia. rāco. pusillaīmas.
desperatio. torpor circa p̄cepta. va
gatio mētis circa illicita. Ysidorꝰ vo
pōit drāz inēsticiā et acidiā. Et dr
esticiā eē inq̄ntū recedit a grauiori
et laborioso ad q̄d tēt. Acidiā iq̄ntū
se p̄tit ad q̄etē idebitā. Ex esticia o
rit rāco. pusillaīmas. amaritudo. des
peratio. Ex acidia ociositas somno
lētia. importunitas. mētis iq̄etudo. vo
pis instabilitas. vbositas. curiosi
tas. Dez in idē satis redit: hz s. scm
thōm dcm bū gg. sit magis auctēti
cū. Opāa regula ad mātiā oīm mō
lū apta. Et nō q̄ aliq̄n in viris
scis ueniunt aliq̄ ipfū motꝰ accidie:
q̄ tū nō p̄fugunt vsz p̄sensū ratioīs.
Pro cuiꝰ intellatū ē aduertēdū: q̄ p̄m
mōrle dr illd q̄d spūalē vitā tollit q̄
ē p caritatē: s. quā deꝰ nos inhabitat.
Dū illd p̄m ex suo gne ē p̄m mōr
le: q̄d de se s. p̄priā uoēz p̄trariat cari
tati. Sz p̄sideradū ē in oībꝰ pāis q̄
sūt s. suū geꝰ mōrlia: q̄ nō sūt mōr
lia. n. q̄n suā pfāoem p̄sequūt. Est ei
p̄sūmatio pāi in p̄sensu uois. Loqui
mur em̄ uūc de pāo hūano q̄d in ac
tu hūano p̄sistit: qꝰ p̄ncipū ē rō. Dū
quādo ichoatio pāi ē in sola sēsuali
tate et nō p̄fugit vsq̄z p̄sēsū uois: p̄p
ter ip̄fectioēz actꝰ ē p̄m venale. Si
aut i gne adulēij capīa q̄ p̄sistit i so
la sensualitate est peccatum ve
niale: si tamen peruenitur ad consensū
rationis est peccatum mortale. Ita
etiam et motus acidie in sola sensu
alitate existēs: p̄pter repugnantiā
carnis ad spiritum est peccatum ve
niale. Quando vero pertingit vsq̄z
ad rationem que conuertitur in fu
gam et horrorē et detestationē boni
dīni. crne coīi spīi oīo p̄ualēte: tūc ē
p̄m mōrle. Incipit ei i decalogo q̄es
mētis i deo sb sācificacōe sabbati cui ēsti
tia de bō dīno coīniat. Ex q̄bꝰ pz. q̄
obp̄uātia p̄silioz q̄ sb p̄cepto nō cadit
ec nō obligat ad p̄m acidie: si nō fu
erit ipleta ab iº q̄ nº p̄posito nec vo
tō aliq̄ ad hº se astrīxit. Ita silit de oībꝰ
alijs obp̄uācijs suo sentiēdū ē: p̄sa
ta p̄dicōe vniuscz. Ex q̄ ec seq̄t. eūdē

dor. scz saūz thōm. q si q̄s voluntate implēs obīaz vel p̄ceptū ēstrē de aliquo ope afflictio vel laborioso. talis ēstricia ñ ē acidia. q nō ē de interiori bono ꝫ de exteriori malo. Vñ et mē tires dicūt in lacrimis seīasse. Et hec q̄nq; ē occasio maioris meriti. ꝑpē maiorē fortitudinē aīi ꝓueīt aggredi et sustinē arduā aīam releuaē ab oī tedio a spūali difficili. Dez regulaiter loq̄ndo. q̄ spūaliē ꝓficere cupit. dz se q̄ntū p̄t ab oī ēstricia mordiaca se iūgē. et semp conari ad spūalē leticiam. q̄ multa impedimenta secū affert ēstriciaz. ñ est vtilitas in ea. Regula eē est. q q̄ vult in caritate ꝓficē dz feruide bonis opib9 ꝯtinue insistē. a nō segniē nez impolate. alioq̄n nália ñ trāsforāt in spūalia. Vñ fulgentius dicit. Fugāt angeli arritat deus. subtrahit dei munus. dū aīm9 hūanus ad celestia accidiosus fuerit. q̄ ifirm9 Extra scriptura dicit de feruido. Cōsūmatus in tpe breui. expleuit tpa multa. Et hilarē datorē diligit de9. Ber. Pernitiosa tepiditas ideo est fugienda. Nā tepidoz remissa est leticia. pusillanimis ēstricia. quorū breuis et rara cōpūctio. aialis cogitatio. tepida cōūsatio. q̄z obedientia sine deuotione. sermo sine circūspectiōe. oratiō sine cordis intētiōe. lāo sine edificatiōe. q̄s demq; vt vide9 vir iehē ne met9 ihibet. vir pudor cohibet. vir frenat ratiō. vir disciplina cohercet. Hmoī āt si diu ita pmāserint sub onere. aut opprimunt̄ et succūbunt a q̄dāmodo in inferno sūt. vt nūq̄ ad plenū respirēt in lucē miserationū dñi. nec in libtatē spūs. q̄ solū facit iugum suaue et onus leue. Inde ait tū pniciosa tepiditas emanat. q voluntas eorū nondū purgata est. nec bonum sic volunt vt nouerūt. a ꝑpa ꝑia abstracti et illecti. Amant em̄ in carne sua terrenas consolationū las. inde est q̄ raro affōes suas dirigūt in deum. et eoz cōpūctio nō est ꝯtinua. ꝫ horaria. Impleri āt visitatiomb9 domini anima q̄ his distractiomb9 subiacet nō potest. a q̄ntomagis illis euacuabit. tāto amplius istis implebit. Nō em̄ spiritus a caro. ignis et tepiditas in vno domicilio cōmorant. ꝑsertim cum ipsa tepiditas domino soleat vomitū ꝓuocare. Ite rē. Cum pauci o dñe post te ie volūt. cū tamē puenire ad te nemo sit q̄ nolit. hoc scietib9 sanctis q̄ delectaciones m dextera tua sūt vsq; in finē. ac ꝑ terrena volūt oēs te frui ac nō ita imitari. Cōregnare cupiūt. ꝫ nō cōpati. Nō aurāt querere quē tñ desiderant inuenire. cupiētes cōsequi ꝫ nō seq̄. Climacus. Qui cecidim9. extra tristicie demonē p̄ omnib9 pugnem9. Ipe em̄ tēpore oracōis assistēs. ab oratiōe vacuaē nos vult. Ber. Tristiciam et pusillanimitatē q̄ ex illa orit. oz ī omnib9 q̄ agenda sunt vel tolerāda caueri. q̄ hilarem datorē diligit deus. Nec turbetur quis pusillanimitate spiritus. Hoc em̄ q̄ntū potest laborat aduersarius noster. vt holocaustū nostr. deuocōis pinguedine euacuetur. et vt minus acceptum sit deo. a conscientia nostra in spirituali gaudio minus exhilaretur. sicq; de pusillanimitate tolerantie eciam conscientie pusillanimes gñet. Ide. Ber.

Recordatio sola iudicij in baratrum desperationis precipitat: et misericor/die fallax assentatio pessimā gene/rat securitatē. Felix pīe anima: cui/ambo vicissim hec pīsto sūt. Datum est michi misero nōnūq̄ secūm sec9 pedes dñi ihesu: et modo hūc modo il/lum tota deuotione xpleti in q̄ tum me sua benignitas dignabat admit/tere. At si q̄do miserationis oblitus stimulāte conscientia iudicio paulo diuti9 inhēre: mox metu incredibili ac miserabili effusione deiect9 a tēbroso. effusus horrore hoc solū palpitūs de/profundis clamabā. Quis nouit ptās/tē ne tue: et p fiore t·i·t·di· Q̄ si eo relicto. pdē miserecordie pl9 tenē pfi/geret: tanta extraria ignauia et negli/gentia dissoluebar: et pfestim a ora/tio tepidior et actio pigrior et risus pmtior et sermo incautior: et oīs de/miq̄ vtriusq̄ hoīs status ingstātior appareret. Proinde magistra īstruc/tus experientia. nō iudiciū iā solū aut solā miserecordiā: sz miserecordiā pie et iudicium tūa tibi domine.

Contra tēptationes inobedientie immāsionis et ptinacie. Ca 29.

Abraham pūarcha glosus toti9 obie pcipuū exēplar. spad nutū dño deo obediuit: exies pmo de tra nationis fue scdo seipm a rāsciēdo: Terciō priū filiū imolādo act. Dñ nobilit scriptura si/bi appropat illd vbū assūq̄ sincere obedientie signū fuit. Dicit em̄ gen 22. Tēptauit deꝰ abrahā: et dixit ad eū Abrahā abrahā. Et ille rndit assū. Et iterū in eodē capitulo q̄n phibit9 fuit a nece filij. eadē vba ponūt: in signū magne dilectionis et obedientie. Pone eciā ibi merces mīma: dicēte dño. Per meipm iurauī q̄ obedisti voci mee et feisti vt hāc act. bndicā tibi et in semine tuo bndicēt oēs gētes tre. Et iterū 26. ca°. ad ysaac dt dñs Tibi da/bo vniūsas regiones has: et īsta·be/oēs gē·eo q̄ obedierit abrahā voci mee: et custodierit pcepta mea. act. pmo regū xv. Samuel ait ad saul. Num q̄d vult dñs holocausta et victimas: a nō potiꝰ vt obediat voci dñi: Melior est obedia q̄ victime: et auscultare ma/gis q̄ offerre adipem arietū. Nam q̄si pec/catū ariolādi est repugnare: et q̄si scelus ydolatre nolle acquiescere. Nūi. 14. Qui nō obedierūt voci mee: nō videbūt ter/rā act. Deut. 18. Ad cāuq̄ dixerint q̄ p/sūt loco quē eligit dñs facies: a do/cuerūt te iuxta legē eius. seq̄risq̄ sīma: eorū: et nō declīabis ad dexterā vl sinistrā. Qui āt superbierit nolēs obedire sacer/dotis īperio q̄ eo tpe ministrat dño deo tuo et decreto iudicis: morietur homo ille. et auferes malū de medio tui. cūc/tusq̄ populꝰ audiēs timebit: vt nullꝰ deinceps intumescat superbia. Mat. 23. Super cathedram moysi sederunt scribe et pharisei. omnia ergo quecūq̄ dixerint vobis seruate et facite: secdm vero opera eorum nolite facere. Di/cunt enim et non faciunt. Alligant em̄ onera grauia et importabilia et imponunt in humeros hominū: di/gito autē suo nolūt ea mouere. Hebr. vltimo. Obedite prepositis vestris. et sb/iacete eis: ipsi pervigilant q̄si ratio/nē p animabus vestris reddituri: vt cū gaudio hoc faciant et nō gemētes. Hoc enim expedit vobis. Luce decimo.

Qui vos audit me audit: & qui vos
spernit me spernit. Ro. 13. Omnis aī
ma ptātib9 sublimioribus subdita sit.
Nō est enī potestas nisi a deo. Que āt
sūt a deo ordiata sūt. Itaq; q̄ resistit
ptāti: dei ordiationi resistit. Qui āt
resistūt: sibijpsi dāpnacōez acq̄runt.
Pu. 21. Vir obediēs loq̄t victorias.
Eccli. 3. Filij sapiētie ecclia iustoz: et
natio illorū obīa et dilectio. Eccles.
iiij. Melior est obedientia q̄ stulto
rū victime. Phil. 2°. Hoc sentite ī vo
bis: qđ et in xpo ihu. Qui cū in forma
dei esset nō: humiliauit seipsum fac
tus obediens usq; ad mortem crucis:
ꝓpter quod et deus illū exaltauit nō.
Aug9. Quid inq̄9 q̄ velle sibi obtē
perari a minoribus: et nolle obtpare
maioribus: Nō potuit deus pfectius
demonstrare q̄ntū sit bonū obedietie:
nisi cū phibuerit ab ea re q̄ non erat
mala. Sola eī obedietia tenet pal
mā: sola eī in obedietia inuenīt penā.
Ieom9. O felix et habūdans grā in
obedietia: sūma vtutū causa. Nam
simplici gressu hoīem ducit ad xpm.
Mens nō solū exaltat ad reddēdā
rationē de subditis: sz nec eī obligat
reddē de seipa. O sūma libtas: q̄ ob
tēta vix possit homo peccare. Greg9.
Obedietia nō seruili metu: sz caritā
tis affectu seruāda ē. Anthoi9. Qui
celerit ad spūalē pfectionē pueire de
siderat: exēplo bū pauli simplicis oī
obīa spūali pū pfecte se subdat. Ea
dē sūa ē oīm prīm illoz poz: q̄ vtutū
apicē ī egipto sūmo studio p̄grebāt.
Greg9. Obīa sola vtus est q̄ virtutes
ceteras menti inserit: inserta q; custo
dit. Melior est obīa q̄ victima. Obe
dietia iuē victis ꝓpomit: q̄ victias
aliena carō: p obedietiā vero wlun
tas ꝓpia mactat. Bern9. Optim̄ mo
ribus direct: qui in nullo ꝓsus resis
tat ꝓioribus: a inuideat paribus: a
subiectis in supbia ꝓfit: platis obe
diens. socijs congruens. subditis v
tilit ꝓdescendēs: deo deuotus. magis
tro subditus: seniorib9 obediens.
minoribus obtēperās. angelis pla
cēs: vbo vtilis. corde humilis. ōmib9
mansuetus. Itē ꝓfectu obīa legē nes
cit. Timinis nō artat: nec ꝓtēta angus
tijs pfōis. largiori wlūtate fert in
latitudinē caritatis: et ad oē qđ inū
git spōtaneo vigore liberabilis ala
crisq; ñ modū ꝓsperās in infinitū li
bertatē extēdit. Verus obediēs mā
datū nō procrastinat: sz statī parat au
res auditui linguā voci. pedes itine
ri. manus operi: et se totum intus col
ligit vt mandatum peragat impe
rantis. Nec attendit verus obediens
quale sit quod precipitur: hoc solo cō
tentus quia precipitur. Item. In ip
sa obedietie via tibi forte aliqua
dura et aspera occurrere possūt: vt
accipias interdum precepta nō nul
la que licet salubria sint minime ta
men suauia videntur: hoc si molesta
ceperis sustinere. si diiudicare pre
latū si murmurare ī corde: eī si exte
rius ipleas qđ iubet: nō ē vtus obīe sz
vel amē malicie. Quisq; aptē occul
te satagit. vt quod habet in wlunta
te hoc ei spiritualis pater iniungat:
ipse se seducit: et sibi q̄si de obedien
tia iniuriter blanditur. Neq; ipse in
ea re ꝓlato, sz magis ipla9 obedit: so
lū censuerim fregisse votum. violasse

ꝓpositū ꝓuaricasse pactū: q̄ et p̄cep-
tū ꝓpserit et remediū. Nā illū sane
dicō seruꝫ q̄ eciā si inēdū obedientie
mandatū ꝑterierit. celiū nō respuit
penitētie. Diuitente senioꝛe vt sileā.
verbū ñ forte p obliuionē elabitur:
reū me ꝓfiteoꝛ inobedientie. si veraliter.
Si ex ꝓcepto sciens a deliberās spō
te in vba ꝓrūpo et rupero silentio le-
gem: ꝓuaricatoꝛem me cōstituo et cri-
minalit. Et si ipenitēs pseuero vsq
ad mortē: peccatū dāpnabilē. Ite meli
us ē obedire deo q̄ hoīb9: a ipis me-
lius magistris q̄ discipulis. Porro ī
ipis magistris. meliꝰ nūs q̄ exneis.
Quibꝰ ātꝫ meliꝰ ostat obedire: paul
dubio nō obedire ē detestabiliꝰ. Non
est dubiū quin āpliorē grām mere-
atur q̄ patum se exhibet añ manda-
tum: q̄ q̄ obedire satagit post mādā-
tum. In obediēdi racōe hec generalis
regula tenet: vt in difficilioꝛibꝰ q̄dem
agendis obeditio ḡtioꝛ q̄ ꝓuaricati
o ḡuioꝛ iudicet: et in facilioꝛibꝰ mꝰ
qꝫ oneroſis ꝓceptus dāpnabiliꝰ q̄
actꝰ laudatioꝛ estimet. Ite bnardꝰ
Multi demꝫ sub ꝓceptoꝛe quieti ui-
uūt quos si iugo absoluas. videas
non posse quiescere nec se vllomodo
eqlibꝰ seruare inoxios: simplicit ac
sine q̄rela ī fratres ꝓsarit: sup fra-
tres nō solū inutilit ſ eciā insipient
et neqt eleuari: mīme quidē egentes
magistro nec tamen idonei magiste-
rio. Ab. moyſ ī col. p. Nullo vicio tā
p̄cipitē dyabolꝰ mōchū ptrahit ac p
ducit ad mortē. q̄ cum eū neglectis
consiliis seniorum suo iudicio prsu-
aserit diffinitionibꝫ confidere. Bernꝰ
Nec studium bone actionis. nec otiū
sancte cōtemplationis. nec lacrime
penitētis: extra obedientiam accepta
poterūt esse deo. Non dabit inobedi-
ti copiam sui tantus obedietie ama
toꝛ: vt mori q̄m m non obedire ma-
luerit. Quis ergo non erubescat obsti
natus esse in consilio suo: q̄m suū ipa
sapientia deseruit: Unde ī euange
lio lucē dicit de saluatoꝛe. Subdit9
erat illis. Pria voluntas sic dicitur
non quia hominis ꝓpria est eo q̄ a
dyabolo ē: ſ q̄a omnia sibi appropri
at. Pria igitur voluntas grāde ma
lum ē: q̄ fit vt bona tua tibi michil p
sint. Pria autem voluntas ē. que ñ ē
cōis cum deo et hominibus ſ nostra
tantum: quando quod volumus nō
ad honorem dei nec ad vtilitatē ꝓxi
mi: ſ satisfacere cupimus ꝓprijs mo
tibꝫ aiōꝝ. Qd enī odit deꝰ ā q̄d pūit:
p̄t ꝓpriā voluntatē: Cesset ꝓpria volū
tas: et iferꝰ nō erit Augꝰ O q̄ enoꝛ
me vitiū ē inobediētia: q̄ āgelo p̄didit
celū. ade p adisū. sauli regnū salomo
ni aōrē di: a inobediētibꝫ tollit celū.
Gꝝ. Nōnūq̄ nob hꝰ mūdi ꝓspera. ñ
nūq̄ intent adūsa: sciēdū suōpe ē q
obiā in adūsis ex suo aliq̄d hrē dz. aī
p̄speis ex suo ād oiō nō hrē: q̄teꝰ in
aduersis tanto sit glorioſioꝛ. quan-
to diuino ordini eciam ex desiderio
iungitur: et in ꝓsperis tanto sit me
lioꝛ. quanto a presenti ipa quam di
uinitus accipit gloria funditus mē
te separatur. Moyses inuitus sus
cepit principatum: et paulus obedi
endo quidꝰ ad iherusalem vinculā
dus ascendit. Questio est: quare
tam pauci inueniuntur vere et per-
fecti obedientes. Respōsio ē generalis

de ommibus pfectis vtutibus: q̄ oēs eqz rare sūt apd mōles. Nā pauci vē hūiles. pauci vere paciētes. pauper. castimites ac: qz perfecte vtutes p̄cipue q̄ ad sui apicē sūt difficilime attigibiles: et ꝓditio humane fragilitatis tepida est mimis et infirma. Sed p̄ solucōe questioīs ꝓpositē. alia ē q̄stio mouēda: vz An sit difficiliꝰ p̄cipere q̄ obedire. Ad hanc rudis quisqz subito respōdebit ioca do dicēs: facilimū est p̄cipere. ꝛ non eqz facile obedire. Dez horatius a expertus longe aliē iudicabit. Cōstat namqz q̄ p̄cipere est actꝰ vtutis he roycē: obedire autē vtutis purgatorie. Hoc ē dicere: q̄ ad pfectos spectat p̄cipere: ad impfectos āt pertiet obedire. Si ergo impfectus p̄cipit. alienas pres agit: tū qz qđ agit nō intelligit: tū qz fiduciam implendi mādatū nūq̄ per exēplū p̄buit. Dixit eī quidā scūs pr̄ notabile vbum. Ego nūq̄ p̄cepi aliq̄d: qđ p̄ꝰ opere nō ipleui. Dñ hec est firmissima sīa scōz cōiē de hac materia loq̄ntiū: q̄ anꝰ vita despicit restat vt eius p̄ceptio ac p̄dicatio ꝓtēpnat: q̄uis per hoc subditi ex toto nō exaūsant. Dicit em̄ btūs augustinꝰ. q̄ talis modus in obediētia tenēdus est: vt in malo nō ꝓsentias tomis. nec malis in bono cōtradicas. Et btūs ḡḡ. dicit. q̄ nūq̄ per obedientiā malum fieri delet: licet aliqñ bonū dēat p obīaz inēmitti. Inuenim̄ et alia multa scrip̄. et ecia q̄ dā reuelacōes facte q̄busdā de obīa ī plēda nō solū q̄ ad p̄latos ꝓtos. ꝛ ecia q̄ ad discolos: dūmodo nō sint mala illicita q̄ p̄cipiūt. Facilē hec loq̄mur: ꝛ ad ꝓpagādā pfr̄az obīaz in subditis adhuc ipfūs debile iuuamē ꝓtuliꝰ. Quis nesciat difficultatē hꝰ negocij. qñ de saluatore scriptū legiꝰ. cepit ihs facē et docere: tñ discipuli tātis ḡuabāt anxietatibꝰ ad obediēdū. vt dicerēt. q̄s p̄t saluꝰ fieri: Silit̄ q̄ ad scōs patres q̄ perfecte illꝰ exēplū imitati fuerūt: vt sciz semp plꝰ exēplo facēnt q̄ impio mādarēt: tamē q̄ paucos vere obediētes filios generare poterāt. ecia cū oratiōe hꝰ multis ac. Quid ergo mir̄. si in discreti. indisciplinati. leues et ociosi plati austere et indignabūde p̄cipiētes. nullos ad perfectā obediētiā filios educāt. Quid mir̄. si ñnullos tone voluptatis discipulos deiciāt. De istis: ve illis. Nō est efficax doctrina solo vbo p̄cipe arduā: vbi nulla perfecte vtutis exēpla suffragātur. Si q̄dē imperfecti discipuli totū impossibile arbitrant quicqd ḡue ipsis impomit: si non ꝑus ab alijs hoc adimpletū p̄spexerint. Unde patz q̄ hec cause due sunt. quare perfecta obedientia paucissimos habet cultores: qz ualde est qui perfecte nouit p̄cipere: et similit̄ pauci sūt qui ita fortit̄ psiciunt. vt ad omnia p̄cep̄ cōplēda cōstanti animo sufficiāt. De hoc sic dicit richꝰ. Duo sunt q̄ solēt perfectionem obediētie p̄ped̄e: deest ne togamur vel amata deserere. vel aspera tolerare. Sed si semel amore abstinētie vel paciētie. perfecte animꝰ incaluerit: ꝓtinus ad omnē obedientiā absq̄ vlla contradictioē se subdit. Qui em̄ tam aduersa perpeti: q̄ in prosperis delectari apud semet.

ipsum statuiē. q̄ difficultas eius obe/
dientiam vlteri9 minuē poterit: Cō/
tra ista duo impedimenta duo sūt
remedia applicanda: q̄tenus tantū
bonū in seruis dei salubrē p̄fectum
paulatī accipiat: ac vsq; ad p̄fectam
obedientie virtutem cooperante dn̄o grā
excrescat. Primo quo ad p̄latos ē
sciendū. q̄ si ipsi in omni virtute sunt
bene exercitati: tūc exhortatioē hac
opus non habent. Hoc tamen nullibi
efficatius appareat. nisi in p̄fectu dis/
cipulor: sicut apl̄us Johānes osten/
dit dicens. Maiorem hoy non habeo
grām: q̄ vt audiam filios meos i ve/
ritate ambulare. Si āt subditi sub
eor regimine non p̄ficiant. solēt bo/
ni p̄lati p̄mū seip̄os coram dn̄o i secre/
to cordis cubiculo accusare: timētes
ne forte ipsi sint i causa: maxime at/
tendētes illud bti gr̄ḡ. vbi: quod p̄la/
tus pre cūctis debet esse in q̄placōe
suspensus: et tāti meriti apud deum.
vt hoc eis impetret qđ ex se non pos/
sunt. Debet etiam p̄latus diligentis/
sime adūtere illam trinam interroga/
tionē dn̄i q̄n dixit. Petre amas me:
Pasce agnos meos ac̄. Et illū. Ego
sum pastor bonus ac̄. cū similibus:
q̄ idē gr̄ḡ. in suo pastorali districtissi/
me p̄sequit. Huic pulchre alludit il/
lud magni p̄archē Jacob respon/
sum: quo vsus fuit ad esau fratrē
suum volentē secum pgere in itinere.
Nosti ait dn̄e mi q̄ paruulos habe/
am teneros. et oues ac boues fetas
meas: quas si plus in ambulando fe/
cero laborare: morient vna die cūcti
greges. Precedat dn̄s meus: et ego
seq̄r paulatī sicut videro paruulos
meos posse. Non indiget similitudo
ista expositioē. Dicit p̄hs. q̄ sit mag/
na salus bestie si vitat i seruitū ali/
cuius homīs: p̄pter curam et pui/
dētiam quam ex hoc p̄sequit. Sed
vtinam hec oditio inter homines ha/
uaret. vt talis esset sollicitudo pro ai/
mabus x̄pi sanguine redēptis: q̄lis
ē p̄iumentis insipientibus quibus
non ē intellectus. Absq; dubio si hec
ita fierent. subiecti bone voluntatis
taleto p̄diti sub tali pastore cotidie
in melius p̄ficerent. Seneca attes/
tante qui ait. Seruos hostes n̄ ha/
bemus: q̄ facimus. Sic cū inferiore
viuas quēadmodū tecū superior vi/
uere velit. cūctos subiectos placitos
habebis. Remissius em̄ imperanti. me/
lius paretur. Item ḡr̄ḡ. in mō. Qui ab
vno quolibet bono subitos vetat. ne
esse ē vt mlta p̄cedat. ne obediētie
mens interat si a bonis omnibus re/
pulsa ieiuāt. Vñ dn̄s ade arborē vni/
cā phibuit: oēs alios p̄esse. Semp̄
per ergo p̄latus ad modestiā et cle/
mentiam tēdat. a sic roborabit eius
auctoritas. et p̄ficit subiectorū vtili/
tas. Et btus Bnardus sup cāntica q̄
mone ꝛꝫ. pulchre de hoc loquit. et ali
bi sepius ac̄. Melius ē em̄ teste be/
ato augustino vt in futuro iudicio
arguat de nimia misericordia. q̄ de
nimia seueritate. Semp̄ etiam p̄ui/
dere teneat diligenter. vt in p̄cipiēdo
non exponat subditū piculo alicui9
peccati mortis. qđ sepe fit q̄n dure a/
gitur in hijs q̄ sūt de p̄prio beneplacito
suo. q̄ n̄ requirit ad salutē ex nēcitate.
Et regula ē infallibilis. Q̄ quicūq;
exponit se ad p̄rimū suum scienter

periculo pcī mōr̄lis: pecat mōr̄liter. Magna ergo sollicitudo ē plātis necessaia in pcipiētib⁹ ne se ⁊ subditos inuoluāt: dura īponēdo sīē magī cōcatioēm sīc olim robꝰ ā finē tribulatiōe plenū inueniēt. Nō mētit vitas q̄ ait. Qua mēsurā mēsi fueritis: remecietur vobis. Et vulgariē dr. Talē tibi filua vocē resonat: qlē īclamaueris ei. Hūis q̄z ieromꝰ in idē tēdit dicēs. Honorēt epi cleicos q̄si cleicos: vt et ipsis a cleicis q̄si epis honor deferatur: iuxē illoꝝ oratoꝝ damicij. Cur inq̄t ego te habeā vt pncipē: cū tu me nō habeas vt seātorē. Epi eciā sacerdotes se sciāt esse nō dnōs. Hec q̄ capit capiat: sciēs vacāt scriptū esse: q̄ ītelligēs gubnacula possidebit. Aduertat eē plat⁹: q̄ finis ē peior q̄ ea q̄ sūt xpter finē. Ex q̄ seq̄t. q̄ ꝙ plati sūt xpter subditos. magis q̄ subditi xpter platū. sicut vulgariē dr. nō ē consuētus xpē abbatē ꝙ abbas xpē cōsuētudinē. Ideo ꝙ sīma; bā augusti. plat⁹ ex animo substratus debet esse pdib⁹ subditoꝝ: semp q̄rēs pdesse nō pesse: et plus oīb⁹ ēioātus: q̄ q̄ in sublimiori ē loco collocatus. tāto maioribꝰ ē piculis circūsept⁹. Si ergo xpter feruorē xprie voluntatis incaute sbditoꝝ animas q̄s meliorandas suscepit. peiores effeceit: horrēda ei illa sīa sapientis cōminabit q̄ dicit. Durissimū iudicium his qui pūt eē: exiguo autē miserebit. pcedet. Et dns in euāgelio. Quis putas ē fidelis seruus et prudens: quē cōstituet dominꝰ super familiam suā: ⁊c. Si autē dixerit malus seruus in corde suo. moram facit dominꝰ meus venire: ⁊ cepit pcutere cōseruos suos: ⁊c. Veniet dominꝰ et diuidet eū. ptem; eius ponet cū ypocritis: ibi erit fletus et stridor dētium: vt habē. Mat. 24. Et ezech. 34. dr. De pastoribꝰ. ⁊c. Qd infirmū fuit nō cōsolidastis: ⁊ qd egrotum non sanastis: quod fractū est non alligastis: et quod abiectū est non reduxistis. ⁊ qd pierat non quesistis: sed cū austeritate īpabatis eis et cū po. ⁊c. Pluā ibi. Forte dicat aliq̄s. Si ita ioiate et sobe plat⁹ hīē se debet in pcipiēdo: ergo raro vel nūq̄ aliq̄s subditoꝝ ad veā obediētiā pueniet. Itē videtur q̄ multa dicta scōꝝ aliē sonare videantur: viz q̄ crebro frāgē de sūt voluntates subditoꝝ ⁊ pcipue religiosoꝝ: vt obedientie assuescāt ⁊c. R. dd iuxē sīaz sā thōe. q̄ dcā scōꝝ melius intelligꝰ ex iporū vita: q̄ ex eoꝝ libꝰ. Hic ait mos scōꝝ patꝝ semp fuit: vt sibijpis duriora. subiectis āt mitiora īponerēt. Spq; venabiliē ⁊ amabiliē cū discipulis cōuīsaēnt. Si āt aliq̄n duā iusserūt: hoc cū tali modā āmie ⁊ pudētia fecerūt vt vtilitati cōi michil sbtraherēt: sollicite pēsantes vies singuloꝝ: et ꝙ q̄ singul⁹ expediebat. pcēp moderabāt. Vnde patet q̄ non minori sollicitudine p īfirmis tenebāt: ne indiscrete gnarēt. Et si aliquando ab hac discretiōe à ipi à alij aberrassent: strati pētuerūt et ad pstinā moderātiā recurrerūt: auisantes scripto et verbo sequaces suos. ne simili feruore se subditosq; pcipitarēt. Q̄ autē obiciāt. quasi ob hoc nemo ad pfectā obediētiā possit pueīre: stolidū et grossū ē: nec sapit aliq̄ disciplinā.

Virtus em̄ nō vehementia acquirit̄ ꝫ pbat̄ siaut castr̄ forte nō ignitis iaculis extrunt̄· ꝫ iā extructū ꝓbat̄ an resistendi firmitatem habeat: ꝑt tamē esse eqz forte eciā si nūq̄ iacul ꝑcut̄. Sic ē de anima vtuosa: q̄ ꝑt esse pfecta in semetipsa p occultā g̃ aiā: q̄uis foris p exercitiū hoc nulli innotescat. Regulariť eciā loq̄ndo: ve hemētie siue impetus magis impe biūt pfectū vtutis q̄ iuuāt. Et licet aliq̄n factū lega9 vt q̄dam discipuli ex indiscreto p̄cepto p̄latorū pfece rānt: tamen ꝓpter hoc nō est dogma tisandū vniūsaliter omnes p̄latos pisimiter decere g̃uia indiscrete p̄ cipere: q̄ ea q̄ sūt p se mala omnino sūt vitanda q̄uis occasionaliť inde aliquod bonū posset venire: ſm illā regulā cōmunissimā. Non sunt facie da mala ut veniant bona. Exemplū dat̄ de pseudoe martiz q̄ g̃nde malū. fuit: et tamen maxima inde bona p uenerūt non pseudoribus aut in fi de adhuc puulis ꝫ ipis martiribꝰ a per ꝙseqūs toti cēre: q̄ ex ꝙstātia ip soz gloriosissimos triūphos obtinu it. Sic indiscretꝰ rēor q̄nq̄z aliquos q̄si fortuito ad bonū vtutis pducit licet ipse pcrcat: ꝫ tamen multo plu res put frequnciꝰ p̄cipitare solet. Ad uertat ergo sensatus p̄latus illam cuiusdā sapientis doctrinam: multo discretionis sale ꝓditā. Rectorem te posuerūt: noli extolli. Esto in illis. q̄i vnus ex ipis. Curā illoz habe. et sic ꝓsidera: et omni cura explicita vcaūte vt leteris ꝓpter illos: et ornamentū glorie accipias coronā: et dignitatē conseqūris cōgregationis. His verb

bene intellectis: nescio q̄d recti9 dici. q̄d secuni9 p̄cauari potuit. Et de salua tore nostro Ysaias xl·ca°· ꝓphetā uit dicēs. Ecce seru9 me9 suscipiā il lū: electus me9 · cōplacuit in illo aīa mea. Non clamabit neq̄ accipiet p sonam: nec audietur vox eius foris. Calamū q̄ssatū nō ꝯteret: et linū fu migās nō exīguet. In veritate edu cet iudiciū. Nō erit tristis neq̄ ēbu lentus. Hec q̄liter ipleta sint euan gelium textus clare ostendit. Ex su perhabūdanti aut̄ legit̄ bt̄ petr̄ dixisse scō clementi sicut imitineario suo idē clemens testat: q̄ tanta pie tate et hūlitate dñs ihs erga suos discipulos ēbat: vt cū ipse silenť in nocte ad orandū surgeret diligentiſ sime ꝫtemplabat eos: q̄ tenerrie dili gebat eos: omnib9 p̄latis exemplū p̄bens: vt magis subditos amore q̄ timore admīstrare studerēt. Infinita de hac materia legūť exēpla: ad vtrāq̄ partē de ꝓuētia. Diz q̄liť be migni p̄lati cū sibi credito gregē ꝓfe cerūt: Et eoꝝ duri defecerūt· Dz si hec nō legissemus. certe tanta vidi mus et audiuimus: vt in timore dei de hijs cūctos p̄latos auisare q8 ne cesse nō ē possem9. Heu q̄lia scāda la q̄nta piacula. ꝫ animositates. ꝫ ꝓtēti ones. ꝫ homicidia. ꝫ lesiones. mu siones. desperationes. apostasie ꝛ. ve same nas ꝓpetue ꝫ et insane. ac des tructiones p̄sonaz multaz bone vo lūtatis euenerūt: ꝓpter indiscretū re gimē p̄latoz in diuersis statib9 ec clesie et sanctis et approbatis religi ombus. Que omnia ex leui sintillu la ꝓuolantiū displicētiarū trahere

ginē et paulatī sub colore pallia
te iusticie in horrēdū ignē apte mali
cie exercuerūt. Hec q̄ cōtinus ad
uertit puto q̄ ex difficilīa p̄tica regī
nis aīaz dicet facilius esse tene o
tedire q̄ tene precipere et q̄ scā is
ta virtus obīe maius detrimētū pa
tiatur regulaiter loq̄ndo ex defectu
p̄cipientiū q̄ obedientiū. Sic q̄dē pla
tus debet diligēter agnoscē vultū pe
coris sui nec vlli plī imponē q̄ pōs
re q̄t nedū ꝑ robur corpāle ꝑ mul
to magis ꝑ robur mētale. Qz si ita fi
at omnes subditos tene wlūtatis
de q̄bus nūc loq̄mur hēbit obedientes
tū spe certa āpliꝰ pficiēdi. Si āt du
re p̄cedere p̄tēdit et īponē ḡuia q̄ nō
sūt de nūcupate salutis status hoc mo
dicū wē wlūtatis spīāalū exsuffla
bit et inueīet finē solitū voci tribu
lacōis quem ñ speāuerat futurz. Et
tūc dolebit ꝑ heu tarde. Regula est
moālis valde nōbilis. Sic indigtio
puocat idigtōez ꝙ temuolentia te
muolentiā. Sic ira irā sic māsuetu do
māsuetudiez. Sic pmptitudo pmpti
tudiez. Sic pietas pietatē a sic de a
lijs oīb. Qui ergo vult vt diligat p
ueīat diligendo qz vt btūs augꝰ di
at. nulla ē maior puocatō ad amādū
q̄ pueīre amādo. Nīs eī durē aīa q̄
dilōez et si ñ vult īpēdē. nolit ꝛpēdē.
Hac dilōe hīta. pz ad oīm vtutū ex
citia securꝰ accessꝰ a p̄sertī ad obiaz
q̄ sic ipa dilōe modeante oīm ē fac
hā a securissiā sic extra ea absente o
mū ē difficilīa. Quātūcūqz gō plati p
loco a tpe crebro ncre hēant vicijs ī
digri et subiectos inalpaē semp tū
ad dilōis a temigratis securissimū it
recurrāt ac illos q̄s iuste ꝛpēdūt.
sigs vē caritatis demlceāt a cū ꝓpas
siōe clemē supportēt q̄teꝰ hꝰ pietatis
colludio ipos ad reāandū a obīedū
efficaciꝰ inuitēt. Si ē alia via melior
ista ꝛpiē ñ potui. Iā em de hoibꝰ wē
wlūtatis loq̄mur paulatī educādis
donec ad pfōez spūalē excrescāt. Qz
si miꝰ saciꝰ ē eos in ūpfōe tolleāre q̄
de vtice samr. i. de lūie ḡeie p̄ēꝰ p̄ci
pitē ac morti spūs ifelicit dēt reue
tā hac ꝑri multa mgne trātuē vi de
fecerīt. p̄tī illi q̄ iuꝛ simaz bū ābrosij
añ tps rapiebāt de cellul ad ifulas.
coacti simul discē a docē. Sīma ē val
de solēnis apd moāles q̄ neō digne
a vtilit p̄esse p̄t. ñ moēs subditorū p
fōe expt fuit p ꝑriā vitā. ñ em scire
q̄uīcit p ꝑriā expiētiā. q̄lit subiectis
opati dēat. Dicit phs. i pmo rethoi
ce. q̄ pncipai a p̄esse nālit ē delābi
let et p ꝓs seruiē a subesse ē tediosū
nālit. Hīc ꝓduxit señ. q̄ q̄ nescit ꝑuiē
nec pncipai scit. Rō iā dcā ē. Rursū q
wlūtas ē po[tē]s seipaz mouēs. io facile
obedit sibijpi. a difficile alteri. q̄ omia
inexptus à ignorat à vix credere p̄t.
Vidiꝰ q̄sdā prelatos grandia fecisse
dum alijs p̄cipere habebāt qui post
ea redacti ad humilitatis statū cū
ctis infirmioēs fuerūt. ñ mīmis q̄z de
fecerūt. Tantis ergo difficultatibꝰ si
mul ocurrētibꝰ necesse ē vix moralē
cautē ac sapienē incedere. a si non fu
erit hꝰmodi exptus. alijs sūope cre
dē dz. donec mistrīū vbi hꝰplemꝰ itel
ligat. Demū restat adhuc vnū. quod
valde p̄latū mouē debet vt temuolū
se suis subditis exhibeat. ac hūilita
tis exemplum p̄beat. viz admirāda

enis dignatio: de q̄ sapiens loquitur dicēs. O q̄ bo⁹ a suauis ē dñe spūs tu⁹ in nob. Nō ē ali⁹ de⁹ q̄ tu. au aīa ē de oīb⁹: tu āt dñator vtutis cū tranq̄llitate iudicas: a cū mḡna reuerētia dispois nos. Docuisti em̄ populū tuum qm̄ oz iustū eē et hūanū: a bone spei fecisti filios tuos: qm̄ dās locū pēnie. Cū q̄nta ergo diligētia iudicas filios tuos: ac. Prelatꝰ igit̄ cū sit vicarius dei in tris. ꝑ totū posse suū hoc exēplar oz imitari: a in ferēdo vīdictā tardꝰ eē: a ad būficētiā sedul⁹. De hoc sic legit̄ in q̄dā nobili libello q̄ asscribit̄ scō thōe: q̄ intitulat̄ de būtudīe ectia. Nō solū in illa supna būtudie miat̄ aīa hūilitatē xpi q̄m in tris exibuit: ꝑ mltomag⁹ eā inflāmat ad amādū deū hūilitas dīna. Nā de⁹ ops singlis āgelis sāctis q̄ aiab⁹ in tm̄ se subicit q̄ sit ꝑ⁹ emptica⁹ singlor: q̄libet bo ipor sit de⁹ sui. Ad hoc inuendū tm̄ hēs mīstrauit illis. dicēs in ps°. Ego dixi dij estis: et filij excelsi oēs. Sume q̄ppe pfectus de⁹ ibi ople bit. q̄ h̄ dauit. Quāto maior es hūlia te in oīb⁹. Qui q̄ quis ꝑfit oīb⁹ dignitate a dīna maiestate: oīb⁹ tm̄ sbicit hūilitate. O q̄ rato ista duo queūt: oīb⁹ ꝑesse p iustīciā. a tm̄ oīb⁹ subesse p hūlitatis ḡtiā. Ideo miat̄ hec aīa cū aōre. Valde āt inflāmat aīcīciā. a ꝓ puat. nūq̄ velle pēē vel parē eē: ꝙ ōnib⁹ a in oīb⁹ velle subesse. Hec āt hūilitas cāt̄ ex mltitudīe bōitatis. a dīne nobilitatis: sic arbor ex mltitudie fructuū inclinat̄. Sic vacua spica stat erecta: et plena deōz inclinata. Sic gallina ple fecūda wcē dimittit: sterilis hinc inde garrula discurrit. Et dñs. Mat. 20. dicit ad discipulos suos. Scitis q̄ ꝑncipes gētiū dominātur eor⁹. Non ita erit inter vos: ꝙ quicūq; voluerit inter vos maior fieri. sit vester minister. Et q̄cūq; voluerit inē vos ꝑm⁹ esse. erit vester seruus. sicut filius hoīs nō venit ministrari ꝙ ministrare. Quicūq; igit̄ ꝑlatus hec sā spūs dōctā obseruat: ꝑcipiendi auctoritatem ecclīa in hijs que ad salutē nēcīa nō fūt iuste habet. et vtilit̄ administrat. Q̄ si tūc subditi nō obediūt q̄uis peccent: et iuste q̄rele locus ipsi ꝑlato relinq̄t. Sim. autē sine ciore q̄cūq; mēs suggesserit litere ꝑcipiat. nō attētis q̄ dicā fūt p ora a scripta scōr⁹. nō ꝑt iuste q̄ri de inobediētia subditor⁹: q̄ nec ipe de obediētia debita sibi bn̄ ꝓsc⁹ ē. Si em̄ ipe faceret q̄d debēt: iustū esset vt sibi fiēt a subditis eē hoc ad q̄d ipi se sb tali ꝓdicōe obligarūt. Neō em̄ sane mentis aliqui à indiscrete à maliuole ꝑcipē wlenti se subdere; q̄mq̄ de tā ta ē in corde discipuli spes a fiducia de prudētia a ꝓbitate mḡā siue ꝑlatꝰ q̄ sano ꝓsilio hz vt ei magis credat de se q̄ sibimet ipi: atq; sub tali ꝓposito et ꝓdicōe eū sibi im prēz ac spīturalē pntē assūit. Adūtat iterq; et iterū sensat⁹ ꝑlat⁹ q̄nto sit debito ꝑfect⁹: q̄nta sit obligacōe cāūle pt⁹. Caueat caueat ne si aliē fecerit. poci⁹ ipi discipulo sit iuste q̄rele loc⁹ apd distrctū iudicē q̄ iniq; deceptꝰ sit. q̄ eor⁹ putat q̄ discipl⁹ ipe q̄ spabat īuenīē pius pastorē. clemētē educatorē ac strēnuū defensorē. q̄lē vtiq; oz eē ꝑlatū: ā potissime q̄rulat̄ se repisse duc exactorē. amaq; reprhēsorē ac indigbūdū

ꝑcipitat oꝛē. Nō hic suffiat plato q̄
dꝛ eē magist̄ pfūs ī spūalib⁹ illa
pueꝛilis exaltatiō. q fuerit in cūctis q̄
erga discipulū gessit bone uolūtatis.
qñ sub eⁱ⁹ baculo moꝛet. quē ap̄li⁹ vi
uificare debuerat? ꝫ multo fꝛci⁹ rep̄hri
t. q in vita coꝛā deo cū sancta ꝓscia
dicē posset. q discipulū in nullo neg
lexisset. ā idiscrete ḡuauisset. ā alic̄
tāte ruine occasionē ꝓstitisset. Unde
btūs ieom⁹ de platis loq̄ns dt. Oīa
q̄ platus fāt ꝛ dt. nōbilia dñt eē. vt
quicq̄d agat. q̄cq̄d loq̄t. doctrīa sit. Nō
multū distat m vitio. uel decipē posse
uel decipi. Sic uolūba eē studeas. vt
neq̄q̄z serpēs eē desistas. Qm̄ sit āt
difficile talē se exhibere ī spūali grā
dei assistente. nouit ap̄ls q̄ dixit. xp̄i
bonⁱ odoꝛ sum⁹ deo. in his q̄ salui fiunt
et in his q̄ pereunt. Aliis quidē odoꝛ
mortis in mortē. aliis āt odoꝛ vite in
vitā. Et ad hec quis tā p̄donē? Ubi
sup dt glō. Ap̄ls bene agēs. bene vi
uēs. iusticiā ꝺño p̄dicabat. et ope de
mōstrabat. inimīcās doctorē vitatis
xp̄m. ac. Et seq̄t. Nos sum⁹ odoꝛ xp̄i
et p nos deus hec operat. ac. Et alibi.
Neq̄z q̄ plāntat neq̄z q̄ rigat ē aliq̄d. ꝫ
q̄ incrēmētū dat deⁱ⁹. glō. Frustra o
pariⁱ⁹ oia molīēt extrīseca. nisi creā
toꝛ intrīseca latēt operet. Hec ꝛ a
lia sīlia mīabiles ac deo digni plati
ꝓsiderātes. valde hūiliāt spm̄ suum.
studiose insistētes ne iueniant q̄si ad
ulterātes ꝺñū dei. q ꝺño fit. qñ sibi
xpicij sūt et subditis ḡues. Studēt
inq̄ sūmis conatib⁹ tales se exhibere
p strēnuā vitā. vt nullū scādalū in
oꝛdib⁹ subditoꝝ pariāt p ābitū vāe
glorie. ā suauē carnalīū illecebraꝝ
delectationē. ā inertē quietē. ne hec ip
si subditi videntes aupiāt a iugo seruē
subiectionis absoluiꝛ. ac piteꝛ cū ipis
suis p̄latis deliciaꝛi. ad platuāsq̄z ob
tētu vane libertatis ābelaē. Scriptū
est. Ascē ē vt ueiant scādala. Uerūp
tamē ue hoi illi⁹ p quē scādalū uenit.
Reuera timendū est. q istud scāda
lū pre alijs sit maxime destructiuū
eccīastici status. Si namq̄z in tali
rigoꝛe p̄lati viuerēt vt olim sā p̄ēs solebāt.
nēo p̄latuās desideāꝛ⁹ mo oblatas
suscipe formid aēt susceptasq̄z ēnūci
are toto coꝛde studēt. nī quātū sincē
ra xp̄i caritas ip̄m ad tātū laborē cō
pellēt. esset q̄z efficax exemplū trahē
di ad obediētiā ꝛ ad omnē spūalem
pfectionē bone uolūtatis subiectos.
Sꝛ q̄ teste saluatoꝛe ac p̄dicēte. ha
būdabit iniquitas et refrigescit cāi
tas multoꝝ. ualuit ꝺñs illis hostis
et tulit exēplaꝛia wāꝛ. vtutū ab ec
clesia dei. ita vt lugubre cāticū illud
iā frequntaē mesti cogamur. Saluū
me fac domine. qm̄ deficit scūs. ac.
Referūt etiā sci doctores q hec nora
vsq̄z ad pulchrā colūpnā sacre reli
gionis puenerit. in tantū vt vix ali
qⁱ⁹ vestigiū p̄stine sanctitatis remāserit.
ex q̄ vsq̄z hodie fioꝛatis ac ueuēdis
p̄latis multiplex laboꝛ exoꝛit. tū q
delapsa restauraē p voto ñ sufficiūt.
tū q id q⁹ staē putaꝛ. cotidie ruinā
minaꝛ. Quib⁹ igit ipos siles dixerī
ñ ḡuiū onerꝝ portatoꝛib⁹ in via lubricā.
q̄ vehemēter exultant si a uia simꝛ
aut ab onere supportari mereāt.
Non utiq̄z dubiū est. quin hec pa
la sit tēpoꝛis istātis. qñ p tpalib⁹ sus
tentatis labor ḡnd⁹ ꝛipēdit. et frūs

ſpiritualis ꝓuus minis. à null⁹ ꝛpõꝛ.
Heu multis indige⁹. nec tamen fer-
uide ꝓficiꝰ. Duto ꝙ q̃q̃z ꝓlatus ab
hoc ꝓlexo ſudore abſolui ñ debeãt:
ꝙ digne offitiũ ꝓlatuẽ non impleat.
Olim prelatis ſũma iocũditas fuit:
quãdo lator rẽ ſuũ in ꝓfectu diſcipu
lor⁹ ianem neq̃ ꝙ eſſe ẽnebãt. Quo
ad ſecundum. videlicet ꝙ bonum o-
bedientie ꝓpedit ꝓter deſidiã ſubdi-
tor⁹ ẽ ſciendũ. ꝙ ꝑ decã hug. & alio⁹
cõmuñ. hñana natura ſeruidiſſime
optat libtatẽ. & ideo ñ aliq̃ inueniret
cã magna. nunq̃ ſe ſubdet hõ hoĩ. ſz
q̃ ſperat ſe ꝓter breuẽ ſeruitutem
longũ cõſequi libtatẽ: ideo ad tẽpus
aut neceſſitate coactus. à vtilitate il
lec⁹ vnus alteri ſe ſubdit. Opatur
autẽ in filijs gratie q̃dã occulta vis
quam obedientiã voca⁹. que wlũta
tem inclinat ad ſubiectionẽ ſponta
neam. ꝓter aliq̃d bonũ excellentiſſi
mũ non tã ſtati accipiendũ. ſz in ſpe
ac multiplici pa̅ã exſpectandum.
Et inde eſt ꝙ duplicẽ difficultatem
obediẽtia hz. ecia̅ anteq̃ ad opus p-
cedat. tũ ꝙ eſt nature cõtria. tũ ꝙ
mercedis in longiquũ differt. Valet
ꝓinde inumeãbiles difficultates ra-
tione opis. ꝑ ꝙ diuerſa ſũt que ꝑci
piũt. Et ideo non eſt mirũ ꝙ multa
vere obediẽtib⁹ ꝑmia ꝓmittũt. & plu
ra ſcripta ſcor⁹ de his locãt. Dex ne
hoĩ laque⁹ inicia. ꝓter minimã diffi-
cultatẽ eius. indicto mltũ diſcrete re-
gulata ẽ ecĩaſtica obia q̃ necaria ẽ
ad ſalutẽ. ita vt nullũ hoĩ bẽ wlũ-
tatis ſit bñ ſuffeibilis. Obi ẽ adũten
dũ ꝙ ꝑplex obia ẽ ĩ ecĩa. ſcz gñalis q̃
ẽ oib⁹ ꝓis. ſpeãlis. q̃ ſpectat ad ali-
q̃s & nõ ad oẽs. ꝑ quã ꝓuincialis ad
multa tẽt ad q̃ ſolutus non teneꝰ. et
ꝓnceps ſimiliꝰ ad multa teneꝰ ad q̃
ſubditus ñ tẽt. & ſic de aliis oĩb⁹ mu-
tationem vniuſaliuſq̃. Et iſte due
ſpecies plures hñt emulatores nec
aliq̃d nõbil difficultatis. ꝓter ãnex-
ã libtatẽ & vtilitatẽ. Tercia ẽ obia ſi-
gularis q̃ cadit ſub voto ꝑpetuo ꝑm
ꝓfitia euãgelica michil relinquẽs lib-
tatis in hoĩe. ſz totũ hoĩez in ꝑpetuam
redigit ſeruitutem. Et hec eſt maxi-
me difficilis et multa gratia indigz.
habetq̃ paucos emulatores. ſz mul-
to pauciores ꝓfectos cultores. q̃ ſcz
ad apicẽ ipi⁹ ꝓficiũt. Dñ ꝑm ſanc-
tũ thõm. et alios. ſta duplex eſt. q̃
q̃dam eſt ſufficiens ſcilicet que ſe ex-
tẽdit ad omnia que regulariter ꝺuerſa
tionem concernunt ꝑm modificatio-
nem regule bene intellectẽ. ꝑm quam
religioſi ꝓfiteri ſolent. et ſubduntur
ſuis ꝓlatis. Alia eſt ꝓfecta. que ad
omnia licita ſe extẽdit. nullũ ſibi ter-
minũ ꝓfigẽs. & iſta ꝺr ſuperogatio-
nis ad cumulũ ꝓfeois ꝓtinens. ad q̃m
exercẽdã null⁹ ſubdit⁹ tẽt. ſz religioſi
ad eã tẽdẽ teneꝰ ſic ad oẽs alias vi-
tutes ꝓfeas. Illa ãt obia q̃ diſcreta
ꝺr. q̃ idiſcrete in oĩb⁹ obedit ſũ licitis ſũ
illicitis ñ ẽ vt⁹. ſz vacillaco q̃dã ſtul-
ta nulla rõe regulata. Ceĩm de aliis
q̃ diſcipulos ad vtuoſam obiaz rẽ
dere tent pluã dcã ſũt ſup. q̃ ꝯ breuita-
tis gcia omittor. et lib pleĩ de his hñt.

Ber⁹ Obediẽ ꝺz
diſcipls. ∧
- libenter. ſimpliciter
- hilariter. velociter
- viliter. humiliter
- Indeſinenter

Cōtra ꝛeptacōes ꝓprietatis. Cap. xo.

Decas actuū. x. multitudinis credentiū erat cor vnū et aīa vna: nec erat quisq; eoꝝ q̄ possidebat aliq̄d suū esse dicebat: sed erant illis omnia cōia. Itē. v. Vir quidā nomine ananias ꝓsaa vxore sua sapphira fraudauit de pcio agri: actā: a ait ei petrus. Cur temptauit sathanas cor tuū mentiri te spiritui sancto: a fraudare de pcio agri? Nōne manēs tibi manebat: et venūdatū eāt in tua potestate? Quare posuisti in corde tuo hāc rē? Nō es mētitus hoībꝫ sed deo. Et cecidit ananias et exspiauit. Et sicē pea vxor eius: actā. Et facta ē timor magn⁹ in vniūsa ecclia. Mat. 19 Si vis pfectus esse vade et vende oia q̄ habes et da paupib⁹ et veni a seqre me: et habeb thesaur in celo. Ibid. Et ait petrus. Ecce nos relinq̄mus oīa: et secuti su⁹ te. Qd ergo erit nob? Jhs ait dixit illis. Amē dico vobis: q̄ vos q̄ secuti estis me: in regnacōe cū sederit filius hoīs in sede maiestatis sue: sedebitis et vos sup sedes xij: iudicātes xij tribus ysrl. Et oīs q̄ reliq̄rit domū vel frēs a soroes a prēz a mrēz a vxorē a filios a agros ꝓpter nomē meū: centuplū accipiet: a vitā eēnam possidebit. Luc. ix. Nemo mittēs manū ad aratꝝ et respiciēs retro: apt⁹ erit regno celoꝝ. Greg⁹. Sūt nōnulli iustoꝝ q̄ ad cōprehendēdū culmen pfectōis a rectitudō altiora ītri⁹ appetūt: exterius cūcta dēlinquūt. Aug⁹. Querētibus regnū dei et iustitiā ei⁹ nō debet subeē sollicitudo ne ipis necessaia desint. Bonū est facultates cū dispensacōe paupibus erogare: meli⁹ē ꝓ intercōe secūdi dūm inst⁹ donare: a absolutū sollicitudine egē cū xpo. Oīs phie magrā nobis ē inopia. Nō ita lauda⁹ ioseph cū frumtū distribuebat: sic cū carcerē habitabat. Nō tibi displiceat paupt⁹ tua: mi⁹ ea dica⁹ potes īuenire. Vis cognoscē q̄ locuples sit: Celū emit. Quibus thesauris ꝓferri possit: qd pauptati vi. de⁹ indultū: Vt ad regnū celoꝝ veī vet diues possessiōe sua obtiere ñ potuit: nūc obtiet vt ꝺceptu puñat. Fecūdus ē ager paupm: cito reddit dōnātib⁹ fructum. Via celi ē paup: p quē veit ad prēm. Incipe erogaē si nō vis erraē. Jeom⁹. Dict⁹ et verit⁹ diuicie sūt xpianoꝝ. Facile oīa ꝓtēpnit: q̄ se cogitat moritur. Huānas terrenaꝝ opes ꝓtēpne: vt illi placeas paup: cui difficile opulēt⁹ placē potes. Ob hoc maxime amāda est paupertas: quia adulationem nō habet. Difficilius arrogantia q̄ auro et gēmis caremus. Hijs enim abiectis interdum glorioſis sordibus tumemus: a venerabilem paupertatem populari aure offerimus. Plus eīm est animū deposuisse q̄ cultum. Non absq; amictu lineo incedere: ſ pcium vestium linearum non habere laudabile est. Ambros⁹. Nichil grauius q̄ vt fratres nostros pauperiores superbo oculo despiciamus: ꝓformes nobis intollerabili repellam⁹ fastidio: nostra indignos gracia iudicātes q̄ sūt inopes: cum paupertas facilius sit deo q̄ thesaurus acceptior. Greg⁹. Rarum valde est vt qui aurū possident ad requiem tendant: cal. pa cum defendit geīa: et incessanē

aulpa creſcit fauoribꝫ enutrita. Pau
pertas in copia mētis ē: nō in quāti
tate poſſeſſionis. Nā aī cū pauptate
tene poteſt diues eſſe: et econtra.

Contra temptacōes verboſitatis et loquacitatis. Cap. xxi.

Deuid. Vir linguoſus nō dirigē
tur in terra. Prou. 12. Qui cuſtodit
os ſuū: cuſtodit aīaz ſuā. Qui āt in
cōſideratus ē ad loq̄ndū: ſentiet ma
la. Iē. pū. 12. Lingua ſapiētū ſaītas:
labiū veritatis firmū erit in ꝑpetuū.
Iē. x. In multiloquio nō deeſt pēm. Ja
cobi 3. Qui nō offendit verbo: hīc pfectus
eſt vir: et pōt. Sit oīs hō velox ad
audiendū. tardꝫ āt ad loq̄ndū: nec tar
dus ad irā. Eccī. 20. Sapiens in v̄
bis ſeipm amabilē facit: grāe āt ſtul
toz effundūt. Hō ſapiēs tacebit vſq;
ad tempꝫ. laſciuꝫ autē et īprudēs nō
ſeruabūt tempꝫ. Ibidē. Qui multis
vtit verbis ledit aīaz ſuā: et q̄ ptātem
aſſūit iniuſte odiet. pū. 10. Sapiēs cor
de p̄cepta ſuſcipiet: ſtultus cedit la
bijs. Eccī. xx. Qui ꝑcar ē ad loq̄ndū
odibilis erit. Eccī. 21. Tacitꝫ et ſenſa
tus hōrabit. Iero. Vtā lingua q̄ nō
nouit nī de dimis ſermonē texē. Diu
ꝑſidera quid loq̄ndū ſit: et adhuc ta
cēs puide ne quid diriſſe pēniteat.
Sapiens qđ loq̄t multa ꝑius conſi
derat: quid. aut que. quo loco vel tē
pore dicat. Verba tuoluē. et apd im
peritū vulgꝫ animi tacōem ſimulatē:
indoctoz hominū eſt. Nichil tā facile
q̄ vilem plebem et indoctā mobilita
te lingue decipere: que quicquid non
intelligit plus miratur. Ambroſiꝰ. Vi
plures vidi loquēdo in peccatū inci
diſſe. vix quēpiam tacēdo. ideoq; ta
cere noſſe q̄ loqui difficilius ē. Scio
loqui pleroſq; cū tacere neſciant. Al
liga ſermonē tuū ne luxuriet. ne laſ
ciuiat: et multiloquio pēca ſibi colli
gat. ſit reſtrictior et rīpis cohercat:
cito lutū colligit ūpmis exūdās. Ju
gū ſit vōb tuis a ſtatea atq; mēſurā: vt
grauitas in ſenſu in ꝑmone pōdus
atq; in vbis modus. Ingredit mors
per oſtiū tuū ſi falſū loquaris. ſi tur
piter ſi ꝑcacit: poſtremo ſi vbi non
oz loquaris. Periculū ē dicere nō ſo
lū falſa: ſz ecīā vera. Quod viciū q̄dri
ptū eſt: Vel adulacōis vel auaīcie
vel iactātie. vel loq̄citatis incaute.
Verba tua nullū dolū velamē obten
dant. nullū habeant fraudis inuo
lucrū: vt et puritatē habeant a pleā
grauitatis ſint meritoz. qz tuoz tibi
eterna poſteritas tuo ore pāiat: nec
tibi ſoli ſz pluribus ꝓgreges. Greg.
Tempus tacēdi a tempꝫ loq̄ndi diſ
creta vicīſſitudine pēſanda ſūt ꝑa:
ne a cū reſtrīgi lingua dz per verba
ſe inutilit ſoluat: a cū loqui vtiliter
ꝑt ſemetipam pigre reſtrīgat. Si
aut incauta locutio in errorē pertra
hit: tacita in errorē indiſcretū ſilentium
eos qui erudiri poterāt in errore de
relinquit. Valeꝫ epiſcopꝫ. Et loqui
et tacē pfectio eſt. Eſt āt utīuſq; ptis
cauſa. vōz temuiſſe menſurā aliq;
cies minia tacitmitas ſtulticie aſſē
bitur: ſicut et vōz nimietas ad fu
rorem referē: ꝑ illd ſapientie. Eſt ta
cens nō habens ſenſū loquele: et eſt
tacēs ſciēs tēpus apti tēporis. De q̄
re ſi nū requiras ſententiā arbitrij:
iā malo aliquis tacendo ſtultus: q̄
nimiū loquendo iudicetur inſanus.

Hugo. Scolares nũ ā nolũt ā nesciũt modũ ꝯgruũ in discẽdo seruare patiores ad loq̃ndũ q̃ ad tacẽdũ. ideo multos studẽtes paucos sapientes inuenimus. Pitagore vero discipuli .v. ānis in silẽcio didicerũt. Aug⁹. Absit vt multiloq̃ũ deputẽ qñ nãq̃ ria dicũt: q̃ntalibet sermonũ multitudiẽ ā plixitate dicat. Linguosus ille võtur qui nõ curat qd ā quomodo loq̃t: dũmõ ad loq̃ndũ admittit: de võtate sibi nulla sollicitudo ẽ. Idẽ aug⁹. Nõ placet sñia tullij: q̃ nullũ mãt ũ q̃ vbũ emisit q̃ reuõre velz. Que q̃ dẽ laus q̃uis p̃clarissima videat: tñ credibilior de mimiũ fatuo. q̃ de sapiẽte pfõ. Ego igit ab hac excellentia tã longe absũ: vt si nullũ vbũ qd reuocãe velim ꝓtulero. fatuo sũ q̃ sapiẽti filio. Illi⁹ quippe scripta sũt auctoritate digmissima: q̃ nullũ quidẽ vbũ nõ reuocare vellet: ꝑ qd reuocãe deberet emisit. Angit me plana oratiana sñia. Nescit et vox emissa reuti. Nõ ñ igit tulliana blãdit gloria illa: q̃ sãs applicãda qui spũ sc̃õ locuti sũt. Cassiodrus. Quis hõim sic cautus sit. vt si inter emulos loq̃tur nullũ eius verbũ inuirat aliq̃ q̃stionẽ difficilis ves ẽ: linguã in lubrico fautiũ ꝓstitutã. vitatis rigide tenere mensurã. Si incaute frena laxent: frequnter cõtra se loquit. Facili⁹ em̃ culpa tacẽdo refugit. q̃ loq̃ndo. Senecа. Quẽadmodũ sapiẽti vio mœssus modestior queritur ita orõ pssa non audax. Summa ergo sũma hec erit tibi: tardiloq̃ te esse iubeo. Pitagoras. Nõ multis vbis op⁹ est: ꝑ efficacibus. Crisp. Malicia nõ docet ꝑmõi bus: ꝑ excitat. Vnde malũ hominẽ tacẽdo melio⁹ q̃ rspõdẽdo vincẽ potes Sen̄ Imago aĩ sermo ẽ: q̃lis vir talis oratiõ. Magnũ ẽ vocis et silẽcij tẽpamentũ: garrulo ñ respõdere ꝓutiũ ẽ. Conscientiã cãci nullus imuenit lingue p̃ceps. Cambȳ a bestijs mos ẽ: q̃nto pl⁹ defecerit viriũ. tãto magis latratibus indulgẽt linguã cupidita tẽq; appr̃ehẽsi ñ potes. paululũ remitte. Sepe ea q̃ sanari racõe ñ poterãt: sanata sũt tẽpore. Valeri⁹ maxim⁹ Solon cũ alijs loq̃ntibus taceret. ĩterrogatus vtr̃ ꝓpter ĩopiã verbor̃ an q̃ stultus esset taceret: respõdit. Nemo stultus tacere p̃t. Cur igit solus linguã cohibes. Quia ĩgt dixisse me aliq̃n pẽnituit: tacuisse nũq̃. Theocritus in ꝓuitio tacẽti rusticio inquit. Ex doctis hoc solũ habes Socrates garrulũ volentẽ discere sapiẽtie precepta duas mercedes poposcit. vnã vt taceret: alterã ne loqui disceret. Gneyꝰ lenaulus augur. diuiciarum maximũ exẽplũ nobis reliquit. Tũ esset auarissimus tãta illi ĩopia erat sermonis. vt nũmos ci⁹ emitteret q̃ verba: dicẽs a studijs se obductũ nichil tãtũ in se cõgestũ q̃ntũ p̃didisset relicta eloquẽtia. Seneca. Iocũ ignoãbit: q̃ tacẽ nesciet. Sapiẽti expedit tacere ꝓ se: q̃ loqui contra se. Xenocrates. Loq̃nti audã audi inquit melius: os vnũ a natura auẽs autẽ duas accepimus. Nichil eq; ꝓderit. q̃ quiescere: et minimũ cum alijs loqui et plurimũ secum. In hoc imitẽre vt tibrencius audias q̃ loquaris. Qd tacitũ velis: nemi dixeris. Au ribus frequencius. q̃ lingua vtere.

Tacĩmitas stulto hoĩ p sapiã ẽ. Tacere nescit: q̃ nescit loq̃. Jtẽ. q̃dã. lingua mẽbr ẽ difficile ẽ ad regẽdũ. a vtile bñ rem̃. qr p vt in pluimũ humana nã pcax est ad loquendũ. a p̃ceps: ideo tã dimis q̃ hũamis oratiis tacĩmitas vlr̃ loq̃lã mag̃ laudat.

Contra tẽptationes aridꝭtatis. a Indeuotionis. ¶ Cap̃. 22.

SAluator. Luc. 18. Oportz sp orare et nõ deficẽ. Mt̃. xi. Amen amen dico vob: q̃cũq; orãtes petitis. credite qr accipietis Mat. v°. Orate p psequentib9 et calũpniantib9 vos. Math. vi. Sic autẽ orabitis. Pat̃ noster q̃ es in celis. a. cp̃. thes. v. Sine imtrmissione orate ac̃. Tobie. iiij. Omni tpe bñdic dñõ: a pete ab eo vt digat gressꝰ tuos. p̃s. 24. Oculi mei semp ad dñm. Jc. 62. Sic adipe et pinguedie repleat aĩa mea. Jc. 24. Oratio mea in sinu meo p̃uertat. glõ. Et si eis nõ p̃fuit ego tñ nõ sũ mea mẽce de frustratus. Thõs. 22e. q. 82. Orõ pter effm̃ spiritualis p̃solacõis q̃m p̃sentialiter affert. dupliciter hz vtutẽ respectu futuꝝ effãs: scz vtutẽ merendi. et vtutẽ impetrãdi. Orõ ãt sic et q̃libet alius actꝰ vtutis hz efficatiã mẽdi in q̃ntũ p̃cedit ex radice caritatis: cui p̃priũ obiectũ ẽ bonũ eternũ cui fruitõez mẽmur. Deuotõ ãt nichil aliud ẽ videre q̃ voluntas quedã pmpte se dẽdi se ad ea q̃ ptinẽt ad dei faũlatãm: cui effũs ẽ leticia spũalis. p̃ illd p̃s. meõ: fui dei et delectus sũ. Criz. De re nichil digꝰ ẽ qd̃ offeãꝰ deo: q̃ puã orõ. Quicq̃d enim aliud obtuleiꝰ ẽ de nãs: orõ vo est de nob. Nichil ẽ ita tribile dyabolo a bis q̃ imponũt ab eo cogitacõibus vt mens dña meditãs a huic fonti sp impatẽs. scz p̃m vltiã: qr nõ solum p talem occupationem obstruit aditus demoni a eiꝰ immissiomb9 ad domũ non vacantẽ: ꝫ etiam qr iugis deuotio ex assidua meditatione conseruata inuisa est ei. Michee. vij. Nostra trãslatio habet. claustra oris tui. Ab eo qui dormit in sinu tuo custodi orationẽ tuã id̃est a dyabolo: ne impediat eam. Augustinꝰ. Oratio si pura ẽ si casta fuerit: celos penetrans vacua nõ redibit. Hoc licet oraẽ: quod licet desiderare. Ait dominus. petite et dabitur vobis: querite et iuenietis: pulsate et aperietur vobis. Non tantũ hortaretur vt peteremus: nisi dare vellet. Erubescat humana pigricia: plus vult ille dare q̃ nos accipere: plus vult ille miserei q̃ nos a miseria liberari. Dicũt fratres in egipto crebras quidẽ orationes habere: ꝫ eas tamen breuissimas et raptim quodãmodo iaculatas: ne illa vigilanti erecta q̃ orãti plurimũ necessaria est per p̃ductiores moras euanescat. atq; hebetetur intẽtio. Oratione melius soluũtur dubia q̃ inquisitione alia. Jacobi. i. Si quis vestꝝ indiget sapientia: postulet a deo qui dat omnibus affluenter et non improperat: et dabitur ei. Postulet autem in fide. nichil hesitans. Qui autẽ hesitat: similis est fluctui maris: qui a vento mouetur. et circumfertur. Non ergo estimet homo ille q̃ accipiet aliq̃d a domino. Vir duplex a/nimo: inconstans est in õmibus vijs suis. Item q. Petitis et non accipitis:

eo q̄ male petatis. Ps. Iniquitatē si aspexi in corde meo: non exaudiet dominus. Ysido. Hoc est remedium eius qui viciorum temptamentis est uat: vt quociens quolibet tangitur vicio. tociens se ad orationem subdat: qua frequens oratio impugnationem vicioꝝ extinguit. Glo. supnū. Plus valet vnus sāus orando: q̄ innūi pītores orādo. Oratio sā cēlū pētrat: q̄mō hostes in tris nō vincat: Ieom⁹. Ieiunio sanāt pestes corporis: orōe pestes mētis. Bed⁹. Maxime p̄solacōes ab aīcis dei in orōe recipiūt. Aug⁹. Multi lāgueſcūt in orādo: et in nouitate ꝓpōnis sue feruent orāt: postea lāguide. postea frigide. p⁹ea negligent. q̄si securi sint. Vigilat hostis: dormis tu. Orō si pura ē. si casta fuerit: celos penetrans vacua nō redibit. Nec credas te habere meli⁹ foꝝ q̄ filij dei: et in oracōe versatre indiscretio fuit q̄ petebat cōtra honestatē. Ambrosius. Sit oratio pura simplex. dilucida atq; manifesta: plena grauitatis et ponderis nō effrenata vel affectata elegātia: ſ non intermissa gracia. Despiciuntur orationes leues. diffidētes. inutiles. sed alti auris auxie plene: et rex tēporaliū implicite: tonoꝝ opeꝝ fructibus infeaunde. Ieron⁹. Ieiunio passiones corporis: oracione pestes sanande sūt mentis. Dominus noster faciens clemencie sue pōdera atq; mensuras. interdum nō exaudit clamātem vt eum probet. et magis prouocet ad rogādum: et q̄si igne excoctum. iustiorem et puriorem faciat. Gregorius. Ille deo verā oracionem exhibet qui semetipsū q̄ puluis sit videt humiliter: qui nil sibi ꝯtutis tribuit: qui bona q̄ agit esse de miseriordia ꝓditoꝝ agnoscit. Quāto grauiori tumultu carnalium premimur. tāto orationi insistere acēcius debemus: q̄ per orationem deus in corde figitur. et lux amissa reparatur. Veraciter orare est: amaros in compunctione gemitus et nō cōposita verba resonare. Bernard⁹. Quādo fidelis et humilis oratio fuerit et feruens: celum sine dubio penetrabit. Vnde certum est: q̄ vacua nō redibit. Nemo vestrum peruipendat orationem suam: dico enim vobis: q̄ ipse ad quem oramus nō peruipēdat eam. postq̄ egressa est de ore nostro. ipse scribit eam in libro suo: et vnum ex duobus sperare indubitāter possumus: quoniam aut dabit quod petimus: aut quod nouit vtilius. Crisp. Nō voce clamosa pulsandus est deus. sed cōscientia verā placādus: q̄ non est vocis ſ cordis auditor. Orans nichil nouū faciat quod aspiciāt homines: nec voce clamet. nec manus expādat: nec oculos tollat vt notabilis fiat. Colon⁹ dei cōsilium diaboli non querit: colonus autem diaboli et si dei cōsilium querit nō inuenit. Vnde fur orat vt prosperet̄: et formicator sibi crucis signum facit vt nō cōprehēdatur. et tanto citius capitur: q̄ nescit iustū domin⁹ p̄ocimium crimimbus dare. Ysp. Qui vult cum deo esse: frequenter oz orare et legē. Quādo ora⁹ aī deo loq̄mur: quādo legi⁹ deus loq̄tur nobis. Vtrumq; tonū si liceat: et si

vtrq; nō licet: melius ē orare q̄ legē. Hoc est remediū eius qui viciorum tēptamētis estuat: vt q̄cies q̄libet vitio tāgit tociens oratōem fundat: q; frequens oratio ipugnatōem vicio; extīguit. Cassiodo. Oratio pōita est p quā ira dñi suspendit: venia p curat: pena refugit: p̄miorū largitas impetrat. Cū dño loq̄t: aī iudice fabulat: p̄sentē sibi facit quē videre non prevalet: ad penetralia iudicis admittit: et nullū inde respuit nisi q̄ in ea tepidus inuenit. Ipsa est suauissima dei⁹ armonie: quādo vox ignoscit operib⁹ consonare. Nā si hee due res discrepabili sibi varietate dissentiant: neq; quā possunt psalmodie tēperatā efficere cātilenā: nec ad aures dñi venit: q̄d se mutua contrarietate confundit. In pāis vincatur mūd⁹ ploratōe supat dyabol⁹: et au mille cohortes ad pugnandū sufficiūt: oratione vni⁹ pauperis inclinat.

¶ Notandū est hic breuiter: q; omnes sancti gratiā orationis sic excellentissime attollunt: vt omnes defectus aliar; virtutum siue gratiar; per eam supplere soleant: omne consiliū. omnē operationem: omnē consūmationem: omnē inchoationē: omnē cōtinuatōem in ea collocant. Unde beatus Iero⁹. dt. Egredientes de hospicio armet oratio: regredientibus de platea occurrat antecessio: nec prius corpusculum requiescat q̄ aīa mā pascat. Ite. Cassia⁹ in col. psa. ac. Hic vsitati oratio. Deus in adiutorium meū intende. ac. in aduersis vt eruamur: in p̄speris ne extollamur inessabilit fundēda est. Huius vsitati meditatō in tuo pectore īdiruptā voluat. Hūc in ope q̄libet siue ministerio vel itinē p̄stitutus decātare nō desinas. Hūc et dormiēs et residēs et in vlās nātitatib⁹ meditare. In hūc modū mlta dicā sanctor; repiūt: conformia ad illud saluatoris: Oz semp orare et nunq̄ deficere. Nec tū sic intelligendū ē: q̄si nūq̄ sit cessādū: q̄d eēt impossibile: sz p̄tinuatōe ordiata. Non dt btūs. Aug⁹. q; frēs in egipto crebras quidē orōes hūnt: sz eas tū breuissimas et raptī q̄dāmō iaculatas: ne illa vigilanter erecta q̄ orāti plurimū nātaria ē: p̄ productiores moras euanescat atq; ebetet intentio. Hec praxis orādi ab ipsa nātitate trahit radicē: et fructū facit ex libertate diuina. Unde dat exēplū de mendicis: et de his q̄ sūt in pialo maiis p̄stituti à alia nātitate: q̄ oēs optime sciunt orare. Nullus ergo ab excitio orōnis saltē nātaie ad salutem p̄t se legitime excusare: p̄mmo q̄nto aliq; pauperior extiterit tāto melius sit mēdicare. Ad tutissimū igit sancte orōnis refugiū nos p̄tēdere⁹: q̄te⁹ in dño ōnis nra actio īchoet et finiat. Legi⁹ iosue da uidat magnos illos vios dei aīcos tūc p̄spē egisse q̄n dñm p̄sulueruit: a q̄n ipsi ipsultu q̄i de se p̄sisi ad opus exierūt. pene semp piclitati sūt. Non ē ergo puipendēdū hmoī studiū orōnis p̄tinue: q; verax ē filij dei p̄missio q̄ dixit: petite a dabit vob act. Oīa ec ecclastica officia a exercitia spūs scō in spirāte aī oroē īstituta legūt ac frequentat. Nichil g⁹ melius nob: q̄ vt sic cotidiaī mēdici dei. Cont tēptatōes p̄scie erronee dubietatis vacillatōis

Paulus. Gloria nra hec ē. Cōz testimoniū ꝓsciē nre. Job. 2ᵒ. Nō reprehendit me cor meū i tōta vita mea ꝑ Joh. iij. In hoc cognoscim⁹ qm̄ ex veritate sum⁹: et in ꝓspcū eius suadem⁹ corda nra: qm̄ si reprehenderit nos cor nrm: maior ē de⁹ corde nrō et nouit oīa. Rm̄i si cor nr̄m nō reprehēderit nos: fiduciā hēmus ad deū vt quicqd petierimus accipiem⁹ ab eo: qm̄ mādata eius custodim⁹: et ea q̄ sūt placita corā eo faciam⁹ ꝑ. Petri. 2ᵒ. Saluos faciat baptisma: nō carnis depositio sordiū: ꝫ ꝓscie bone interrogatiō i deū. Et seqnti ca⁰. Nemo vrm̄ paciat̄ q̄si homicida: aut fur aut. Itaq; et hij q̄ patiunt̄ ꝑm̄ voluntatē dei: fideli creatori cōmēdāt aias suas i bñficijs. Aug⁹. Quid obē illi si de illa tabula eū humana vult delē ignorātia: si eūdem de libro viuētiū nūq̄ ꝓpria deleat cōscia. Nā et si bonū qd de nobis dī mēte nō inuenīt: magnā dz in nobis tristiciā gīare. Et extra. si malum qd de nobis dicit̄ in mēte nō inuenīt: i magnā debet leticiā ꝓsilire. Ambr. Bene sibi ꝓscius falsis ñ dz moueri iudicijs: nec estimare plus pōderis i alieno esse cōuicio q̄m in suo testimonio. Greg⁹. In oē qd dz semp tacite recurrē debem⁹ ad mētem: a interiorē testē et iudicē requirē. Quid em̄ pdest si oēs laudent et ꝓscia accusat: a qd potest obeē oēs si derogēt a sola ꝓscia defendat. Da pīe. xxij. Sēp pūnt seua pbata ꝫ scia. Ysa⁹. Nulla pēa grauior pēa cōscie. Dis ait nūq̄ esse tristis: bñ viue. Secuā mēs tristiciā leuit̄ sustinet. Bō vita gaudiū semp hz: ꝓscia ait ri semp pēa ē ei. Nūq̄ securus ē rea⁹ aīa. Mēs em̄ mala: cōscie ꝓprijs agitat̄ stimulis. Hugo. Sub ouīa pelle: vulpiaz ꝓsciaz abscōdebā. Vulpia plane ꝓscientia. tepida cōsatio. aīalis cogitatio. ficta cōfessio: breuis et rara compūctio. obia sine deuocōe. orō sine intēcōe: lāo sine edificacōe. Ymo sñ circūspcōe. O q̄ dura sūt m̄ ista vba q̄ loq̄r: qm̄ meipm̄ loq̄ndo feio. Verūptm̄ qr nō me pcorē nego ꝫ pcm̄ meū cognosco: erit fortasse apd deū pium iudicē ipetracō veie ipa ē cognitiō aut pe. dē. Trāq̄lla ꝓsāa ē q̄ oibus ē dulcis. nulli ḡuis: vtēs aīo ad grāz: immico ad pacē. cūctis ad benuolētiā. q̄b⁹ pt ad bñficē ciā: aut dñs nec sua pcca iputat qr ñ fecit. nec aliena qr nō approbauit. nec negligentiā qr non tenuit: nec superbiam. qr in vmtate pmānsit. Ide. Cōscia bona titul⁹ ē religiōis. tēplū salomōis. ager bñ dōis: ornatus delicia⁹. rectiatoriū aureū. gaudiū āgelor: archa fēderis. thesaur⁹ regis: aula dei. hīa caulum spūs sā: liber signatus a clausus a in die iudicij apiēdus. Cass⁹. Quid ac q̄ri putat̄ vbi bō ꝓsāa pdit: a i q̄ pte ꝓficiet hō si innocētiā amisit: Pro ā plior itellcū hȳ macie de ꝓsāa ē adūtēdū: q̄ hȳ ē vna mirabilis difficultas: cui⁹ tñ ꝓprī q̄d ā felicit ignorāt. Et ē hȳ iuxt̄ sīmaz bā aug⁹. sīle aliq̄d de saīta te et ifirmitate corpalī. Si ei pit⁹ medicus dicat alicui saō hoī. obpua stōchū: a ille rñdeat. nescio q̄d est stōchus: a medic⁹ rñdebit: felix ignorātia. Nā si aliq̄n stōchū doluisset: bñ scīes q̄d a vbi eēt stōch⁹. Sic ī ꝓpōto. q̄ hñt bōz a sanā ꝓsāaz sinceit̄ a sipliat̄ āblātes ī via dñi vix scīūt q̄d sit ꝓsāa.

Et si qs dicat eis cauete a mala cō
scientia: nō debūt. Nescim⁹ quid loq
ris: michil vm̄ tale aliquid expti su
mus. Sz ille quē cotidie pscia affli
git remordet pbat ac· bn̄ sentit aut
pci⁹ male: qs stimulos· qs dētes. q
flagella· q tonitrua· seū ferat pscia.
Amputādo igit breuit hec pcula v
niusa. possu⁹ dicē: q ille q cū bto pau
lo apl̄o sentit intus testiomiū pscietie
q in simplicitate a sinceritate dei pusa
e⁹ sit in hoc mūdo: a libent velit obedi
re his q spm̄ dei hūt· dicēte dño· qui
vos audit me audit: talis nō hz timē
a facie serpētis hoc mordētis occulte
icautos: q̄ vis tn̄ n̄ strauī libēt ab oī
iquietudīe mēna ppē excitiū vanitis·
Non em̄ ē oīo tonū signū. nullū sen
tire scrupulū siue pscie remorsū. stā
te hoc tā multiplici pcursu venialiū co
tidie. q merito hoiem tone voluntatis
pstare detent saltē modeate: si suffi
cit q liber sit a pscia pcti mortis. Hō
ē dicē. q nullū pcm̄ mōle vm̄ p̄misit
qd nō sit pfess⁹ q̄ntū in meoria fuerit. a
libent pfiteri vellet si ei⁹ meōriā hrēt:
cū ppōito emēdandi ac de cetero ca
uēdi p dictamen discreti plati sui: a
alteri⁹ loci ipi⁹ tenētis· Quicūq; fic
stat hz tonā pscia: n merito dz esse p
fectus: q si mille āmis flēt a ieunaēt
et se flagellaret· regulariter loq̄ndo.
eccia n̄ pt sibi maiorē ctitudinē dare.
Et vltra velle nīs ipacienē cōsi. esset
noua spēs inobīe: q facilē pūgēt ad
gnde illd pcm̄ qd ē cēptrē deū· Hic
igit ē finis h⁹ma pticie loq̄ndo q ad
hoies tone voluntatis· et in hoc satis
hūt a pacē tonā ipis ēpromissā· Ja
em̄ nō hūt qd vltra faciāt. et iō dns
de⁹ ipo⁹ debitor ē: q opūe nouit nos
nō posse p libitu celos scādere· Dez
q latissimē materia hec in scriptuis
sacris et doctorib⁹ ecclasticis: ideo si
volu⁹ eā plani⁹ intelligē oz paulisp
ab hoc tranquillo portu discedē: a p va
rias tēpestates labiosi⁹ navigare:
sp tn̄ cū tali ppōito q iuuāte dīna g̃
tia ēdea⁹ in idipm̄ hoc ē in eūdē fine
ritatis et simplicitatis scē portū. Ali
oquin q longi⁹ euagaēmur: eo pcu
losi⁹ et infrūosi⁹ vel⁹ oīo deuij ab īte
to fine frustraēmur. Magnū ei pui
legiū ap̄d deū scā simplicitas hz vt
būs· g̃g· dic: q ipe simplex ē. a simpli
cib⁹ appropriat. Intrādo igit la boūc
tū istū. occurrit pmo cōsideāre q̄d sit
pscia in re: a° q̄lē sit: z° q̄re tā diū
sa noīa sortiat: 3° q̄s fruct⁹ ei⁹ a pi
culū. Quo ad pmū viz q̄d sit pscia:
ē dicēdū p̄ scm̄ thōm̄ in sūma de veri
tate q· ij·: q pscia dr a pscire qd ē sil
scie· Vñ et nomē pscie sigficat appli
cām̄ez scie ad aliq̄d: a ob hoc pscia n̄
ē hītus l̄ po⁹ ē act⁹: noiat em̄ sciam
cū collatione. Vñ pscia dr q̄si actual
scia· Et in hac sigficacōe ponūdāt oīa
q de pscia dicūt· Quelibz em̄ sāa ad
aliq̄d applicat pt· Vñ pscia n̄ pt no
minaē aliquē hītū spēalē vel aliq̄m
pōz: s noiat ipm̄ actū: q ē applicatio
c⁹cūz habit⁹ vel c⁹cūz noticie ad aliq̄
actū ptiularē· p̄bat ec istd sic. Nā p
sāa dr excusaē vel accusaē: s n̄ excu
sat aliq̄s l accusatur n̄ p̄ q actu ali
q̄d pcideāt: g⁹ pscia ē act⁹ aliq̄s· Quo
ad secūdū viz q̄lē iste act⁹ sū hec ap
plica° q pscia dr fiat. ē dd· p̄ eūdē vbi
sup̄: q h expedit p̄mittere drāz inē
findēsim· pscīaz. et libertū arbitrium:

q̄ quātū ad aliq̄d dr̄ſit et quātū ad aliq̄d ꝓueiunt. Sīndēriſis nāq; noī nat abſolute habitū naturālē ſilez habitu ꝓncipioꝝ: vel noīat ipam pōz rōis cū tali hītu: et qdāq; hoꝝ fueit nō dēt multū: q̄ hoc ñ facit dnbitationē n̄ cēt noīs ſignificatiōez. Dñ ſic̄ humāe aīe ieſt q̄dā hītus nāl̄is q̄ ꝓncipia ſpeculatiaꝝ ſāaꝝ ꝙgnoſcit quē wcā 9itellāz ꝓncipioꝝ: ita ī ipa ē q̄dā hīt9 nāl̄is ꝓmoꝝ ꝓncipioꝝ opabiliū. q̄ ſūt vl̄ia ꝓncipia iuris nāl̄is: q̄ hīt9 ad ſindēiſim ꝓtēr: c9 officiū ē re murmuraē malo a mcliaē ad bonū: ſic̄ expōſo foēs ſp mcliat ad malū. Et hec ſūt duo mōna ꝓncipia ex q̄b9 oritur oīs x̄piana mnīcia p ſingl̄os dies vſq; ad finē vite a toc̄ 9ſāe ſtatus. Ex iudicio eī ſindeiſ p̄dz tō vis ſāe. a michil oī9 dēt ab ea: q̄ iudiciū ſindeiſ ē oīo vle: a nūq; p̄t peccare l̄ errare. Judiciū āt ſāe et libeī arbitrī ē de hoc ptiaulaī actu: a pūt peccare vel errare. dēnt tñ in hoc. q̄ iudiciū ſāe ſiſtit in puā ꝙgnōe. Judiciū āt libi arī ī applicatōe ꝙgnōis ad affectōez. Dñ p̄t dici. q̄ iudiciū ſāe ē iudiciū ꝙgnitōis: a iudiciū li. arī ē iudiciū electōis. Et ſic pz. qūo hec tria ꝓueiūt a dēnt. Quo p̄miſſo. videndū ē iā de illo qd q̄rebat: viz q̄liē iſta applicatō fiet q̄ ſāa dr. Ubi ē aduēndū p̄. ſ. thōz. q̄ applicat aliq̄ noticia ad aliq̄z actū du. Uno⁹ p̄. q̄ ſindeat an act9 ſit l̄ fueit: Alio⁹ an act9 ſit raīs l̄ ñ raīs. Et p̄. p̄mū q̄. dē modū applicatōis dicimur hītē cōſāaz alic9 act9 ī q̄ntū ſcī9 illū actū eē fōm l̄ ñ fōm. hīē ē in cōi vſu loq̄ndi. q̄ñ dr hoc ñ ē de ſāa mea fōm: i. neſcio l̄ neſciui an h⁹ fōm ſit l̄ fueit. Et p̄. hūc modū loq̄ndi dr gen̄. xz. Nō ē ī ſcīs nūs: q̄s peccūaz poſueit in ſactis. Et ecc̄i. ʌ. Scit ſāa tua q̄ tu creb⁹ maledixiſti alīs. Et p̄ hoc dr ſāa teſtificaī aliq̄d p̄. illd rō. q̄ teſtiomiū m̄ p. hibente ſāa mea. Sēm aliū vero modū applicatōis quo noticia applicat ad actū. vt ſciat an raīs ſit actus vel ñ. ecīa vtimur noīe ſāe: a h⁹ duplicit: q̄ aliq̄n cōſāa applicat ad actū vt dīgēs ī ipm: a p̄ hoc dr ſāa ī ſtigaē l̄ iducē l̄ litigaē. l̄ ſollicitaē. Alio⁹ applicat cōſāa ad actū p modū exaīatōis eoꝝ q̄ iā acta ſūt. an ſint rta l̄ ñ. Et ſic dr ſāa accuſaē vel remordere. defendē vel excuſaē: p̄ q̄ ꝛs ſe hz ſic vel aliť: ad vel p̄ dcām ſāe. Ut meli9 itelligat. dicūt. doc. q̄ ī hac materia ē p̄cēdēdū ſic̄ in arte ſilogiſtica: in q̄ ſūt tres ꝓpōes: ſ. maior. minor et ꝛcluſio. Per ſāam em̄ applicat noticia ſindeiſ a raīs ad actū ptiularē exaīandū. Verbi grā. Sī deiſis dr. Nichil phibitū lege dma. faciendū ē. Ratio ſubſūit. Cōcubit⁹ cū hac femina eſt phibit⁹ lege diuina. Cōſcīētia ꝛcludit. ergo ab hoc cōcubitu ē abſtinendū: a ſic de alīs. Sic em̄ cōſcīētia pficit q̄ſi q̄dā ſilogiſmo ptiularī: in q̄ tñ adhuc abſolute loq̄ndo nullū p̄m eſt: q̄ vt aug9. dr. wlūtas eſt q̄ peccat a rē viuit. Totū ergo pōd9 meīti et demeiti in wlūtate ē: q̄ dña actuū ſuoꝝ dr. Oportet ergo p9h9moī ſilogiſmū ꝓcurrē libertū arbitriū: ſi h9moī act9 ſiue applicatio dēat dici moāliē bō l̄ mala. Et hq̄ dē ꝛſenſeit li. arī ipi ſāe. tūc dr ſāa bō: ſi diſſentiat. tūc dr mala. Non q̄ wlūtas vel malicia ſit fōrliter ī ſcīa:

ſz qz p ꝓſciam exaiantē vtrāqz cog-
noſcit. Simili mō dr ꝓſcia cōmēna-
ta vel mūda.ñ qz imāgnatio ſit ī ꝓſcia
ſic in ſubiecto: ſz ē in ea ſic in cogōe.
Dr em aliqs hrē ꝓſciaz iāgnatā: qñ a
liaꝰ imāgna cōmiſ ſibi ē ꝓſcius. Et qñ
ab illa mūdat dr ꝓſcia pura: ḡſi nl
hꝰ mali ſibi ꝓſcia. Eſt igit ea dē ꝓſcia
q̄ pus īmūda a postea mūda dr: licz
nō ſit idē actꝰ numero q̄ pus ſciebat
ſe q̄s imūdū. et pꝰ ſcit ſe eſſe mūdum.
Ex his facile iā pz rñſio ad terciū. q̄
q̄rebat q̄re ꝓſcia tā diūſa noīa ſorti
at: qz cū ꝓſciā dicat q̄ſi cū alio ſciētia.
ſcit em hō ſe nec dei volūtatē ad q̄ſe
exaiat: ideo q̄lis ē hō talis ē a ꝓſcia
ſua. Hinc vi pfā ſimplices a māſue-
ti dicūt hrē ꝓſciaz tīq̄llā. ſinceratā. pa
catā. ſerenā. ꝓſtātē. rōaz. bonā. illūi
natā. Dauidi. tioāta. ſcrupuloſam
iḡetā. ifirmā. Perūſi. malā. iḡnatā
pbatā. litigioſam. remordētē. cau
teiatā. ſeuā. vulpinā. fictā. Et ita cō
ſequent de alijs ſū vicijs ſū vtutibꝰ
inuemūt noīa apta p ſigficāda hoī
mis interna diſpoē. eꝰ infallibilis teſ
tis ē ꝓſāa. Et ita poſſibile ē q̄ nōnū
q̄ in vno hoīe p varietate ḡciaz a
vicioz. decies a vicies vel ālīꝰ vai
et cotidie ipi ꝓſāe appellacō. Vene
rabilis cācellariꝰ gſon. reducit oēm
ꝓſāaz ad q̄tuor mēbra. Quia a ē bo
na a ē mala. et q̄libet hz duo: qz a eſt
trāq̄lla a tbata. Prima eſt bona a
trāq̄lla. et hec ē illiꝰ qui pcta p̄teita
pūt: et ꝓmittēda diligenter refugit.
Mala eſt bona ſz turbata: q̄ ſe la
uat nō tū in dulcedīe ſz in amaritu
dine. tū iſta eſt dominꝰ in tribulati
one. Tercia eſt ꝓſāa mala et turba-
ta: que minus timet dei offenſam q̄
pcti infamiā. Quarta eſt mala
et trāquilla: ac per hoc ſūme periculo-
ſa. Iſta nō timet deum offendere:
nec hōminē verētur ſcandaliſare.
Et qz in p̄fundū pctoz venit. cō
tempnit: videlicet omne dāmētum
aut conſiliū bonū. de illi: qz michil eſt
in quo in tāto puocetur vindicta iu
dicis: ſicut cū ſecuritate pcta re et ñ
ceſſare a pctis. Dez in his poꝰ
ſecūdū ſanctū thō. conſciencia mor
tua eſt. Quo ad quartū. quo quere-
bat quis ſit fructꝰ ꝓſāe à periculū
ipſi? Dicēdū q̄ ſi bene regulat tunc
multiplicat ē vtilitas eius. nec q̄d q̄
eſt ea ioāidiꝰ in hac vita. Et ecōtra.
ſi negligit. tunc michil periculoſi? mich
ilqz moleſtius ſentit: de quo ſup̄ ali
quid dictū ē. Valet michilominꝰ bene
regulata conſāa p̄cipue ad duo. p̄
mo ad remouēdū ipedimēta gratie:
qz turbulenta et ſcrupuloſa conſāa
maxīe ipedit mentē et deicit per inor
diatā tſticiā: ne gr̄ia bene vtat. Et hz
hec tēptacō vnā ſingulārē maledic
tiōez ānexā: viz q̄ ſubtrahit ſe a me
dijs illis q̄ pūt eā auferē. Nā cetē tēp
tacōes ꝓfugiūt ad gr̄iā. hec a gr̄ia ſe
elongat. et per ꝑs nulla ē vtilitas
in ea: ſicut dr Eccī. 20. Multos occi
dit tſticia: a nō ē vtilitas in illa. Dñ
ſemp conat dz ſeruus dei. vt letant
incedat in via dñi et bene de ipo ſen
tiat: qz bonꝰ ē. nec vmq̄ captioſe egit
cū his q̄ cupiūt placere ſibi. Secūdo
valet trāq̄lla cōſcia ad impetrādū
a deo q̄dquid iuſte poterit deſiderari:
p. illd. p̄ Joh. iij°. Kariſſimi ſi cor nr̄m
nō rep̄hēdit noſ: fiduciā hēmus ad

deū vt q̄cquid peccauimus accipiem⁹ ab eo. Et p̄s°. 31. Iniquitatē si aspexi in corde meo⁹ glō. i. si dilexi⁹ñ exaudiet dñs. Et sequit̄ ꝓterea⁹ glō. q̄ nō aspexi exaudiuit de⁹: et attēdit voci depcacōis mee, glō. Nō aspicie-do iniquitatē. puritas oracōis exaudit̄. Dex q̄ nō opus sanis medicus ꝫ male habentib⁹: ideo de cōscia infirma est ḣ aliq̄d laciuū apponēdum. Dicit̄ aut̄ cōscia infirma in hoibus bone voluntatis esse ꝓpter duo. sciz ꝓpter modicitatē sāe: de q̄ dr. ꝑ ad cor. s. Pauētes cōsciam eoꝝ infirmā. scilz nouit̄ cōsoꝝ ad fidē: q̄ faciliter potē rāt recidiuare in errorē ꝑstimū: putā do aliq̄d dimittatis cēi idolis. Et hec infirmitas surgit ex defectu vtutū intellectualiū. Secūdo ex dispōe nāli um ꝓscia reddit infirma: sicut patz in his q̄ sūt nāliter mīs aiosi vel au daces: q̄ tales sūt cōit mīs late ꝓscie: et p ꝓns ꝑ btūm ḡg̃. facile ꝑsternūt̄ et in varia pcra ruūt. Similiter a qui sūt nāliter mīs meticulosi. anxij vel pauidi: q̄ cōiter tales sūt mīs stricte ꝓscie: et p ꝓns a multis opibus bo mis ꝛtrahunt̄: et crebro in ḡuissima pricula mōrtis tristicie plabūt̄. Silit̄ de icōstātib⁹ pt exēplificari: q̄ tales hñt ꝓsciaz inq̄etā: q̄ oī vēto doctrine circūferr̄. Ita duri ꝓtiacem. Dolosi vulpinā: a sic de aliis ꝓ vt tactū est aliq̄lit̄ sup̄. Et hec infirmitas surgit ex defectu vtutū moraliū: q̄ñ viz passiones nōdū sūt bñ reformte ꝑ ipsi sciones eaꝝ dē vtutū moraliū. Nec latet quin ātiquus hostis q̄ vt leo pa pa dr. diligētissime scrutat̄ mores a naturas singuloꝝ: se huic negocio īmiscreat occulte: vt q̄mlibet ad p̄cipi ciū abducat: sicut ecia in aliis tēptationibus facere solet. Et sic patet q̄ seruus dei ab his extremitatibus sedulgē cauere debet et semp ad medium mi ti: vt scilicet nō nimis laxus sit aut nimis strictus in consciētia: ꝫ ratio nabiliter discutē statū mētis sue. et ita vē pēsare sicuti est. Extrema em semp viciosa sūt in omni materia mo rali. Nec ḣ opus ē diuci⁹ tractare de illa ꝓscia q̄ ex certissimis pcedit. a ō mū spūaliū virorꝝ iudicio approba tur. vbi nulla dubitacō oriri p̄t: ꝫ de illa q̄ indē sic vel aliē se hz: q̄ñ sciz hoc respū illd melī⁹. et alio ⁊spectu alid melī⁹ forte appaēr. et sic de aliis. Pro q̄ est aduēdū. q̄ duplex ē cā q̄ re sā ꝓsulūt q̄ nēo i talib⁹ dubiosis negocijs dz sibijpsi ꝓsidere: à cito sibi ꝓsciam facere. siue diffimire. sic à aliē pcedēdum. Prima ē ꝓpter incertitu dinē: q̄ ꝓscia ē iudicatoriū deuiabi le. et p̄ errare: et frēq̄nci⁹ errat. eo q̄ incerte sūt puidētie nre: sicut cre bro exēplificat dñs in euāgelio: sciz Jo. 16. Venit hora vt omnis qui inē ficit vos arbitrē se obsequiū p̄stare deo. Et Mat. xv°. vbi apte repēdit errorē phariseoꝝ: ꝓponētiū dictamē cōsciētie sue pceptis dei ꝓpter tradi ciones semoꝝ. Silit̄ et Mar. vij. Plem⁹tū apls. hāc materiā in epla ad rō. deducit: et expositōes desuper multa scripserūt. Ait em in capitulo x. Testimōiū ei phibeo illis. i. iudeis q̄ emlacōez q̄dē dei hñt: ꝫ nō ꝫ scāz. Et si aliq̄s q̄rēt cāz subdit. Ignorātes ei dei iustitiā a suā volētes statuē iusti cie dei ñ sūt subiā. Silit̄ a galatas

rephendit. q nō ex aiōsitate ſ ex ſu/
pfluo tiore errabāt putantes neīnē
absq; circūcisione posse saluaī. Et ē
in epistolis ei⁹ maior narratio de ꝓ/
scētia: q̄ in oīb⁹ aliis scripturis sās
tā nouī q̄ veteris testamti. Dñ ꝓclu/
dit scūs thōs. v. supⁱ q̄ ꝓscīa nō ē p̄/
ma regula hūanor⁹ apū q̄ nō habet
īdeficiētē rectitudinē sic sinderesis. Et er/
go magīa sinderesis hāc p̄rogatiam
hz q̄ ē īdeuiabilis: ꝓscīa āt ē q̄si regu/
la regulata: et iō nō ē mirū si error in
ea accidat. Ex q̄ ēc seq̄t. q̄ iste error
nō excusat. q̄ nō ē fā ſ iuris vel sāe
veritatis: quā q̄s tēt scīe āīq̄ rē ab his
q̄ informare ip̄m p̄t. a in agēdis di/
rigē. Illd q̄z q̄d dr. p̄t. i. Caritas ē
finis p̄cepti de corde p̄ro et ꝓscīa bā
et fide ñ ficta. sic dz itelligi. q̄ spes il/
la q̄ sup ꝓsāaz rēaz fundat ēt iudi/
nem hz. a hec ē ḡtuita. Spes āt q̄ su/
per erroneā ꝓsciam fundat ē illa de
q̄ dr. spes ipioꝝ pibit. Glō. em ibi dt:
q̄ ꝓscīa pōt h̄ ꝑ spe. Et subdit. Ille se
ad id q̄d diligit puētuꝝ esse despeat:
aī male ꝓsāe scrupul⁹ ī est. Ille em
speat. q̄ bonā ꝓscīaz gerit. Quē vero
pūgit mala ꝓscīa: reh̄it se a spe. Hoc
est dicē q̄ ille q̄ veracit scit se pecta/
torē et nō vult se emēdare: ille certi/
tudinē habet a ꝓpria conscientia q̄
dāpnādus est. Econtra qui veracit
scit se bene viuere. spē habet certam:
et testimoniū bonū a ꝓscīētia sua de
saluatione. Sed ex hoc nō potest cō/
cludi q̄ conscientia nūq̄ possit erra/
re: q̄ pluā occurrēt hoī q̄ difficultatē
h̄nt ānexā. tā in iudicio discretionis
q̄ electionis: q̄re ecīā bñs bnard⁹ dt.
q̄ nemo ꝓscīē sue credē dz. n opīo bo/
noꝝ virorꝝ approbet eam. Rō ē: q̄ cō/
scīēcia fōrt in hōib⁹ passionatis ꝑ af/
fectionē: facilē adhēm⁹ illis q̄ nob
placēt. licēt q̄z pnūcia⁹ illa vera esse
q̄ nobis animⁱ⁹ suggerit. sic apte scīp/
tura dt. Sapiēs videt sibi vir di/
ues: ac. Itē. Gloriat hō in ꝑmoē oīs
sui. Itē. Vidisti hoīez videī sibi sapien/
tē: ac. Certissiē ergo tenendū est: q̄
licz ꝓscientia ī q̄busdā notissimis er/
rare nō possit. tn̄ in his q̄ in dubiū ve/
nire possūt crebro erret: et rar⁹ val/
de est. a nullus qui in talibus sibiip/
si sufficiat. Hinc rursū scriptura ait.
Fili ne imitaris prudentie tue. Et
iterū. Vbi multa consilia ibi plurima
salus: aī similibus alijs sine nume/
ro. Sed redeundo ad materiā prin/
cipalem. qualiter scilicet error in cō/
scientia accidere possit ex parte rati/
onis est scienduī ꝑm eundē doctorem
sanctum vbi supⁱ q̄ ꝓscientia nic/
hil aliud ē q̄ applicatō sāe ad aliq̄z
speālē actū. iō duplicit p̄t ī ea error
ꝓuenīre. vno⁰ qñ id q̄d applicat ī se er/
rorē hz: alio⁰ ex eo q̄ nō rēe applica/
tur. Sicut in silogisando contingit p̄mo
duplicit: vno⁰. ex eo q̄ aliq̄s falſ v/
tit: vel ex eo q̄ non rēe silogisat. De
p̄mo dat tale exēplū. Omne q̄d est
phibitū lege diuina non est faciēdū:
ſ vt hereticī credunt. Juramētū est
phibitū lege diuina: ergo nullo⁰ est
iurandū. Hec cōscīa est erronea: q̄
minor est falsa. De secūndo sic exem/
plificatur. Dicit apd se aliq̄s homo
bone volūtatis. Sup omnia deo est
obediendū. Dz dēp̄cipit semper oīa
diū: ergo nūq̄ ē dormiēdū: eo q̄ sop/
n⁹ oratōez interrūpit. Hec ꝓscientia est

erronea: qz licet singule ꝓpões sint
vê sciz maioz et mīoz. cū indebite sibi
applicāt: eo q ꝯtinuatio oracōis ta
lis nō cadit sub p̄cepto: ꝫ oz in ea cō
currere singulas circūstātias ad vi
tiās actū p̄cientes. Similiē et in a
liis ē p̄cedendū: q cotidie occurrunt.
De modo āt se hñdi in hmōdi con
sciā erronea. hoc ē tenēdū ꝓ salubri
mo remedio: q a sapiēte ē q̄rēdū cō
silīū a infoz̄ cō ꝑm̄ acie exigētiā. Et q
cito rō infoz̄ta fuerit de vitate. dz seip
sam arguē de hoc q indebite p̄cessit
a ipi ꝓscie occasionē errādi p̄buerit:
et strati ꝓsciaz deponē. abicere. et cō
tēpnē: fiant vtulā edūtulā deridē. sole
mus q seāi fabulādo cū ꝓp̄ias voces
nō intelligat. eciā a nullo infoz̄ri se
pmittit. Secūda causa. q̄re sā doc
dicūt abstinēdū ab hmōdi pmitate
faciēdi sibi ꝓsciaz ē. q ꝓscia ligat ad
faciēdū hoc qđ dictat ā nō faciēdum
sub pēa p̄cti mōz̄lis vel vēialis: ꝑm̄ q
mōz̄liter vel vēialiter iudicatū ē ab
ea hoc faciēdū vel nō faciendū. Istđ
originaliē ꝓbat ex ca° ix. ad rō: vbi
apl's. dt. Oēs q nō iudicat semetip
sū in eo qđ ꝓbat. Qui āt discernit. si
māducaueit dāpnatus ē. glō. Illum
ꝓpio iudicio cēset fore dāpnādū: q
qđ dicit se nō debere facē facit. Oē igit
qđ ad ꝓsciaz p̄tinet si aliē fiat apl's dt
esse p̄cm̄: eciam si bonū ē qđ taliē cō
tra ꝓsciaz fit. Verbi grā. Si q̄s ta
lem hz ꝓsciaz erroneā. q dare elēo
sinam sit mōz̄le p̄cm̄. tū durāte illa
ꝓsciā ligatus est: et si elēosinā alicui
dederit mōz̄liter peccat. Sciendū q
hic ē vna nōbilis difficultas: quā p
vt clarius potuero hic ānotare inuāte

deo conabor. Et ꝑmo ē certissime te
nendū: q ꝓsciā supta ꝑ oēm sui plei
tudiez supi9 descriptā tūc semp ligat.
siue rēa sit siue erronea. Dicit nāq
ꝓsciā erronea ē̄spectu veritatis a q̄
deuiat. nō respectu sui: taliter vicz q
sciat se esse erroneā. à putet se ñ rēe
p̄cedere. ꝑmo putat se ommino certis
simā: et ergo ligat. Quomodo autē
liget dt doc. sciās. vbi supra: q hic est
q̄dam silogismus assumpta a corporali
b9 ad spūalia. Qui em̄ ligatus ē. ne
cessitatē hz ꝓsistendi in loco vbi liga
tus est: nec ꝑt se aliunde diūtere. Et
nemo ligat hoc modo: ñ a potētioi se.
Nec quis q̄ sentit huiusmodi ligatio
nis vinculū: ñ per cōtractū. Ita et in
ꝓposito est imaginandū. Nam vin
culū spūale est p̄ceptū dīnū. qđ mītē
tāgit ꝑ sāam: cui9 sāe applicatio ad
actū efficit ꝓsciaz: ꝓsciā āt cōsideras
deū potētioꝝ se ac dignioꝝ. strati ꝓ
fert sīmaz. q illi quo ad hūc actū sit
obediendū. Qua sīma plata iam vi
ūtas ligata est: nec aliquid facere
potest sine p̄cto. Et sic pz q cōscientia
nō ligat ex auctoritate sua. ꝫ ex vi
p̄cepti diuini: sive hoc p̄ceptū sit rēe
intellectum sive nō. Et potest hic ad
duci exemplū sensibile ꝓpter simpli
ces: qui forte nō possunt faciliter ca
pere quomodo eē cōscientia erronea
liget. Aliqs ꝑnceps dat tale māda
tum vt omnes subditi sui scire stude
ant leges quas ipse tradidit: et e
as obseruent. sub pena tali. aē. Cō
tingit ꝑinde quēpiam de subditis ve
nire ad faciem principis. aut offici
alium suorum: et dicere. Scio o pīn
ceps q hoc et illđ statuisti: nolendo

videliz aliq̃ legē qua statuit vel forte reprobauit: et licet plene m̃ ꝓscius sim q̃ ita statuisti et obedire debeā: tamē nō curo nec facē intēdo nē. Ecce ait pūceps iam duplicit peccasti. Nā leges meas ignoras. q̃ hoc nō statui: et vltra hoc inobedientē te ostendis: qñ apte dicis te nō curaē de legib⁹ meis. Nñ iam āpli⁹ te punia: q̃ si illā legē ꝗsi meā p errorē seruasses. nē. Dicit ecia notāter ysaa sūpta h̃m omnē plenitudinē supi⁹ descriptam: ꝓpter scrupulos inquietātes siue impedientes animū q̃ tñ ñ obligāt: eo q̃ h⁹modi scrupulosa vacillacio voīs nō ꝓstituit plenā firmitatē ꝓscie. vt ī fra dicē. Bonauētura sup 2° sñarū dis. 39. talē hz modū loqndi: q̃ ꝓscia triplicit aliq̃d dcāt faciēdū: ſz a h̃m legē dei et hec obligat simplicit: a pē legē dei et hec ligat q̃ diu manet: vt si dictat q̃ necessariū ē ad salutē fes tucā de terra leuare: a ꝓtra legē dei. et hec nō ligat ad faciēdū vel nō faciendū. ſz ligat ad se deponēdū: q̃ talis ꝓscia ponit haīez ex statu salutis: q̃ siue faciat siue nō faciat mōrlit: peccat: et ergo dz simplicit deponi si p se pt. Et si nescit p se de illa iudicare p eo q̃ nescit legē dei. dz sapiētiores ꝓsulē: vel p orationē ad deū se ꝯuertē. Patet ecia q̃ plus standū ē p̃cepto platī q̃ ꝓscie: maxime qñ plat⁹ p̃cipit qd pt et dz p̃cipere. Prelat⁹ nāz est vicari⁹ dei: et ꝓscia est velut p̃co dei. Et sic patet illud. Hic colligitur h̃m dicta scōz ꝓformit: q̃ ꝓpē huiusmodi piacula cauēda dz vnusquisq; puid⁹ esse ne sua cōscia p̃ceps vadat more viatoris stulti: q̃ crebro a ereat a via. a se iutilit fatigat. a ete in manus hostiū veit. Hz pcā⁹ ipa ꝓscia dz intendere prudēt p modū cōiliacōis non solū in cauēdis malis ſz ecia in faciēdis bonis: q̃ vbiz discretio nāturia ē: stāte tāta difficultate vtutū in hac fragili carne. Nñ glō. supi⁹ allegata dt. q̃ fides nra vult q̃ hō agat hoc qd bene intelligit esse agendū: q̃ vt apls dicit. omne qd nō est ex fide pcm ē. Deliberet igit bene. nec preceps nec ptinax sit: et iuxt p̃ceptū legis et ꝓphetaꝝ et euangelij ac tociⁿ scripture audiat humiliter maiores suos ac orationi ihistat: et tunc bene securus erit ab h⁹modi piculis ꝓsciencie. et a cūctis formidolibus sentēcijs patet: q̃ nimiꝝ metuo terrē debēt animā durā ac crudā. Quicūq; em̃ fit ꝓtra ꝓsciam: edificat ad iehēnam. Et glō. Eccī. A. Conscientia iudex est: q̃ neō nocēs absoluit. Ipsa ecia dr in iudicio dīno testis infallibilis: viz rō. 12. Ipsa tribunal ipa dāmis. ipa flagellū. ipa exactrix. ipsa tortrix. carnīs. purgatoriū: et tandē ipa penalis tortura. seuaqz vindicta dicit. q̃ ipsi iehenne ꝓpat. Qd igit nēre ē. vt hō bē wlūtatis hijs pplexitatib⁹ se ꝓmittat vbi modica ā nulla vtilitas: ſz piculū infinitū ac pseuerās afflictio repit: Heu q̃ plurimi hic decipiūt: pmpte ac facilit mīs se piculo exponentes: nulla nēcitate coacti. nulla ꝓsultione p̃hita. Dicam em̃ hoc m̃ dictat ꝓscia: ego illā deponē nec possū nec volo. Rursū si oledere in indēntib⁹ iuuentur. vbi alias nulla tēptatio occurrit: illico rūdet. Cōscia mea ligat me ad oppōtū.

aut xtrane mortifex. Adhuc nonnulli
gie dei inopes sic delipiut vt menti
ant se hre xscias qñ hñt: imo xtra
dicete in occulto ac remordete xsciā
audaci hoc excusacois titulo ad illi
cita xpedut. Quid mir si tales ad in
extricabile xplexitate irato ipsis deo
pueniant? Oes hij xpiani iudeis: olī
teptatib9 deū in deserto. Ubi em magis
me detenet: ibi amplius insultat. Possz
hz adduci mā illa de explicī grauitate
pcor: qlibet qdam peccant in prem: ex
fragilitate: qdam in filiū ex ignorā
tia: qdam in spm sanz ex malicia: hz
grā bonitatis oīno. Applica si placet:
et inuenies illos ceteris deteriores: q xp
sanz in xsanz peccant. ac. Dex q q
dam dicūt se nō posse deponere erro
neam xsanz omino friuolū est: nec
habet locū in viatore. aut semp gra
psto est si faciat qd in se est. Hoc sic
pbat: qz aī de9 michil pcipiat impos
sibile. a aī sub pcepto cadat ab er
rore discedere: g deponere sū abicere
errorē est possibile. Ex q sequit. q ho
mines bone voluntatis ñ pl9 erre dz
ista auctoritas omissima. qcqd fit cō
tra xsanz edificat ad iehennam: q
si diceret. qcqd cadit in ignem xbuet:
Aut qaīqz pcipitat se in flum sub
mergetur. Omnia enim ista veritā
tem habent condicionatam: pm arbi
trium voluntatis. Bona em voluntas
pfiacia nescit: licz qñqz errorē
paciat. Et sc9 q error si fuit hetica
hz pfiacia: et xtra errorē sufficies re
mediū hre pt si voluit. Sequit et q
religiosus. a quicūqz alio obiari9 pm
xdicoez pmissi sui ñ pt se excusare ab
obia pter xsanz erroneā: qz pt a de
bet talem xsanz deponere: q in licitis a
honestis suo obuiat voto vel pmisso.
Concludit facile ex pmissis q neqz
iudei: neqz pagani: neqz xpiani: sim
pliciter loqndo sut plexi: n volentes.
Ratio iā dcā est: qz si fecerūt qd in se
est meret grāz: q adepti: liter rāt ab
omni piculo mortis delicti. Qz si vo
luerūt pfiaciter in sua infidelitate p
manere: tūc nō e mir q fiat plexi: ita
q pcā vitare nō pnt. Hoc modo iu
deus circūscidēdo puer suū mortaliter
pcat: qz nō ex fide. Similiter si nō cir
cūcidit mortaliter pcat. qz facit xtra
conscientiā: a sic de alijs. Nec qmqm
debet in his turbare honesta et le
galis vita infidelitū. qñ ob hoc securi
sint: qz vt glo. ad rō. 1q. dt. Ubi dē
agnitio ecclie a incōmutabilis veritā
tis: falsa virtus est. ecia in optimis
moribus. Et ad hebre. xi. dicit ap9:
q sine fide impossibile e placere deo.
Et ipse idē ap9: optimū exemplū est
in re hac. Nam vt glosa innuit gal.
p9 conscientia sua hoc sibi dictabat
q deberet psequi xpianos: a tamen
dicit se peccasse: licet hoc tunc pter
infidelitatē videre non poterat. Nec
excusabat eum ignorantia ex toto:
qz ex vitio superbie radicem traxit.
Tandem conuersus humiliter oia
recognouit: et plus omnibus de hac
mā scripsit: aictos auisando de multi
plici piculo qd in his latet. Et est re
uera bene res mirabilis: q dissone a
pud impios sonet ista xpō. Paul9
mortaliter peccasset: si stephanū nō lapi
dasset. Item. caypbas eternā damp
nationem meruisset: si xpm nō occi
disset. Et vtiqz sic est: stante xscientia

tali. Quis aũ paulũ has latẽtes ve
ritates eduxit ī publicũ? Sz ꝓpter
mimã subtilitatẽ cessante nẽcitate
nõ ẽ fatigãdꝰ audiẽꝰ simpliciũ ī tali
bꝰ q̃ facilꝰ ꝑt scãdalũ à pialũ eue
nire q̃ vtilitas ipõz vel edificacõ. Il
lꝰ ecia qꝺ obici ħ solet de pharaõe.
esau. ahab. et q̃bꝰ daz alijs ꝑscitis.
q̃ ꝓplexi et indurati et derelicti fue
rũt a grã. ñ ipedit eo q̃ sic ꝑuilegia
pauoz nõ faciũt cõem legẽ: sic nec
maledõ q̃zdã adhuc ī carne viuẽ
tiũ obeẽ potuit cõi saluti saluãdoꝝ.
Illi eĩ aũ mortẽ ꝓpẽ malicia suã sen
tẽtiã dãpnacõis meruerũt. a iõ nul
loꝝ reũti ad grãz poterãt a ꝑ ꝑñs nec
erroneã ꝑscias deponẽ. Hoc q̃z a nẽ ꝓ
figẽ possz si ãcui dñs ifallibiliter reue
larz dãpnacõis lata sñiaz cõñ illũ
vl illũ ita q̃ stũte tali ĉtitudiẽ ñ essz
orãdo ꝑ saluacõe eꝰ. Ad hꝰ ꝑñet qꝺ dr
pioh. 1. Est pãz ad mortẽ. nõ ꝑ illo
dicõ ut togz q̃s. Sz hec ñ sũt de ꝑmũi
tõe viatoꝝ. Demũ mouẽda est ad
huc q̃stio vna nõbil valde: q̃re vicz
nõnũq̃ viri docti a boĩ testimonij ecia
pꝰplenã iformõcõez vitatis tãtas se
tiũt ingẽtudies in ꝑsuẽcijs suis a pa
uoẽs magnos. q̃si nil desup cõsiliati
sint. nec ꝑñt ab hijs literaliter intelligi
q̃ ec opiones scõz prim ꝑ se hũerũt?
Rñdeo. dd. q̃ sic sup dcm ẽ aliud ẽ di
cẽ hrẽ ꝑscięciã rcãz et bonã. a ãud ẽ
ñ sentiẽ ingẽtudines in cõscia. Sic
ãud ẽ dicẽ hrẽ vitaz castã. a ãud nõ
sentiẽ motꝰ carnis ingẽtãtes casti
tatẽ. Et sic cõit maioris est meriti re
pugnare motibz luxurie q̃ q̃eta casti
tate fruẽtia. ec hmõi scrupul vrgeri.
a tũ ab agrauitate ñ discedẽ ceteris
paribus magis est meritorium. q̃
placida veritatis noticia recreari.
Regula enim moralis est. q̃ quan
to actus est difficilior et molestior.
tanto ceteris paribus est ecia magꝝ
meritoriꝰ. Vbi est aduertẽdum. q̃
iste terminꝰ scrupulꝰ in hac materi
a freq̃nter in vsu ẽ. et ergo expedit
scire q̃d in re sit. et quare et qualiter
hec methaphoã in ꝑsenti loaim ha
beat. Est ergo scrupulꝰ ꝑm ꝑmam
sui institucõem idẽ q̃ puus scrupus
i. minimꝰ quidaz lapillꝰ acutus tñ.
qui facile in calceũ cadens talum le
dit. Vnde a ob hoc a scrutãdo dicit
quia cogit viatores ipsum scrutari
et eicere. ne in ambulãdo fatigẽtur.
Hec huiꝰ nominis ꝑma impositio.
Nũo aũt similitudo aie ad ꝑsciẽciã
venit: sumit ex illo qꝺ dr. ꝑ. 8e. 30.
Nõ eit tibi hꝰ in singultũ a in scrupu
lũ cordis. Quare autem ista simili
tudo sit q̃uenies. sic põt deduci. q̃ sic
lapillꝰ iste molestat pedem. nec tñ
claudũ reddit. et iterũ a itez eiectꝰ
facilime reincidit: tum ex pte vie. q̃
forte petrosa est: tum ex pte calcei
quia minꝰ diligenter alligatus ẽ.
aut forte dissutus: tum ex pte ãbu
lantis q̃ pedes minus leuat. aut cõ
tinet: tum ex parte societatis. quia
forte aliquis arenam cõmouet vel ī
calceum socij sui ex industria proi
cit: sic in ꝑscientia q̃ est q̃si q̃daz cal
ceꝰ aie. sentiũtur quidã motꝰ dubie
tatis. formidinis vl vacillacõis q̃s
scrupulos vocamꝰ. Et q̃ isti motus
ꝑsurgũt ex q̃bꝰdaz ꝓiecturis debili
bus et incertis. ideo ꝑsciencias potiꝰ
molestare dicũtur q̃ malam efficẽ:

et aiam moralit in opatiõe vtutis· et in via mãdatoꝝ dei gdiẽtẽ ñ oio claudã faciũt· ꝫ tñ aliqlit impediũt ac ledũt· a sñ mẽmissiõe vexare nõ cessant· Quitũcũqz em hõ adhibeat omnem certitudiẽz sibi possibilẽ· ita ut ex pleã ꝓsãa et solida ratione ꝓcedat· ñlomin9 tñ ab hijs scrupul ex toto ñ absoluit· Quemũt g9 pmũ hij scrupuli ex pte vie· qꝝ pertosa et difficilis ẽ hº ẽ dicẽ· qꝝ illꝙ in officijs a platuris sũt. crebro euemũt inqẽ tudiẽs ꝓsãe ꝓpẽ vaios casꝰ occurrẽ· tes· qs ob minimã difficultatẽ eẽ sci a doctissimi viri ad liquid decidẽ neq unt Tle accidit veneabili cãcellario pisiẽñ· do· io· gson· eo qꝝ cõsiliũ dedit cuidã ꝓncipi· qd occasio fuit magni disturbij ꝓut ipe testat i li· de cõso· the· Et ẽ cõis tiõr apd iuriscõsultos· ne aliqd dicãt vñ mala oriant· a ipi apd deũ rei teneãtur· Secundo ꝓ uemũt ex mala custodia ꝓsãe a coe dis· qñ scz aliq facim9 videmus vel audim9 q pacẽ ipi9 pturbãt· Vnde mos scõꝝ ẽ ab õi spẽ mali se custo dire· Hinc iuxta doctrinã ꝓphe pacẽ inqrere et eã diligẽter ꝓsequi uide mur· Tertõ ꝓuemũt ex dispositiõne naturaliũ· ut supꝝ dcm ẽ· Et vltẽ hº sũt qdã naturalit dediti ad oẽz ẽti tudiẽz infallibilez q in moralib9 hñ ñ pt· et ido sp se discuciũt si forte ad illã peruenire possint· ꝫ hº superuacaneũ ẽ· qꝝ ꝫ aplm· ozi spe ãbulãez· qd nõ videm9 per paãaz expectaẽ· Qñ to ꝓuemũt ab extũsecõ· et hº diuisimode· ꝫm qꝝ sũt diuersi instinct9 ai mũ humanũ agitãtes· Et ẽ optima ẽgula anũqꝝ obliuiscẽda· qꝝ xpiana vita tãtis cẽptacõibꝰ exposita re gulari non pt ad vnguẽ in singul· et infallibilit determinari qd cuiqꝝ magis vtile sit aut nõ· Ait em apõs ad rõ· 8· qꝝ nescim9 qd oremꝰ sicut oportet· Vbi dicit glõ· Fallimur putãtes ꝓesse q poscim9 aũ nõ ꝓsint· hº mõ sepe aũ elãs agit· q ad materiã hãc et mira qdam dispẽsacõe tribu lant scrupulositatibꝰ varijs vt pur genti· de alteri· exercean· pficiãt· et tãdẽ ꝓ multiplici paãa coroãs ei ne iocũditatis pcipiãt· Cõsolẽt ergo aũ aplꝰ· q ꝓ stimulo carnis· i· dua corpis infirmitate amouẽda ter o rãs audiuit· Sufficit tibi grã mea· Nã vtus ĩ infirmitate pficit· Vbi di cit glõ· Nõ ẽ magnũ exaudiri a deo ad volũtatẽ· ꝫ magnũ ẽ exaudiri ad vtilitatẽ· Qd ei obsit vel ꝓsit medicꝰ nouit· ñ egroꝰ· Ecce iã longe nauigãdo ꝑ pluẽs scopulos· ãssatiqz mltis procellis ꝑpessatibꝰ aũ ñ imueiaꝰ vbi ꝓsãa mã secure qescat· ad ꝓstinũ scẽ sinceritatis a simplicitatis portũ ĩmigare aplico dogte moemur· ac ĩ pace ñ altũ sapeꝫ hũilibz ꝓsẽtiẽ·

Contra cẽptacões indiscretionis stulticie· Cã· 38·

Omin9 ihs· Hẽte ĩwb sal· et pacẽ hẽte inter vos Bonũ ẽ sal· Oĩs victia sale salier· Vos estis salẽ re· Qs vrñ wlẽs trẽ edificare· nõne ꝑsedẽs ꝓputat supꝝ q nccarij sũt· Proꝝ· 3· Vt sapiens architect9 funda mẽtũ posuit· glõ· discacõe vtẽs· Proꝝ· ix· Ptãtẽ cꝝ dedit m dñs ĩ edificacõe· et ñ in destructionem· Proꝝ· ix· Omnia ꝑb9 omnia fact9 sum· ut omes facerez saluos· glõ· Prudẽs ei a spũa· aplꝰ

ōib⁹ cessit: ꝓpositū tñ vere religiōis
ñ excessit: q vbi cessat ad hoc cessat
vt ꝓficet. Z. cor. 11. Nā et si impet⁹
sū sermone: ꝫ nō scia. glō. In religi
one vis ꝫmonis nēcaria est: nō so-
lūm vocis. Impius em ꝫmone nō est
re⁹ apd deū: ꝫ q nō hz scām dei. ma
xime q ptinet ad salutē. ꝑ. thes. v°.
Omnia ꝓbate: quod bonū ē tenete. Jero
mi⁹. Opa bona pl⁹ indigēt discretio
ne: q̄ deuocōe. Ad rō. 12. Obsecro vos
frēs p miaz dei: ut exhibeatis corpa
vrā hostiā vuētē scām deo placētē:
racōnabile obsequm vrm. Glō. Rati
onabile. i. cū discrecōe. ne q̄d minis⁹
ꝫ cū tēpantia corpa vrā castigetis:
ut nō nature debitū cogātur dissolui.
ꝫ vicijs mori. Hugo. Tātū valet di
scretio: ut sine ipsa a oē ocium turpe
sit et labor inutilis. Glō. eccī. xx. E-
tas inuenilis in doctore dispēdia ñ
gīat: quē vita a discretio ꝛmendat.
Aug⁹. Doctūa p malos: palmes in
sex. botr⁹ inter spinas. Caute lege:
ne dū q̄ris fructū: lacēs manū: a cū
audis bō dicētem. ne imiteris mala
facientē. Sciēd. q differēcia est ī
ter prudentiā et discretionē. Nā pru
dētia gīaliter et simplicit cōsiderat
ōmia que agenda sūt. q est vt⁹ car
dinalis et intellcūalis: et hēt h⁹ speci
aliter ꝫm scm thōz. in p̄. 2ᵉ. q. 58. q
sine virtute morali esse nō pōt. Cau⁹
racō est: q est recta racō agibiliū.
nō solū in vmūsali ꝫ eciā in ptcula
ri. Discretio vero est q̄si electiua sū
iudicatiua: quid circa hunc actū magis
expediat aut nō. Dñ q̄ vis experien
cia multorū pcipue iuuet ad discre
tionez: tñ tota vis ei⁹ dependet a pru
dētia. Nā ut idē doc. s. dicit. Pruden
tia michil āud ē. q̄ rectitudo discreti
onis in q̄busq̄z actib⁹ vel materijs.
Q̄ aūt hec discrecō sit nēcaria. sic pz.
Quia cōtingit freq̄ter simul occur
rere obiecta diūsarū virtutū. puta
tēpancie. fortitudīs a latrie. nē. Et ñ
pōt simul quis in act⁹ oīm virtutū. l'
pluriū exire: ꝫ solum in actū vnius
dūtaxat. Oportet ergo q sciat tūc dis
cernere q̄ virtutes debeāt alteri ce
dere: an virtus min⁹ pfecta cedere
debeat virtuti magis pfectē vel econū
so. Aliqñ em talis est optunitas in
agēdis. q ꝫm discretionē prudētie. vt⁹
magis pfectā cedere dz virtuti mi
n⁹ pfecte: ut possz dari casus in quo
essz comedēdū. operandum ꝫm virtutē
tempancie: et nō cōtemplādū. sū sa
crificandū vel eciā orādū ex dono sa
piētie. seu ꝫm virtutez latrieā sic de
alijs. Et in hac discrecōe multi de fi
ciunt. tendētes ad altissima: qui ad
huc put debuerāt ñ attigerāt mīma.
Et iō q̄ distorto mō p̄cedūt. spūssā
et⁹ auferet se a cogitacōib⁹ eoz. a dīs
sipat eos in tēbris ābulare: vt impīm
gāt a corruāt ꝓpē superbiā ipōz. donec
hūiliati ad se rdeāt: ut p vaios ca
sus discāt. q̄d discretū q̄dve to idiscr⁹tū
sit. Hz em h⁹ista vt⁹ q̄ p sui ꝓtraiū
magcrescē soleat a efficaci⁹ radicari.
pōt ec dari dūa tal. q q̄ ad sbaz ne
gocij idē sit. q̄ cōd de ābab⁹ dr: ꝫ pru
dētia ē de futuo. discrecō vero de pnti.
Dex ñ magnope auxiliāt ē morali. de
hmōi dīrijs sū dispōib⁹ q̄ apud scos
doctores q moāliē scribūt. indrūt ipi
hit⁹. i. vtutes p actib⁹ eoī act⁹ pha
bitib⁹ accipiāt. In tlib⁹ em modica per

fuasio sufficit moralisanti: sic etiã
speculãti modica aura ẽ de opatiõe
morali. Unꝰ ãsqz eĩ id qđ ꝓncipaliꝫ ĩ
ẽdit. accuratiꝰ ꝓsequit̃ a ãa sibi ad
hꝰ nãria ãsi a latẽ tãgit. Hú gꝰ di
screcõez sũ prudẽtiã dicaꝰ regulare ã
dirigẽ aliaꝝ vtutũ actꝰ ĩ id vedit hꝰ
siqđẽ magꝭ ꝓ nũc ẽ imãrẽd. quo ad eã
puenirẽ possiꝭ vt viz in cũctis q agiꝰ
qntũ possibile ẽ. a rãnabis a discreti
onis regula ñ deuie. Vbi ẽ adũtend.
q tãte difficultatis ista vt ꝯ ẽ. q vir
repit̃ q ĩ ea sufficiẽt̃ mstituꝰ sit. Glo
riãt̃ ñnulli de hũilitate. alij de mĩa.
alij de sobietate. alij de pauptate. a
lij de caritate. alij de multa opatiõe.
ãij de sublimi ꝓplacõe a sic de ãjs
oẽs vtiz ĩ dño gloriãt̃ hz de discrecõe
neĩnẽ adhuc gl'ãtẽ repiẽ potuit. Ñ
imo. vmúsi se in hꝰ artiꝰ deponũt. Rõ
in ꝓmptu ẽ. q discrecõ ñ solũ ẽ virtꝰ
pfãa. hz eã oĩs pfãomis mgrã. duc
trix a auriga. Hiqđẽ in nullo deuia
re. nec in aliq̃ a rãnabis trãmite ab
ducit̃ ñ hũane hz ãgelice ẽ pfãomis.
Dez nõ obꝰ desistẽdẽ a studio lau
dabili tãte vtutis a tã nãrie. q et
si ad sũmũ eiꝰ pũgẽ nõ possuꝰ. tñ spi
tꝰ dñi daẽ solz elãs ꝓ se ad minꝰ ꝙn
tũ nãe est ad salutẽ. licz paucis a p̃
cipue plãtis eã ꝓ ãjs suo loco a tpe
admistrãdis nõ desit. Hĩc ab aplõ.
p̃. cor. 12. imẽ cẽteras grãs nũat̃ discre
õ spũum. ut ꝓ hꝰ mnuat q ipa vltẽ
õez grãz nãno daẽ illi q ecciã gube
naẽ hñt. Dt ei glõ. idẽ. q eẽ dyabolꝰ
bõ seductorie dt. ad qđ dẽphendẽdũ
oĩs prudẽtia a expientia ñ sufficit.
hz req̃rit̃ singulaꝝ assistẽtia spũsã.
q aduuuat infirmitatẽ nrãz a veue
lat mistẽria. i. magã secretã. Hijsigit̃
ꝓsupositis scz grã spũsã. prudẽtia
et expientia. ex quibꝰ vera et nõ fic
ta discreõ ꝓcedit̃ a cẽdum ẽ ad
p̃im ipsiꝰ tũ ꝓ ipsa hñda. tũ ꝓ ipa
alijs impcienda. Primũ ergo q eaz
hrẽ desiderat. sedule oracõi insistat.
deinde in doctrina sana se diligenter
exerceat. Terõ viros senes et bñ
testimonij de singulis ꝓsulat a tũc
demũ ad opꝰ exeat. Qui hoc nõ põt.
obĩe sancte mancipare se studeat q
adeo singularit̃ priulegiata est. vt
õmũ aliaꝝ vtutũ defectum in hoĩeb
ne vlũtatis suppleat. Non eĩ ut ve
atꝰ iero dicit. õia possumꝰ oẽs. sed
vnꝰ q̃sqz ꝓpriũ donũ hz ex deo. aliꝰ
quidẽ sic. aliꝰ vero sic. ut apls dt ꝓ.
corĩ. xij. Sũt ꝓterea tã ꝑ theologos
q ꝓphos a ec poetas. duo q maxie im
pediũt discreõem. s. mia a ira adt ei
salustiꝰ. q animꝰ non facile vez ꝓui
det vbi iste efferbuerũt. Et greg̃ na
zanzeꝰ. dicit quasi eãdem sñiaz hijs
vbis. Medij quidẽ incẽdere detemꝰ
inẽ nimiũ timidos et nimiũ temera
rios. vt simꝰ q̃dẽ verecũdiores hijs q̃
ad mdebitos hõres feda ambicõe mi
tũtur. a paulo ꝑfidencõres hijs q fu
turi iudicij metu eciaz bonorũ actu
um cũcta refugiunt. Consonant in
hunc modũ õia q de discreõne ve
rit̃ vt viz cũcta ad medũ redu
cat. et finem singulorũ vtilẽ faciat.
Hinc labor ĩmensus est a circũspec
tio tã multifaria. aut plura colligẽ ñ
minꝰ stultũ sit q̃ diminutũ. quãdo
vnico verbo conatus iste refellit̃ viz
q qui de õmbus recte iudicare debz
optz q ĩ õmbꝰ sufficiẽt̃ sit instructꝰ.

Placet tñ hȳ apponere regulas aliquas p discretiõe vtiles ex dãs bñ aug⁹ · ḡg · thõe · gerson et ãor:q̃ pcipue valẽt p q̃tidiana refõẽõe passionũ. ¶ Discreti viri dũ vtutib⁹ acq̃rẽdis aiã impẽdũt. tñ ĩ se cõ ĩ alijs passiões aliqs moraliẽ a vẽmaliter vicioſas ſuccreſcẽ pmittũt p loco a tpe ne meliora ĩpediãtur. Facit pro hoc euãgelica parola de nõ extirpãdis zizanijs p õmi tpe ne ſil eradicetur et tritic̃ũ. Raro em̃ vel nũq̃ germinat in nob tritic̃ũ vtutis: ſine zizanijs à palleis ãnuus defaõſtratis vel vanitatis. Videãt cõ indiſcretũ ſit puẽos ad ſtraũ velle alligare ab õmi paſſione vicioſa: eoſq; ad ſpiritualẽ ſenectutẽ q̃ſi ſubito puchẽ. Jdẽ de hoib⁹ aãlib⁹: q̃ parũ drũt a pueris. ¶ Discreti viri qñq; pmittũt paſſiões aliqs germiaẽ vel creſcere. non q placeãt à pulchre ſint. ſz ne exteriores imaleſcãt paſſiões: ſicut clau⁹ clauo retũditur. et dolor eſt mediãa doloris. Exẽplũ in vehemẽter paſſionatis ad irã. inuidiam. ſupbiam. triſticiã ac. quib⁹ qñq; permitti dz ut ad gaudioſaz paſſionẽ et letic̃iã ſe ꝓtant a ludũ puerilem: ne ille pualeãt q̃ naturaz et mores ſubito et pialoſe ſubũtũt a deſtruunt. Sic eciã qñq; tolerabiliẽ qua ſi p cõtrariũ pmittere diuiſionẽ odioſam fieri inter aliqs pſonas: cõ impudico ſe amoẽ cõmaculent. Sic reſpect⁹ humane laudis vel timor infamie groſſa pcra cõbibet. Sic ad felicez reipublice gubnationẽ induũtur ipſi pũcipes aliqñ p fame repmiſſionẽ. Pari modo ſubiecti ad opa virtutũ ardua pducũtur p pmiſſionẽ tpaliũ: ſic xpẽ tudibus adhuc diſcipulis regnũ ecclie pmiſit. ¶ Diſcreti viri qñq; paſſiões q̃ſdã laudabiles cõbibẽt pcipue feruidas a ſblimes ne predãt. ſi a qñ ĩ exteriorẽ exitũ eas ire ꝓgnouerũt: qñ viz pt⁹ ea cõ exire cepint frẽo rõis tenei reuſarẽt. Nõ ei pũtia tm̃ⁿ ſpectare ſatis hz diſcreciõ hz rez exit⁹ pruderter ipſa metit. Sic ĩpſas a ꝓpria eciã iuſta laudes a alioq; laudabili obiurgaciõne ẽ qñq; abſtiendũ: ne ſi pualuerit paſſio. ſbſeqñs negociũ bñ ichoatũ male finiat. Sic ec̃ pfãs ẽ frequẽs ꝓſulẽdũ. iuſtũ a ſcñ amorẽ tpaẽ erga pſonas eciã ſciſſime vite. ꝓpẽ periculum paſſiõis ſubſequẽtis: q aõr ẽ vehemẽtiſſimã paſſionũ. Nñuis ei michil ſit ſublimi⁹ cõ ãbulare p viam affectõis amoroſe: tñ nil pialoſi⁹ et tẽptacõib⁹ magis expoſitũ. Vñ dicit aug⁹. Fugite frẽs ꝓſortia feiaq; qñ altas cedros libani corruiſſe vidẽ hb⁹ nõ min⁹ timui cõ ieronñ. et ãbroſij. O quãta ſcitas ĩ pũcipio a ecce quãta turpitudo ĩ fine ſic de alijs. ¶ Diſcreti viri adũtes q bonum hoĩs ẽ eẽ p. roẽz a q vt⁹ ꝓſiſtat ī me. qd̃ mediũ difficiliẽ iuenit: a q bonũ ẽ ex ĩtegrã cãa malũ ex ſingul defectib⁹ nõ quãtũ pũt cauẽt ne ĩpetũ paſſionũ admittãt freqñcio cõcurrẽ in actib⁹ ſuis: ſicut pũcipes ſenſati rudez populũ inuitaſſiẽ cõuocãt ad ſui adiutoriũ: n extrẽa nãcitate ꝓpulſi: ſciẽtes q multa mala ĩde ſeq̃t. Dixerim enim ſunt dirigibiles: quãtumcam q eciam admonentur. Sed eos ſubiectos eſſe et agi ĩ ſilentio et quiete:

multomagis optimū. Cōit ēt passiones aīales ꝓpediūt iuditiū rōis: nec facilē ꝑ motōes placāt. Sollicitus sit igr rō ut singla ꝓsiliādo ꝓuideat: a q̄q̄d sñ t̄bīe ꝓuili fimē poteīt: caute hō faciat locū a tpe ꝙgruo: hō ē em magꝝ pacificū a meitoriū. Nō em ex hoc reddit op̄ magꝝ vtuosū à nobile sū meitoriū: q̄ plebee passiones cōcitate feruescūt: à sese mutuis gladijs ꝙscidūt: ꝑ q̄ ductu rōis grā nil omin̄ illustrāte a iuuāte op̄ ipsū pficit. Q̄nto āt āpli⁹ hz de rōe: tanto min⁹ de passiōe. Ubi āt passio rōnabilē ꝓuit: sic q̄dā operacōes nō p̄nt fieri sñ ꝙcursu passionū: ibi nil minuit de vtute: si tñ freno discretōis alligēt ne mod⁹ mēsurā a ordiez pturbēt. Et hoc difficile ē. Discretis viris nāte ē ut assuescāt vacare sibi ponendo sibi ꝓp̄ modū a t̄minū prudētie sue: iux̄ dem sapiētis. Fili nei m̄tis sint act⁹ tui: q̄ī multitudīe ē ꝙfusio distrās hēs q̄ rōem pturbat. Sq̄ē vir rō ipa pōdē carmis p̄guata ad pauca debite tractāda sufficit: q̄nto magis si cūctu gubnare ꝓtēdat. Hoc ē ꝑ⁹ augꝰ. IX. de ci. di. q̄d salomonez ad malū exitū pduxit: ut nec tāta ei sapia ꝓfuerit. Hic mop̄si dicebat ietro. Stulto labōe ꝙsumeis: res sup̄ vires tuas est. aī. Siaut nāq̄ hō fatigat⁹ contra hostes dimicare non ualz: sic rō sollicitudine tumultuātiū curarū diūterata: nec sibi nec alijs opez ferre sufficit. Hz si cauet se nō nēcaria fugiēdo: tūc ēt sup̄ se scandē pōt. Un̄ gr̄egō. zo. mora. Nequa q̄ animē contemplacōis attingim⁹. Si non ab exteriorū cūra oppressione cessem⁹. Nequa q̄ nosipsos intuemur ut sciam⁹ aliq̄d in nob̄ ēt racōnale q̄d regit: aliq̄d aīale q̄d regīt: nisi ad sacmētū silēcij recurrētes ab ōi exteīus pturbacōe sopiamur. Hic sci viri hoīm ꝙsortia fugiētes salubē distāt: q̄ ꝑ q̄ētē ipsos⁹ hos fugerāt vtili⁹ largiūt. Qui ei minorat actu: i. opacōe extīna: sapiaz ꝓcipiet. Discreti viri diligēt ꝙsideraē hñt q̄ fit salubrimū assuefieri. ut aīm⁹ nr̄ a fantasmatib⁹ q̄ntū possibile ē se denudet: a q̄ūtat in exercitacōe sua et q̄ piculosū sit hoī dimittē se nimis labi: et ꝓfundari in ymagines vel fantasias p̄sertī vicioſas et circa picura semp̄q̄z latentia: ut sunt būficia honores: a diuicie. Nam cū generētur habit⁹ ex actib⁹ frequētatis: naturāliter fit: ut pōdē sue inclinacōis fic immutet ymaginatiua a ex q̄nti totū hoiez q̄ nēcitate quadā trahitur homo velut brutum: ut fit in illis quos phs bestiales appellat. Hic vtiq̄z verum est. q̄ ōmis ymaginacō ꝓfunda tā hz suā insaniaz vel ebrietatez: et quasi demoniacā passionē ꝑ⁹ origē. Iedit quoq̄z notabilit seu pūtit tōtiter iuditiū rōis. Ptz in philocaptis. ptz in ābicioſ: in auaris: in inuidis. in impacientib⁹: in quib⁹ verificatur illd̄ puerbium. Furor fit lesus sepius paīa. Econtra conaursus ordinatus in virtuoſ ex ymaginatiua et racōne cū affābus spūalib⁹ causat suauissimā armoniā: quā ipsa imbibitrix sapia delectatur audire. Fitz illud phicum: ut in virtuoso ōma cōsonāt racōi. Ex qua fit nōnūq̄ redūdantia materialis i viresīficioēs.

¶ Discreti viri diligenter examinantes se de profectu virtutum attendere solet cum sonancia voluntatis a rōis ad leges dīmas: a si ibi promptam procordiam inuenerint. signum spūalis profectus ē. Deide adūtunt ḡliter ecia appetit⁹ inferior viz sensitiu⁹ se ḥeat ad rōem iā regulatā: et si ibi quoq; inueneāt discordiā. signū ē q; profectus illa superior in dum pualuit obtinē qđ ei debet de primario iure ḥūane institucōis: et g⁹ adhuc ē ibi q̄daz imperfectio q̄uis non culpabil⁹ q; nō est in ptate nra appetitus inferiores flectere ad normā racōnis sine oī turbacōe. Si aūt appetit⁹ inferior inuenīt delectabiliē promptū ad ōnez motū racōis: tūc profectus magn̄ excreuit in ḥoie quātū loq̄ fas est q̄ ad naturā istā destitutā a legib⁹ originalis iusticie: licet ipsam originalē iusticiā pfectē recuperare non potuit. Debz tn facere qđ in se est: et si predicto modo appropiet magnū bonū est. ¶ Discreti viri attendentes miseriam cōditōis ḥūane et pfectionez ei⁹ eē ad instar pāni mēstruate. a puri lū grāde in q̄ sanē: sp se hūiliāt: q̄i nō sint sic nec vere sūt. potentes domare passiones suas tā fortes a sp pene viciosas. Quis em aliq̄n ad modicū eas forte inuenīat promptiores ad bonū rōis: ꝛ raro à nūq̄ pseuerāt. Insup experiencia edocti. sencientes tā multiplices instinct⁹ latentis inimici et alteracōes crebras naturāli um suoz verisimiliē ab extrinseca cā maliuoloz demonū orientes. q̄ permittente deo tiranicā qđdam ius in ipis ecia virtuos hoib⁹ licet inuisibiliē. et q̄nq; ē visibiliē exercētia penit⁹ de suis viribus diffidūt. in solū dīm deū suū se piciētes: pacienē expectūt cōsolacōem et iuuamē ac illūinacōem ab eo qui sol⁹ pt. tūq; bon⁹ et potēs medic⁹ curaē miseriordit vuln⁹ qđ ipe iuste inflixit et nemo alē: ppē suā māsuetudinē singularē a ingeīta bonitatē a nulla merita nrā. ¶ Discreti viri dū alioz cās tractūt sū pcipiendo. sū psulēdo: oēs circumstācias negocij attendere solēt: et q̄cq̄d vnicuiz cōuenit solere discuciētes. nōnunq̄ in pari casu eod̄ tpe a loco. dispaēs sīmas. ymo pene ptrarias pnūciāt. Exēplū de hoc hēt in pē illo memorabiliq̄. duob⁹ frib⁹ se psulētib⁹. an cogitacōez admittē debēt: ptraria monita dedit. Nā vni dixit. Cōfidēt admitte. Alteri aūt dixit. Ne oīno admittere debeat. Inq̄rente quoq; discipulo ipsi⁹ aut sub vna hora tā diu. sa loq̄ret: rndit. Sic vnicuiq; expediebat et sic de alijs. ¶ Discreti viri q̄z vtiq; magn̄ penuia in ore est: dū q̄sdā sū ad bō faciēda. siue malis retrahēdo. nec sufficienti doctūa. nec benigna exhoracōe inducē pñt: rigorosa nōnūq̄ increpacōe uti solēt. aī vehementi acrimonia a pia q̄daz indignatiōe: si forte hoc p acto ad correcēat. q̄ alijs modis curari nequeunt. Exemplū hui⁹ in moyse. ī helia. in paulo. in stephano. a in alijs plurib⁹ habemus: ꝛ in xpo saluatore nostro magnificenti⁹ elucet: q̄ crebro legitur ita fecisse. et aliq̄n eciam flagello pcores corripuisse: vt de Joh⁹. ij. Ubi notandum. q; istud nō cōpetit nisi prelatis: nec fieri debet nisi aī magn̄ cautela a circumspectōe puia.

Alioquin vtrobiqz magnū piculum imminet. Et dat exemplū de collio: qđ ponit sup oculos. Qđ si pit⁹ me dic⁹ ponit et recte applicat: plurimuz p̄dest oculoz ipse digne laudat. Si aūt inexpt⁹ hoc ponit. merito rep̄hē sibilis erit: qz infirmū p̄mit⁹ exercerat. Sic q̄ passiones suas moderare nescit. p̄mū se ledit: z p̄ter illū quem emēdare debuerat. Nō ergo hec p̄ tica ē leuis a q̄bz attēptāda: ſ illis potiꝰ p̄mittēda. q̄ a dño discretōnis talentū p̄cipere meruerūt. Passio em̄ licet a racōe assumpta sit mi chilominꝰ tñ habz annexam turba cōem siue obscuracōem quādā. Que q̄uis nō sit culpabilis. tñ est pena lis z aīm fatigat: q̄re eciā sicut dcm̄ est sup. facilꝰ praxis ista inchoat q̄ finiat. Dez p̄m sīam bū greg. Qui recte p̄cedunt in hac exercitacōe pt⁹ hmōi turbatiōez merētur maio rē illūinationē z trāq̄llitatē: sic oīs act⁹ vtutis suā solz vtutē clariorem efficere. Discreti viri dū alioz zelū examinare hñt: diligenter adūtere solēt an in ipſ rō an passio dñetur. Passiones ei p̄mūit ḣ difficultatem adducē solēt. Nā ratio si sufficiēter edocta fuerit. cito q̄escit: si aūt mi⁹ edocta. eē cito inferri pōt. Oz passio adiūcta totā aīmā velut turbo ve hemēs inq̄etat: et velut nebula spiſ sa obscurat: et qđ pei⁹ē eciā eā infi cit. nec facile abstergi pōt. Si ergo passio ipsa dñat. totū negociū subū tit: z p̄cessus ipse magis bestial q̄ racōnalis iudicat: quātūcūqz eciaz subtilis videat. Vñ y maginādū ē de istis passionū sectatoribus ſm scīm thōz q̄ hñt se sicut ebri⁹ q̄ qñqz p̄fert verba magne importātie z loq̄tur p fundos ſmōes: q̄s tñ mīte diiudicare nō p̄t. ebetate p̄hibēte. Ita in passi one existens et si ore profert hoc nō esse faciēdum: tamen interi⁹ sentit ī animo hoc esse faciēdum. Aut si scit bonum in vniuersali: tamē illud ac tualiter nec scit applicare nec appro bare. Et sic omnis mal⁹ q̄ male opa tur dicitur ignorans. Patz ergo q̄ liter in hijs a discretis sit procēden dum.

Contra tēptatiōes multiplicita tis diūsitatis. Ca. xv.

Sapiēs. Filine in multis sint act⁹ tui. Glō. ecclīaſ. sup illō. In superuacuis rebus noli scrutari multipliciter. Sobrius intellīgis ī omnib⁹ optimus est: qui veficit aī mā nec grauat mētem. Vnde mel in uenisti. cōēde qđ sufficit tibi ne forte saciatus euomas illud: et peruenies nomē dei tui. Job. capſ. Tria sunt q̄ vagam mētem stabilē faciunt: vi gilie. meditacio et oracō. quaz assi duitas et iugis intētio conferunt aī me stabilē firmitatē. Señ. Diūsi tas est vicium. et signū vacillantis animi: ac nondum habentis vigo rem suum. Nemo propōit sibi qđ velit. nec sicut ꝓposuit pseverat ī eo ſ transsilit: nec tñ mutat sed re dit. et in ea que deseruit ac damna uit revoluitur. Quid est sapiētia? Semper idem velle: atqz idem nol le. Non potest idem semper placere nisi rectum variatur quotidie iudi cium et in contrarium vertitur. ac pleisqz agitur vita p̄sa Augustin⁹

Jā q̄libet nr̄m bonū op9 suscipe· a-
gē· implē nūc scit· nūc nescit· nūc de-
lectat· nūc non delectatur· ut noverit
nō sue facultatis ꝫ dīm muneris eē
vel q̄ sit vel q̄ delectatur. at sic ab ela
tionis vanitate saneꝫ· et sciat q̄ ve-
re nō de terra ista ꝫ spūaliter dictū
sit· Dñs dabit benignitatē et terra
nr̄a dabit fructū suū· Tāto āt ma-
gis delectat op9 bonū quāto magis
diligit de9 sūmū atq; incōmutabile
bonū· p̄s· 26· Unaz petij a dño hāc
requirā· Glō· Mali multiplicia q̄rūt
ego tm̄ unā· ut scz inhabitē domo do
mini ōmib9 diebz vite mee· Hic i ec-
clesia digne p̄sando ne p̄speris ex
tollar· et adūsis frāgar· et pt9 ad il-
lā eternā domū puemaz ubi sp māe
am in q̄ dies nō deficiūt· Ad hō vnū·
singula prudēter et p̄stanē ordinaē
delem9· Oīa em̄ alia vana sūt· et p
michilo p̄sanda Aug9· In p̄sideratī
one creaturaz non ē vana et peri-
tura curiositas exercēda· ꝫ gd9 ad
immōrtia et sp manētia faciendus·
Seneca· Acrior ē cupiditas igno-
ta p̄gnoscēdi· q̄ nota repetēdi· Hoc
in hystriomib9· hoc in oratoribz· hō ī
oībus denīq; reb9 videm9 accidē· Ad
nova hoīes currūt· ad nova cōuemi
unt· adeo vt quicq̄d insolitū ē i tur-
ba eciā notabile ē· Ubi ē nōndū· q̄
hec curiosa instabilitas eciā nōnul
los hoīes bone wlūtatis īpedire so
let a p̄fectu vtutū Siq̄dē pt9 q̄ om
nia q̄ mūdi sūt deserenda· iam n̄ pru
denter et cōstanē se instituant· facile
in p̄stinū relabūtur morē· Si vero
fortiter se in via vtutū p̄tineant· iaz
adhuc cauere hūt ne oē qđ bona vo
lūtas cupit· attemptare velint· Om̄-
nis em̄ ut sup̄ dem̄ est diligēter stu
dere debēt ut eāt de vtute in virtu
tē· tm̄ hoc cū sūma cautela fieri op-
tet· ne vicz p̄m sentēciā sci thome· co-
tingat inchoāda añ tempꝰ appreh̄ē
dē· et inchoata añ cōsūmacōem dese-
rere· Qđ ut melꝰ intelligat· repetē-
dū ē dem̄ eius dē doc· sā· supra alle
gatū· scz q̄ increm̄tū vtutū fit p stu
diū hūanū eo mō q̄ alij hītus acq̄ri
solēt p assuefactionē· Sic igitur in
mechanicis videm9 q̄ q̄ vult ciuiliē
p̄ficere nō sil' et semel oēs artes di
scē incipiē· ꝫ vnā tm̄ aut duas aut
tres p̄m q̄ p̄t facultas naturaliz
suoz sustinē· et tā diu in q̄libet illaz
p̄seueāt donec p̄fectē sciat· et cū sciue
rit· put frequēcia illā exerct q̄ p locoz
et p tpe sibi magis vtilis fuerit· Qui
aliter p̄dictū fatuū finē mueiet· Cōiē
ei q̄ pluā officia sil' exercēt ā de vnoad
aud facilē se p̄tūtet· misei sūt et infeli
ces· Dic p ōmia silogisando ē de hoī
ne bone wlūtatis· q̄ iā aptitudinem
hz ad cōes vtutes· primo oēs hzī q̄daz
viua radices· Dñs si vult q̄ radix illa
frūz ferat· oz q̄ caute se hēat· sic ml-
tiplr sup̄ dūz ēt hȳ repetē onēs sū· ꝫ hȳ
forte obiciat q̄s et dicat· q̄ supfluū
ē vtutē hre et exercitia ē vitare· sicut
frustra ē pō q̄ nūq̄ reducāt ad actū·
Jt multi scī i oīb9 instituti fuert· et pe
ne ōmiū vtutū exercicia hūerūt· sic de
mopse dd et q̄busd alijs exemplificari
p̄t· Jtē· si diuitie salutis vtutes sunt·
q̄ quīto alīq̄s se ap̄li9 exercz ī eis· tāto
spūalioz ēt ditioz· sic p̄formē vide
m9 in diuicijs hȳ seculi· q̄ plures facil'
tates hz ditioz reputāt· Rūsio. dd· q̄

hō tone wlūtatis q̄ debite se appli-
cat ad studiū vtutis ñ agit frustra:
q̄uis nūq̄ exercitia illi⁹ vtutis acti-
gat. Rō ē: q̄ inten⁹ iudicat act⁹ moā-
les. Dicit ꝑ āq̄ ego hōestā domo pa-
na se disponē ad mōimoniū scā ītē
cōe singla addisce illi statui accō-
modāta. q̄ iā p̄ oīa apta sit ad il
lū statū hōrabilē. p̄ virtutē ꝓiugal' ca
stitatis a prudencīā dōēstica. ꝑ. apli
mōita. et in singul' mēri'liez nūq̄ cō
trahat. Illd q̄z dcm̄ phi limitādo ē q̄
ad materiā istā ꝑtē ꝑuilegiū tōē wo
lūtatis. q̄ ꝑ bā ḡḡ. dcā. nūq̄ frustra
ri ꝑt. Dicit cleic⁹ optīe instituēt in vtute
militari. q̄uis mālu pugre ñ ꝑt. bō
tū wlūtate p̄miū iustīcie a fortitudi
nis obtīere valebit. Qd āt obiectū est
de q̄busdā sās q̄ in oīb⁹ instituti fue
rūt ac. dō. ꝑ. s. thōz a aos q̄ ꝑuilegia
pauoꝝ ñ sūt trahēda in cōez regu
lā. Nā et si aliq̄ sic ꝓfecerūt. tū multo
pluēs defecerūt. Cōsulci⁹ g⁹ē ut ꝓpter
hūanā insufficietiā ad pauca vnus
q̄sq̄z se ꝛcolligat. et in eis stabilitē p
māeat donec ad āplioā dīmt⁹ wcē.
Exēplū tonū hēt de h⁹ in sacris regu
lis prm̄. vbi oīs nouitas et multi
plicacio nō nūcupatia velut pcō ꝓriā
detestat. Ex eodez soluit illd sile de
diuicijs scli⁹ q̄ pluā sūt simplicit̄ per
fūora: q̄ tū oīb⁹ ñ sūt eqz facilit̄ atti
gibilia. Vñ dr in pue. Dn⁹ q̄sq̄z ibi
sacculū suū suspendat. vbi ꝓz atti
gē possit. ꝑt tū q̄s prudēt̄ vtcōpēsare
in vno qd ñ hz i alio. sic ī eis dē dicijs
scli⁹ condie fiei solz. Nā q̄ habūdat in
vino. a blado. auro. argento. a hēdi
tatib⁹. a merāonijs ac. dr diues. q̄
ꝓuis ñ n̄ vnā spēz trē aut facultatum
possideat. ꝑt em̄ q̄cito wlueit aliās
sibi ꝓparē. Sic q̄ habūde in exercicijs
vm⁹ a paucis vtutū se exercet. ditef
cit spūaliter. et fortē eo securi⁹ et faci
li⁹ q̄ m̄in⁹ ē dispsus ad singulas.

Cōtra tēptacōes ꝓseuerācie mōstācie. lassitudīs. Ca. 26.

Omin⁹ ihs. Qui pseuerauerit
vsq; ī finē: hic salu⁹ erit. Ite luce
22. Vos estis q̄ pmānsistis mecū ī te
ptacōib⁹ meis. Et ego dispono vob sic
disposuit m̄ p̄r meus ꝛegnū. ut edatis
a bibatis sup mēsā meā ī ꝛegno meo.
et sedeatis sup thronos iudicātes
xij. trib⁹ isrl'. ꝓphi. z. Trēs ego me ñ ar
bitror ꝓphēdisse. Vnū āt q̄ q̄dē retro
sūt obliuiscēdus. ad ea vēo q̄ sūt ꝑora
extēdēs meip̄z. ad destīatū pse q̄ ad
brauiū supne wcacōis dei ī xp̄o ihu.
Naīqz g⁹ pfā sum⁹ hūsencia ꝑ. q̄d ali
ter sapitis. et hoc vob de⁹ revelabit.
Verūtū ad qd pruenīm⁹ ut idē sapia
m⁹. et in eadē pmacam⁹ regula. ꝑh.
q. Nō sim⁹ puuli fluctuantes. ⁊ non
circūferamur ōni vēto doctīe. glosa.
Doctīa p̄uoꝝ ē q̄ si vētus a tēpestas.
pūs. Et dixi nūc cepi. glō. In ōnibus
decept⁹ et tedio affect⁹ ad deū rem.
Aug⁹. Vita xp̄iani bonū sīm desi-
derium ē. Qd āt desideās nōdū vides. ꝑ
desiderādo capax efficeris. ut cūrene
rit implearis. glō. phi. z. In via su-
m⁹. non retro respicia⁹. ꝑ. in anterio
ra extendamur intēcōe et desiderio.
Luc. 9. Nemo mittens manū suā ad
aratrū a respiciēs retro: apt⁹ ē regno
dei. gen. 19. Respiciens vxor loth
p⁹ses sa est in statuā salis. Eccli. 3°.
Fili ī māsuetu⁹ opa ꝓpria. Nō. s. Non
sunt ꝓdigne passiones huius tp̄is. ad
futurā gloriā q̄ revelabit in nobis.

Greg. Incassū bonū agit si añ vite
finē deserat. qz frustra velocit cur
rit. q̄ p̄ q̄ ad metā venit deficit. Bñ.
Tolle pseueracia nec obseq̄ mce de
hz. nec bñficiū grās. nec laudē forti
tudo deniqz ñ q̄ exspectat. q̄ pseuerauerit
saluꝰ erit. Incipē multoz ē. finē pau
coz. Sp̄ in p̄ncipio delectō ē. in fine
pbatō. Dē. Assueuerūt in initio feruē
tes ee multi. in fine remittūt dissolui.
Que utilitas ē semū. pūo floretiūa
p̄ea tabescētiū. Hiero. Dei ecclā. spi
tussā vasa. ñ diligenti custo
dia. p̄stibula fiūt. Bern. Duo sunt
nāta ad custodia ānatis scē. q̄ dñs
breuit exp̄ssit dicēs. Vigilate et ora
te. Unū ei sñ altero p̄desse ñ p̄t. Idē.
Scias dyabolū soli sp̄ perseuerātie
insidiari. quā solā vtutū nouit coro
nari. Apoc. ii. Esto fidelis usq ad mortez.
et dabo tibi coronā vite. Aug. Perseue
rātia magnū donū dei ē. q̄ doā cetera
q̄uant. Hāc multi hr̄e p̄ñt. nullꝰ a
mittē. Bern. Subito p̄cedēti de vm
bra ad solē. de oco ad laborē. gue ēmi
tur ee qđ incipit. hz p̄ q̄ ab hijs dis
suescē et ad illa paulisp assuescē ce
pit. vsꝰ tollit difficultatē. sueitqz faci
le ee qđ possit. añ putauit. Glo. ma. th̄
x. Nō cepisse. vel fecisse vtutis ē. hz p̄fi
cere. Ñ cauda hostie iubet offerri
in lege. erit vtutū tue est vestis usqz
ad talū. si pseuerātia fuerit. Sme
ea vestis. ihōestre acquirenda. Ultꝰ dies
perseuerātis. plꝰ vidi ei valē q̄ q̄nz
p̄cesserūt. Ds ei illa die defecisse. p̄ce
dētia p̄didisse. Glo. pē. p fidē spes a
lijs bōis opibꝰ rēdz de pseuerātia. z.
Augꝰ q̄ quāt ifirmos. multo magis au
stodit fortes.

Formula breuis de vita secunda
ri statꝰ p̄sentis Cā. xx.

Secura mēs q̄ iuge q̄uiuiū. p
uer. i. Qm̄ totꝰ vite p̄ntis tā
q̄fusibilis multiplicitas ñl pfē se
cuz ñl pfē iocūd possidz. dicēte scrip
tura ecc. non dia in futuo. q̄ uāt. mē
tā. mz fortasse videbit. quo sapien
tissimꝰ salon in hāc sñaz p̄ruperit. q̄
si coñ semetip̄z loq̄ns secuā mēs q̄si
iuge q̄uiuiū. tū vtiqz aīe securitas
de mētis pueīre ñ possit. ē nond q
licz oīa grāti mō dicāt. mēta. tū sūt
q̄dā extreme mēta. q̄dā moāliē lo
q̄ndo vir mēta. a pene seuera. sūt gō
in ēplici dūa hac. sic cetera q̄ ordina
te p̄cedūt. Dez nūc restat speāliē in
q̄rēdū q̄ sit via securissiā leuissiā ac
iocūdissiā ad celū. q̄ntū possibile ē. i hac
vita erūpnosa. ne forte ob multitu
dinez sēpturaz. q̄fusiōez potiꝰ q̄ edi
ficatōez re portet. Ubi est adūtēd. q
iuxē morē mediāe cōitis. sūmda est
hz similitudo ad mediāz. spūalē. Di
cūt ei medici. q̄ ñ sit melior mediāa.
q̄ bō dieta. Hō est dicē. q̄ in q̄rēda sit
q̄suetudo in victu vestitu. laborē. q̄e
tera alijs q̄ p̄cūnt vitā hūanā. ac. do
nec exp̄imēta liē sciat. q̄d natūe q̄ue
niat. ā nāet tūc stabiliē pseuerādū
i ea. hec ē optīa mēdiāa. Paiformiē
ad p̄positū loq̄ndo. sic ee regule scōz
p̄m apte testāt. nulla ē melior fōr
viuendi. q̄ vt q̄sz sibi eligat. q̄quem
modū vmformēsue natūe et statui
q̄formez in q̄ vsqz ad finez vite pse
uerāt. et laudabiliē pmāeat. hz. q̄sili
um discreti viri et in spūalib9 expti.
Sūmo ee studio a q̄sortio p̄uoz di
scedat. qz talib9 q̄uiuere est ōmino i
suaue et afflctīm. sic būs petr9 de iu
usto loth exemplificat. Attendat

q̄z se trib⁹ debitorē sez deo · ꝓxīo · ⁊ sibiꝑsi: ⁊ ideo ad hos semp oculos suos erigē dz. Nā cū deo sollicite ābulare teneā: sicut dr Michee. 6. Primoī auxilijs et cōsilijs optimis succurrere dz ꝑ vt pōt: qz vnicuiqz mandauit de⁹ de ꝓximo suo. ut dr Eccīiasi. Sibiꝑsi eciā sūmope cauere dz. ne detrimētū aīe sue faciat: vt dr mathj. 16. Et ut ōnia hec in vnā racōez conueniāt: nōnda ē ab hoīe bone voluntatis figura q̄ sequitur.

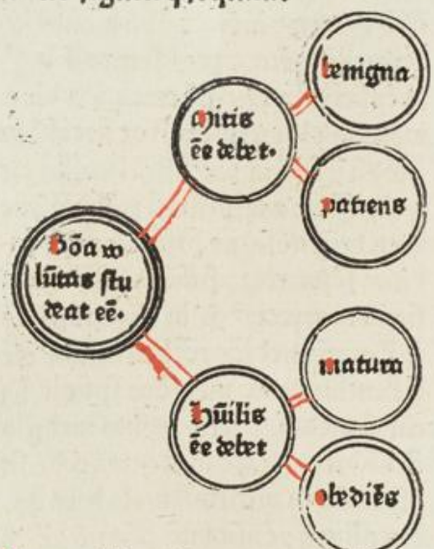

Bone volūtati sic michil ē ꝓciosi⁹ sicē michil ꝓciosi⁹ si nō ꝑm racōez regulet. Est nāqz cecitas vbiqz discurrēs caput. Tenēda igit ē ⁊ regenda: ⁊ neq̄q̄ libtati donāda. Exemplū optimū hēmus in regulis prīm̄m quibz vsqz ad minimū precipit q̄d vnicuiqz sit faciend⁹ ⁊ cauend⁹: ⁊ nō ꝑm bonū videre vni⁹cuiusqz in singulis proceded⁹. Condidit dūs de⁹ ex mera bonitate sua vniūsaz creaturā: non tñ sine nūo pōdere ⁊ mensura. Et iō optet eciā q̄ hoc ordine regatur.

Hec est via regia quā fili⁹ dei sapiēcia infallibilis exēplo et vbo edocuit: tāq̄ ceteris securiorē. Hanc immaculata vgo et mat ipsi⁹ abīfantia vsqz ad senectū sūmo studio obſuauit. Et breuit q̄aīqz in ea pseuerat ver⁹ xp̄i imitator ē ⁊ hoc singulari ꝓuilegio gaudebit: q̄ quicq̄d ei supuenerit semp a dño grām ꝓcipiet: aut directionis in bono à libtatis amis a malo. Pōt em̄ in pum ꝙsāa dicē dño. Feci q̄d iussisti: redde q̄d ꝓmisisti. Est ergo via hec securissima: ⁊ ad pfectionē adipiscendā cōpendiosissima. Q̄d vt clari⁹ pateat est b⁹ uiter aduertend⁹: q̄ ꝓmū donū dei est bona volūtas: q̄ aptitudinez hēt ad valde multa exercitia bona. Dz q̄ in ipſ exercicijs mag̃ latet differēcia quid poti⁹ eligend⁹ sit: et eciam magnū piculū sepe occurrit sic supēxēplificatū est: ideo ad tollend⁹ omnia talia saluator noster hāc salutiferrimā doctrinā edidit dicens. Discite a me: q̄ mitis sū et humilis corde. Quasi dicēt. Si vultis secure in via salutis ābulare: hāc doctrinam a me discite et seruate. Nō est op⁹ hic plura apponē: cū expiencia ipsa oñdat totū quod dici et scribi possit. Qui em̄ simplicit et recte ābulat in via dñi teste beato ḡg̃. totā scripturā implet: et pl⁹ facit q̄ alij loqui ⁊ scribere valēt. Hēant ergo alie virtutes suas excellentias sū progatiuas: ſ iste sūt securiores et sufficientes ad ōnia. Nā recte ordināt homines ad deū. p bonā volūtatem sū caritatē: q̄ ipsū super ōnia diligit et ōnia ꝓter ipsū facit quecūqz facit.

Ordinat ecia eu ad seipsu: qn eu com oe malu mumut. et ad oe moale bonu pducat. Insup ordinat eu ad primu. Naz tria spealit puidere dz hō bone wlūtatis q ad primū: ut scilz ita abulet cū eo qsua pusacō eddat eu aabilē. wenerabilē. imitabilē. p mū facit wmigtas. scdm maturitas. tertiu hūilitas. Prouidem⁹ em ait apls. ij. cor. s. bona. nō solu cora do. ß ec cora oib⁹ homib⁹. Vbi glō. dicit. Due res sūt pscia a fama. pscia tibi fama prio p deest. Qui pscae fides fama negligit. crudelis ē. Facit g° wmigtas hoiem amabilez. affabilez. compassiuu. tractabilez. exorabilez. flexibilez ad psilia. coicatiuu sui et suoru. in bono hilarē a modeste iocūdu. fidelē. socialez. nullu spnentē. vel temere iudicātē. gtu. bnficu. oib⁹ gracō su. Maturitas aut facit hoiez wneabilem. p eo q totu corp⁹ exteri⁹ austodit ab isolecia a inordiata leuitate. Regit caput ne leuiter hinc inde circūferat. oculos ne euagent. aures ne curiose auscultēt q̄ min⁹ expediut. linguā ab oc̄ō ß a infructuoß vbis. a potissime detractiōis susurrij a ptumelie. manū ab mutilib⁹ opib⁹. pedes a vagis debulacōibz a indecētib⁹ giruagacōib⁹. ita q ōnia corpis mēbra ab inordinato motu cohibz quē ratō nō exposcit. Hūilitas veo mores cōponit. in hoc q ceruicē deprimit. hūile formatur risum. gestus pplanat. vestitum vilem amat. sese inter nouissimos collocat. sui gloriaitatē fugit. ad alioz obsequia promptissim⁹ ad opprobria tacitus. ad horē oblatū verecūdus. promptus ad discendū. difficilis ad indignādū. Ecia est ad uerendū. q hec tres vtutes mutuo se defendūt. Nā humilitas maturitatē defendit. ne grauitas morū q̄ ea est fastidiosa a elata videat. tēmitas tpat eā ne austera et dedigbūda putet. Econuerso maturitas tpat wmigtatē ne leuis et carnaliter blādiens vel adulatorie applaudēs estimet. Rursu hūilitas ab hijs tpat. vt nec pueribus a singularis a stolida appeat. Sup additur hijs paūa pter casu⁹ adūsos. q ipa ntraria ē tpe tribulacōis. Addit ec obediencia. q ipa ntraria est q̄n plati aliq̄d singula p̄cipiūt ob aliq̄ cāz arduā. Neq tūc formidādū ē. q talia in h° casu nō fiūt nisi p instinctū dīnū. q potēs est inuare sibi obtpantes. maxime q̄n aura placōis alicui impōitur ptra suā wlūtatē. p̄cipue q̄ ad sclares vbi maius pculū imminet. sicut b⁹ greg⁹ de se cū geītu exemplificat. et alij sā similit. Ex q̄ mā i hijs quedā difficultas est. pt q̄ wluerit hunc labōrū in meli⁹ cōmutare. a psortia hoim maxie sclarit viuētiū deuitare. a sibi a do vacare. tales q̄z p loca tpe visitare. q sibi ā edificacōi sint ā solacio. Vñ i horologio sap°. talis de h° fōte legit. Si optabilē cūctis vite spūal pfectionē hre desideas. si virilit ipa aggredi affectas. dētes teipsū abstrahe a societatib⁹ a familiaritatib⁹ nociuis. et ab oib⁹ hoib⁹ p̄positū tuū impedientib⁹. et breuit a cūctis mortib⁹ quātū possibile ē. salua semp obedīa hūili. a prta. superioris. sp captās optimitatem. vbi et q̄n locū possis repire q̄etis et

ontẽplacõis· carpẽ secreta silẽtia· p
sentisqz vite vel scĩ vitãẽ naufragi
a· a pturbacões mũdi fugẽ pstrepẽ
tis· Oĩ tpe puritati cordis debes pn
cipaliter studẽ· vt vicz cotidie velut
clauꝭ oculi cõpatib9 sensib9 ĩ temet
ipsũ p̃ũtaris· a cordis ostia a formis
sensibiliũ a ymagiacõib9 terrẽorũ
q̃ntũ possibile ẽ hẽas diligẽt seãta·
Puritas nãqz cordis imẽ oĩa exercitia
spũalia q̃dãmõ tãq̃ finaĩ intẽcõ ac
labor oĩm verbucõ q̃ĩ hac vita mi
les ẽ emeit9 ꝛcipe ꝓsueuit sibi vẽdi
cat prĩcipatũ· sup oĩa· h̃ tibi sit p̃nci
paĩ sp conat9 ut aĩm tuũ iugit̃ sur
sũ ĩ ꝓtẽplacõne dĩnoꝝ eleuatũ hẽas·
ut dĩmis reb9 ac deo mẽs sp ĩhẽat·
et derelicta fragilitate trã ad sup
na iugit̃ transferaĩ· Quicq̃d ãt ab
hijs diũsũ ẽ· q̃uis magnũ videaĩ· sic
corpis castigacõ· ieiumũ vl vigilie·
a silia vtilis exercitia q̃si sedaria a ĩ
feriora iudicãda sũt· et tãtũ expedi
entia quãtũ ad cordis puritatẽ ꝓficiu
nt· Jñ ẽ q̃ iã pauci ad verã pfũo
nẽ puenũt· q̃ ĩ remedijs nõ multũ p
ficuis tps a vires expediũt· a debita
remedia negligũt· a p̃ponũt· Tu vero
si rẽ tramite ad finẽ ĩtẽtũ puenire
desideras· debes sũope ad ꝑpetuam
cordis puritatẽ a mẽtis trãq̃llitatẽ ã
helaẽ· atz cor sursũ iugit̃ ad dñm ele
natũ hẽ· Null9 eñ mõrĩũ pt̃ huic ꝙ
tẽplacõi iugit̃ ĩherẽ· ſ nõ dem̃ ẽ· vt
scias vbi mẽtis tue intẽcõez dẽas hẽ
fixã· et ad quã destinacõez sp aĩe tue
reuoces mutitũ· Quã cũ potueit ob
tinẽ mẽs gaudeaĩ· et a q̃ distracta
se doleat atz suspirz· q̃ciẽsãq; se ab
illo ĩtuitu depẽdẽrit sepaãm· Sũ igit̃
comedas sũ bibas sũ aliq̃d aliud faci
as· sp hec vox pij pãs resoẽt ĩ auri
b9 tuis· amonẽtis et dicẽtis· Fili mi
ad cor redeas· ab õmib9 quãtũ possi
bile ẽ teipsũ abstrahẽdo· mẽtis oculũ
sp ĩ puritate a trãq̃llitate custodias·
intellem a formis rez ihãz p̃huan
do· volũtatis affem a curis trẽoz pĩ
et ab soluas· amoẽ feruido sũmo bo
no sp ihẽrẽdo· Neoriãq; iugit̃ sursũ
eleuatũ hẽas p ꝓtẽplacõez dĩnoꝝ
ad supna tẽdẽdo· ita vt rõ aĩa ãũ õmi
b9 potencijs suis a viribꝫ in deũ colle
cta vn9 fiat spũs cũ eo· in q̃ sũma p
fão vite ꝓgnoscit̃ ꝓfitẽ· Attẽde dili
genter vba hec· a ea ĩ corde tuo q̃ĩ h̃·
scribe· a ope implẽ cuãto· Qd enĩm
p̃nciꝑaĩ difficultate fit· pt̃ ea facilẽ
opabit̃· et tãdẽ cũ magr̃ delectacõe aĩ·

De septẽ caritate pfũa· sũ contẽplatiua· Et ẽ tercia· Ca· p̃mũ· q̃ caritas pns·

Caritas pfũa siue cõtẽplatiua
ẽ tercius status· hic dici põt· q̃ per
eã et in ea pfũo spũalis vite velocz
et ꝓfitit· et ꝑdonea ẽ ad actꝰ pfõs
spũales ꝑducẽdos· pt̃ eciaz dici ma
gistratis· heroycis· semibus· pũa gu
bnacia a dĩna vel excessiua· ſ illud
aplĩ· Sũ mẽte excedim9 deo· sũ tpati
sim9 vob· caritas dei vrgz nos· Et
rẽ iste tercius status caritatis vltimũ
locũ siue digniſſimũ tenet in spũali
vita· sic etas semil in naturali vel ci
uili vita· Semb9 eñ ꝓuẽit q̃escẽ et
pudẽcie vacare alioſqz instruẽ· a di
rigẽ· et ad laudis p̃nciꝑũ sedẽ· ꝑpẽ ho
noabilitatẽ status· sui· quã multis fi
delissimis laboribꝫ ac sudoribꝫ meru
erũt· Perfã igit̃ caritas ſ deã scõ
rũ prim̃ hoc pcipuũ habet studium·